

מְדַרְשׁ רוּחַ

(רות א) וַיְהִי בַיּוֹם שֶׁשָּׁפַט הַשָּׁפְטִים. רַבְּנָן פְּתַרֵי קָרָא דְכְּתִיב,
 (איוב לח) בָּרֶן יַחַד כּוֹכְבֵי בְקָר וַיְרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.
 מֵאֵן כּוֹכְבֵי בְקָר. אֵינּוֹן מְלֹאכִין קַדִּישִׁין דְּשִׁלְטִין בִּימְמָא.
 מֵאֵן בְּנֵי אֱלֹהִים. אֵינּוֹן מְלֹאכִין קַדִּישִׁין דְּשִׁלְטִין בְּלִילְיָא.
 בַּא וְרֵאָה, כָּל מַה שֶׁפָּרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, לֹא
 פָּרָא אֱלֹא לִיקָרָא דִּילִיה. שְׁנַאמַר, (ישעיה מג) כָּל הַנִּקְרָא
 בְּשָׁמַי וּלְכַבּוּדֵי פְּרֵאֲתֵי יַעֲרֵתֵי אֶפֶס עֲשִׂיתֵי. הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא פָּרָא בְּרֵשׁ בְּעוֹלָמָא, וַיְהִיב בֵּיה שְׁמִיה יְהו"ה. ה', נֶפֶשׁ.
 ו', רוּחַ. ה', נִקְרָאת נְשָׁמָתָא. י', נְשָׁמָתָא לְנְשָׁמָתָא. וּקְרָאם,
 י"ה, אָב וְאָם. ו"ה, בֶּן וּבַת.

דוּנְגָמָא דְּבָרָא רוּחַ וְנֶפֶשׁא דְּקַדִּישָׁא, כִּד פָּרָא רוּחַ וְנֶפֶשׁא
 מְסֻטְרָא דְּשָׁמָא לָא. וּבְדוּנְגָמָא דְּהוּא הֵיִן עַל שְׁמָרֵי,
 כִּד הוּא הָרוּחַ וְהַנֶּפֶשׁ הַשְּׂכֵלִית, עַל רוּחַ וְנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית.
 וְלָמָּה נִקְרָאת בְּהֵמִית. שְׁהוּא מְסֻטְרָא דְּסַמְאֵל וְנַחֲשׁ, דְּאֵינּוֹן
 דְּכַר וְנוֹקְבָא. וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ בְּחֻכְמָתוֹ, (קהלת א)
 מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה
 הַיּוֹרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לְאָרְצָא.

וּלְסֻטְרָא דְּמְסַאֲבוֹ, לָא יְהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמָא דִּילִיה.
 שְׁנַאמַר, (ישעיה מב) אֲנִי יי' הוּא שְׁמִי וְכַבּוּדִי לְאַחַר
 לֹא אֶתֵּן וְתַהֲלֵתִי לְפִסְלִים. אֲנִי, רָמּוֹ (ויקרא כו) וַיִּסְרַתִּי אֶתְכֶם
 אֶפֶס אֲנִי. ה', רָמּוֹ לְמִדַּת הַרְחָמִים. לְאַחַר לֹא אֶתֵּן, רָמּוֹ לְאֵל

אחר, שְׁנֵאמַר לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר, דְּהוּא בְּסִטְרָא
דְּמִסְאָבָא.

פְּתַח רַבִּי וְאָמַר, בְּרִזָּא דִּידוּד. " אֶקְרִי בְּדוּגְמָא, דָּא
אַלִּימְלָךְ. ה' אֶתְקְרִי בְּדוּגְמָא, דָּא נְעָמִי. וְלָמָּה נִקְרְאֵת
שְׁמָה נְעָמִי, שְׁנֵאמַר וַיְהִי נָעָם ה' אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְגו'. ו"ה
דוּגְמָא, דָּא רוּת וּבַעֲלָה.

רוּת הַפְּכָה לְשָׁמָּה תוּר. שְׁנֵאמַר, (בראשית טו) וְתוּר וְגוּזָל. (שה"ש
ב) יוֹנְתִי בְּחֲנוּי הַסֵּלַע בְּסִטְרַת הַמְּדַרְגָּה הַרְאִינִי אֶת
מְרִאִיךְ הַשְּׁמִיעִינִי אֶת קוֹלְךְ כִּי קוֹלְךְ עָרַב וּמְרִאִיךְ נְאוּהָ.
פְּתַח וְאָמַר, וּמָה וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. דָּא עוּבְדָּא
דִּיעֵבַד בַּר נֶשׁ. אִי אֵינּוּן עוּבְדִין טְבִין, יִשְׁכּוּן עָלֶיהָ
הוּיָהּ. וְאִי לָא, יִסְתַּלַּק מִיָּנָה. שְׁנֵאמַר, (משלי יד) חֲכָמוֹת נָשִׁים
בְּנִתָּה בֵּיתָה וְאוֹלֶת בִּידֶיהָ תִּהְרַסְנָהּ. חֲכָמוֹת נָשִׁים: דָּא
נִשְׁמָתָא וּנְפִשָׂא. וְאוֹלֶת, דָּא נֶפֶשׁ דְּשִׁמְאָלָא שְׁנִקְרְאֵת
עָרְפָּה.

פְּתַח וְאָמַר, מָה הוּא דְאָמַר, (שה"ש ב) הַרְאִינִי אֶת מְרִאִיךְ. כִּד
יִתְעַבֵּיד בַּר נֶשׁ מְטִיפָה, בְּשִׁלְיִתָּא דְאִמְיָה, בְּמָה
דְּאִתְרַבִּי, אָעִיל בֵּיהּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא זְעִיר וְזְעִיר רּוּחָא
וּנְפִשָׂא. וְנַר יְהִיבַת עַל רִישֵׁיהָ בְּלִילִיא. שְׁנֵאמַר, (איוב כט)
בְּהִלּוּ גֵרוּ עָלַי רְאִשֵׁי. וְעַמּוּדָא דְנִהוּרָא בִּימָמָא, שְׁנֵאמַר ק
(שמות יד) וַיִּסַּע עַמּוּד הָעָנָן וְגו', וְלִילָהּ בְּעַמּוּד אֵשׁ כּו' לְלַכַּת
יוֹמָם וְלִילָהּ. וְנֵאמַר, (משלי ללא ברור) כִּי גַר מַעֲזָה וְתוֹרָה אֹר.

וְאוֹלְפֵי לַיָּה כָּל אוֹרֵייתָא. וְאוֹלְפֵי לַיָּה כָּל פִּיקוּדֵי. וַיִּמְרוּן לַיָּה, תַּזִּי, דִּדִּין הוּא דְרַךְ עֲקָלְתוֹן, דְּאִיתְקַרֵי לַיָּלָה. וּבְאַתְרָא הָדִין יַעֲלוֹן כָּל נַפְשָׁתָא דְּאִינְשָׁא. שְׁנַאמְר, (איוב א)

קָטַן וְגָדוֹל שָׁם הוּא וְעָבַד חֲפָשִׁי מְאֹדוֹנִיו.

וְאַחֲזִיין לַיָּה, בְּעִמּוּדָא דְּאִישְׁתָּא, דְּהִיא עַל רִישִׁיה, בְּמַה דּוּבִין וְנִמְרִין וְאַרְיִין וּמְלָאכֵי חֲבֻלָּה דִּיתְבִּין תַּמָּן. וּכְלָבָא תַּמָּן, וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד, (תהלים כב) הַצִּילָה מִתְּחַרְבֵי נַפְשִׁי מִיַּד כָּלֵב יַחֲדָתִי. וְדִין אַתְרָא הוּא חֲשָׁד, וּמְלָאכֵי חֲבֻלָּה קָרוּן לְהוּן לִילוּת. וְעַל דָּא אָמַר, מִפְּחַד בְּלִילוּת. לִילוּת מִמָּשׁ אֶקְרוּן.

וַיִּמְרוּן לַיָּה, אִם תִּזְכֶּה לְמַצּוֹת, כָּל מַצְוָה וּמַצְוָה, יַעֲבֹדוּן לָךְ מִינָה מְלֶאךָ טוֹב. וּבְעֵידָן דְּתִיעוּל בְּאַתְרָא הָדִין, וְתִזְכֶּה לְמַצּוֹת, יִמְרוּן, סוּלוּ סוּלוּ פִּנּוּ דְרַךְ הָרִימוּ מִכְּשׁוֹל מְדַרְךָ פְּלוּנֵי דָא, וְלֹא יִשְׁלֹטוּן עָלֶיךָ מְלָאכֵי חֲבֻלָּה. וּבְדוּגְמָא דָּא בִּימָמָא, יִמְרוּן, אִם תִּזְכֶּה בְּאוֹרֵייתָא, כָּל אוֹת וְאוֹת יִהְיֶה מְלֶאךָ, דִּיעֲזֹרְךָ בְּאַתְרָא הָדִין. וְאוֹרֵייתָא דְּאֶקְרִי אוֹרְחָא, יְהֵךְ בְּאוֹרְחָא הָדִין, דְּלֹא יִשְׁלֹטוּן עָלֶיךָ. וְעַל דָּא אָמַר, לְנַחוּתֵם הַדְּרָךְ. וּבְתַר דִּין יַחֲזוּן לַיָּה גִּינְתָא דְּעֵדוֹן, וְכָל חֵלֶק וְחֵלֶק שְׂיִישׁ לְצַדִּיק בְּפִנֵי עֲצָמוֹ. וּמִשְׁבִּיעִין לַיָּה שְׂיִקְיִים כָּל הַתּוֹרָה.

וּבְתַר כֵּן יִמְרוּן לַיָּה, (בראשית יב) וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ לָךְ וְגו' (ס) וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְגו'. וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם,

דָּא נִשְׁמָתָא, דְּהִיא אַב לְרוּחָא, וְרַם לְגוּפִי. לָךְ לָךְ מֵאַרְצֵךְ, דָּא
 גִּבְתָּא דְעֵדָן. וּמְמוֹלְדֵתְךָ, דָּא בְּטָן דְּאִימָא, שְׁל בָּשָׂר וְדָם.
 וּמִפִּית, דָּא שְׂכִינְתָא. אָבִיךָ, דָּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. שְׂאִין
 אָבִיו, אֲלָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאִין אִמוּ, אֲלָא בְּנִסְת
 יִשְׂרָאֵל. אֵל הָאָרְיָן, זֶה הָעוֹלָם הַשְּׂפִל. וְיִהְיֵו לִיה ז' בְּרַבָּאן
 דְּאִמִּירָן לְעִיל, מוֹאֲעֶשֶׂד וְגו' עַד כָּל מִשְׁפַּחוֹת הָאֲדָמָה וְגו'.
 אִם בַּר נֶשׁ יִזְכָּה, וְיִהְיֶה צְדִיק, וְהוּא יָדַע שְׁמָא דְהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, מַה יִּמְרוֹן לִיה בַּד אֲסִתְלַק מֵעֲלָמָא. (תהלים
 א) לֹא תִירָא מִפֶּחַד לְיִלָּה וְגו', (שם) עַל כַּפִּים יִשְׂאוּנְךָ פֶּן
 תִּגּוֹף בְּאֲבָן. מִן הָאֲבָן שֶׁל דֶּרֶךְ עֵקְלָתוֹן, רִגְלֶךָ כּו' עַד כִּי יָדַע
 שְׁמִי.

וְאִם בַּר נֶשׁ לֹא יִזְכָּה בְּאוֹרֵייתָא, וְלַעֲבוּדֵין טָבָן, בַּד יִסְתַּלַּק
 מֵעֲלָמָא, יַעֲזֹל בְּאוֹרְהָא הַשׁוּכָא דְאַמְרָנָא, וְאִזְדַּעְזְעוּ כָּל
 מֵאן דְּאִית בְּהוּא אַתְר, וְיִמְרוֹן הַזֹּאת נַעְמִי, דְּאֲזֵלַת
 בְּאַתְרָא הָדִין מְלִיָּא כָּל טוֹבָא, מְלִיָּא מְאוֹרֵייתָא. עֲמוּד
 הָעֲנָן דִּנְהַר לָהּ בְּאַתְרָא הָדִין לְמִיָּהָד בִּימָמָא. וְעֲמוּדָא
 דְּאִישְׁתָּא לְאַנְהָרָא לָהּ לְמִיזֹל בְּאַתְרָא הָדִין בְּלִילִיָּא. וְעַם
 בַּעֲלָה נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא.

אַתִּיבָא אִיהִי וְאַמְרָה, (רות א) אֵל תִּקְרָאנָה לִי נַעְמִי קְרָאן לִי
 מְרָא כִּי הִמַּר שְׂדֵי לִי מָאד. דְּהַנְעֵל לִי בְּגוּפָא
 בִּישָׂא. אֲנִי מְלָאָה הַלְכֵתִי בְּאַתְרָא הָדִין, וְרִיקָם הֵשִׁיבֵנִי ה'.
 בְּהִיא שְׁעָתָא אַמְרָה, שְׂבָנָה בְּנִתִי וְגו'. שְׂנַאֲמַר, (שם)

וְתֹאמֶר נַעֲמִי לְכַלְתִּיהָ שְׂבָנָה בְּנָתִי. אֶתִּיבַת רוּת
 נִפְשָׁתָא קְדִישָׁא וְאָמַרְת, אֵל תִּפְגְּעִי בִּי לְעִזְבֶּךָ לְשׁוּב
 מֵאַחֲרֶיךָ כִּי בְּאִשְׁר תִּלְכִי אֵלַיךָ וּבְאִשְׁר תִּלְיִנִי אֶלֶיךָ וְכוּ'.
 אֲבָל עֲרַפָּה, נִפְשָׁתָא דְהִיא סְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, אֲזִלָּא לְגוּפָא,
 וְאֶתְאֲבַלַת עָלֶיהָ. שְׁנַאֲמַר, (איוב יד) אַיִךְ בְּפָשְׁרוּ עָלָיו יִכָּאֵב
 וְנִפְשׁוּ עָלָיו תְּאָבָל. וְכֹל זְמַן דְּאֶתְאֲבַל עָלֶיהָ, אָמַר הַגּוֹף
 לְנִפְשׁ הַבְּהֵמִית, בְּשִׁבִיל הָאֲכִילָה וְהַשְׁתִּיהַ שְׁנַתַּתְּ לִי,
 הַנְּשָׂמָה בְּצַעַר גְּדוֹל, וּבִלְא תוֹרָה וּבִלְא מִצְוֹת. טוֹל מַה
 שְׁנַתַּתְּ לִי. וְנִבְקַע הַגּוֹף.

אָמַר רַבִּי, בְּתִיב (תהלים מא) אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֵל דָּל וְגו'. מַהוּ
 דָּל. אִישׁ נִסְתָּר. וַיֹּאמֶר מַה תִּתֵּן לִי, וְכִי יוֹתֵר רָשָׁע אֲנִי
 מִכָּל הָאָדָם שְׂבָעוּלָם. וַיַּעֲשֶׂה מְרִיבָה עִם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 אֲשֶׁרִי מֵאֵן דְּמִשְׁכִּיל לִיה. דְּכִתִּיב, (ישעיה כז) או יִחֹזַק בְּמַעְזֵי
 יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי.

דְּאָמַר רַבִּי נְהוֹרָאִי, מַהוּ דְּכִתִּיב או יִחֹזַק בְּמַעְזֵי וְגו'. וְכִי
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא בְּעַל הַשָּׁלוֹם, עוֹשֶׂה שָׁלוֹם
 בְּמְרוֹמָיו, צָרִיךְ לְמִי שֶׁיַּעֲשֶׂה לוֹ שָׁלוֹם, וְהֵלֵא הַשָּׁלוֹם שָׁלוֹ.
 אֲלָא, הָעָנִי בְּשַׁעַה שְׂרוּאָה אֶת עֲצָמוּ בְּדוּחַק, הוּא עוֹשֶׂה
 מְרִיבָה כְּלָפֵי מַעְלָה. וְהַמְחִזִּיק בִּידוֹ שֶׁל עָנִי, וְעוֹשֶׂה
 עִמּוֹ צְדָקָה, כְּבִיכּוֹל, עִם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה שָׁלוֹם. לְפִי
 שְׁגוּרָם לְעָנִי, שֶׁמִּבְּקֵשׁ מְחִילָה מִלְּפָנָיו יִתְבָּרַךְ, עַל שֶׁהִטִּיחַ
 דְּבָרִים כְּלָפֵי מַעְלָה, וְאָז עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ. מִי גָרַם

לו לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם. זֶה הַנּוֹתֵן צְדָקָה לְעַנִּי, וְהַחֲזִיק בְּיָדוֹ,
דְּבַתִּיב אוֹ יַחֲזִק בְּמַעְזֵי וְגו', וְזֶהוּ הַדָּל. וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מֵהוּ אוֹמֵר. אֵין דְּנִין אֶת הָאָדָם לְפִי צַעֲרוֹ.

וְהָכִי נָמִי בְּאִיּוֹב, דְּאָמַר רַבִּי תַנְחוּם, אָמַר אִיּוֹב לְהַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, (אִיּוֹב כג) מִי יִתֵּן יָדַעְתִּי וְאִמְצָאֵהוּ כּו' אֶעֱרָכָה

לְפָנָיו מִשְׁפָּט. עַד שֶׁהִטִּיחַ אִיּוֹב דְּבָרִים כְּלָפֵי מַעְלָה.
וְתוֹ לֹא. וְהֵלֵא בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת כְּפַר בְּתַחֲיִית הַמַּתִּים, וְהִטִּיחַ
דְּבָרִים כְּלָפֵי מַעְלָה, וְסָקַל אִיקוֹנִין שֶׁל מֶלֶךְ.

אָלֵא אָמַר רַבִּי נְהוֹרָאִי, בְּהֵיֵא שֶׁעָתָא אָמַר הַמְּקַטְרֵג
לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִיּוֹב שֶׁאָמַרְתָּ עָלָיו אִישׁ תָּם
וְיֹשֵׁר וִירָא אֱלֹהִים וְסָר מֵרַע, הָרִי כְּפַר בְּתַחֲיִית הַמַּתִּים,
וְהִטִּיחַ דְּבָרִים, וְסָקַל אִיקוֹנִין שֶׁל מֶלֶךְ. אָמַר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, אִיּוֹב לֹא בִדְעַת יַדְבֵּר.

בְּשַׁעֲה שְׁנַתְוּוּבַח אִיּוֹב עִם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מֵה הוּא
אוֹמֵר, ש (אִיּוֹב י) הַטוֹב לָךְ כִּי תַעֲשֶׂק כִּי תִמָּאֵס יִגִיעַ

כְּפִיד וְגו'. וְכִי הוּא טוֹב זֶה הָעוֹשֶׂק שֶׁתַּעֲשֶׂה לִי, אָבִי וְאָמִי
עָשׂוּ לִי הַגּוֹף, וְאֶת אַתְעֲבִידַת אָרִים עֲמַהוֹן, וְיַהֲבַת בִּי
נִשְׁמָתָא. וְאָמַרְתָּ לְמַקְטְרֵג, אַךְ אֶת נַפְשׁוֹ שָׁמַר. מֵה דִידְךָ
נִטְרַתָּ, מֵה דְאָבִי וְאָמִי, אָמַרְתָּ הֵנוּ בְּיָדְךָ. וְכִי הוּא טוֹב זֶה
הָעוֹשֶׂק שֶׁתַּעֲשֶׂה לִי, כִּי תִמָּאֵס יִגִיעַ כְּפִיד. שֶׁהַנֶּפֶשׁ מְאוֹסָה
מֵעַד יִסּוּרֵי הַגּוֹף. וְעַל עֲצַת רְשָׁעִים הוֹפְעֵת, סָקַל אִיקוֹנִין שֶׁל
מֶלֶךְ.

וְהַמְקַטְרֵג קַטְרֵג עַל כָּל זֶה לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אָמַר
 לִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵיזֹב לֹא בְדַעַת יְדַבֵּר,
 וְאֵינּוּ נִתְפָּס עַל צַעְרוֹ. וְכִיּוֹן שָׂבָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִתְוַפְּחַ
 עִמוֹ, חָזַר בּוֹ וְאָמַר, (שם מ) אַחַת דְּבִרְתִּי וְלֹא אֶעְנֶה וּשְׂתִים
 וְלֹא אוֹסִיף, אֲסַבֵּר פּוּמִיה קָמִי דִּינָא.

רַבִּי פְּדַת אָמַר, כִּי לֹא דְבִרְתָּם נְכוּנָה בְּעַבְדֵי אֵיזֹב לֹא
 כְּתִיב, אֲלֵא (שם מב) כִּי לֹא דְבִרְתָּם אֵלִי נְכוּנָה. אֵלִי לֹא
 דְּבִרְתָּם נְכוּנָה, הוּא עָמַד וְהַצְדִּיק אֶת הַדִּין, וּבִקֵּשׁ עַל עַצְמוֹ
 עַל מַה שָּׂאָמַר. וְהֵם לֹא בִקְשׁוּ עַל עַצְמָם, עַל מַה שֶּׁהִטְעוּהוּ
 בְּמַעֲנֵה לְשׁוֹנָם.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּסַכְנִין בְּשֵׁם רַבִּי יוֹדָא אָמַר, כָּל הַחוֹשֵׁד
 בְּכַשְׂרִים, רְאוּי לְלָקוֹת בְּצַרְעַת. דְּכְתִיב, (במדבר יב) אֲשֶׁר
 נֹאֲלָנוּ וְאֲשֶׁר חָטְאוּנוּ. וְכְתִיב, (שם) אֵל נָא תְהִי כַּמֶּת. חֲבָרְיו
 שָׁל אֵיזֹב חֲשָׁדוּהוּ בַּמָּה שְׁלֵא הָיָה בּוֹ, וְלֹא בִקְשׁוּ מִמֶּנּוּ
 מְחִילָה, וְלֹא בִקְשׁוּ עַל נַפְשָׁם, עַד שֶׁבִיקֵשׁ אֵיזֹב עֲלֵיהֶם
 רַחֲמִים. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹדִיעַ לָהֶם, שֶׁחָטְאוּ בַּמָּה
 שֶׁחֲשָׁדוּהוּ. וּלְפִיכָךְ, וְעַבְדֵי אֵיזֹב יִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן קַסְמָא, מַהוּ דְּכְתִיב, (איזוב מב) כִּי אִם פָּנָיו
 אֲשָׂא לְבַלְתִּי עֲשׂוֹת עִמָּכֶם נְבֻלָּה. מֵאִי נְבֻלָּה, זֹו
 צַרְעַת. דְּכְתִיב, (במדבר יב) וְאָבִיָּה יָרַק יָרַק בְּפָנֶיהָ, וְתַרְגֵּם רַבִּי
 יוֹסִי וְאָבִיָּה מְנַבֵּל יְנַבֵּל בְּאַפִּיָּה.

בֵּא וּרְאֵה, כְּשֶׁנְּבֻלָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵל אֵיזֹב, מַה כְּתִיב.

(איוב לח) וַיַּעַן ה' אֶת אִיּוֹב מִן הַסְּעָרָה וַיֹּאמֶר. רַבִּי יוֹסִי בַר חֶלְפָתָא אָמַר, הַשֵּׁיב לּוֹ עַל מַה שֶּׁאָמַר, (שם ט) אֲשֶׁר בְּסְעָרָה יִשׁוּפְנִי, אָמַר אִיּוֹב, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, שָׁמָּא רוּחַ סְעָרָה עָבְרָה לְפָנָיו, וְנִתְחַלַּף לָךְ שְׁמִי אִיּוֹב, בְּאִיּוֹב. הֲדָא הוּא דְכִתְיִב, (שם א') וַתַּחֲשִׁבֵנִי לְאִיּוֹב לָךְ. לְפִיכֵךְ הַשִּׁיבּוּ מִן הַסְּעָרָה.

רַבִּינָן אָמְרִי, סְעָרָה שֶׁל שְׁטָן, שֶׁהַסְּעִיר גּוֹפּוֹ שֶׁל אִיּוֹב. וּמִנְלָן דְּאִיקְרִי סְעָרָה. דְּכִתְיִב, (תהלים קמח) רוּחַ סְעָרָה עוֹשֶׂה דְבָרוֹ. שְׂאִין לוֹ רְשׁוֹת לַעֲשׂוֹת שׁוֹם דְּבָר, אֵלָּא בְּמֵאמְרוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

רַבִּי בּוֹן אֹמֵר, כְּתִיב בְּשִׁ"ן, דְּכִתְיִב אֲשֶׁר בְּשִׁעָרָה יִשׁוּפְנִי. וְכִתְיִב בְּסִמְךָ, דְּכִתְיִב מִן הַסְּעָרָה. כְּתִיב הֲכֵא אֲשֶׁר בְּשִׁעָרָה, וְכִתְיִב הֲתָם (ויקרא יז) לְשִׁעִירִים אֲשֶׁר הֵם זִנְיִים אַחֲרֵיהֶם.

וְהֵאֵי דְכִתְיִב בְּשִׁעָרָה. רַבִּי רַחוּמָאֵי אָמַר, פַּעַם אַחַת זָכַר, וּפַעַם אַחַת נִקְבָּה. פַּעַם אַחַת זָכַר, דְּכִתְיִב (ויקרא טז) וְנִשָּׂא הַשִּׁעִיר עָלָיו. וְכִתְיִב, (בראשית כז) הֵן עָשׂוּ אֶחָי אִישׁ שִׁעִיר. פַּעַם אַחַת נִקְבָּה, דְּכִתְיִב (שם לג) וַיָּשָׁב בַּיּוֹם הַהוּא עָשׂוּ לְדַרְכּוֹ שִׁעִירָה, וְכִתְיִב בְּסִמְךָ דְּכִתְיִב מִן הַסְּעָרָה. מֵאֵי טַעְמָא. שְׂמִסְעִיר גּוֹפּוֹ שֶׁל אָדָם.

וְהֵא כְּתִיב, (מלכים ב ב) וַיַּעַל אֱלֹהֵינוּ בְּסְעָרָה הַשָּׁמַיִם. רַבִּי נַחֲמִיָּה וְרַבִּי יְהוּדָה אָמְרִי, בְּשִׁהַעֲלָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ לְרַקִּיעַ, עָמַד מִלְּאֵךְ הַמּוֹת בְּנִגְדּוֹ.

אָמַר לִיהִּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַל מְנַת כֶּךָ בְּרֵאתִי שָׁמַיִם, שְׂיַעֲלֶה אֱלֹהֵינוּ לְשָׁמַיִם. אָמַר לִיהִּה מִלְּאֲךָ הַמּוֹת, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, עֲבָשׂוּ יִהְיֶה פֶתַח חוֹן פֶּה לְבָרִיּוֹת. אָמַר לִיהִּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵינן זֶה כִּשְׂאָר בְּרִיּוֹת, וַיִּכּוֹל הוּא לְהַעֲבִיר אוֹתָךְ מִן הָעוֹלָם, וְאֵינְךָ יוֹדֵעַ כַּחוֹ. אָמַר לִיהִּה, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, תֵּן לִי רְשׁוֹת, וְאֶרֶד אֵלָיו. אָמַר לִיהִּה רַד, מִיָּד יֵרֵד. בֵּינָן שָׂרָאָה אוֹתוֹ אֱלֹהֵינוּ, הַכְּרִיחוּ תַחַת רַגְלָיו, וּבִקֵּשׁ לְהַעֲבִירוֹ מִן הָעוֹלָם, וְלֹא נָתַן לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רְשׁוֹת. מִיָּד כִּפַּף אוֹתוֹ תַּחְתָּיו, וְעָלָה לְשָׁמַיִם. דְּכַתִּיב (שם) וַיַּעַל אֱלֹהֵינוּ בְּסַעֲרָה הַשָּׁמַיִם.

בֵּינָן שְׂנַגְּלָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאִיּוֹב, בְּהוּא סַעֲרָה נִגְּלָה אֵלָיו. דְּכַתִּיב, מִן הַסַּעֲרָה, הַנוֹזֵן כְּפּוֹפָה, וְלֹא פְּשׁוּטָה. כִּפַּף אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּנַחֵשׁ הוֹלֵךְ עַל גַּחוֹן, וְדַבֵּר עִמּוֹ. מַה אָמַר לִיהִּה לְאִיּוֹב. (איוב לח) אֵיפֹה הִיִּיתָ בְּיַסְדֵי אָרֶץ. מִיָּד שָׁתַק, וְלֹא יָכוֹל לַעֲמוֹד בְּתוֹכָתוֹ. לְהוֹרוֹת שְׂמַעֲשִׂיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַמַּת.

רַבִּי אֶלְכָסְנֵדְרִי פָתַח וְאָמַר, (שם) בְּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בִקְרָ, כּוֹכְבִים שְׂבַמְרוֹם שׁוֹלְטִים בְּלִילָה, חוּץ מֵאוֹתָן שְׂשׁוֹלְטִין בְּבִקְרָ. וְכֵלָן מְשַׁבְּחִין וּמְפָאֲרִין וּמְיַחֲדִין שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, בְּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בִקְרָ, וְלֹא כּוֹכְבֵי לִילָה אֶף עַל פִּי שְׂמַמְשִׁלְתָן כְּרַנֵּעַ.

(שם) וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, אִמָּאֵי וַיִּרְעוּ, אָמַר רַבִּי

אֶלְכֶם נִדְרִי, בְּשָׁעָה שְׁעוֹלָה עֲמוּד הַשָּׁחַר, אוֹתֵן
 בְּנֵי אֱלֹהִים מְרִיעִין בְּתִרּוּעָה, וְכָל אוֹתֵן הַמְּלֹאכִים וְהַכּוֹכָבִים
 הַמְּמוֹנִים בַּלֵּילָה, מַעֲבִירִין אוֹתָם מִמְּקוֹמָם, וְשׁוֹלְטִים
 מְלֹאכִים אֲחֵרִים בְּמְקוֹמָם, לְהִיוֹתָם מְמוֹנִים בַּיּוֹם.

רַבִּי חֲסֵדָאִי אוֹמֵר, כּוֹכַב אֶחָד יֵשׁ בְּמָרוֹם, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מוֹצִיאָו מִמְּקוֹמוֹ, וְיִלּוֹן שְׁמוֹ. וְהוּא מְמוֹנָה לְהַכְנִים
 וְלְהוֹצִיא שְׁאֵר הַכּוֹכָבִים, וּמְשַׁמֵּשׁ כָּל הַלֵּילָה, כִּיּוֹן שְׁאוֹתֵן
 כּוֹכָבֵי בּוֹקֵר שׁוֹלְטִין, נִגְנְזוּ וְנִבְלַע בְּמְקוֹמוֹ.

אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל, כְּתִיב (שם ט) הַמְּרַגְזֵי אֶרֶץ מִמְּקוֹמָהּ
 וְעֲמוּדֶיהָ יִתְפַּלְעוּן. כִּד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֵי לְמִירְגְזֵי
 כָּל עֲלָמָא, וְלֹאֲרַגְשָׁא וְלֹאֲרַעְשָׁא סְמְכוּהִי, לָא אֲרַעִישׁ לִיה
 אֲלָא מִמְּקוֹמוֹ. מֵאֵן מְקוֹמוֹ. דָּא נְקוּדָה דְּצִיּוֹן.

רַבִּי רְחוּמָאִי אוֹמֵר, מְצִיּוֹן הוֹשֵׁתָת הָעוֹלָם. דְּכְתִיב, מְזֻמּוֹר
 לְאַסָּף אֵל אֱלֹהִים ה' דְּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ מִמְּזֻרַח שָׁמֶשׁ עַד
 מְבוֹאוֹ. וְכְתִיב בְּתִרְיָהּ, (תהלים ג) מְצִיּוֹן מְכַלֵּל יוֹפֵי אֱלֹהִים
 הוֹפִיעַ.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמֵלָאִי, כִּד בְּרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עֲלָמָא,
 אֲעִיל נְהוּרָא בְּנְהוּרָא, וְאֲלִבִּישׁ דָּא בְּדָא, וּבְרָא
 שְׁמַיִם. דְּכְתִיב, (שם קד) עוֹטָה אֹר כִּשְׁלֵמָה נוֹטָה שְׁמַיִם
 כִּירִיעָה.

וְהֵאֵי אֹר, אֲקָרִי אֹר לְבוּשׁוֹ. אֹר קְדָמָאָה, דְּאֲתְלַבֵּשׁ בֵּיה
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהֵהוּא אֹר אֲתַפְּשֵׁט בְּהוֹד וְהָדָר,

וְאִיבְרִי עֲלֵמָא. דְּכַתִּיב, הוֹד וְהָדָר לְבִשְׁתְּ כו', נוֹמָה שְׁמַיִם
בִּירֵיעָה.

רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, בְּשִׁנְטַל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַשְּׁלַג, וְזָרַק
לְתוֹךְ הַמַּיִם, מִתַּחַת כֶּסֶף כְּבוֹדוֹ, נָטַל בְּשִׁיעוֹר שְׁעָלוֹ,
דְּכַתִּיב, מִי מָדַד בְּשִׁעָלוֹ מַיִם.

רַבִּי יוֹדָאי אָמַר, בְּשִׁיעוֹר שְׁלִישׁ זָרַת נָטַל, וְזָרַק לְתוֹךְ הַמַּיִם.
דְּכַתִּיב, (ישעיה מ) וְכֹל בְּשָׁלֹשׁ עֶפֶר הָאָרֶץ. וְכַתִּיב, (איוב לז)
כִּי לְשִׁלֵּג יֹאמֵר הוּא אָרֶץ.

וּמִתַּחַת הַמַּיִם, נִקְפָּא מְקוּם אֶחָד בִּתְחִילָה, בְּאֲמִצַּע הַתְּהוֹם,
וְנִעְשִׂית מִשָּׁם אֶבֶן אַחַת מְשׁוֹקַעַת בְּאֲמִצַּע תְּהוֹם,
וְעֲלֵתָה לְמַעְלָה וְנִרְאִית בְּצִיּוֹן. וְהִיא נִקְוֶדַת הָעוֹלָם.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, סְגֻלָּה וְסְגוּלָּה לְתָא לָא מִתְמוֹקְמִי, אֲלָא מְגו
חַד נִקְוֶדָה, בְּאֲמִצַּע, וְהִיא נִקְוֶדָה אִיהִי מְקוּמוֹ שֶׁל
עוֹלָם, וּמִשָּׁם נִתְפַשְׂטָה הָאָרֶץ לְכָל רוּחֹתֶיהָ. רַבִּי חִזְקִיָּה
אָמַר, כְּעֵין בְּרִייתוֹ שֶׁל אָדָם.

בְּשִׁעָה שֶׁנִּקְפָּאָה הָאָרֶץ מִתַּחַת הַמַּיִם, מֵה בְּתִיב, (בראשית א)
יִקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוּם אֶחָד וְתִרְאָה
הַיִּבְשָׁה. בֵּינָן שָׂרְאוּ הַמַּיִם הַיִּבְשָׁה, הָיוּ עוֹלָיִם וְנִגְבְּהִים
לְכִסּוּתָהּ כְּבְרָאשׁוּנָה, עַד שֶׁנֶּעַר בָּהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְנָסוּ, דְּכַתִּיב (תהלים קד) מִן גַּעְרַתְךָ יִנּוּסוּן.

וְאֵת עַל פִּי שָׁהִיו נָסִין, לֹא הָיוּ מִשְׁתַּכְּכִין. מֵאֵי טַעְמָא. מִפְּנֵי
שָׁהִיו מְכַסִּין עֲלֶיהָ בִּתְחִילָה, וְעַכְשָׁיו נָסִין מִפְּנֵיהָ. מֵה

עֲשֵׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. נָטַל כְּמִין צְרוּר שֶׁל חֶרֶשׁ, וְחָקַק בּוֹ שְׁמוֹ שֶׁל ע"ב שְׁמוֹת, וְהִשְׁלִיךְ לְתוֹךְ הַמַּיִם, וְעָמְדוּ מִיָּד, וְנִשְׁתַּכְּכוּ.

וּבְאִיזָה מְקוֹם עָמְדוּ. בְּצִיּוֹן. דְּכַתִּיב, (שם ג) מְצִיּוֹן מְכֻלָּל יוֹפִי, זֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּכְשֶׁהָאָרֶץ מִתְמוּטָטֶט, אֵינָה מִתְמוּטָטֶטת אֶלָּא מִמְּקוֹם זֶה, שֶׁהוּא מְקוֹם הָעוֹלָם.

רַבֵּי פְּדַת אוֹמֵר, הַנִּשְׁבַּע בְּאֵמֶת בְּשְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, צְרוּר זֶה שֶׁחֲתוּם בּוֹ שְׁמוֹ, מְסַתֵּלֵק לְמַעְלָה בְּחִדּוּהוּ, וּמִתְקַיֵּים בּוֹ, וְהָעוֹלָם מִתְקַיֵּים. וְהַנִּשְׁבַּע לְשִׁקֵּר, אוֹתוֹ צְרוּר עוֹלָה וּמְסַתֵּלֵק, וְרוּאָה שֶׁהוּא שׂוֹא, וְאֵז הָעוֹלָם מִתְמוּטָט, וְרוּצָה לְחַזוֹר לְתוֹהוּ וְבוֹהוּ. שְׂאִין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּים, אֶלָּא עַל שְׁמוֹ הַחֲתוּם בְּאֵמֶת. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שְׁמוֹת ב) לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹא.

רַבֵּי חִזְקִיָּה אוֹמֵר, מְקוֹם כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, הִיא נִקּוּדָה אַחַת, אֲשֶׁר עָלֶיהָ עוֹמֵד הַכֹּל. וְהַפְּבוֹד אֵינּוּ בְּרוּךְ אֶלָּא מִמְּקוֹמוֹ. דְּכַתִּיב, (יחזקאל ג) בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

כִּמְאִי (איוב ט) וְעַמּוּדֵיהָ יִתְפַּלְצוּן. רַבֵּי פְּרַחְיָא אוֹמֵר, אֵלּוּ עַמּוּדִים סְמְכִין יְסוּדָא, וְקִיּוּמָא דְעֵלְמָא עֲלִיָּיהוּ. וּכְמָה אֵינּוּן. ז'. דְּכַתִּיב, (משלי ט) חָצְבָה עַמּוּדֵיהָ שִׁבְעָה. יְסוּד דְּאֵינּוּן סְמְכִין, צְדִיק אַחַד. דְּכַתִּיב, (שם י) וְצְדִיק יְסוּד עוֹלָם. עַמּוּד לֹא כְּתִיב, אֶלָּא יְסוּד, יְסוּדָא דְכוּלָּא קְיָיִמִין עֲלִיהָ.

בַּנֶּגֶד זֶה, שִׁבְעָה רְקִיעֵי הַן. וְשִׁבְעָה כּוֹכָבִים רָצִין וְחֹזְרִין הֵן.
 שִׁבְעָה אֲרָצוֹת. שִׁבְעָה יָמִים. שִׁבְעָה תְּהוֹמוֹת. וְכוּלָם
 תְּלוּיִם בְּמֵאֵמֶר הַהוּא. שֶׁנֶּאֱמַר, הַבּוֹנֵה בַשָּׁמַיִם מֵעֲלוֹתָיו. הֵם
 ז' סְפִירוֹת, מֵעֲלוֹת גְּדוּלוֹת, עֲמוּדִים חֲקוּקִים בְּשֵׁמוֹ הַגְּדוֹל,
 וְכָלם תְּלוּיִם בְּמֵאֵמֶר אֶחָד, וְהֵם שָׁמַיִם הָעֲלִיוֹנִים.

וְשִׁבְעַת אֲרָצוֹת קְדוֹשׁוֹת, שֶׁמִּזְדוּגִין עִמָּהֶן. וְלֹא אֵיךְ בְּהוֹן
 פִּירוּדָא. שֶׁנֶּאֱמַר, (בראשית א) וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם
 אֶחָד. יוֹם שְׁנִי, יוֹם שְׁלִישִׁי. יוֹם רְבִיעִי. יוֹם חֲמִישִׁי. יוֹם
 הַשֵּׁשִׁי. עַד יוֹם הַשְּׁבִיעִי. א (שמות ב) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה'.
 וּבַנֶּגֶד שִׁבְעָה עֲמוּדִים חֲקוּקִים, שֶׁהֵם תְּלוּיִם בַּשָּׁמַיִם. וְאֵינּוֹן
 שְׁנֵי עֶשֶׂר שְׁבָטִים, דְּאֵינּוֹן תְּלוּיִין בְּמִדַּת יַעֲקֹב,
 הַנִּקְרָא שָׁמַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר, (מלכים א ח) וְאֵתָה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם
 מִכּוֹן שִׁבְתֶּךָ, וּכְתִיב (דברים ו) שִׁמַּע יִשְׂרָאֵל וְגו'.

רַבִּי רְחוּמַאי אוֹמֵר, הַשִּׁבְעָה עֲלִיוֹנִים, הֵם שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. (עמוס ט) וְאֶגְדָּתוֹ, מֵאֵי אֶגְדָּתוֹ. הֵם שִׁבְעַת
 מֵעֲלוֹת לְמִטָּה מֵהֶם, שֶׁעוֹמְדִים עַל הָעוֹלָם, וּמִנְהִיגִים אוֹתָהּ.
 עַל אֶרֶץ, זוֹ אֶרֶץ הַתְּחִתּוֹנָה. יִסְדָּהּ, זוֹ אֶרֶץ הָעֲלִיוֹנָה
 הַנִּקְרָאת בֵּינָה, וְהִיא תְּלוּיָה בְּחֻכְמָהּ. וּמֵאֵי אִיהוּ, תִּבְל.
 שֶׁנֶּאֱמַר, (ירמיה י) מִכִּין תִּבְל בְּחֻכְמָתוֹ.

(עמוס ט) הַקּוֹרָא לְמֵי הַיָּם, יָם אֶחָד, וְהֵן שִׁבְעָה. רַבִּי
 בְּרוּסְפָדַי אוֹמֵר, הֲלֹא יָם אֶחָד בְּעוֹלָם הוּא. אָמַר
 רַבִּי רְחוּמַאי, יָמִים כְּתִיב. דְּכְתִיב, וְלִמְקַנָּה הַיָּם קָרָא יָמִים.

וְכוּלָן נִכְנָסִין לַיָּם הַגָּדוֹל, וְהֵם שִׁבְעָה, וְכֻלָּם נִכְנָסִים בּוֹ, זֶה לְמִטָּה מְזֵה, עַד הַתְּהוֹם, עַד שֶׁתִּמְצָא יָם הַגָּדוֹל שִׁבְעָה זֶה עַל זֶה, וְכוּלָּם תְּלוּיִם בְּמַאֲמַר אֶחָד.

אָמַר רַבִּי שְׁמֵלָאִי, אֵימַתִּי הָעוֹלָם מִתְמוּטָט. בְּשַׁעַה שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבִיט וְרוֹאֶה בּוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר, (תהלים יד) ה' מְשַׁמֵּם הַשָּׁקִיף עַל בְּנֵי אָדָם וְגו'.

רַבִּי נְהוֹרָאִי וְרַבִּי יֶצְחָק קָמוּ בְּנְהוֹרָא, כַּד נָהַר יְמָמָא, לְמִיתֵד בְּאוֹרְחָא. עַד לָא נִפְקִי זְקַף עֵינוּהִי רַבִּי נְהוֹרָאִי, חָמָא בְּכוּכְבֵּי בְּקַר דְּקָא מְרַתְתִּי. אָמַר ר' יֶצְחָק, חֲזִי אֵינוֹן כּוּכְבֵּיא דְקָא מְרַתְתִּי בְּדַחִילָא דְמַרְיָהוֹן, הַשְּׁתָא מְטִי זְמַנִּיָּהוּ לְזַמְרָא.

בְּגִין, דְּאֵינוֹן בְּנֵי אֱלֹהִים, קָיִמוּ עֲלֵיהוֹ. וְכַד מְסִימוּ שְׂאָר חַיִּילִין דְּקָא מְשַׁבְּחִין בְּלִילְיָא, אֵינוֹן בְּנֵי אֱלֹהִים תּוֹקְעִין תְּרוּעָה, וּמִתְכַּנְּסִין כָּל מְשַׁרְיָין דְּשַׁלְטִין בְּלִילְיָא לְאַתְרֵיהוֹ.

כַּדִּין אֵינוֹן כּוּכְבֵּיא דְשַׁלְטִין בְּיְמָמָא, בְּעַפְרָא, מְרַתְתִּין וְדַחִילֵי וְסַלְקֵי שִׁירְתָּא. וְהַשְּׁתָא מְטָא זְמַנִּיָּהוּ, לְשַׁבְּחָא לְמַרְיָהוּ, בְּזַמְנָא דָּא דְשַׁמְעִין הֵיא תְרוּעָה. דְּכַתִּיב, (איוב לח) בְּרֶן יַחַד כּוּכְבֵּי בְּקַר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

אֶקְדִּימוּ וְאֶזְלוּ, וְהָוָה נָהִיר יְמָמָא. כַּד נִפְקַ שְׁמַשָּׁא וְאַתְגְּלֵי לְעֵלְמָא, אָמַר לִיה רַבִּי יֶצְחָק לְרַבִּי נְהוֹרָאִי, תּוֹוְהָנָא כַּד אֶסְתַּכְּלָנָא בְּשַׁמְשָׁא, דְּכִי נִפְקַ, נִפְיַק סוּמְקָא,

וּלְבַתֵּר הָכִי אֶתְהַדֵּר תְּוֹרָא. אִמָּאִי.

וּדְאִי אֲדַכְרְנָא מְלָה, דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן שְׁלוֹם, אָמַר רַבִּי יִצְחָק בֶּן יְהוּדָא, שְׁמַשָּׁא כַּד נָפִיק, נָפִיק בְּתוֹקְפָא,

כְּגַבַּר תְּקִיף. וּבְקַע תְּלִיסַר מִשְׁקוּפֵי חַלוּנֵי דְרִקִיעָא.

וְלִית בְּכָל אֵינּוֹן כּוּכְבֵי שְׁמַיָא וּמְזֵלֵי דְאִיקְרֵי גְבוּרָה, כַּד מִשְׁמַשָּׁא. מַה גְבוּרָה עָבִיד. אֲלָא כַּד אֶסְתֵּיִם יִמָּא

וְעָאֵל לִילְיָא, אֶסְתֵּתְמָן כָּל אֵינּוֹן כּוּיִן וּמִשְׁקוּפֵי דְרִקִיעָא.

בְּשַׁעְתָּא דְאֵתִי יִמָּא וְשְׁמַשָּׁא נָפִק, אֶתְעַטַּר וְאֶתְגְּלִיף

בְּאֶתְוֹן דְרָזָא דְשָׁמָא קַדִּישָׁא, וּבְתוֹקְפָא וּבְחִילָא דִילִיָּה,

כְּנִיס בְּכָל אֵינּוֹן רִקִיעִין, וּבְקַע בְּכָל אֵינּוֹן חַלוּנֵין, וְאֶתְוֹקְדוֹן

בְּשִׁלְהוּבוֹי, וּפְתַח לוֹן וּנְפַק לְבַר.

וּמָנָא לָן דְאֶתְקַרֵי גְבוּרָה. דְכַתִּיב, (תהלים ט) יָשִׁישׁ כְּגְבוּרָה לָרוּץ

אוֹרַח. וּכְתִיב, (שופטים ה) כָּעֲצַת הַשָּׁמֶשׁ בְּגְבוּרָתוֹ.

כְּגְבוּרָה שְׁנַכְנַס לְמַלְחָמָה וְנוֹצַח, הוּא אָדוּם. כְּשִׁנְעַח חוּזַר

לְגוּוֹנוֹ הָרָאשׁוֹן. כַּד הַשָּׁמֶשׁ, כְּשִׁיוֹצֵא, נִדְלָקִים בּוֹ

שְׁלֵהבוֹתָיו, וְהוּא אָדוּם מְרֹב גְבוּרָתוֹ, וְאַחַר כַּד חוּזַר לְגוּוֹן

הָרָאשׁוֹן.

אֲזַלוּ, כַּד מָטוּ בִּי חַקַּל, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לִימָא מַר מֵאֵינּוֹן

מִילִין דְּמַעְלֵייתָא דְבִקְרִיאַת שְׁמַע. פְּתַח וְאָמַר, (דברים

ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. הָאִי קָרָא, תִּינַח בְּשַׁעְתָּא

דְּאָמְרוּ בְּנֵין דִּיעֻקְבַּ לְאַבוּהוֹן, אוּ מִשָּׁה לְיִשְׂרָאֵל, אֲבָל

הַשְּׁתָּא, כְּלָא עֲלָמָא אָמְרֵי שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, לְמָאן יִשְׂרָאֵל

אָמְרִין.

אָלָא הָא תַנְינָא, יַעֲקֹב אָבִינוּ לֹא מֵת, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 חֲתִים לִיה גּוֹ כּוּרְסָא יְקָרִיה, לְמַהוּי תְּדִיר סְהָדָא עַל
 בְּנוֹי, דְּקָא מִיחְדֵי שְׁמִיה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדַתּוּי, בְּכָל
 יוֹמָא תֵּרִין זְמַנֵי, וְכֵד אֵינּוּן מִיחְדִין שְׁמִיה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, אָמְרֵי שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הוּי סְהִיד עֲלֵן, דְּאֵנּוּן מִיחְדֵי שְׁמִיה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדָקָא תּוּי.

בְּהַהוּא שַׁעְתָּא, נְטִילֵי לִיה לִיעֲקֹב בְּאַרְבַּע גְּדַפִּין, פְּרִישָׁן
 לְאַרְבַּע סִיטְרֵי עֲלֵמָא, וְסִלְקֵי לִיה לְקַמֵי קוּדְשָׁא
 עִילָאָה, וּמְבַרְךְ לִיה בְּשִׁבְעַ בְּרַכָּאן. פְּתַח הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְאָמַר, זְכָאָה אִיהוּ אַבָּא, דְּזִרְעָא דָּא אוֹלִיד בְּאַרְעָא. זְכָאִין
 אֵינּוּן בְּנִין, דְּקָא מְעַטְרִין לְאַבוּהוֹן הָכִי. בְּהַהִיא שַׁעְתָּא, כָּל
 אֵינּוּן חִילֵי דְשְׁמַיָא, פְּתַחֵי וְאָמְרֵי בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
 לְעוֹלָם וָעַד.

וַיַּעֲקֹב מִתְעַטֵּר בְּתַלְיִסֵּר נְהָרָא אֶפְרַסְמוּנָא דְכִיָּא, וְקָאִים
 תְּדִיר כְּקַרְתָּא מְקַפָּא שׁוּר עַל בְּנוֹי קַמֵיה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא שָׁבַק דִּינָא תְּקִיפָא לְשַׁלְטָא עַלִייהוּ, וְכָל בְּנֵי
 עֲלֵמָא לָא יְכַלִּין לְשַׁעְאָה לְהוּן. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מד)
 אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב.

פְּתַח רַבֵי יְהוּדָאי וְאָמַר, בְּדוּגְמָא דְאִית י"ב שְׁבָטִים לְתַתָּא,
 דְּאֵינּוּן בְּנֵי יַעֲקֹב, כֵּךְ אִיתָא יַעֲקֹב עִילָאָה בְּשְׁמַיָא,
 וְתַרֵי עֶשֶׂר שְׁבָטִין עִילָאִין. וּבְדוּגְמָא דְּמִיחְדֵי שְׁמִיה

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, כֶּךָ מְיִיחָדִי מְלֵאכֵי
קַדְיִשִׁין לְעִילָא. וְכוּלָא בְּגוּוּנָא דְלְעִילָא.

פְּתַח רַבִּי נְהוֹרָאִי וְאָמַר, (ישעיה כט) לָכֵן כֹּה אָמַר ה' אֵל בֵּית
יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם לֹא עָתָה יִבּוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא
עָתָה פָּנָיו יִחְוֲרוּ. וְכִי יַעֲקֹב פָּדָה אֶת אַבְרָהָם, וַיַּעֲקֹב לָא
אַבְרָי בְּעָלְמָא.

אֵלָא תָא חַזִּי, בְּשַׁעְתָּא דִּהּוּוּ מַפְלִי לְאַבְרָהָם בְּאוּר פְּשָׁדִים,
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אַכְנִישׁ לְפַמְלִיא דִּילִיָּה, וְאָמַר
שְׂזִיבוּ לְאַבְרָהָם מִגּוּ יְקִידָא דִּילִיָּה, דְּאִיהוּ רַחֲמֵמַי.

אָמְרוּ לְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָא יְפוּק מִיְנִיָּה יִשְׁמַעְעָל. אָמַר
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָא יְפוּק מִיְנִיָּה יַעֲחֵק. אָמְרוּ
לְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָא יְפוּק מִיְנִיָּה עֲשׂוּ. אָמַר הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, הָא יְפוּק מִיְנִיָּה יַעֲקֹב. אָמְרוּ, הָא וְדֵאִי בְּזִכּוֹת
יַעֲקֹב יִשְׁתַּזְיֹב. וְעַל דָּא אָמַר, אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם,
דְּבְזִכּוֹתֵיהּ אִישְׁתַּזְיֹב אַבְרָהָם.

אָמַר רַבִּי, בְּשַׁעָה דְכַפִּיתוּ לְחַנְנִיָּה מִיִּשְׁאֵל וְעִזְרִיָּה, דִּיפְלוּן
לוֹן בְּגוּ אַתּוּן נוֹרָא יְקִידָתָא. חַנְנִיָּה אָמַר, (תהלים קיח) ה'
לִי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם. מִיִּשְׁאֵל אָמַר, (ירמיה כז) וְאַתָּה
אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב וְאֵל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי אַתָּךְ אָנִי נְאֻם
ה'. עִזְרִיָּה אָמַר, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגו'.

אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, (ישעיה מד) זֶה יֹאמַר לְה' אָנִי, זֶה
חַנְנִיָּה, שְׁאָמַר ה' לִי לֹא אִירָא. וְזֶה יְקָרָא בְּשֵׁם יַעֲקֹב,

זֶה מִישָׂאֵל, שֶׁאָמַר וְאַתָּה אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב. וּבְשֵׁם
 יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה, זֶה עֲזַרְיָה, שֶׁאָמַר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. לֹא עָתָה
 יָבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עָתָה פָּנָיו יִחֻרוּ.

וְלָמָּה לֹא הָיָה דְנִיָּאל בְּהוֹן. אֲלֵא דְנִיָּאל אָמַר, אֲנִי נִקְרָא
 בְּלִטְשָׁצֵר, בְּשֵׁם אֱלִיל שְׁלוֹ. שְׁנַאֲמַר, א (דְנִיָּאל ד)
 בְּלִטְשָׁצֵר בְּשֵׁם אֱלֹהֵי כּוּ', וּכְתִיב, (שם ב) בְּאֲדִין מִלְכָּא
 נְבוּכַדְנֶצַּר נָפַל עַל אַנְפוּהֵי וְלְדְנִיָּאל סִגְד. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אָמַר, פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרַפּוּן בְּאֵשׁ, אִזֵּל וְלֹא הָיָה
 עִמָּהוֹן.

מָה רָאוּ חֲנַנְיָה מִישָׂאֵל וְעֲזַרְיָה דְנִפְלוּ בְּנוֹרָא. אֲלֵא אָמְרוּ,
 עֲפַרְדֵּים מִפְּלִין גּוֹפְהוֹן בְּנוֹרָא, בְּשָׁבִיל לְאַבְרָם
 לְמַעְרָאֵי, בְּמֵאֲמַר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲנַחְנָא עַל אַחַת
 כַּפָּה וְכַפָּה בְּשָׁבִיל יִקְרָא דְמֵאֲרֵנָא.

אִזֵּלוּ וְאַתְּעַסְקוּ בְּאוּרִיָּתָא, אֲדַהֲבֵי רְמֵשׁ שְׁמֵשָׁא. אָמַר רַבִּי
 נְהוֹרָאֵי, נַעֲבַר מֵאַרְחָא, וְנִסְלַק לְטוֹרָא, וְנִשְׁתַּדַּל
 בְּאוּרִיָּתָא, וְלֹא נִדְמוּד.

עַד דְּהוּוּ יְתָבֵי וּמִשְׁתַּדַּלֵּי בְּאוּרִיָּתָא דָּא עִם דָּא, שְׁמַעוּ חַד
 קָלָא דְהָהּ אָמַר, עֵילְאִין קוּמוּ. תַּתְּאִין דְּמִיכִין, דְּשִׁנְתָּא
 בְּחוּרֵיהוֹן, אִיתְעֵרוּ. הָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֵי לְמַרְגּוּ
 עֲלֵמָא, וְאִינוּן סְמִכִין קִיָּמִין, דְּעֲלֵמָא סְמִיךְ עֲלֵיהוֹן, מְרַתְתִּי.
 קַל בְּכִיָּא, דְּחַד אוּזִילָא דְּאִילְתָּא, דְּקָא בְּכִיָּא עַל חַד
 אֲרִיָּא, דְּאִיתְרִשִׁים תְּדִירָא בְּכוּרְסִיָּא קִדִּישָׁא.

אָמַר רַבִּי נְהוֹרָאִי לְרַבִּי יִצְחָק, שְׁמַעְתָּ מִיָּדִי. אָמַר לִיהֵא, שְׁמַעְנָא, וְעַל דָּא אָמִינָא, ל' (זלא ידוע) שְׁמַעְתִּי וְתַרְגְּמוּ בְּטַנְי. אָמַר ר' נְהוֹרָאִי, וְדַאי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֵי לְמִידָן עֲלָמָא דִּילֵיהֵא, וְעַד לָא יִתְעַבֵּד דִּינָא, הָא קָלָא אִיתְעַר, וְאִכְרִיז תְּדִיר בְּעֲלָמָא. וְדַאי רַמִּי דְרַמִּין יִסְתַּלְקוּן הַשְׁתָּא בְּעֲלָמָא. וְכוּלָא בְּרִיר לָן, בַּר הַאי דְאָמַר, קָל בְּכֵיִיא דְחַד אַזְוִילָא דְאִילְתָּא, דְקָא בְּכֵי עַל חַד אַרְיִיא, לָא יְדַעְנָא מַאי אִיהוּ.

אָמַר רַבִּי נְחֻמְיָה, לָא יְדַעוּ בְּהַאי לְפּוּם שְׁעַתָּא, לְיוֹמִין זְעִירִין אִיתְגַּלִּי בְּעֲלָמָא, וּמַאי אִיהוּ בְּכֵיִיא. דָּא בְּכֵיִיא דְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בֶּן אֱלִישֶׁע בְּהַן גְּדוּל, דְּבָבְהָ עַל רִישֵׁיהּ דְרַבָּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. דְּהַהִיא בְּכֵיִיא לָא אִתְעַבֵּר מִפּוֹרְסָא דְמַלְבָּא, עַד דִּיעֲבִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹקְמִין בְּשָׂאָר עַמִּין. אָמַר רַבִּי רְחוּמָאִי, בַּא וְרֵאֵה, בְּשַׁעָה שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דָן אֶת הָעוֹלָם, לְמִי דָן תְּחִלָּה, לְגְדוּלֵי הַדוֹר דָּן תְּחִלָּה, וְאַחַר כֵּךְ דָּן אֶת הָעוֹלָם. מְנַלְן. מִהֲבָא, דְכַתִּיב, וַיְהִי בִימֵי שְׁפַט הַשְּׁפָטִים, שְׁפַט הַשְּׁפָטִים תְּחִלָּה, וְאַחַר כֵּךְ וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ. רַבִּי יוֹסִי בַר יְהוּדָה אָמַר, מִהֲבָא, (מלכים א ח) לְעִשׂוֹת מִשְׁפַּט עֲבָדוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. מִשְׁפַּט עֲבָדוֹ תְּחִלָּה, וְאַחַר כֵּךְ מִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

(רות א) וַיִּלְךְ אִישׁ מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבָּנָן דְאָמְרִי, בְּזִמְן שְׁהַדִּין בָּא לְעִיר, יִסְלַק אָדָם עַצְמוֹ

מאותה עיר, שביין שניתן רשות למלאך המות, אינו חושש
לכל אדם, ואיש שפגע בו, יש לו רשות להזיקו.

ביין שראה אלימלך, שהדין בא לעולם, מיד ברח להסתלק
מן הדין, ועם כל דא לא ברח ממנו. רבנן דקיסרין
אמרי, אלימלך גדול הדור הזה, והיה ניכר למעלה, וכל מי
שהוא ניכר למעלה, הוא נתפס תחלה.

רבי יהושע אמר, מה בתיב בשונמית. (מלכים ב ד) ותאמר
בתוך עמי אנכי יושבת. מכאן, שצריך להכניס ראשו
לתוך רבים, ולא יהא נרשם לבר.

מה בתיב בתחלה. וילך איש סתם, רצה להחביא ולהסתיר
עצמו שלא יפירו בו. מי הפירו בו. מדת הדין. ואמר, ושם
האיש אלימלך, אדם ניכר ונרשם הוא, להסתר אינו ראוי,
ולא להחביא. ולא איהו דא אלימלך, פרנסא דעמא. ולא
איהו דא אלימלך, דהנה סתים עינוי מעובדי עמא.

רבי פרחיא אמר, באותה שעה היה הקדוש ברוך הוא דן
את העולם, ובית דין שלמעלה עומד, והקדוש ברוך
הוא היה מסתירו ואומר, וילך איש סתם. עמדה מדת הדין
והזכירו, ושם האיש אלימלך. מיד נגזר עליו הדין, ועל בניו.
בדכתיב, וימת אלימלך וגו'.

רבי יהודה אמר, אלימלך, מי לא הנה ידע שהוא אלימלך
דא. אלא ביין שראה שהדור מבזין בגדולים, אמר
ודאי אלך מכאן, ולא אהיה נתפס בתוכם. ואלימלך גדול

הַדּוֹר הַזֶּה, וְהָיָה יְכוּלֵת בְּיָדוֹ לְמַחֲוֹת, וְלֹא מִיָּחָה. וְהָלַךְ מִשָּׁם
וּבִרְחָ, וּלְפִיכֶךָ נִזְכָּר שְׁמוֹ וְנִעְנָשׁ.

(רות א) וַיְהִי בִימֵי שָׁפֵט הַשָּׁפֵטִים. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, כָּל מְקוֹם
שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בִימֵי, לְשׁוֹן צֶעַר הוּא. אֱלִימֶלֶךְ, הוּא הָיָה
בְּדוֹגְמַת מֶלֶךְ. כִּיּוֹן שֶׁהַכִּיר בַּדָּבָר, הַשָּׁמַיִט עֲצָמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל,
וְהָלַךְ לָגוֹר בֵּין הָאוֹמוֹת, דְּסָבַר שֶׁלֹּא יֵהָא נִידוֹן בִּינֵיהוֹן.
עֲמֻדָה מִדַּת הַדִּין וְהַזְכִּירוֹ, וְנִתְפַּשׁ.

וַיְהִי בִימֵי שָׁפֵט הַשָּׁפֵטִים, רַבִּי חֵלְקִיָּה בַר אֱלִיעֶזֶר פָּתַח
קָרָא דְכֶתִיב, (יִרְמִיָּה לֵא) מֶרְחוֹק ה' נִרְאָה לִי וְגו'.
כְּשֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדַבֵּר עִם הַנְּבִיאִים, אֵינּוּ נִגְלָה
אֲלֵיהֶם אֱלֹא מֶרְחוֹק. וְעַל כֵּן רוֹאִים דְמוֹת דְּבָרִים, כְּאֲדָם
הָעוֹמֵד מִמֶּרְחוֹק, חוּץ מִמִּשְׁעָה.

דָּאֵמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, כָּל הַנְּבִיאִים כּוֹלֵם לֹא
נִתְנַבְּאוּ אֱלֹא מֵתוּךְ אֲסַפְקֵלְרִיא שְׂאִינָה מְאִירָה,
מִשְׁעָה מֵתוּךְ אֲסַפְקֵלְרִיא הַמְּאִירָה. שְׂאֵר הַנְּבִיאִים מֶרְחוֹק,
וּמִשְׁעָה מִקְרוֹב. שֶׁנֶּאֱמַר, (בַּמִּדְבָּר יב) לֹא כֵן עֲבָדִי מִשְׁעָה בְּכָל
בֵּיתִי נְאֻמָּן הוּא. מְהֵימְנָא בְּבֵית מְלָכָא, קָרִיב הוּא לְמְלָכָא.
וְאִי תִימָא, כִּיּוֹן דְּכָל הַנְּבִיאִים נִתְנַבְּאוּ מֶרְחוֹק, אִין אֶהְבַּתוּ
שֶׁל מְקוֹם עֲלֵיהֶם. כְּתִיב, ק (יִרְמִיָּה לֵא) מֶרְחוֹק ה' נִרְאָה לִי
וְאֶהְבַּת עוֹלָם אֶהְבַּתֶּיךָ עַל כֵּן מִשְׁכַּתֶּיךָ חֶסֶד.

אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, יֵשׁ רְחוֹק וְנִתְקַרַּב, וְקָרוֹב וְנִתְרַחַק. יֵשׁ
רְחוֹק וְנִתְקַרַּב, דְּכֶתִיב, (מִשְׁלֵי לֵא) מִמֶּרְחוֹק תָּבִיא לַחֲמָה.

קָרוֹב וְנִתְרַחֵק, דְּכִתִּיב, מֵרַחֵק ה' נִרְאָה לִי. זֶה קָרוֹב לְנִבְיָאִים. וְזֶה רַחֵק לְמַלְכוּת. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אִיפְכָא, קָרוֹב לְמַלְכוּת. וְרַחֵק לְנִבְיָאִים. שְׂרוּאִין דְּמִיוֹנוֹת שָׁל מַעְלָה בְּמִין גּוֹת.

רַבִּי חֶלְקִיָּה אָמַר, בְּשְׂרוּאִין הַנִּבְיָאִים בְּצִיחָצוֹת, בִּידוּעַ שְׁהַעוֹלָם נִידוּן לְמִיטַב. וּבְשְׂרוּאִים בְּחִשִּׁיבָה, נִידוּן לְפִרְעָנִיּוֹת. וְאִזִּי פֶתַח קָרָא, וַיְהִי בִימֵי שֹׁפֵט הַשְּׁפֹטִים וְגו'. וַיְהִי בִימֵי רַבִּי בּוֹן, כָּל יוֹמוֹי הָוָה בְּקֶסְרִין, יוֹמָא חַד חָמָא עָמָא דְסַרְחִי, דִּהְוּוּ מְסַכְנֵי אָזְלוּ, וְלֹא מִשְׁגִּיחִין עֲלֵיהוּ. אָמַר, וְדַאי דִּינָא אֶתְחַזִּי חָכָא, קָם וְאִזִּיל לִיה.

יוֹמָא חַד חֲלִישׁ דַּעֲתִיָּה, פָּנַע בְּכַפֵּר סִיכְנִין בְּרַמּוֹן, וְאֲדַמּוּד. שָׁמַע חַד קָלָא, לְחַד תַּנָּא דְלָעִי בְּרַנְנָא דְאוּרִיָּתָא דְאָמַר, (דְּבָרִים כב) כִּי יִקְרָא קוֹן עֲפוּר לְפָנֶיךָ וְכו'. קוֹן, זֶה תְּשׁוּבָה. בְּדַרְדָּךְ, זֶה רְחֵל. שְׁנַאֲמַר, (מְשָׁלֵי ד) וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאוֹר נֶגְהָ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נֶכּוֹן הַיּוֹם. וְצְדִיקִים, תְּרִין בְּנִין, יוֹסֵף וּבְנֵימִין. וְהִיא נִקְרְאת לְבָנָה, הוֹלֶכֶת כָּל הַלַּיְלָה, וּמֵאִיר לָהֶם, עַד נֶכּוֹן הַיּוֹם, שְׁהוּא יַעֲקֹב.

בְּכָל עֵץ, כָּל, דָּא צְדִיק חַי הָעוֹלָמִים. עֵץ, דָּא שְׁכִינָה. שְׁנַאֲמַר, עֵץ חַיִּים הִיא לְמַתְזִיקִים בָּהּ. עַל הָאָרֶץ, דָּא אָרֶץ הַתְּחִתּוֹנָה. אֶפְרוּחִים, דָּא שְׁנַיִם עֵשֶׂר שְׁבָטִים דְּלַעֲיָלָא. אוּ בְּצִים, דָּא יִשְׂרָאֵל דְּלַתְתָּא, דְּאִינוּן כְּמַלְבוּשָׁא דְגוּפָא. וְהָאִם רוּבְעַת עַל הָאֶפְרוּחִים וְכו', שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאִם,

שָׁנְאֵמֶר, (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵכֶם שָׁלַחַה אִמְכֶם.

וְאֵת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ. אַרְכִּין רַבִּי בּוֹן אוֹדְנוּי, וּשְׁמַע הַהוּא קָלָא דְאֵמֶר, חָס עַל דָּא, לָא אָמַר וְלֹא כְלוּם. מֵאֵן דְּחָס, שְׂבַק אִימָא וּבְנָהָא וְאִזְלִי לִיה. וּמַה דְּאִימָא מִתְרַכָּא מִן חֲקוֹן, מַה הִיא אוֹמְרַת. אוֹי שְׁהַחֲרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי, וְשִׂרְפַתִּי אֶת הַיִּכְלִי, וְהַגְלִיתִי בְּנֵי לְבִין הָאוּמוֹת. וְעַל דָּא יִרְחַם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, דְּהָא רַחֲמָנָא לָא אֲשַׁתְּכַח אֲלֵא הָכִי.

וְעַל דָּא שְׂכִינָה עוֹעֶקַת עַל בְּנֵיהָ. הָא כְּתִיב, שְׁלַח תְּשַׁלַּח, תְּרִין שְׁלוֹחִין, דְּאִינוּן בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי. שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֲפִילוּ ק' זִמְנִין דְּאִי אַחֲדָר עַל גּוֹזְלִיה גּוֹ רְחִימוּ דְּבְנָהָא, שְׁלַח אֲפִילוּ כַּמָּה זְמַנִּין, עַד דְּאִזְלִי לִיה וְסָתַר קַן שְׁלָה, וַיִּטּוֹל בְּנֵין טְמִירִין דְּקוֹנְטְרָא, לְמִיטַל אַגְרָא, הָא רַחֲמָנָא לָא אֲשַׁתְּכַח אֲלֵא הָכִי. וְהֵאֲרַכְתָּ יָמִים, שִׂיאֲרִיד רוּגּוֹ מִן שֵׁשֶׁת יָמִים, שְׁנַקְרָאוּ אַרְךְ אֲפִים. ה' ה' אֵל רַחוּם וְחַנוּן אַרְךְ אֲפִים וְגו'.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן קִיסְמָא אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל, כַּד בְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלָמָא, בְּרָא לִיה בְּתַלְתָּ קִיטְרִין, וְאִינוּן חֲכָמָה וְתְבוּנָה וְדַעַת. דְּכְתִיב, (משלי א) ה' בְּחֲכָמָה יָסַד אֶרֶץ בּוֹנֵן שָׁמַיִם בְּתְבוּנָה בְּדַעַתוֹ תְּהוֹמֹת נִבְקְעוּ.

וּכְלָהוּ קִיטְרִין בְּבַר נָשׁ. וְקִיטְרָא דְּתְבוּנָה דְּפִקַּע מִינֵיהּ, אֲתַפְשֵׁט בְּשָׂאֵר בְּרִיין וּבְכוּלָּהוּ אֵית סוּכְלָתְנּוּ לְפּוּם

אֲרֻחֶיהָ.

האִי עוֹפָא כַּד פֶּרַח מְגוֹזְלִיהָ, וְאַשְׁתֵּלַח מֵעַל בְּנֶהָא,
 מְצַפְצַפָּא וְאַזְלָא, וְלֹא יָדְעָה לְאַן אַתֵּר אֲזֵלָא, מְנַדְרָא
 לְמִיבַד גְּרָמָה. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דְכֹתִיב בֵּיהּ (תהלים קמח)
 וְרַחֲמֵיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, אֶפִּילוּ עַל יְתוּשָׁא זְעִירָא בְּעֵלְמָא,
 רַחֲמִין דִּילִיהָ עַל כָּלָא. הַהוּא דְמִמְנָא עַל עוֹפָא, אֵיתֵער לְגַבֵּי
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵתֵער עַל בְּנוֹי, כְּדִין קָלָא נְפָקָא קַמֵּיהָ,
 וְאַמְרָה, (משלי כז) כְּצַפּוֹר נוֹדְדָת מִן קִנְיָה בֵּן אִישׁ נוֹדְד
 מִמְקוֹמוֹ. כְּדִין אֵיהוּ אֵתֵער רַחֲמֵי, עַל כָּל אֵינוֹן דְּאֲזֵלֵי מְנַדְרֵי
 מֵאַתֵּר לְאַתֵּר, וּמְדוּךְ לְדוּךְ אַחְרָא. תְּבִירֵי לְפָא, תְּבִירֵי
 חִילֵי. וְאֵיתֵער רַחֲמֵי עַל כָּל עֲלָמִין, וְחָס עֲלֵיהוּ, וְשָׁבִיק חוּבֵי
 דְּמְנַדְדֵּן מֵאַתְרֵיהוּ, וְחָס עֲלֵיהוּ וְעַל כָּל עֲלָמָא.

וְעַל דָּא אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲשֶׁרֵי צְפוּרָא לְבַר, וְהֵיא
 אֵיתֵעֶרַת רַחֲמִין עַל כָּל עֲלָמָא, מֵאַן גָּרִים לְמִיחָס עַל
 עֲלָמָא וְלֵאֵיתֵער רַחֲמִין עֲלֵיהוּ. הַהוּא בַּר נָשׁ דְּשָׁלַח הַהוּא
 צִיפּוֹר לְצַעֲרָה בְּתֵרִין גְּוֹנִין, הָכִי אֵתֵער הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וְאַתְמְלֵי רַחֲמִין עַל כָּל אֵינוֹן מְאֵרֵי דְצַעֲרָא, וְעַל כָּל אֵינוֹן
 דְּמְנַדְרֵי מְדוּכְתֵייהוּ. וּבְגִין כֵּן, אֲנִירֵיה דְהֵאִי בַּר נָשׁ, מַה
 כְּתִיב בֵּיהּ. (דברים כב) לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהֵאֲרַכְתָּ יָמִים.

קָם ר' בּוֹן עַל רַגְלוֹהֵי, וְחָדֵי, וְאַמַר, בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא דְשְׁמַעְנָא
 לְהֵאִי קָלָא, וְאַלְמָלָא לָא אֵתֵינָא לְעֵלְמָא אֲלָא לְמִשְׁמַע

דָּא, דִּי.

אֶהְדֵּר הֵהוּא קָלָא כְּמִלְקָדְמִין, פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קד) מָה רַבּוּ
מַעֲשֵׂיךָ ה' כָּלֵם בְּחִכְמָה עֲשִׂיתָ וְגו'. כָּל עֲלָמָא לָא
אִיתוּן אֱלָא בְּחִכְמָה. וְכֵר נֶשׁ אֶתְמְלִי בְּכוּלָא. שְׂאֵר בְּרִיין,
בְּתוּסְפָתָא דְחִכְמָתָא, דְּאֶשְׁתָּאֵר בְּכֵר נֶשׁ.

וְאִתָּה עַל גַּב דְּכוּלְהוּ בְּרִיין הָכִי, לָא הָוָה בְּרִיָּה קָלִיל לְמִירְדָּף
בְּתֵר עוּבְדָא דְּבֵר נֶשׁ, כְּעוּפָא. בְּרִי נֶשׁ בְּנִי בְּנִין
לְדִיּוּרִיָּה, עוּפָא בְּנִי בְּנִין לְדִיּוּרִיָּה. בְּרִי נֶשׁ אֶתְיָא מְזוּנִי
לְבְרִיָּה, עוּפָא אֶתְיָא מְזוּנִי לְבְנִיָּה. בְּרִי נֶשׁ אֶסִּי לְמַרְעִין
בְּעֵשְׂבָא, עוּפָא בְּעֵשְׂבָא מְסִי לְמַרְעִין. בְּרִי נֶשׁ אֶוּמְנָא וְעֵבִיד
אַרְבִּין בְּיָמָא, עוּפָא נְטִל גּוּזְלִיָּה וְאֶתְקִין לִיהַ עַל פִּיָּה יָמָא.
בְּרִי נֶשׁ מְשַׁבַּח וּמְרוּמָם לְמַלְכָא עֵילְאָה, עוּפָא מְצַפְצַפָּא
וּמְשַׁבְּחָא לְמַרְיָה, דְּהוּא אֱלֹהָא עֵילְאָה. וּבְנִין כְּדִ, לְמַעַן
יִיטֵב לָךְ, אִטִּיב לָךְ לָא כְּתִיב, אֱלָא יִיטֵב לָךְ. תְּהוּא שְׁלוּחָא
דְּצִיפּוּרָא דְּמִשְׁלַח, דְּאֶתְעַר עַל עֲלָמָא לְאוּטִיב לָךְ.

רַבִּי בּוּן קָם וְאִזִּיל גַּבִּיָּה, וְאֶשְׁכַּח דְּהוּא רַבִּי יַנְאִי סְבָא, מִן
חֲבַרְיָא. עָאֵל גַּבּוּי, וּנְשִׁיק לִיהַ בְּרִישָׁא. אָמַר, כְּמָה
דְּמַנְחַמַתְ לְבָאִי, כְּדִ יַנְחָם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לָךְ. יְתִיבוּ
כְּחָדָא.

פְּתַח הֵהוּא סְבָא וְאָמַר, (רות א) וַיְהִי בִּימֵי שָׁפְטַת הַשְּׁפֹטִים וַיְהִי
רָעַב בְּאֶרֶץ. בְּזִמְנִן שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דָּן אֶת הָעוֹלָם,
לְמִי הוּא דָּן תְּחִלָּה. לְאוּתָם שְׁהָם דְּנִין אֶת הָעוֹלָם, הֵם דְּנִין

אֶת הָעוֹלָם, מִי דָן אוֹתָם. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מִפְּנֵי קִלְקוּל
הַדִּין, רָעַב בָּא לְעוֹלָם.

בְּכָל זְמַן אֵינּוּ בָּא, אֲלָא בְּעוֹן רָאשֵׁי הָעָם. כִּי הָא דְאָמַר רַבִּי
יֹדְאֵי, מֵאֵי דְכֻתִּיב, (משלי יג) רַב אֹכַל גֵּיר רָאשִׁים וַיֵּשׁ
נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. כְּשֵׁישׁ סִיפּוּק אֹכַל בְּעוֹלָם, גֵּיר רָאשִׁים,
הֵם זֹרְעִים וְאוֹכְלִים לְשׁוֹבַע. וּכְשֵׁאִין אֹכַל בְּעוֹלָם, יֵשׁ נִסְפָּה
בְּלֹא מִשְׁפָּט, יֵשׁ מִי שֶׁעוֹמֵד בְּשִׁלּוּהַ, וְנִסְפָּה מִן הָעוֹלָם. עַל
אֵיזָה עוֹן. עַל עוֹן שֶׁמְקַלְקְלִים אֶת הַדִּין וְאֶת הַמִּשְׁפָּט,
וּמַעֲוֹתִין אוֹתוֹ.

וְאֵי תִימָא, אִם הַגְּדוֹלִים הוֹטְאִים בְּלֹא מִשְׁפָּט, שְׂלֵא עָשׂו
מִשְׁפָּט בְּעוֹלָם, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא לְהַרְוֵג הָעֲנִיִּים
בְּשִׁבְלֵם. אֲלָא, הָעֲנִיִּים הֵם כְּלִיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהֵם
קְרוּבִים אֵלָיו, וּכְשֶׁהָרָעַב בָּא לְעוֹלָם, הֵם צוֹעְקִים אֵלָיו,
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵעַ לָהֶם, וּמַעֲיִין עַל הָעוֹלָם, וְדָן לְאוֹתָן
שֶׁגָּרְמוּ צַעַר זֶה עַל הָעֲנִיִּים, וְנִסְפִּים מִן הָעוֹלָם קוֹדֵם זְמַנָּם.
בְּכֻתִּיב, (שמות כב) אִם צָעַק יִצְעַק אֵלַי וְגו' וְשָׁמַעְתִּי כִּי תִנּוּן
אֲנִי. וְאוֹמַר, (שם) וְחָרָה אַפִּי וְהִרְגַּתִּי אֶתְכֶם בְּחָרֵב וְגו'.

בְּיֹדְאֵי, בְּאוֹתוֹ זְמַן, יֵשׁ נִסְפָּה וּמִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם, קוֹדֵם
זְמַנּוֹ, בְּלֹא מִשְׁפָּט, עַל שְׂלֵא הוֹצִיאוּ הַמִּשְׁפָּט
לְאוֹרְהָ, וְעַל שֶׁעוֹתוֹ וְקִילְקְלוּ הַמִּשְׁפָּט. דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל
דִּיִּין שְׂאֵינּוּ מַחְמִיץ אֶת הַדִּין, אֵינּוּ מַחְמִיץ דִּינּוּ מִלְּמַעְלָה,
וּמִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם קוֹדֵם זְמַנּוֹ. הֲדָא הוּא דְכֻתִּיב, (משלי יג) יֵשׁ

נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט.

יֵשׁ מִי שְׁדָן אֶת הַדִּין לְאַמִּיתוֹ, וּמִקְבֵּל שְׂכָר עָלָיו מֵאֵת
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וַיֵּשׁ מִי שְׁדָן דִּין אֲמַת לְאַמִּיתוֹ,
וְנִתְפֵּשׁ. בְּגוֹז דִּיין שְׂמִדְקָדֵק דְּקְדוּקִים לְזִכּוֹת לְרָשָׁע, וְאִינוּ
מַעֲנִישׁ אֲלֵא בְּדִין אֲמַת. דְּתַנְיָא, בֵּית דִּין מִכִּין וְעוֹנְשִׁין שְׂלֵא
מִן הַתּוֹרָה, כְּדִי לַעֲשׂוֹת סִיּוּג לַתּוֹרָה. אוּ מִפְּנֵי שֶׁהִזְמַן גּוֹרֵם,
וְהַדִּיין מְסַלֵּק עֲצָמוֹ מִן הַדִּין, וּמְלַהֲעֲנִישׁוֹ, וּמְדַקְדֵּק בְּעֲנִין
הַדִּין, לְמַצּוֹא פֶתַח לְזִכּוֹת אוֹתוֹ מִן הַדִּין מִמַּשׁ, וְהוּא דִּין
אֲמַת, אֲפִילוּ הָכִי כִּשְׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דֵּן אֶת הָעוֹלָם, אוֹתוֹ
הַדִּיין נִתְפֵּס עָלָיו, וּמְסַתְּלֵק מִן הָעוֹלָם קוּדֵם זְמָנוּ. וְאִם לָאוּ,
עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר, (איוב יח) לֹא גִין לוֹ וְלֹא נִכְדָּ בְּעַמּוֹ.

כְּשֶׁעֲצָמוֹ אִינוּ נִתְפֵּס, נִתְפֵּס זֵרְעוֹ.

יֵשׁ מִי שְׂאִינוּ דֵּן אֶת הַדִּין לְאַמִּיתוֹ, וּמִקְבֵּל עָלָיו שְׂכָר. בְּגוֹז
אָבִא, שְׂרָאָה אֶחָד מְחַבֵּק לְאַשְׁתֵּי אִישׁ, וּמְנַשְׁקָהּ, אֲפִיק
לוֹן לְקוֹלְפִין, וְקָטִיל לוֹן. לָאוּ דְבַנֵּי הַרִיגָה גִינְהוּ, אֲלֵא
לַעֲשׂוֹת סִיּוּג לַתּוֹרָה, דְּלֹא יִמְרוּן, דִּינָא אֲפִיק לוֹן מִדִּין
תּוֹרָה, דְּלֹא מִתְחַיִּיבֵי קָטוּל, אֲלֵא וְעֵשׂוֹ סִיּוּג לַתּוֹרָה. וְדִינָא
דְּלֹא עָבִיד סִיּוּג לַתּוֹרָה, לִית לֵיהּ סִיּוּג בְּעֵלְמָא דִּין, שֶׁל גִּין
וְנִכְדָּ עֲצוּר וְעוֹזֵב. וּבְעוֹלָם הַבָּא מַעֲבִירִין מִפְּנֵי אוֹתָם מַעֲשִׂים
טוֹבִים, שְׂהֵם סִיּוּג לְאָדָם לְעוֹלָם הַבָּא. כִּי הָא דְאָמַר רַבִּי
גוֹרֵי, עֵשׂוֹ סִיּוּג לַתּוֹרָה, בְּגִין דְּתוֹרְכוֹן חַיִּים בְּהֵאֵי עֵלְמָא
וּבְעֵלְמָא דְאַתֵּי.

וַיֵּלֶךְ אִישׁ, בְּכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר אִישׁ, צְדִיק גָּדוֹל הוּא בְּדוֹרוֹ,
 שְׂיֻכַּל לְעֲמוֹד עַל עֲצָמוֹ, וְעַל אַחֲרִים. בְּעֵנִין זֶה לְגַנְאֵי,
 אִישׁ יוֹדֵעַ צִיד אִישׁ שָׂדֶה, רָשָׁע בְּרָשָׁעוֹ קָטִיל, וּמְקַפֵּחַ בְּנֵי
 נֶשֶׁא וְלֹא דְחִיל.

אֱלִימֶלֶךְ גָּדוֹל בְּדוֹרוֹ, רָאוּי לְעֲמוֹד עַל עֲצָמוֹ, וְעַל אַחֲרִים.
 בֵּינָן שְׂרָאָה הָרֶעִב, מִיַּד בְּרַח. לְפִיכָךְ נֶעְנְשׂ. מִפִּית
 לָחֶם יְהוּדָה, מִמָּקוֹם סְנֵהֲדָרֵי גְדוֹלָה, מִנְּבִיעוֹ דְּאוֹרֵייתָא
 דְּתַמְנָן. בְּמָה דְּאֵתָא אֱמַר, (שמואל ב כג) מִי יִשְׁקֵנִי מִיָּם מִבּוֹר פִּית
 לָחֶם אֲשֶׁר בַּשָּׂעַר.

וְדֹא עָקַר רַגְלוֹי מִנְּבִיעוֹ דְּאוֹרֵייתָא דְּבֵית לָחֶם יְהוּדָה, לְגוֹר
 בְּשַׂדֵּי מוֹאָב, וּבְגִין כֹּךְ אֲתַעְנְשׂוּ. וְאַנְתָּה רַבִּי, גְּלִית גְּרַמְךָ
 בְּאֵתֵר דְּנִבְעִין חֲבֵרֵיִיא מִבּוֹעֵי דְּאוֹרֵייתָא הָבֵא. אֱמַר, בְּרִיךְ
 רַחֲמָנָא דְּשַׂדְרֵנִי הָבֵא, לְמִשְׁמַע מִילְךָ.

רַבִּי בּוֹן, הָוָה אֲזִיל יוֹמָא חַד בְּאוֹרְחָא, פְּגַע בֵּיה חַד יְנוֹקָא.
 אֱמַר לֵיה, רַבִּי, תִּבְעֵי דְּאִיהֶךָ עִמָּךְ בְּאוֹרְחָךְ, וְאַשְׁמִשׁ
 קַמָּךְ בְּהַאי אוֹרְחָא. אֱמַר לֵיה, זִיל. אֲזַל אֲבַתְרִיה.

עַד דְּהָוָה אֲזִיל, פְּגַעֵן בֵּיה, ר' חֲזִיָא וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹדָא וְר'
 יוֹסִי, אֲמָרוּ לֵיה, אֵת בְּלַחוּדְךָ, וְלִית מֵאן דְּטַעִין בְּתַרְךָ.
 אֱמַר לוֹן, חַד יְנוֹקָא הָבֵא דְּאֲזִיל אֲבַתְרָאֵי. אֱמַר רַבִּי חֲזִיָא,
 בְּדַאי הָוִית לְחוּב בְּעֲצָמְךָ, דְּלִית עִמָּךְ עִם מֵאן דְּתַשְׁתַּעִי
 בְּמִילֵי דְּאוֹרֵייתָא. יְתַבִּי בְּחַקְלָא תַּחוּת אֵילָן חַד.

פְּתַח ר' חֲזִיָא וְאֱמַר, (משלי ד) וְאַרְחַ צְדִיקִים בְּאוֹר נְגִיה הוֹלֶךְ

וְאוֹר עַד נִבּוֹן הַיּוֹם. הַהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ צָרִיד לְהִיּוֹת עִמּוֹ,
 מִי שֶׁיִּדְבֵּר עִמּוֹ בְּדִבְרֵי תוֹרָה. וְכֵן דֶּרֶכְןָּ שֶׁל צְדִיקִים, הוֹלֵךְ
 וְאוֹר, הוֹלֵךְ, וְעִמּוֹ דִּבְרֵי תוֹרָה. דְּכַתִּיב, (משלי ו) וְתוֹרָה אוֹר.
 עַד נִבּוֹן הַיּוֹם, עַד שֶׁתִּשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ הַשְּׂכִינָה, וְלֹא תִזּוּן מִמֶּנּוּ.
 דְּתַנִּינָן, בְּכָל מְקוֹם שֶׁיֵּשׁ דִּבְרֵי תוֹרָה, שְׂכִינָה שָׁם. שְׁנַאֲמַר,
 (שמות כ) בְּכָל מְקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי וְכוּ'.

פָּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (משלי ג) רַפְּאוֹת תִּהְיֶה לְשֶׁרֶךְ וְגוּ'.
 הַתּוֹרָה הִיא רַפּוּאָה לְאָדָם, לְגוֹף וְלַעֲצָמוֹת, בְּעוֹלָם
 הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. דְּאָמַר רַבִּי נַחֲמִיָּה אָמַר רַבִּי נְהוֹרָאִי,
 אֲסוּוֹתָא לְבַר נָשׁ בְּהָאִי עֲלָמָא בְּכָל יוֹמָא, מֵאֵן דְּקָרִי קָרִיאַת
 שְׁמַע עַל תִּיקוּנִיהָ.

וְאָמַר רַבִּי נְהוֹרָאִי, בְּקָרִיאַת שְׁמַע יֵשׁ רַמ"ח תִּיבוֹת, כְּמִנְיַן
 רַמ"ח אֲבָרִים שֶׁל אָדָם. וְהַקּוּרָא קָרִיאַת שְׁמַע
 כְּתִיקוּנָהּ, כָּל אֲבָר וְאֲבָר נוֹטֵל תִּיבָה אַחַת לְעַצְמוֹ, וּמִתְרַפָּא
 בּוֹ. וְדָא אִיהוּ רַפְּאוֹת תִּהְיֶה לְשֶׁרֶךְ וְשִׁיקוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ.

אֲדַהְבִּי, מָטָא הַהוּא יְנוּקָא, לָאִי מְאוּרְחָא, וִיתִיב קַמִּיְהוּ.
 שְׁמַע אֵלֶיךָ מַלְיָן, קָם עַל רַגְלוֹהִי וְאָמַר, וְהִלָּא
 בְּקָרִיאַת שְׁמַע אֵינְן שָׁם אֶלָּא רַמ"ח תִּיבוֹת. אָמַר לִיה רַבִּי
 חֲזִיא, תִּיב בְּנִי, יְתִיב, אָמַר, בְּנִי שְׁמַעְתָּ בְּהָאִי מִיָּדִי.

אָמַר לִיה, כְּךָ שְׁמַעְתִּי מֵאֲבָא, דְּבְקָרִיאַת שְׁמַע יֵשׁ רַמ"ח
 תִּיבוֹת חֲסַר תְּלַת, לְמִנְיַן אֲיִבְרִיּוֹ שֶׁל אָדָם. מֵאִי
 תִּקְנִיתִיהּ. תְּקִינּוּ, דְּשְׁלִיחַ צְבוּר חוּזַר שְׁלֹשָׁה תִּיבוֹת אֲלוֹ.

ומאי נִינהו. ה' אֱלֹהֵיכֶם אָמַת. כְּדֵי לְהַשְׁלִים רמ"ח תיבות
על הַקְהָל. וּכְדֵי שְׁלֵא יִפְסִיק לְאַמַּת, לא פְּחוּת מִשְׁלֹשָׁה, וְלֹא
יֹתֵר מִשְׁלֹשָׁה.

אֲדַהְכִי אֶתִּי רַבִּי יוֹדָא בְּרִיה דְּר' פִּנְחָס, וַיְתִיב לְגַבִּייהוּ,
וַאֲמַר לְהוּ, בְּמֵאֵי עֲסָקִיתוּ. אָמְרוּ לֵיהּ, בְּמִילֵי
דְּקָרִיאַת שְׁמַע, וְהֵכִי אָמַר הָאֵי יְנוּקָא. אָמַר, וְדַאי הֵכִי הוּא,
וְהֵכִי אָמַר ר' יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן דּוֹרמָסְקִית,
מִשְׁמִיה דְּר' עֲקִיבָא, חֲסִידִים הָרֵאשׁוּנִים תְּקַנּוּ קָרִיאַת שְׁמַע
בְּנֶגֶד עֲשֶׁרֶת הַדְּבָרוֹת. וּכְנֶגֶד מְנִינַי אֵיבְרִיו שֶׁל אָדָם. וְהָא
חָסְרוּ מֵהֶם שְׁלֹשָׁה. תְּקַנּוּ שְׁיֵהָא שְׁלִיחַ עֲבוּר חוּזַר וּמִשְׁלִים
אוֹתָם. וּמֵאֵי נִינהו. ה' אֱלֹהֵיכֶם אָמַת.

בַּתְּפִלָּה תְּקַנּוּ, ג' בְּרֻכּוֹת רֵאשׁוּנוֹת, וְג' בְּרֻכּוֹת אַחֲרוֹנוֹת.
בְּקָרִיאַת שְׁמַע, ג' שִׁמוֹת בְּרֵאשׁוּנָה, ה' אֱלֹהֵינוּ ה',
וּשְׁלֹשָׁה שִׁמוֹת בְּאַחֲרוֹנָה, ה' אֱלֹהֵיכֶם אָמַת. וְכָל הַקּוּרָא
קָרִיאַת שְׁמַע כֹּהֵאֵי גְוּוּנָא, בְּיָדוּעַ שְׁאִינוּ נִיזוּק בְּאוֹתוֹ יוֹם.
וְכָל הָאוֹמֵר קָרִיאַת שְׁמַע שְׁלֵא עִם הַעֲבוּר אֵינוּ מִשְׁלִים
אֵיבְרִיו, מִפְּנֵי שְׁחִיסַר הַשְׁלֹשָׁה תֵּיבוֹת שְׁשִׁלִּיחַ עֲבוּר
חוּזַר. מֵאֵי תְּקַנְתִּיה. יְכוּוֹן בְּט"ו ווי"ן דְּאַמַּת וַיְצִיב.

וְעַם כָּל זֶה הָיָה קוּרָא עָלָיו אָבָא, (קהלת א) מְעַנֶּת לֹא יוּכַל
לְתַקַּן וְגו'. אוֹתָן שְׁלֹשָׁה תֵּיבוֹת שְׁבִקְרִיאַת שְׁמַע,
שְׁשִׁלִּיחַ עֲבוּר חוּזַר אוֹתָם, לֹא יְכוּל לְהִימָנוֹת אוֹתָם
לְתִשְׁלוּם רמ"ח כְּשֶׁאֵר הַצִּיבוּר. אָמַר לְהֵהוּא יְנוּקָא, אֵימָא

קָרָאָדְךָ. פָּתַח וְאָמַר, (שם ט) עִיר קִטְנָה וְאִנְשֵׁים בָּהּ מְעַט.
 רַבִּי בּוֹן, טָעִין יוֹמָא חַד, אֲבַתְרוּי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי,
 בְּסֻלְיָקוֹ דְחַד טִינָרָא, בְּרַמְמָה דְטוֹרָא, חָמוּ חַד צְפוּרָא
 מְנַדְדָא מְגוּזְלָא, וְאִתְיִין אַחֲרֵינִין, וְאִמְרָטוֹן אֲנַפְהָא, וְאָמַר
 הָאִי קָרָא עֲלָהּ, (משלי כז) כְּצִפּוֹר נוֹדְדַת מִן קִנְיָה בֶן אִישׁ נוֹדְד
 מִמְקוֹמוֹ.

עַד דִּהוּוּ אָזְלוּ, חָמוּ חַד חוּיָא, דְקָטִיל בַּר נֶשׁ, וְאִזִּיל לֵיה.
 וְחָמוּ אַרְיָא, דְטָרִיף אוּדְנָא, וְאָכִיל. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 מַאי אֶהְיִי לְהָאִי חוּיָא, דְטָרִיף לְמַנְגָא.

פָּתַח וְאָמַר, (איוב ט) אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרָה יִשׁוּפְנִי וְהִרְבָּה פְּעָעֵי חֲנָם.
 אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרָה, דָּא שְׁטָן, דְאוּרְחִיהּ כַּחוּיָא, טָרִיף
 וְקָטִיל לְמַנְגָא, וְלֹא אֶתְהֵי מִינֵיהּ. יִשׁוּפְנִי, כְּתִיב הִבָּא
 יִשׁוּפְנִי, וּכְתִיב הָתָם הוּא יִשׁוּפְךָ רֹאשׁ. וּבְגִין דְבְשַׁעֲרָה
 יִשׁוּפְנִי, הִרְבָּה פְּעָעֵי חֲנָם, דְאוּרְחִיהּ לְאַבְאָשָׁא חֲנָם, וְטָרִף
 טְרַפָּא לְמַנְגָא.

וְאִי תִימָא בְּלֹא רִשׁוּת קָא עָבִיד. וְהִכְתִּיב, רוּחַ סַעֲרָה עוֹשָׂה
 דְבָרוֹ. וּכְתִיב, (קהלת י) אִם יִשְׁךְ הִנְחָשׁ בְּלֹא לְחֹשׁ. חוּיָא
 לֹא נֶשֶׁךְ, עַד דְלַחְשִׁין לֵיה מְלַעֲיָלָא. דְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִית
 דְלַחְשִׁין לֵיה מְלַעֲיָלָא, וְלֹא אֲשַׁתְּמוּדַע לְגַבִּיהּ הַהוּא חוּיָא,
 וְקָטִיל לֵיה לְאַחֲרָא. זְכָאָה מֵאֵן דְלֹא אֲשַׁתְּמוּדַע גַּבִּיהּ, וְלֹא
 אֶתְרִשִׁים קַמִּיהּ.

מַה כְּתִיב בְּאַלִּימְלָךְ. (רות א) וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ, בִּיּוֹן

דְּאִתְרְשִׁים לְגַבִּיָּה, אֲסֻטִּין בְּדִינָא עֲלוּהִי, עַד דְּקָטַל
 לִיה. דְּכִתִּיב, וַיָּמַת אֱלִימֶלֶךְ. כִּיּוֹן דְּשָׂרִי בֵּיה שְׂאֲרֵי בְּבִנּוּי
 וְכוּלָא בְּעֻנְשָׁא דְדִינָא, דְּלִית עֲנֻשָׂא כְּעֻנְשָׂא דְדִינָא. דִּי לֹא
 יִימָא דִינָא דְאִיהוּ אֲתַעֲנַשׁ בְּלַחֲדוּי, אֲלֵא אִיהוּ וּבְנֵי וְכָל
 בְּיִיתִיה יִתְפָּסוֹן בְּחוּבָא דְדִינָא.

דִּינָא, אִית לִיה לְמִירְדָּף וְלְמִדַּע בְּתַר עֻבְדֵי דְבְנֵי מָתָא,
 דְּאִיהוּ אִיתְפָּס בְּחוּבֵיהוּ. דְּלֹא יִימָא דִינָא, אֲנָא
 לְמִידָן דִּינָא בֵּין גְּבָרָא לְחֻבְרִיה, וְלֹא יִתִּיר. אֲלֵא כָּל עֻבְדֵי
 מָתָא תְלוּזִין עַל קוּדְלִיה. וְאִי אָטִים עֵינּוּי מְעֻבְדֵי מָתָא,
 אִיהוּ אִתְפָּסִים בְּחוּבֵיהוּ.

אֱלִימֶלֶךְ יָכִיל הָוִי לְמִיקָם וְלְמִינָא עַל דְּרִיָּה, וְזָפָא הָוִי.
 בְּשַׁעְתָּא דְאִיתְעַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדִינָא עַל
 עֲלָמָא, אֲשַׁנַּח בְּרֵאשִׁיָּהוּ דְעָמָא, וּבְעָא לְחַפְיָא עַל אֱלִימֶלֶךְ.
 בְּקַדְמִיתָא מַה כְּתִיב. אִישׁ סֶתֶם, וְלֹא כְתִיב מֵאֵן הוּא. מְיָד
 קָם מְקַטְרָנָא וְאָמַר, וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ, דְּאִתְרְשִׁים אִיהוּ
 וְאֲשַׁתְמוּדַע הוּא וְכָל בְּיִיתִיה.

מִכָּאֵן אֲוִלִּיפְנָא, דְּלִית דִּינָא בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, דְּלֹא
 אִתְרְשִׁים וְאֲשַׁתְמוּדַע לְגַבִּיָּה עֵילָא. וּבְשַׁעְתָּא
 דְּאִתְעַר דִּינָא עַל עֲלָמָא, אִיהִי אִיתְדָן בְּקַדְמִיתָא, דְּכִתִּיב
 שְׁפַט הַשְּׁפָטִים.

וְשֵׁם שְׁנֵי בְנֵי מַחְלוֹן וְכַלְיוֹן. רַבִּי פְּדַת וְרַבִּי פְּרַחְיָא אָמְרוּ,
 מַחְלוֹן: שְׁמַחֵל לֹו הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַחַר זְמַן, עַל

שָׁהָיָה מוֹחָה בְּיָדוֹ שֶׁל אָבִיו, וּמִשְׁתַּדֵּל בּוֹ עַל הַמְשַׁפְּטִים.
בְּלִיזוֹן: עַל שֶׁנִּכְלָה מִן הָעוֹלָם.

ר' יוסי בן קיסמא אָמַר, בְּשֵׁם שֶׁהָיוּ הֵם, כִּדְּרָהּ הָיוּ נְשׁוּתֵיהֶם.
עֲרָפָה, עַל שֶׁמָּה נִידוּנָת, קִשְׁת קַדְל, דְּלֹא בְּעֵאת לְמִיָּהוּי
לָהּ חוֹלְקָא עִם יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ דְּאֵת אָמַר, כִּי פָּנּוּ אֵלַי עוֹרָף
וְלֹא פָּנִים. רַבִּנָּן אָמְרִי, לְפִי שֶׁהִחְזִירָה עוֹרָף לְחֻמוֹתָהּ.

רוּת: עַל שֵׁם תוֹר, שֶׁהוּא כְּשֵׁר עַל הַמְּזֻבָּת. כִּדְּרָהּ רוּת, כְּשִׁירָה
לְבַא בְּקָהֶל, שֶׁעָלְיָה נִתְקַיְמָה הַלְּכָהּ, עֲמוּנִי וְלֹא
עֲמוּנִית, מוֹאֲבִי וְלֹא מוֹאֲבִית. רוּת: שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנָּה בֵּן, שֶׁרִיּוּהָ
לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת.

רוּת אִשְׁת מַחְלוֹן, בְּאֵתָהּ בְּקָהֶל. מַחְלוֹן, שֶׁמַּחֲל לּוֹ הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, לְהִיּוֹת שְׁמוֹ נִזְכָּר. עֲרָפָה אִשְׁת בְּלִיזוֹן, לֹא
בְּאֵתָהּ בְּקָהֶל, שֶׁכִּילָה אוֹתָם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּלִיזוֹן לֹא
נִזְכָּר שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל.

וְעַל תִּיקוּנָא דָּא. נַעְמִי, נְשָׁמָה. אֱלִימֶלֶךְ, נְשָׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא.
מַחְלוֹן, רוּחַ הַשְּׂכֵלִית. רוּת, נַפְשׁ הַשְּׂכֵלִית. בְּלִיזוֹן, רוּחַ
הַבְּהֵמִיּוֹת. וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (קהלת ג) וּמִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנִי
הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרֶדֶת הִיא לְמַטָּה
לְאָרֶץ. רוּחַ הָאָדָם, דָּא מַחְלוֹן. רוּחַ הַבְּהֵמָה, דָּא בְּלִיזוֹן,
שֶׁהוּא מַסְטֵרָא דְשִׁמְאָלָא. נַפְשׁ הַבְּהֵמִית, דָּא עֲרָפָה, שֶׁהִיא
מִקְשֵׁת קַדְל, וְהִיא מַסְיֵטְרָא דְשִׁמְאָלָא. וְעַל דָּא, בְּלִיזוֹן לֹא
נִזְכָּר שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל.

וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִוְּאֲבֵיּוֹת, אָמַר רַבִּי רְחוּמַאי, בְּנוֹת עֲגִלוֹן
 מִלֶּךְ מִוְּאֵב הָיוּ. וּמִפְּנֵי מָה זָכָה עֲגִלוֹן לְכָךְ. אָמַר רַבִּי
 רְחוּמַאי, כְּשָׁבָא אַהוּד וְאָמַר, (שׁוֹפְטִים ג) דְּבַר אֱלֹהִים לִי אֵלֶיךָ
 וַיִּקָּם מֵעַל הַכֶּסֶּא. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַתָּה קִמַּתָּ
 מִכֶּסֶּאֶךָ בְּשִׁבִיל כְּבוֹדִי, חַיִּיךָ, מִמֶּךָ יֵצֵא מִי שְׂיֵשֵׁב עַל כֶּסֶּאי.
 שְׁנַאֲמַר, (דְּבָרֵי הַיָּמִים א כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כֶּסֶּא ה'.

רַבִּי בּוֹן אָמַר, אֵלְמָלֵא הוֹינָא הָתָם, כִּד אַתְקִימָא הַלְכָה,
 מִוְּאֲבֵי וְלֹא מִוְּאֲבֵי, פְּלִיגְנָא עָלֵיו, וְאֲמִינָא, מִוְּאֲבֵי
 וְלֹא מִוְּאֲבֵי. דְּכִתִּיב בְּהוּ, (בַּמְדַּבֵּר כה) וַיִּחַל הָעַם לְזָנוֹת אֵל
 בְּנוֹת מִוְּאֵב וַתִּקְרָאנָה לָעַם לְזִבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן. וְכִתִּיב, (בַּמְדַּבֵּר לא)
 הֵן הִנֵּה הָיוּ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדַבַּר בַּלְעָם וַתְּהִי הַמַּגִּפָּה בַּעֲדַת
 ה'. אִינּוֹן גְּרָמִין כּוּלֵי הָאִי, וְגוּבָרִין אֲסִירֵי וְאִינּוֹן שְׂרָיִין.

וּמִיָּד אָמַר, הֲדָרִי בִּי. וּמָה, מַשָּׂה וְאֵלְעָזָר קִבְלוֹן. דְּכִתִּיב, (שם)
 אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר הֲחִיו לָכֶם. מֵאִי טַעְמָא.
 דְּבַהֲכֵרַח עָמְדוּ בְּנוֹת מִוְּאֵב בְּאוֹתוֹ מַעֲשָׂה, דְּאָמַר רַבִּי
 חֲלִיקָיָה אָמַר רַבִּי אֲסִיָּא בֶּן גּוּרְיֹן, הָאֲנָשִׁים בָּאִין וּמְבִיאִין
 אוֹתָן בְּעַל כְּרַחֵן, וְהֵהִיא שְׁלֵא קִבְלָהּ, הוֹרְגִין אוֹתָהּ. עַד
 שְׁנַמְעָאוּ מִוְּאֲבֵיּוֹת כּוּלָן שָׁם בְּהֲכֵרַח. וְעַל דָּא וְדָאֵי הָאֲנָשִׁים
 אֲסוּרִים, וְהַנְּשִׁים מוֹתְרוֹת. וְעוֹד, כְּתִיב בְּאוֹרֵייתָא תְּרִי
 טַעְמִי, עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קִדְמוּ אֶתְכֶם בְּלַחֵם וּבַמִּים, וְאֲשֶׁר
 שָׁכַר עָלֶיךָ בַּלְעָם, עִיקְרָא דְּמִילְתָּא גּוּבָרִין הוּוּ.

אָמַר רַבִּי חִיסְדָּאי, וְהָא תְּנִינָן, דְּנַחַל שִׁיטִּים מְגַדֵּל הַגֵּיאוּף

דְּנָשִׁים הוּא, וְאֵת אִמְרַת בְּעַל כְּרִחַן עָמְדוּ שָׁם. וְאָמַר רַבִּי אוֹשְׁעִיָא, מֵאֵי דְכִתְיִב, (יואל ד) וּמַעֲיֵן מִבֵּית ה' יֵצֵא וְהִשְׁקָה אֶת גַּחַל הַשְּׁטִימ, שְׂבָאוֹתוֹ זְמַן, עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְרַפְּאוֹת אֶת כָּל הָעוֹלָם, וּמִפְּנֵי שֶׁגַּחַל שְׁטִימ מְרַבֵּה נִיאוּף, יֵצֵא מַעֲיֵן מִבֵּית ה' לְרַפְּאוֹת אוֹתוֹ הַגַּחַל. אִם כֵּן הָרִי לָךְ כִּי בְּשִׁבִיל הַנִּיאוּף הֵן בָּאוֹת מַעֲצָמָן.

אָמַר רַבִּי מְנַסְיָא, חֶסֶם וְשָׁלוֹם. גָּלוּי וְיָדוּעַ, דְּבִמְקוֹם שְׂבַעֲלֵיהֶם וְאֲבִיהֶם שָׁם, שְׂאִינָן בָּאוֹת מַעֲצָמָן בְּפִרְהֶסְיָא, אֲלֵא הֵם הִפְקִירוּ אוֹתָן בְּעַל כְּרִחַן בַּעֲצַת בְּלָעָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן קַסְמָא, תְּמִיחַ אֲנִי, אִם מְגִילָה זֹו לֹא בָּאָה אֲלֵא כְּדֵי לְיַחֵס זֶרַע דְּדוֹד, שְׂבָא מְרוֹת הַמוֹאֲבִיָּה, לֹא יִסְפֵּר יוֹתֵר, וְלָמָּה לִי כּוֹלֵי הָאֵי, לִיכְתוּב יוֹחֶסֶא מִבּוֹעֵז, כְּשֶׁנֶּשֶׂא אֶת רוֹת, וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת פְּרִיץ, עַד וַיֵּשִׁי הוֹלִיד אֶת דְּדוֹד. אֲלֵא כּוֹלֵא אִיִּצְטְרִיד, בְּגִין צְדָקָת זֹו, שְׂבָאָה לְהַתְּגַיֵּר, וְלַחֲסוֹת תַּחַת בְּנִפְי הַשְּׂכִינָה, וְלְהוֹדִיעַ עֲנוּתָנוּתָהּ וְצַנִּיעוֹת שְׂבָה וְצְדָקוֹתָהּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי יוֹסִי אָמַר, לְהוֹדִיעַ זֶרַע דְּדוֹד, שְׂהוּא (תהלים יב) כְּסָף צְרוּף בְּעֵלִיל לְאֶרֶץ. דְּהָא פְּרִיץ וְעוֹבֵד כְּסָף צְרוּף הוּא, כְּכֶסֶף זֶה שֶׁנֶּצְרַף פַּעַם וּשְׁתַּיִם.

וְאִם תֹּאמַר, מִפְּנֵי מָה בָּאוּ מִן הָאֲמָהוֹת בְּעֵינֵי זֶה. אֲלֵא כְּסָף מְזוּקָק מִתּוֹךְ סָגִים שְׂבָה. וְזֶרַע דְּדוֹד צְרוּף מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה. דְּכִתְיִב, (דברים ו) וְאֶהְבֵּת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וְגו',

בְּשָׁנַי יַעֲרִיד, בְּיַעַר הַטּוֹב וּבְיַעַר הָרָע. הַכֹּל עָרִיד כְּאַחַד.
וְזָרַע דָּוָד אֵי־עֲטָרִיד הָכִי.

(* פֶּתַח רַבִּי וְאָמַר, הָכִי אָדָם הָרֵאשׁוֹן, נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא.
חַוָּה, נִשְׁמָתָא. קִיּוֹן וְהַבֵּל, הַבֵּל, מְזִינָא חָדָא עִם אָדָם
וְחַוָּה, וְאֶתְקַרֵי רוּחַ דְּקוּדְשָׁא. קִיּוֹן, רוּחַ דְּטוֹמָאָה דְּשָׁמְאָלָא,
אֶתְקַרֵי כְּלָאִים. וְהוּי עִירְבוּבָא, דְּלָא אֶעֱטָרִיד. סְטָרָא
אֶחָרָא, דְּלָא מְזִינָא דְּאָדָם וְחַוָּה. וְעַל דָּא, לֹא תַחְרַשׁ בְּשׁוֹר
וּבְחַמּוֹר יַחְדָּיו. וְעַל דָּא, לֹא תִיעוֹל בְּרִית דְּקוּדְשָׁא בְּרִשׁוֹת
אֶחָרִיתֵי, לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי.

וְאָדָם הוּא דּוּגְמָא שְׁל מַעְלָה. אֱלֹהִים אֲחֵרִים, דָּא חַמּוֹר
וְאֶתְוֹן. זְכָר וּנְקֵבָה. וְעַל דָּא, מֵאֵן דְּעָאִיל בְּרִית
קְדִישָׁא בְּרִשׁוֹת אֶחָרָא, כְּתִיב בִּיהַ, (הוֹשַׁע ה) בְּה' בְּגָדוּ כִי
בְּנִים זָרִים יִלְדוּ. וְלִית קְנָאָה לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בַּר מִן דָּא
דְּבְרִית קְדִישָׁא.

בְּרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאִינְשׁ י"ה ו"ה, דְּהוּא שְׁמָא קְדִישָׁא
דִּילֵיהַ, נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא, וְדָא נִקְרָאת אָדָם,
וּמִתְפַּשְׁטִין נְהוּרִין בְּתַשְׁעָה נְהוּרִין, וְהֵם מְשַׁתְּלִשְׁלִין מִן י',
וְהוּא אֹר אַחַד בְּלָא פִירוּדָא. וְעַל דָּא, גּוּפָא דְּאִינְשׁ, אֶתְקַרֵי
לְבוּשָׁא דְּאָדָם.

ח' נִקְרָאת נִשְׁמָה, וְתוּדוּג עִם י', וְאֶתְפַּשְׁיט לְכַמָּה נְהוּרִין,
וְהוּא חַד. י"ה בְּלֵי פִירוּדָא. וְעַל דָּא, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם בְּעֲלָמוֹ בְּעֲלָם אֱלֹהִים בְּרָא אֹתוֹ, זְכָר וּנְקֵבָה בְּרָאִם

כו', וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם.

ו' נִקְרְאת רוּחַ, וְאֶתְקַרֵי בֶן י"ה. ה', אֶתְקַרֵיאת נִפְשָא,
וְאֶתְקַרֵיאת בַּת. וְעַל דָּא, אָב וְאִם בֶּן וּבַת. וְרוּז דְמַלְה
יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, אִיקְרֵי אַדְרָם. וְאֶתְפִּשֵׁט נְהוּרָא דִילֵיה,
לְחַמְשָׁה וְאַרְבָּעִים נְהוּרִין, וְדָא הוּא חוּשְׁבַן אָדָם מ"ה.

וְהַשֵּׁם יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, זְכָר וּנְקֵבָה בְּרָאם כּו'. וַיִּקְרָא אֶת
שְׁמֵם אָדָם. וְאַחַר כֵּן יֵצֵר הַגּוֹף, דְּכַתִּיב (בראשית ב)
וַיֵּצֵר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֹפָר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו
נְשֹׁמַת חַיִּים.

מַאי אֵית בֵּין אָדָם לְאָדָם, הֲרֵי יְהו"ה נִקְרָא אָדָם, וְגוֹפָא
נִקְרָא אָדָם, מַאי בֵּין הָאִי לְהָאִי. אֲלָא, בְּאַתְר דְּאִקְרֵי
(שם א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּעֶלְמוֹ, הוּא יְדוּד. וּבְאַתְר
דְּלָא אִקְרֵי בְּעֶלְמוֹ הוּא גּוֹף.

וּבְתַר דְּאָמַר וַיֵּצֵר ה' אֱלֹהִים. שְׂיֵצֵר לְאָדָם, עֲשָׂאוּ. דְּכַתִּיב
(שם א) וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתֻנּוֹת עוֹר
וַיְלַבֵּישֵׁם. בְּרַאשׁוֹנָה כְּתֻנּוֹת אוֹר, בְּדוּגְמָא שְׁל מַעְלָה, וּבְתַר
דְּחָבּוּ כְּתֻנּוֹת עוֹר.

וְעַל דָּא אָמַר, (ישעיה מג) כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרֵאתִיו
יֵצְרֵתִיו אֲפִי עֲשִׂיתִיו. בְּרֵאתִיו, דָּא יו"ד ה"א וּא"ו ה"א.
יֵצְרֵתִיו, דָּא כְּתֻנּוֹת אוֹר. אֲפִי עֲשִׂיתִיו, דָּא כְּתֻנּוֹת עוֹר.
מְשׁוּם דְּהָאֲפִי סַבֵּב זֶה.

וְלִמָּאן יִתְקַרֵי רַע. דָּא יֵצֵר הָרַע, וְדָא נְחָשׁ, דְּעַבַד וְסַבֵּב

דְּאִתְגְּזֵר עַל אָדָם וְחַוָּה מוֹתָא, וְעַל כָּל אִינִישׁ.
 וּבְדוּגְמָא דְאִיתָא שְׁם דְּקוּדְשָׁא, הֵכִי אִית שְׁם דְּמִסְאָבוּ,
 שֶׁהוּא טָמֵא. וְעַל דָּא, לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם
 עַל פְּנֵי. וְכָל הַפּוֹנֵם אַחַד מֵאֵיבָרָיו מִלְמַטָּה, כְּאֵלוּ פּוֹנֵם
 מִלְמַעְלָה.

וְעַל דָּא, חֶרֶב בָּא לְעוֹלָם, וּבְכַפְנָא וּמוֹתָא אֲתִי לְעֵלְמָא. וְעַל
 דָּא (שמות כב) וְהָיוּ נְשִׁיכֶם אֲלֻמְנוֹת וְגו'. לְמַאן דְּעָאִיל
 בְּרִית קְדִישָׁא בְּרִשׁוֹ אַחֲרָא. וְעַל דָּא, (ויקרא יט) שֶׁעֲטִינוּ לֹא
 יַעֲלֶה עָלֶיךָ. (דברים כב) לֹא תַחַרֵּשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּו. וְעַל דָּא
 אָמַר, (שם כז) אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה. מֵאֵן הִיא בְּהֵמָה. דָּא
 כּוֹתִית. גּוֹף שֶׁהִיא מִסְטָרָא דְּבְהֵמָה אַחֲרָא דְּלַעֲיָלָא,
 מִסְאָבָא.

וְעַל דָּא אָמַר, (שם ל) רֵאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת
 הַטּוֹב וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע. אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב, דָּא
 יְדוּ"ד. וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע, דָּא שְׁמִיָּה דְּסַמְאָמַר לִיה, וְגַם
 נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא מִסְטָרָא דְּשְׁמָאֲלָא, וְנִשְׁמָה וְרוּחַ וְנַפְשׁ
 מִסְטָרָא דְּשְׁמָאֲלָא, שֶׁהִיא בְּגוּפָא, לָא אֶקְרוּן אָדָם. וְמָה
 אָמַר. וּבְחֶרֶת בְּחַיִּים.

וְעַל דָּא אִית שִׁידִין יְהוּדָאִין. וְלֹא אַתָּא פְּסוּקָא, דְּאָמַר לֹא
 יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם, אֲלֵא לִישְׁמַעֲאֵל וּלְעֵשׂו.
 וְאֱלֹהִים אַחֲרַיִם מִן יִשְׁמַעֲאֵל וְעֵשׂו מֵאֵן אַתָּר נִפְקוּ. מִן
 הַשְּׁמַרִים שֶׁל יְהוּדָאִין. וְעַל דָּא בְּתִיב, (ישעיה יד) כִּי

מְשׁוֹרֵשׁ נְחֹשׁ יֵצֵא צַפֵּעַ. וְעַל דָּא, אִם אָמַר לָךְ יֵצֵר הָרַע,
חֲטָא, וּשְׂכַב עִם הַבְּהֵמָה, אַל תֵּאֱמָן בּוֹ.

וְעַל דָּא, אֵיית שְׂרִין יְהוּדָאִין וַיִּשְׁמַעְעָא לִים וְנוֹצְרִים, וְהַגְּדוּלָּה
לְבַנֵּי עֵשׂוֹ וַיִּשְׁמַעְעָא לִים. וּמַאֲיִזָּה מְקוּם הִיא. מִן הַגּוֹפּוֹת
שְׁלָהֶם, שְׁהֵם אֲחִים עִמָּנוּ מִן הַגּוֹף, וְלֹא מִנְשָׁמָה, וְלֹא מִן
רוּחַ, וְלֹא מִנְפֶּשׁ, וְלֹא מִנְשָׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא.

וְאַנִּי פּוֹתֵחַ לָךְ פֶּתַח גְּדוֹל. כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם מִשְׁתַּחֲוִים
לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאֱלֹהִים שָׁל בְּנֵי עֵשׂוֹ, הוּא
יִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם. מְנַלָּן. רְמֹז שְׁאֵמַר הַכֶּתוּב, (במדבר כב) וַיָּבֹא
אֱלֹהִים אֶל בְּלָעַם בְּחִלּוֹם הַלִּילָה, אֱלֹהִים שָׁלוֹ יִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ,
וַיָּבֹא עַד בֵּיתוֹ, וַיְדַבֵּר עִמּוֹ בְּלָעַם מִן הַחֲלוֹן שָׁלוֹ. וְזֶה לְמָה.
בְּשִׁבִיל כְּבוֹד הַגּוֹף, שֶׁהוּא עֵיקַר שְׁלָהֶם.

וְעַל דָּא, כָּל גּוֹי שִׁיעֵשָׂה תְּשׁוּבָה, וַיִּתְּפַרֵּשׁ מִעֲבוּדָה זָרָה
וּמִעֲבִירָה, יַעֲזוֹל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בֵּיה רוּחַ קְדִישָׁא
וּנְפֶשׁא קְדִישָׁא. וְעַל דָּא יֵשׁ לוֹ חֵלֶק לַעֲוֹלָם הַבָּא. וְלֹא עִם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲלָא חֵלֶק בְּפָנֵי עֲצֻמוֹ, וְעוֹלָם בְּפָנֵי עֲצֻמוֹ.

וְכָל זֶה לְמָה. בְּשִׁבִיל הַשְּׁמַרִים שְׂיֵשׁ בְּגוֹפּוֹ, שְׁהֵם מִן
הַטּוֹמְאָה. וְהַרוּחַ הַקְדוּשָׁה, וּנְפֶשׁ הַקְדוּשָׁה, שְׂיֵשְׁבוּ עַל
הַשְּׁמַרִים, בְּחִזְקָה גְּדוּלָּה יָבִיאוּ לָהּ לְזֶה הַגּוֹף, כְּמוֹ הָאָדָם
הַדָּר בְּאִשְׁפָּה. וּמִשְׁיֻמוֹת נְאֻכְבְּדִים הַשְּׁמַרִים שָׁלוֹ.

וְעַל דָּא אָמְרוּ, הַגּוֹף מִן הַכּוֹתֵי, בְּחֵיּוֹ טָמֵא, וּבְמוֹתוֹ טָהוֹר.
לְמָה. בְּשִׁבִיל שְׁתַּתְּאֵבֵד נִשְׁמָתָא דִּילֵיהּ, וְהַגּוֹף יָשׁוּב

אֶל הָעֶפְר בְּשֶׁהָיָה. הִיְהוּדִי, בְּחַיֵּיו טָהוֹר, וּבְמוֹתוֹ טָמֵא.
בְּשֶׁבִיל שְׁנֵשְׁמָתוֹ עוֹלָה לְמָקוֹם גְּבוּהָ, וְנִשְׁאָר נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית
בַּגּוֹף. וְעַל דָּא, זֶה נִקְרָא טָמֵא בְּמוֹתוֹ. וְהַפּוֹתֵי טָהוֹר.

לְמִדַּת הַדִּין, לְתַרְיֵן אֵילָנִין, חַד קַדִּישָׁא, וְחַד מְסַאָבָא. מָה
הָיִי קַדִּישָׁא, וּמָה הָיִי מְסַאָבָא. מָה דְעֵבִיד אֵיבָא, הָיִי

קַדִּישָׁא. וּמָה דְלָא עֵבִיד אֵיבָא, הָיִי מְסַאָבָא. וְדִין הוּא
דְיַעֲבִיד צַל לְעִבּוּדָה זָרָה. וְעַם כָּל דָּא הֵם גְּטוּעִים בְּאָרְץ,

וּלְחַד אֵילָנָא אֵית מִיִּין, וְלֹא אֵילָנָא אַחֲרִינָא אֵית מִיִּין, וְעַם כָּל
דָּא, אֵילָנָא חַד יַעֲבִיד אֵיבָא, וְאֵילָנָא חַד לָא יַעֲבִיד אֵיבָא.

בְּדוּגְמָא דָּא, אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, וּבְגֵי אִוְמוֹת. תְּרֵי אֵילָנִין, דְאֵינּוֹן
גְּטִיעִין בְּאֶרֶץ. דְרוּחַ דְקַדִּישָׁא, וְרוּחַ דְמְסַאָבָא,

דָּא הוּא הָאֵילָנוֹת, וְאֵינּוֹן בְּאֶרֶץ חֲדָא, דְאֵינּוֹן מִן גּוֹפָא,
אַחֲרָנָא עֲפָנָא. וּלְחַד אֵית מִיִּין וְעֵבִיד אֵיבָא, דָּא אֵיהִי

אוֹרֵייתָא קַדִּישָׁא דְיִשְׂרָאֵל, שְׁנַמְשָׁלָה לְמִים, שְׁנַמְמַר (ישעיה
גה) הוּי כָּל צָמָא לְכוּ לְמִים, וְאֵין מִים אֶלָּא תוֹרָה.

וְעַל גּוֹפָא דְיִשְׂרָאֵל אָמַר, וְעַן עוֹשֶׂה פְּרִי אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל
הָאָרֶץ וּגְוִי. וְיָרִית גִּינְתָא דְעָדָן. וְיָרִית גּוֹפָא קַדִּישָׁא

דְלַעֲיָלָא. וְנִהְיִית נִשְׁמָתוֹ מֵאוֹר הַשְּׁכִינָה.

וְאֵת אֲמַרְתָּ, דְלִית אֵיבָא בְּאֵילָנָא דְמְסַאָבָא, לְמָה הַפְּסוּק
אָמַר עַן עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוּ. אֵין בְּאֵיבָא דְאֵילָנָא,

דְיַעֲבִיד צַל לְעִבּוּדָה זָרָה, שְׁנַמְמַרוּ עָלָיו דְיַעֲבִיד אֵיבָא, דְלָא
אֶכְלִין מִינֵיהּ, וְיִדְפְּנוּ הָרוּחַ. וְעַל זֶה אָמַר, לֹא כֵן הָרָשָׁעִים כִּי

אם כּמוֹץ וּגוֹ'.

וְאֵית לְאִילָנָא דָּא דְמִסְאָבָא מִיּוֹן, וְלֹא יַעֲבֵד אֵיבָא, אֶלָּא
כְּמֵא דְאִמְרָנָא, כּמוֹ"ץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ. דָּא אִוְרִייתָא
דְלַהוֹן, דְּכְתִיב (תהלים א) לֹא בֶן הַרְשָׁעִים כִּי אִם כּמוֹץ כּוֹ'. מַה
שָּׂאִין כֵּן בְּיִשְׂרָאֵל, מַה כְּתִיב. וְהִיא כְּעֵץ שָׂתוּל עַל פְּלָגֵי
מַיִם.

רַבִּי אוֹשְׁעִיא אָמַר, בֵּא וּרְאֵה מֵעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע, זְרַע דְדוֹד
כְּהֵאֵי גִוּוּנָא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע. טוֹב מְצַד הָאֲבוֹת. וְרַע
מְצַד הָאֲמֵהוֹת, שְׁהִיּוּ מִן הָאֲוֹמוֹת. וְעַם כָּל זֶה, לָאוּ מִתְּצִיפוֹת
דְלַהוֹן הָיוּ. כִּיּוֹן שְׁשָׁמַע רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר יוֹסִי דָּא בָּא וּנְשָׁקוּ
בְּרַאשׁוֹ.

אָמַר רַבִּי חֶסְדָּאי, רוּחַ מְצַנִּיעוֹת שְׂבָהֶם הֵיְתָה, וְנִכְנָסָה
תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׂכִינָה, וַיֵּצֵא מִמֶּנָּה דְדוֹד. וְהַמְּלָכִים
הַתְּחִיבוּ לֵהְיוֹת מְזַרְע דְדוֹד, כְּדִי שְׂיִהִיּוּ רַחֲמָנִים וְאֲכֻזָּרִים.
רַחֲמָנִים מְצַד הָאֵב. וְאֲכֻזָּרִים מְצַד הָאִם. וְזֶה וְזֶה צָרִיךְ
לֵהְיוֹת כְּאַחַד. וּלְפִיכָךְ, זְרַע דְדוֹד, נוֹקֵם וְנוֹטֵר כְּנֶחֱשׁ לְאֲוֹמוֹת
וּרְחֻמָּן לְיִשְׂרָאֵלִים.

אָמַר רַבִּי חֶלְפָתָא, כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים, נוֹתְנַת רִיחַ טוֹב,
כְּךָ רוּחַ מְזַרְע הָאֲוֹמוֹת, נִתְּנָה רִיחַ טוֹב לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא. כְּשׁוֹשְׁנָה שְׁהַעֲלֵתָה רִיחַ טוֹב, כְּךָ רוּחַ, מִמַּעֲשִׂיהָ
הַטּוֹבִים נִכְנָסָה תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׂכִינָה.

שָׂאל רַבִּי פְּדָת, לְבִרְיָה שֶׁל רַבִּי יוֹסִי אִישׁ סוֹכּוֹ. רוּחַ, כִּיּוֹן

שְׁנַתְגִּיירָה, מִפְּנֵי מָה לֹא קָרְאוּהָ בְּשֵׁם אַחֵר. אָמַר לִיָּה, כִּדְ שָׁמַעְתִּי, דְּשֵׁם אַחֵר הָיָה לָהּ, וּכְשֶׁנִּשְׂאֵת לְמַחְלוֹן, קָרְאוּ שְׁמָהּ רוּת. וּמִשָּׁם עָלְתָה בְּשֵׁם זֶה. דְּהָא כְּשֶׁנִּשְׂאֵת לְמַחְלוֹן נִתְגִּיירָה, וְלֹא לְאַחֵר זְמַן.

אָמַר לוֹ, וְהִכְתִּיב אַחֵר כֶּךָ, (רוּת א) בְּאֲשֶׁר תִּלְיִנִי אֲלֵיךְ וְאֵלֶיךָ אֱלֹהֵי וְכוּ', הִרְבֵּה הִתְרְאוֹת עָשְׂתָה נְעָמִי, בְּדַתְגִּינֵן, וְכוּלָן קִבְּלָה עָלֶיהָ. וְאִם נִתְגִּיירָה קוּדָם, לָמָּה לָהּ הַשְּׂמָא כּוּלֵי הָאִי.

אָמַר לוֹ, חֵם וְשָׁלוֹם שְׁנִשְׂאָה מַחְלוֹן, וְהִיא גוֹיָה, אֲלָא כְּשֶׁנִּשְׂאָה נִתְגִּיירָה, וּבְחֻזְקָת אֵימַת בְּעֵלָה עֲמָדָה הִיא וְעֲרָפָה, בְּעֵינֵי זֶה. כִּיּוֹן שְׁמֵתוֹ בְּעֵלֶיהוּ, עֲרָפָה חֻזְרָה לְסוּרְחָנָה, וְרוּת עֲמָדָה בְּטַעְמָה. דְּכִתְיִב, (שם) הִנֵּה שָׁבָה יְבֻמְתָךְ אֶל עַמָּה וְאֶל אֱלֹהֶיהָ (שם) וְרוּת דְּבִקְקָה בָּהּ, כְּמוֹ שְׁהֵיְתָה בִּתְחִילָה. כִּיּוֹן שְׁמֵת בְּעֵלָה, בְּרִצּוֹנָה דְּבִקְקָה בִּתְוֹרָה. אָמַר לוֹ, שְׁמַעְתָּ מָה שְׁמָהּ בִּתְחִילָה. אָמַר לִיָּה, גִּילִית שְׁמָהּ. כְּשֶׁנִּשְׂאָה מַחְלוֹן, קָרְא לְשְׁמָהּ רוּת. עֲרָפָה, הֲרָפָה שְׁמָהּ, וְחֻזְרָה לְסוּרְחָנָה, וְלְשְׁמָהּ, וְלַעַמָּה, וְלֵאלֹהֶיהָ, דְּכִתְיִב הִנֵּה שָׁבָה יְבֻמְתָךְ אֶל עַמָּה וְאֶל אֱלֹהֶיהָ. אֶל עַמָּה, לְהַקְרִיא בְּשֵׁם הָרֵאשׁוֹן. וְאֶל אֱלֹהֶיהָ, לְעַבּוֹד עֲבוּדָה זָרָה.

רַבִּי רְחוּמַאי, וְרַבִּי קִיסְמִי בֶן גִּירִי, הוּוּ שְׂכִיחֵי בְּהַדְרֵי הַדְרֵי בְּאוּנוֹ, מִשְׁבֶּת לְשֶׁבֶת. יוֹמָא חַד הוּוּ יְתִבִי, וְרַבִּי רְחוּמַאי הוּוּ יְתִיב וְדַרְשֵׁי, וְעַמָּא יְתִבִי קַמִּיהּ. פִּתַח וְאָמַר,

(ישעיה כד) עַל בֵּן בְּאוֹרִים כְּבָדוֹ ה'. מֵאֵי בְּאוֹרִים. אֵלֹהֵי אֲוִרִים
וְתוֹמִים.

דְּבַר אַחֵר. בְּאוֹרִים: בְּשֵׁתֵי אִישׁוֹת, שֶׁהֵם בְּצִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַיִם.
דְּבַתִּיב, (שם לא) נֶאֱמַר ה' אֲשֶׁר אֹר לֹו בְּצִיּוֹן וְתִנּוֹר לֹו
בִּירוּשָׁלַם. וְאֵין בְּנֵי אָדָם יוֹדְעִים בָּהֶם.

בְּצִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם לְבַד סִלְקָא דְעֶתְדָּה. אֶלָּא, כְּמוֹ דְצִיּוֹן
וִירוּשָׁלַם דָּא עִם דָּא, הָבֵא נְמִי אֵלֵין דָּא עִם דָּא, וְהֵם
כְּעִין זְכָר וּנְקֵבָה. וְהוּא אִישׁ שֶׁל זְכָר, חָלוּשׁ. וְשֶׁל נְקֵבָה, חֲזָק.
זֶה אֶצֶל צִיּוֹן, וְזֶה אֶצֶל יְרוּשָׁלַם.

וְאֵין לָךְ אָדָם בְּעוֹלָם, שְׂאִין לֹו שְׁתֵּי אִישׁוֹת אֵלֹו, וְהֵם
נְקֵרָאִים יֶצֶר הָרַע וְיֶצֶר הַטּוֹב. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
נִתְּנָם לְבְנֵי אָדָם, בְּדֵי לְנַחֲוֹתָם בָּהֶם. וְהַכְּתוּב אָמַר, עַל בֵּן
בְּאוֹרִים כְּבָדוֹ ה', בָּהֶם הָאָדָם מְכַבֵּד לְקוֹנֹו.

שְׂעַר אַחַד יֵשׁ תַּחַת צִיּוֹן, וְהוּא תַּחַת הָאָרֶץ אֶלְפִים אַמּוֹת
עַל אֶלְפִים אַמּוֹת, וְהַתְּחִלַּת הָאִישׁ, הוּא דֵק וְחָלוּשׁ.
וְהַשְׂעַר הַהוּא נְקֵרָא צְפוֹנִית, וּמִשָּׁם הוֹלֵךְ וּמִתְפַּשֵּׁט עַד
יְרוּשָׁלַם, מְקוֹם הַר הַבַּיִת, עַד מְקוֹם שְׁעוּמַד כָּל זְכָר
לְהֵרָאוֹת אֶת פְּנֵי הָאָדוֹן ה' צְבָאוֹת.

מֵאֵי טַעְמָא. מִפְּנֵי שְׁשָׁם תַּחַת הַר הַבַּיִת, שְׁעוּמַד לְפָנֵי
הָעֲזָרָה, מִתְּחִתּוֹ, שִׁיעוֹר שֶׁלֵּשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וְחַמְשָׁה
אַמּוֹת בְּפָלִים הָאִישׁ. אֲבָל לְמַעְלָה, הָאִישׁ אֵינוֹ בּוֹעַר כְּתִנּוֹר
חֲזָק. וְלְמַטָּה, הָאִישׁ דּוֹנְמַת הָעֲרָלָה, הַחּוֹפֶפֶת עַל הַבְּרִית,

וְהִיא לְמַטָּה.

וְעַל כֵּן כָּל זָכָר שְׂיֵשׁ לוֹ בְּרִית נְרָשָׁם, עוֹמֵד עָלָיו לְפָנֵי הָאֲדוֹן
ה'. וּמִפְּנֵי כֵךְ, עַל כֵּן בְּאוּרֵי"ם כִּבְדוּ ה'. בְּאוֹר שֶׁל צִיּוֹן,
וְאוֹר שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם.

שְׁעַר הַתְּנוּרָה הַחֲזוּקָה, נִקְרָא עָרֶל. וּבְשֵׁהזְכָרִים עוֹמְדִים עָלָיו,
נִשְׁקַע אוֹתוֹ הָאִשׁ עַד תְּהוֹם רַבָּה. וְהוּא אִישׁ שֶׁל גִּיהֵנָם.
וַיֵּשׁ לוֹ שְׁבַעֲהָ שִׁמּוֹת לַיָּצֵר הָרַע, וְאֵלוֹ הֵן: רַע. טָמֵא. שָׁטָן.
שׁוֹנֵא. אָבֵן מִכְּשׁוֹל. עָרֶל. צְפוּנִי. וְשְׁבַעֲהָ שִׁמּוֹת לַגִּיהֵנָם,
וְאֵלוֹ הֵם: בּוֹר. שַׁחַת. דּוּמָה. טֵיט הַיָּוֵן. שְׂאוּל. צִלְמוֹת. אֶרֶץ
תַּחְתִּית. שְׁבַעֲהָ פְתָחִים יֵשׁ לַגִּיהֵנָם, כַּנֶּגֶד ז' שִׁמּוֹת שְׂיֵשׁ לוֹ.
ז' מְדוּרוֹת הֵן זו עַל זו, וְכוּלָן מְדוּרוֹת מְזוּמָנִים לְרַשָּׁעִים לִידוּן
שָׁם. גּוֹפֵן כְּלָה בַקֶּבֶר, וְנִשְׁמָתָן נִשְׂרַפְתָּ, וְהָאִשׁ אוֹכְלָתָן.

מְדוּרַת הָרֵאשׁוֹן בּוֹר. וְהוּא מְדוּרַת הָעֲלִיּוֹן, וְשָׁם כְּמָה כְּתוּבָה שֶׁל
מִלְּאֲכֵי חֲבָלָה, כְּעֵין הַבּוֹר אֲשֶׁר אֵין בּוֹ מַיִם, אֲבָל
נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ. כֵּךְ הַמְדוּרָה הַזֶּה נִקְרָא בּוֹר, בּוֹ כְּמָה
כְּתוּבָה שֶׁל מִלְּאֲכֵי חֲבָלָה, כְּעֵין נְחָשִׁים הַשְּׂרָפִים, אֲשֶׁר אֵין
לָהֶם לְחַשׁ.

וּשְׁלֹשָׁה מְמוּנָיִם שׁוֹלְטִים בְּגִיהֵנָם, מִתַּחַת יְדֵי דּוּמָה. וְהֵם:
מִשְׁחִית, אֶה, חִימָה. וְכָל הָאַחֲרִים מְמוּנָיִם תַּחְתָּם.
וְכָל אוֹתָם הַמְמוּנָיִם רָצִים וְשָׁבִים, וְדַנִּין בָּם נִפְשׁוֹתָן שֶׁל
רַשָּׁעִים.

וְכָל אוֹתָם כְּתוּבָה שֶׁל מִלְּאֲכֵי חֲבָלָה, כּוּלָם מְרַעֲשִׂים גִּיהֵנָם,

וְנִשְׁמַע קוֹלָם בְּרָקיעַ. וְקוֹל הַרְשָׁעִים בְּגֵיהֶנּוּם, צְוֹחִיזִין
 וְאוֹמְרִים, וּוי ווי, וְאִין מְרַחֵם עֲלֵיהֶם.
 וְעַל כָּל אֵלֹהֵי הַשְּׁלֵשָׁה מְמוֹנִים, עִם שְׂאֵר כְּתוּת שֶׁל מְלֶאכֶי
 חֲבֵלָה, שְׁמַרְעִישִׁים גֵּיהֶנּוּם, אָמַר קָרָא עֲלֵיהוֹ, (ישעיה סו)
 קוֹל שְׂאוֹן יַמְעִיר קוֹל יַמְהִיכַל קוֹל ה' מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאוֹיְבָיו.
 כְּנֶגֶד ג' מִשְׁחִיתִים הִלְלוּ, שְׁשׁוּלְטִים כָּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ. מְזֻמֵּן
 תְּפִילַת עֲרַבִית, כָּל הַלֵּילָה, דְּנִין לְאוֹתָן אֲשֶׁר הָיָה
 בְּמַחְשָׁד מְעִשֵׂיהֶם וְגו', וּמְהַרְהָרִים הַרְהוּרִים עַל מִשְׁכַּבוֹתָם.
 וְעֲלֵיהֶם אָמַר הַכְּתוּב, (שם כט) וְהָיָה בְּמַחְשָׁד מְעִשֵׂיהֶם וְגו'.
 (מיכה ב) הוּי חֲשָׁבִי אֶן וּפְעָלִי רָע עַל מִשְׁכַּבוֹתָם וְגו'. וְכִיּוֹן
 שֶׁהִתְחִילוּ, גּוֹמְרִים בַּיּוֹם עַל כּוֹלָם. אָבֵל הַתְּחִלַּת הַדִּין
 בְּרָשָׁעִים בְּגֵיהֶנּוּם, מִשְׁתַּחֲשָׁד הַלֵּילָה. וְעַל זֶה נִקְרָאִים לַיְלוֹת.
 כְּמָה דָּאָתָּ אָמַר, (שה"ש ג) מִפְּחַד בְּלֵילוֹת. וְאָמַר רַבִּי
 אֶלְכָּסֵּנְדֵּרָאִי, מִפְּחַדָּהּ שֶׁל גֵּיהֶנּוּם.
 וְלִפְיֶכָּד תִּקְנֹנוּ בְּתַפְלַת עֲרַבִית, כָּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, וְהוּא רַחוּם
 יִכְפֹּר עִוֹן. עַל כִּי מֵאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁתַּחֲשָׁד, דְּנִין אֶת
 הַרְשָׁעִים בְּגֵיהֶנּוּם, עַל יְדֵי הַמִּשְׁחִיתִים, שֶׁהֵם מִשְׁחִית אֶף
 וְחִימָה. וְכוֹלָם נִכְלָלִים בְּהֵאִי דְּוְהוּא רַחוּם. מִשְׁחִית, הִדָּא
 הוּא דְכְּתִיב, (תהלים עח) וְלֹא יִשְׁחִית. אֶף, דְּכְּתִיב וְהִרְבָּה
 לְהַשִּׁיב אִפּוֹ. חֲמָה, דְּכְּתִיב וְלֹא יַעִיר כָּל חַמָּתוֹ.
 וְלִפְיֶכָּד תִּקְנֹנוּ, לוֹמַר וְהוּא רַחוּם בְּיַמֵּי הַחֹל וְלֹא בְּשֶׁבֶת.
 שְׁכִיּוֹן שְׁנַכְנֵם שֶׁבֶת, מִסְתַּלַּק הַדִּין מִן הָעוֹלָם,

וְהַרְשָׁעִים בְּגִיהָנָם יֵשׁ לָהֶם מְנוּחָה, וּמִלֵּאכֵי חֲבֵלָה אֵינָם
שׁוֹלְטִין עֲלֵיהֶם מִשְׁעָה שְׁקִידַשׁ הַיּוֹם.

וְעַל כֵּן אֵין אֹמְרִים בְּעֶרְבַּ שַׁבָּת וְהוּא רַחוּם, שְׁלֵא יִתְעוֹרְרוּ
מִלֵּאכֵי חֲבֵלָה. וְלִפְיֶכֶךְ הוּא אָסוּר מִפְּנֵי כְבוֹדוֹ שֶׁל
מֶלֶךְ, הַמְּגִין עַל הַרְשָׁעִים בְּשַׁבָּת, לְהוֹרוֹת שְׁכָרָר נִסְתַּלַּק
הַדִּין מִן הָעוֹלָם, וּכְכָר אֵין רִשׁוּת לְמַחְבְּלִים לְחַבֵּל.

לְסַנְטָרָא, דְּהוּא מַלְקֵי לְחַיִּיבָא. אֲתָא מִלְכָּא לְאַנְנָא עֲלוּי,
וְשׁוּיָה קַמִּיה. בֵּינָן דְּקָאִים קַמִּי מִלְכָּא, מֵאן
דְּאַנְגִּיזִים לִיה בְּמִלְקִיּוֹתָא, לָאוּ קִלְנָא שְׁל מֶלֶךְ הוּא. כֶּךְ מִלְכָּא
אִיהוּ שַׁבָּת, נְטִיל לְחַיִּיבֵי דְגִיהָנָם קַמִּיה, וְאַנְיָן עֲלִיָּהוּ. וְכֹל
סְנִטִירִין מִתְעַבְרִין מִקַּמִּי מִלְכָּא. מֵאן דְּנִטֵּל רְצוּעָה קַמִּי
מִלְכָּא וְאַנְיָזִים לְהוּ, לָאוּ קִלְנָא דְּמִלְכָּא הוּא. וְהוּא הַדִּין שְׁאֵין
לוֹמֵר שׁוֹמֵר עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

בְּהַאי מְדוּרָה, דְּנִין לְאוֹתָן שְׁקוּטְפִין מְלוּחַ עֲלֵי שִׁתָּה,
הַמְּפָסִיקִים דְּבָרִים שְׁנַתְּנֵנוּ בְּלוּחֹת, עֲלֵי שִׁתָּה
בְּטִילָה. וְאוֹתָם שְׁאֵינָן גּוֹהֲגִין כְּבוֹד בְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים, וְאֵין
דְּנִין בְּמָקוֹם הַזֶּה לְמַבְּזָה תַלְמִיד חֲכָם, כִּי דְנִין אוֹתוֹ בְּטִיט
הַיּוֹן.

וּבְמְדוּרָה הָרֵאשׁוֹן מוֹרִידִין וְדְנִין הַמְּבַזָּה תַלְמִיד חֲכָם בְּלִבּוֹ,
אֵף עַל פִּי שְׁכְּבָדוֹם לְפָנֵי אַחֲרִים. וְהַמְּקַלֵּל חֲרָשׁ,
וְכִיּוֹצֵא בָהֶם. וְהַעוֹבֵר אַחֲרֵי בֵית הַבְּנִסְתָּה, בְּשַׁעָה שְׁהַצִּיבוּר
מִתְּפַלְלִים. וְהַמְּסַפֵּר שַׁבָּת חֲבֵרוֹ בְּפָנֵי מִי שְׁשׁוֹנְאִים אוֹתוֹ

לְרַעָה. וְכָל אֵלוֹ, וְכִיּוֹצֵא בָהֶם, גִּידוּנֵינ בַּמְדוּר הָרֵאשׁוֹן.
 הַמְדוּר הַשֵּׁנִי, הוּא נִקְרָא שַׁחַת. וְהוּא אֵשׁ יְרוּקָה. וְאֵין שָׁם
 כִּי אִם חוֹשֶׁךְ, וְאֵין שָׁם רַחֲמִים כָּלֵל. וְשָׁם דָּנִין, כָּל
 הַמְסַפְּרִין אַחַר מִטְּתָן שָׁל תְּלִמְיָדֵי חֲכָמִים. וְהַמְלַבֵּין פְּנֵי
 חֲבֵרוֹ בְּרָבִים. וְאִפְּלוּ בַּהֲלָכָה, שְׂלֵא לְלִמּוּד מִמֶּנּוּ.
 וְהַמְתַּנְּאָה שְׂלֵא לְשֵׁם שָׁמַיִם. וְהַמְתַּכְּבֵּד בַּקְּלוּן שָׁל חֲבִירוֹ.
 וְהַיּוֹדֵעַ בַּחֲבֵרוֹ שְׂיִכְשֵׁל בְּדַבָּרִים אוֹ בַּהֲלָכָה אַחַת, וְהֵם בְּעִיר
 אַחַת, וְאֵינוֹ מוֹדִיעֵנו קוֹדֵם שְׂיִכְשֵׁל, וַיִּשְׁמַח הוּא אוֹ אַחֲרָיו.
 וּמִי שְׂיִישׁ לוֹ בֵּית הַכִּנְסֶת בְּעִירוֹ וְאֵינוֹ נִכְנָס בָּהּ לְהַתְּפִלֵּל.
 וּמִי שְׂאֵינוֹ נָח לַחֲבִירוֹ בַּהֲלָכָה. וְהָאוֹכֵל מִסְּעוּדָה שְׂאֵינָהּ
 מִסְּפָקַת לְבַעֲלֶיהָ. וְהַמְּגַבִּיהַ יָדוֹ עַל חֲבִירוֹ, אַף עַל פִּי שְׂלֵא
 הִכְהוֹ. וּמִי שְׂמַקְלָל בַּשְּׂחוֹק לַחֲבֵרוֹ, בְּעֵנִין שְׂיִגִיעַ לוֹ בּוֹשָׁת.
 כָּל אֵלוֹ גִּידוּנִים שָׁם בַּמְדוּר זֶה, וְכָל כִּיּוֹצֵא בָהֶם.

הַמְדוּר הַשְּׁלִישִׁי, הוּא נִקְרָא דוּמָה. וְשָׁם גִּידוּנִים כָּל אוֹתָן גִּסִּי
 הָרוּחַ, הַמְתַּנְּאִים בְּלִבָּם בַּהֲלָכָה לְפָנֵי הָעַם, שְׂלֵא
 לְשֵׁם שָׁמַיִם. וְהַמְסַפְּרִים לְשׁוֹן הָרַע. וְהַמְּגִיס לְבוֹ בַּהוֹרָאָה.
 וְהַדֵּן אֶת חֲבֵרוֹ לְכַף חוּבָה. וְהַמְּלוֹה לַחֲבֵרוֹ בְּרַבִּית. וְהַמְּגַלָּה
 פְּנִים בַּתּוֹרָה שְׂלֵא בַּהֲלָכָה. וּמִי שְׂאֵינוֹ עוֹנֶה אָמֵן אַחַר
 הַמְּבָרַךְ. וּמִי שְׂעוֹשֶׂה תְּפִלָּתוֹ פִּיסְקֵי פִיסְקֵי. כְּגוֹן הַמְסַפֵּר
 בַּתְּפִלָּתוֹ, וְחוֹזֵר וְאוֹמֵר דְּבַר אַחַר, וְחוֹזֵר וּמְפַסֵּיק, וְהוּא
 נִקְרָא פִיסְקֵי פִיסְקֵי. וְהַמְתַּלּוּצֵץ עַל חֲבֵרוֹ, וְעַל הַזְּקֵן שְׂשֻׁבַח
 תְּלִמּוּדוֹ. וְהַרוֹאֶה דְּבַר עֲרוּהַ בַּחֲבֵרוֹ וְאֵינוֹ מוֹדִיעֵנו בֵּינוֹ

לְבִינוּ. כָּל אֱלֹהֵי נִדְוֻנֵינָא שָׁם, וְכָל כִּיּוּצָא בְהֵם.
הַמְדוּר הַרְבִּיעִי, נִקְרָא טִיט הַיָּוֵן. וְשָׁם נִדְוֻנֵינָא, כָּל אוֹתָן גַּסִּי
הָרוּחַ. וְכָל אוֹתָן הָעוֹנֵינָא עֲזוֹת לְעֲנִיִּים וּמְדוּכָאִין.
וְהַרְוָאָה לְעֲנֵי בְדוּחַק וְאִינוּ מְלוּוְהוּ, עַד שְׁמַבְקֶשׁ מִמֶּנּוּ
הַנְּאָתוּ. וְכָל אוֹתָם הַיּוֹדְעִים עֲדוֹת לְעֲנֵי וְאִינָם מוֹדִיעִים.
וְהַעוֹשֶׁק שְׂכַר שְׂכִיר. וְהַמוּצִיא זֶרַע לְבִטְלָה. וְהַבָּא עַל גּוֹיָה
וְנִגְדָה. וְהַמְמַשְׁבֵּן לְעֲנֵי וְאִינוּ מַחְזִיר לוֹ מִשְׁכְּנוֹתָיו כְּשֵׁאִין לוֹ
דְּבַר אַחֵר. וְהַמְטָה מִשְׁפָּט. וְהַלּוֹקֵחַ שׁוֹחֵד. כּוֹלֵם נִדְוֻנִים
בַּמְדוּר הַזֶּה.

הַמְדוּר הַחֲמִישִׁי, נִקְרָא שְׂאוּל. וְשָׁם נִדְוֻנִים הַמִּינִים,
וְהַמוֹסְרִים, וְהַאֲפִיקוֹרְסִים, וְהַכּוֹפְרִים בַּתּוֹרָה,
וְהַכּוֹפְרִים בַּתְּחִיַּת הַמֵּתִים. עַל אֱלֹהֵי נְאֻמָּר, (אִיּוֹב ז) כָּלָה עֲנָן
וַיִּלְךְ בֶּן יוֹרֵד שְׂאוּל לֹא יַעֲלֶה. וְעַל שְׂאֵר הַחוּטָאִים כְּתִיב,
(שְׂמוּאֵל א ב) ה' מִמֵּית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׂאוּל וַיַּעַל.

הַמְדוּר הַשְּׁשִׁי, נִקְרָא צְלָמוֹת. וְשָׁם נִדְוֻנֵינָא, כָּל אוֹתָן שֶׁשְׂכְּבוּ
עִם אֲמוֹתָן, וְנִגְדָה. הַמְדוּר הַשְּׁבִיעִי, נִקְרָא אֶרֶץ
תְּחִתִּית, הַיּוֹרֵד לְשָׁם, שׁוֹב אִינוּ עוֹלָה. וְעַלֵּיהֶם נְאֻמָּר, (מְלָאכִי
א) וְעַסּוֹתֶם רְשָׁעִים וְגו'.

וְכָל אֵלּוּ הַמְדוּרוֹת, אֵשׁ אוֹכְלָה דוֹלְקַת לַיְלָה וַיּוֹם לְנַפְשׁוֹתָם
שָׁל רְשָׁעִים. יֵשׁ מִי שֶׁנִּקְרָא רְשָׁע, וְנִידוּן בְּגִיהֵנָם י"ב
חֲדָשׁ. רְשָׁע גָּמוּר שֵׁאִין לוֹ הִרְהוּר תְּשׁוּבָה, אִין לוֹ תִקְנָה,
וְנִידוּן לְעוֹלָם בְּגִיהֵנָם. רַבָּנָן אָמְרִי, רְשָׁע נִידוּן בְּגִיהֵנָם שְׁשָׁה

חֲדָשִׁים. רָשָׁע גָּמֹר, שְׁנַיִם עָשָׂר חֲדָשׁ. וְהֵנִי מִיְלֵי בְּשִׁהְרֵהֶרוּ
 לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, וּמֵתוּ. אָבֵל אִם לֹא הִרְהִרוּ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה,
 וְלֹא עָשׂוּ תְּשׁוּבָה, עָלֵיהֶם הַפְּסוּק אָמַר, (ישעיה סו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ
 בְּפַגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי וְגו'.

וְאָמַר רַבִּי רְחוּמַאי, בְּשִׁגְיֵרֵשׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָדָם
 הָרֵאשׁוֹן מִגֵּן עֵדֶן, נִתְיָרָא מִמְדוּרָא זֶה הַנִּקְרָא אֶרֶץ
 תַּחְתִּית, מִפְּנֵי שְׂאִין לוֹ שִׁיעוּר. וְעַל זֶה נֶאֱמַר, (איוב י) אֶרֶץ
 עֲפָתָה כְּמוֹ אֶפֶל צִלְמוֹת וְלֹא סְדָרִים וְתַפֵּעַ כְּמוֹ אֶפֶל.

מָה עָשָׂה. עָשָׂה תְּשׁוּבָה, וְנִכְנַס בְּמֵי גִיחוּן עַד צְוֹארוֹ.
 וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָס עָלָיו, וְסִלְקוּ לְמָקוֹם הַנִּקְרָא
 אֲדָמָה. שֶׁהִיא אַחַת מִשְׁבַּעֲהָ אֲרָצוֹת, וְשֵׁם הוֹלִיד אֶת קִינָן
 וְהֶבֶל.

בְּשִׁהְרֵג קִינָן אֶת הֶבֶל, גָּזַר עָלָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִיּוֹת נֶעַ
 וְנָד בְּאֶרֶץ. מָה בְּתִיב. (בראשית ד) הֵן גִּרְשַׁת אוֹתִי הַיּוֹם
 מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וְגו', וְהִיטִיתִי נֶעַ וְנָד בְּאֶרֶץ. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא קִבְּלוּ בְּתְּשׁוּבָה, וְסִילְקוּ לְאֲרָקָא.

בְּשִׁנּוּלַד שֵׁת, סִילְקוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן
 לְמַעַלָּה מִכָּל הָאֲרָצוֹת, לְתַבֵּל. בְּמָקוֹם אֶרֶץ
 יִשְׂרָאֵל, בְּחֶבְרוֹן. וְשֵׁם חָצַב לוֹ קֶבֶר, וְעָשָׂה מְעָרָה לְפָנָיִם
 מִמְּעָרָה, סְמוּךְ לְגֵן עֵדֶן. וְשֵׁם הִיטָה קְבוּרָתוֹ. וְקְבוּרַת
 אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וְהָאֲמָהוֹת.

רַבִּי קִיסְמָא אָמַר, מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה, סְמוּךְ לְפֶתַח גֵּן עֵדֶן.

בְּשַׁעַה שְׁמִתָּה חוּה, בָּא אָדָם לְקַבְּרָה שָׁם. וְשָׁם הָרִית, מְרִיחוֹת גַּן עֵדֶן, בְּאוֹתוֹ הָרִית שְׁהִיָּה שָׁם. רָצָה לְהַצּוּב יוֹתֵר, יִצְתָּה בַת קוֹל וְאָמְרָה דִּינָךְ. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה עֲמַד, וְלֹא חָצַב יוֹתֵר, וְשָׁם נִקְבְּר. מִי גִתְעַסֵּק בּוֹ. שֵׁת בְּנּוֹ, שֶׁהוּא הִיָּה בְדַמּוֹתוֹ וּבְעֵלְמוֹ.

אָמַר רַבִּי רְחוּמַאי, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גִתְעַסֵּק בּוֹ כְּשֶׁנּוֹצֵר, וְנִתְעַסֵּק בּוֹ כְּשִׁמְתָה. וְלֹא הִיָּה מִי שִׁיּוֹדֵעַ בּוֹ, עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, וְנִכְנַס לְשָׁם, וְרָאָה אוֹתוֹ, וְהָרִית רִית בְּשָׁמַיִם שָׁל גַּן עֵדֶן, וְשָׁמַע קוֹל מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת אוֹמְרִים, אָדָם הָרֵאשׁוֹן קָבוּר שָׁם, וְאַבְרָהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב מוֹכְנִים יִהְיוּ לְמָקוֹם הַזֶּה. רָאָה הַיָּר דּוֹלֵק, וַיִּצָּא. מִיָּד הִיָּתָה תְּאֻנוֹתוֹ עַל הַמָּקוֹם הַזֶּה.

אָמַר רַב הוּנָא, קוֹדֵם שֶׁבָּא אַבְרָהָם, רַבִּים הָיוּ מְבַקְּשִׁים לִיקְבֹּר שָׁם, וּמִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת הָיוּ שׁוֹמְרִים הַמָּקוֹם, וְרוֹאִים אִשׁ דּוֹלְקַת שָׁם, וְלֹא יָכְלוּ לְכַנּוֹם, עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם וְנִכְנַס, וְקָנָה אֶת הַמָּקוֹם.

רַבִּי נַחֲמִיָּה פָתַח, (בראשית ב) וַיִּטַּע ה' אֱלֹהִים גַּן בְּעֵדֶן מִקְדָּם וְגו'. כְּשֶׁבָּרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָדָם הָרֵאשׁוֹן, מִבֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּרָאוּ, וּמַעֲפַר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נָטַל, וּבָרָא אוֹתוֹ. כִּיּוֹן שֶׁבָּרָא אוֹתוֹ, וְעַמַּד עַל רַגְלָיו, בָּאוּ כָּל הַבְּרִיּוֹת לְהַשְׁתַּחֲוֹת לוֹ.

מָה עָשָׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. נָטְלוּ מִשָּׁם, וְהִכְנִיסוּ לְגַן עֵדֶן,

וְעָשָׂה לוֹ עֶשֶׂר חוֹפוֹת, כְּדוֹנָמַת י' חוֹפוֹת שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לְצַדִּיקִים בְּגֵן עֵדֶן לְעֵתִיד לְבָא. וּמִלְאֲכֵי
 הַשָּׁרֵת הָיוּ יוֹרְדִין וְעוֹלִין, וְעוֹשִׂים שְׂמֵחָה לְפָנָיו, וְנָתַן לוֹ
 חֲכָמָה עֲלֵיוֹנָה.

וּבְשִׁירָד סִמָּאֵר לִיה מְשָׁמֵי מְרוֹם, רָאָה מַעֲלָתוֹ שֶׁל אָדָם,
 וּמִלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מְשַׁמְשִׁין לְפָנָיו בְּחוֹפְתוֹ, וַיִּרַע
 בְּעֵינָיו. מָה עָשָׂה. נָטַל נְחָשׁ כְּמִין גַּמַּל, וָרָכַב עָלָיו, וַיִּרַד
 וּפָתַח אוֹתוֹ, עַד שֶׁעָבַר מֵאֵמֶר יוֹצְרוֹ.

וּמָהוּ שְׁעָבַר. רַבִּי אֱלֶכְסַנְדְּרִי אָמַר, רוּחַ זְנוּנִים נִכְנָס בְּתוֹכוֹ.
 רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, רוּחַ הַטּוֹמְאָה הֵיטָה בּוֹ, וְעָבַר מֵאֵמֶר
 יוֹצְרוֹ. כִּיּוֹן שְׁעָבַר, נִגְלָה עָלָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וַיִּגְרָשׁוּ מִגֵּן
 עֵדֶן, וַיִּגְזַר עָלָיו י' גְּזִירוֹת, וְעַל חוּהָ עֶשֶׂר גְּזִירוֹת, וְעַל הַנְּחָשׁ
 עֶשֶׂר, וְעַל הָאֲדָמָה תְּשַׁעָה גְּזִירוֹת. נִמְצְאוּ אַרְבָּעִים חֲסֵר
 אַחַת, כְּנֶגֶד אַרְבָּעִים מַלְקִיּוֹת שְׁנֵתַחֲיִיב הַרְשָׁע בְּבֵית דִּין.
 לְסוּף עָשָׂה תְּשׁוּבָה, וְקָבְלוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּהֵיחָא
 שְׁעָתָא. דָּאֵמֶר רַבִּי יְהוּדָה בַּר שְׁלֹום, מֵאִי דְכַתִּיב

(תהלים ט) שְׂמָעָה תִּפְלְתִי ה' וְשׁוּעָתִי הֵאֱזִינָה אֵל דְּמַעְתִּי אֵל
 תַּחֲרַשׁ כִּי גַר אֲנֹכִי עַמָּךְ. דְּוֹד מִלְכָּא אָמַר דָּא. דָּאֵמֶר רַבִּי
 בּוֹן בַּר חָמָא, אָמַר דְּוֹד, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵיהוּ קָרִיב (*
 לְכָל אֵינּוֹן דְּקָרְאֵן לִיה.

פְּתַח וְאָמַר הָאִי קָרְא, (תהלים קמח) קְרוֹב ה' לְכָל קָרְאִיו לְכָל
 אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת. דְּהָא כָּל אֵינּוֹן דְּקָרְאֵן בְּאֵמֶת

לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרִיב לוֹז, וּמִקְבֵּל
לוֹז, וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָא בְּעֵי.

וְרַעוּתָא דְּבַר נָשׁ, חָשִׁיב קַמִּיה מְכַל קַרְבָּנִין וְעַלְוִין דְּכָל
עֲלָמָא. כִּיּוֹן דְּבַר נָשׁ שְׁוֵי רַעוּתִיה בְּתַשׁוּבָה, לִית
תַּרְעָא בְּכָל אֵינּוֹן רְקִיעִין, דְּלֵא פְּתַח לְגַבִּיה. קַרְבָּנָא דְּבַר
נָשׁ, בְּלָבָא וְרַעוּתָא תַּלְיָא. דְּכַתִּיב, וְהִתְוֹדָה אֲשֶׁר חָטָא
עָלֶיהָ. וְהִתְוֹדָה עָלֶיו. וְכוּלָּא בְּלָבָא תַּלְיָא.

רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקְנָה אָמַר לְחַכְמִים. בְּנִי, חַיִּיכֶם, אֵין קָרוֹב
לְפָנֵי הַמָּקוֹם, בְּלָבוֹ שֶׁל אָדָם, וְנִיחָא קַמִּיה יוֹתֵר מְכַל
קַרְבָּנִין וְעַלְוִין דְּכָל עֲלָמָא.

מֵאַן דִּיתִיב בְּתַעֲנִיתָא, וַיִּשְׁוֵי לִבִּיה וְרַעוּתִיה, אִיהוּ מִקְרִיב
קָרְבַּן שָׁלֵם, דְּנִיחָא לִיה לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דְּמִקְרִיב
קַמִּיה תַּרְבִּיה וְדַמִּיה וְגוֹפִיה, וּמִקְרִיב קַמִּיה אִישָׁא וְרִיחָא
דְּפוּמִּיה, וְלָבָא וְרַעוּתָא אֶתְקַרִי מִזְבַּח כְּפָרָה.

קָרְבַּן אֶתְפְּלֵג לְכַמָּה סְטָרִין, לְכַמָּה חוּלְקִין. תַּעֲנִית דְּבַר נָשׁ
אֶתְפְּלִיג לְכַמָּה סְטָרִין, לְכַמָּה חוּלְקִין. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לֹא נָטַל מְכוּלָּא, אֶלָּא לְבָא וְרַעוּתָא.

וּתְלָתָא מְלַכִּין אֵינּוֹן בְּגוּפָא: מוּחָא. וְלָבָא. וְכַבְדָּא. מוּחָא,
אֶכִּיל מִן כּוּלָּא, וַיְהִיב לְלָבָא. לְבָא אֶכֶל מִן כּוּלָּא,
וַיְהִיב לְכַבְדָּא. הַכְּבֵד הוּא יְהִיב לְכוּלָּא. שְׁנַאֲמַר, (קהלת א) כָּל
הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינְנוּ מֵלֵא. וְהוּא בְּדוּנְמַת יָם.
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבְּלָן.

לִית לָךְ בְּכַל עֲלָמָא, דְּקַיִימֵי קַמִּיה, אֵלָא תְּשׁוּבָה וְעֲלוּתָא
 דְּבַר נֶשׁ. וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תָּלַת זִינֵי תְּשׁוּבָה הֶבֱא
 בְּהַאי קָרָא. תְּפִלָּה. שְׁוָעָה. דְּמַעָּה. וּכְלָהוּ בְּהַאי קָרָא כְּתִיבִי,
 כ (תהלים לט) שְׁמַעְהָ תְּפִלָּתִי ה' וְשׁוּעָתִי הָאֲזִינָה אֵל דְּמַעְתִּי אֵל
 תְּחַרְשׁ.

כְּלָהוּ תְּלָתָא חֲשִׁיבֵי לְפָנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמְכוּלָהוּ לָא
 חֲשִׁיב מְנִיָּהוּ, בַּר דְּמַעָּה. דְּהָא בְּדַמְעִין אֲזֵלָא לְבָא
 וְרַעוּתָא וְכָל גּוּפָא. תְּלִיסַר תְּרַעִין עָא לִין קַמִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא.

תְּפִלָּה, דְּכְתִיב בֵּיה שְׁמִיעָה, דְּכְתִיב שְׁמַעְהָ תְּפִלָּתִי ה'.
 שְׁוָעָה, דְּכְתִיב וְשׁוּעָתִי הָאֲזִינָה. דְּמַעָּה, לָאוּ כְּהֵינִי,
 אֵלָא יְתִיר מְכוּלָא, דְּכְתִיב אֵל דְּמַעְתִּי אֵל תְּחַרְשׁ.

מֵאֵי בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. רַבְּנִין דְּקִיסְרִי, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בַּר יוֹסִי
 אָמַר, תְּפִלָּה, לְזַמְנִין דְּבַר נֶשׁ צְלִי צְלוּתִיה, וְהַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמַע, אֲבָל לָא בְּעֵי לְמַעְבַּד שְׂאִילְתִּיה, וְשְׁתִּיק
 מְנִיָּה, וְלָא אֲשַׁנַּח בֵּיה, דְּהָא לָא כְּתִיב בֵּיה אֵלָא שְׁמִיעָה.
 שְׁוָעָה אִיהוּ יְתִיר מִתְּפִלָּה, דְּעִוּוּחַ בְּרַעוּתָא דְּלְבָא לְקַמִּיה
 מְרִיָּה. וּבְגִין דְּשׁוּי רַעוּתָא יְתִיר, כְּתִיב בֵּיה הָאֲזִינָה,
 כְּמֵאן דְּאֲרַכִּין אוּדְגִיָּה גַּבִּי הֵהִיא מְלָה, וְעַם כָּל דָּא שְׁתִּיק,
 וְלָא בְּעֵי לְמַעְבַּד רַעוּתִיה. אֲבָל דְּמַעָּה, אִיהִי בְּלָבָא
 וּבְרַעוּתָא דְּכָל גּוּפָא, וּבְגִין כֵּךְ כְּתִיב בֵּיה, אֵל דְּמַעְתִּי אֵל
 תְּחַרְשׁ.

וּרְבִנְזָן אָמַרְי, לָאוּ כָּל דְּמַעֲיִן עָאלין קַמִּיהַ מְלָכָא. דְּמַעֲיִן
 דְּרוּגְזָא, וְדְמַעֲיִן דְּמוּסַר דִּין עַל חֲבִירוֹ לָא עָאלין
 קַמִּיהַ דְּמְלָכָא. אֵלֵא דְּמַעֲיִן דְּעִלּוּתָא וְדִתְשׁוּבָה, וְדְבַעֲיִן
 בְּעוּתָא מְגוּ עֵקֶתָא. כְּלָהוּ בְּקַעֲיִן רְקִיעִין, וּפְתַחֵי תְרַעֲיִן,
 וְעָאלין קַמִּיהַ דְּמְלָכָא.

דְּתַנְיִנְזָן, בְּיוֹמָא דְּאִתְחַרַב בִּי מְקַדְשָׁא, כָּל תְּרַעֲיִן נִנְעֵלוּ,
 וְתְרַעֲיִן דְּדְמַעֲיִן לָא נִנְעֵלוּ. מַה כְּתִיב בְּחֻזְקִיהוּ,
 (ישעיה לח) שְׁמַעְתִּי אֶת תְּפִלָּתְךָ רְאִיתִי אֶת דְּמַעְתְּךָ. רְאִיָּה
 מִמֶּשׁ מְגוּ דְּמַעֲיִן.

וְלִזְמַנִּין דְּאִתִּי מַה כְּתִיב. (שם כה) וּמָחָה ה' אֱלֹהִים דְּמַעָה מַעַל
 כָּל פְּנִים. אִית דְּמַעֲיִן לְטַב, וְאִית דְּמַעֲיִן לְבִישׁ.
 לְטַב, דִּינִצֵּר הַטּוֹב. דְּבִישׁ, דִּינִצֵּר הָרַע. עַל הַנִּי דְּמַעֲיִן דְּעָקוּ,
 וְדְמַעֲיִן דְּעִלּוּתָא, כְּתִיב, (ירמיה לא) בְּכִי יָבוֹאוּ וּבִתְחִנּוּנִים
 אוֹבִילִם.

(* רַבִּי כְּרוּסְפָדַי חָלַשׁ, עָאל לְגַבִּיהַ רַבִּי יוֹסִי בֶן קַסְמָא
 וּרְבִנְזָן, הָהוּא יוֹמָא, יוֹמָא דְּשַׁבְתָּא הָוָה. חֲמוּנִיָּה דְּהָוָה
 כְּבִי, וּלְבַתֵּר חֲזִיךְ, אֲדַהְכִּי דְּמִיךְ. אָמְרוּ יוֹם שַׁבַּת הוּא,
 וְאָסוּר לְטַלְטְלוֹ, וְטַרְחָא אוּחְרָא לָא אַעֲטְרִיךְ, שְׁבַקוּהוּ.

קָם ר' יוֹחָנָן וְדְרִישׁ, (רות א) וַיָּמַת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נְעָמִי וְתַשָּׂאֵר
 הִיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ. מַת אֱלִימֶלֶךְ, נִשְׁאָרוּ בָנֶיהָ, לְאִתְנַחְמָא
 בְּהוֹן, דְּאִשְׁתָּאֲרוּ תַרְיִן בְּנוֹי, לְאִשְׁלָמָא דּוּכְתָא דְּאֱלִימֶלֶךְ,
 דְּהָוָה נִשְׁמַתָּא לְנִשְׁמַתָּא.

לְבַתֵּר מַה כְּתִיב, וַיָּמוּתוּ גַם שְׁנֵיהֶם מִחֲלוֹן וּכְלִיזוֹן, רוּחַ
 דְּקוּדְשָׁא, וְרוּחַ דְּמִסְאָבָא. הַשְּׁתָא הוּא תְּבִירוֹ עַל
 תְּבִירוֹ. גְּשַׁמְתָּא לְגַשְׁמְתָּא דְּקוּדְשָׁא שְׁהוּא י', וְרוּחַ הַשְּׁכֵלִית
 שְׁהוּא וַא"ו, לֹא יָמוּתוּן, אֲלָא אָדָם יוֹרֵד מִגְּדוּלְתוֹ נִקְרָא מֵת.
 אוּף הָבֵא, כִּד מִית רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, נִחְמְתָא בְּרַבְּנֵן דְּאַשְׁתָּאֲרוּ,
 וְאַיְנוּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גּוּרִי וְחֵבְרִי. מִיתוּ רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן
 גּוּרִי וְחֵבְרִי, אֲשֶׁתָּאֲר ר' פְּרוּסְפָדָאִי. וְהַשְּׁתָא חֵבְרָנָא רַבִּי
 פְּרוּסְפָדָאִי דְּמִית הַשְּׁתָא הוּא תְּבִירוֹ עַל תְּבִירוֹ.

עַד דְּהוּוּ יְתִבִּי. רַבִּי חֵלְקִיָּה דְּהוּוּ גְּבִיָּה, חָמָא לִיהַ דְּאַהֲדָרוּ
 דְּמַעֲיָן עַל אַנְפוּי, וְחוּכָא בְּפוּמִיָּה. קָרָא לִיהַ לְרַבִּי יוֹחָנָן
 וּלְחֵבְרִיָּא, חֲמוּנִיָּה בְּדַמְעִין עַל אַנְפוּי, וְחוּכָא בְּפוּמִיָּה,
 אָמְרוּ וְדָאִי לֹא מִית.

יְתִבּוּ, וְלֹא שָׁבְקוּ בְּרֵשׁ לְמַקְרַב גְּבִיָּה. בְּרַמְשָׁא אִפְתַּח
 עֵינָיו, שָׁאֵל מֵיָּא לְמַשְׁתִּי, קְרִיבּוֹן לְגְּבִיָּה רַבִּי יוֹחָנָן
 וְרַבְּנָן. אָמַר לוֹן, רַבּוּתִי, זִילוּ בְּשָׁלוּם, לְמַחֲר תּוּבוּ לְגַבְיָאִי,
 וְאַיְמָא לְבוֹן מְאִי דְּחַמִּינָא, וּפְקִידוּ לִי לְהוֹדִיעַ לְחֵבְרִיָּא.

דְּהַשְּׁתָא אַעֲטְרִיכְנָא לְאַתְקַנָּא כָּל מַלִּין דְּחַמִּינָא, וּבְהַאי
 לִילִיָּא דְּהוּינָא תַפְּסֵן, עֲלָמָא אַחֲרָא חַמִּינָא, וְלֹא
 יִדְעָנָא מְאִי הוּי. אָמְרוּ לְבִיתִי דְּלֹא יִקְרִבוּן לְגַבְיָאִי, וְלֹא יְהֵא
 בְּרֵשׁ הָבֵא. אָזְלוּ כְּלָהוּ. וְרַבִּי יוֹחָנָן אֲשֶׁתָּאֲר תַפְּסֵן, וְלֹא
 קְרִיב גְּבִיָּה כָּל הַהוּא לִילִיָּא.

כִּד הָוּה נְהִיר יוֹמָא, חֲמוּנִיָּה דְּהוּוּ מַשְׁתַּעֵי, וּבְכִי. וְלֹא יָדְעִי

מִיָּדִי. קָם וַיִּתֵּיב, וְקָרָא לַיהוָה לְרַבֵּי יוֹחָנָן. אָמַר לַיהוָה, מֵאִי חֲמִית. אָמַר, מֵעֲלָמָא אַחֲרִינָא אֲתִינָא, וְאֵעִילָנָא תַּמָּן וְלֹא יִהְיֶיב לִי רְשׁוּתָא לְגַלְגָּלָה מִיָּדִי, אֲלָא לָךְ וְלַחֲבֵרָךְ. וְאָמַר לוֹן מֵאִי דִחֲמָא.

אָמַר לַיהוָה לְרַבֵּי, אַתְקִין מִיָּלָךְ, וְזִיל לְכוּרְסֵךְ דְּאַתְקִינֵנוּ לָךְ, דְּהָא תְּרִיסַר מִן חֲבֵרַיָא יִיתוּן בְּנִינְךָ. וְאַנָּא חֲמִינָא, מַה דְּלֹא יִהְיֶיב לִי רְשׁוּ לְגַלְגָּלָה.

וְחֲמִינָא מֵאִינוּן חֲבֵרַיָא, דְּאַתְקִינִים תְּלַמוּדֵיהוּ בִּידֵיהוּ. וְחֲמִית בְּהָהוּא אַתְרָא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא תַּמָּן. וְשִׁמְעֵנָא פְּרוּזָא פְּרִיז בְּכָל יוּמָא, זַכָּאִין אִינוּן חֲבֵרַיָא דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵי תָא, וְאִינוּן דְּמִזַּכָּאִין לָהּ לְאַחֲרֵנִין, וְאִינוּן דְּמִעֲבִירִין עַל מַדּוּתֵיהוּ.

חֲמִיתוּן, כִּד הוּינָא בְּכִי וְחֵיךְ. רְשׁוּתָא אַתְיָהִיב לְמַלְכָּךְ הַמָּוֶת לְאִיִּתִי יָתִי. וְחֲמִינָא שְׂכִינְתָא לְגַבֵּי, וְלֹא שְׂבָקִי לַיהוָה. וְעַל דָּא, בְּכִינָא מִמַּלְאָךְ הַמָּוֶת. וְחֵיכִית, כִּד חֲמִינָא שְׂכִינְתָא דְּלֹא שְׂבָקִי לַיהוָה.

וְחֲמִינָא עַד דְּנַטְלָן לִי לְבִי דִינָא דְּתַמָּן, וְחֲמִינָא כַּמָּה חֵיִלִין וּמְשָׁרְיִין, תַּמָּן כּוּלְהוּ מִתְעַסְקִין בְּדִינִין דְּעֲלָמָא, וּבְרַאשֵׁיהֶן סַנְדְּלַפּוּזִין מְאָרִיָּה דְּאַנְפִין, דְּמִקְשָׁר קְשָׁרִין לְמְאָרִיָּה. וְחַד פְּרוּכְתָא פְּרִיסָא עֲלוּי, וְכָל חֵילִיה דְּשִׁמְיָא תַּחוּת יְדוּי, וְלֹא אַתְיָהִיב לִי רְשׁוּתָא לְמִיקְרַב לְמִיחֲמִיָּה.

וְחֲמִינָא בִּי דִינָא, וּכְמָה סָרְכִין מְמַנָּן קַמֵּיהוּ, מְנַהוּן סְנִיגוּרִין

עַל בְּנֵי עֲלָמָא, וּמְנַהוּן קַטְיגוּרִין, נְטָלוּ וְקָרִיבוּ לִי
 גְּבִייהוּ. וְחַמִּינָא תַמָּן סְגִיאִין מִן חֲבַרְיָא.
 אָמַר לִיהּ לְמַלְאָךְ הַמָּוֶת, מַה דִּין מִן בְּנֵי עֲלָמָא גְּבָךְ. אָמַר
 לְהוּ, דִּי לָא שְׂבִיקִי לְמִימַת יְתִיהּ וְקָרִיבְנָא לִיהּ לְדִינָא.
 קָמוּ תַלְתַּת סְהַדִּין, וְאָמְרוּ תַלְתַּת זְמָנָא, מְצָאנוּ כּוֹפֵר, וְאֶסְהִידוּ
 עָלֶי דְאֶעְבְּרְנָא תְּדִיר עַל מְדוּתֵי. אֶתְעַסְקוּ בְּדִינֵי כָּל
 הַהוּא יוֹמָא, דְחַמִּיתוּן דְדַמִּיכְנָא, וְעַבְדוּן הַשְּׁבוּן יוֹמִין וְשָׁנִין
 דִּילִי, וְאֶשְׁתַּכַּחוּ תְּדִיר שְׁלִימִין.
 וְעַל דְאֶעְבְּרְנָא עַל מְדוּתֵי תְּדִיר, שְׂבָקוּ דִינָא, וְלָא יָכְלוּ
 לְמִידֹן בְּהַאי, עַד דְסָלִיקוּ דִינָאֵי לְאַתְרַּא אַחְרָא, וְלָא
 יִדְעָנָא לְאֵן אַתְרַּא.
 וְאַתְיָא מִן דִּינָא, לְשִׁבְקָא לִי, וְלְמִיחַב לִי זִמְנָא, לְאֶשְׁלָמָא
 תַלְמוּדָאֵי בְּהַאי עֲלָמָא, דְעַדִּין לָא גְּמִירְנָא לִיהּ,
 וְלָא שְׂבִיק לִי מַלְאָךְ הַמָּוֶת, עַד דְיַהֲבוּ לִיהּ בְּאַתְרֵי רַבִּי
 כְּרוּסְפָדָאֵי סָבָא דְמַלְקְדָמִין, בְּאַדִּין שְׂבָק לִי.
 כַּד חַמִּיתוּן דְמַעִין בְּאַנְפֵי, וְחוּכָא בְּפוּמָא. אֵינּוּן דְמַעִין, דְקָא
 בְּכִינָא מְדַחִילוּ דְמַלְאָךְ הַמָּוֶת. וְחֵיכִינָא מְחַדְוָה
 דְשְׂכִינְתָא. וְעַל דְאֹרִיבוּ לִי עַד זְמָנָא אַחְרָא, בְּגִין לְאוּדְעָא
 לִי מַה דְגַלִּינָא לְכוּן. וְלָא דְמִיכְנָא עַל יַד מַלְאָךְ הַמָּוֶת, אֶלָּא
 שְׂבָקוּ בְּהַדָּאֵי לְרַבִּי אוּשְׁעָא, וְעַמִּיה אֲזַלִּינָא תַמָּן.
 תַּמְחוּ חֲבַרְיָא, וְקָרוּ עֲלֵיהּ, (תהלים פד) עֹבְרֵי בְּעַמְק הַבְּכָא
 מְעַזִּין יִשִּׁיתוּהוּ גַם בְּרָכוֹת יַעֲטָה מוֹרָה. עוֹבְרֵי בְּעַמְק

הַבָּבָא, דָּא ר' כְּרוּסְפָדָא, דַּעְבֵּר עַל דָּא דְמַלְאךְ הַמּוֹת, דְּאִיהוּ עִמָּךְ הַבָּבָא. דְּאִיהוּ גָרִים בְּכֵיחַ לְכוּלֵי עֲלָמָא. מַעֲיִן יִשְׁתַּוְּהוּ, דְּהִנֵּיחַוְהוּ לְמִיגְמַר תַּלְמוּדִיה, וְלִמְהוּי מְעִיִן בְּאוּרֵייתָא. לְפִיכָךְ, גַּם בְּרֻכּוֹת יַעֲטָה מוֹרָה. אִי אוּרֵייתָא גָרִים לִיה חַיִּים, כָּל שְׁכֵן מֵאֵן דְּגָרִים לִיה גְּרָסָא וְאוּלִיף לִיה. קָרָא עֲלִיה ר' יוֹחָנָן, (תהלים קיב) זָרַח בַּחֲשָׁךְ אֹר לְיִשְׂרָאֵל חֲנוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק. זָרַח בַּחֲשָׁךְ, מֵהוּ חוֹשֶׁךְ. דָּא מַלְאךְ הַמּוֹת, דְּאִחְשִׁיךְ אֲנִפֵי עֲלָמָא. כְּדָבָר אַחַר, וְחוֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם. וְאַנְהִיר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצַדִּיק דָּא, רַבִּי כְּרוּסְפָדָא, נְהִירוּ דְאוּרֵייתָא. וּמֵאֵן עֵבֵר דָּא. הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, דְּאִיקְרֵי חֲנוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק.

(רות א) וְהֵאמֵר נָעַמִי לְכַלּוֹתִיָּהּ וְגו', כִּי שָׁמְעָה בְּשִׂדֵי מוֹאָב כִּי פָקַד ה' אֶת עַמּוֹ לְתֵת לָהֶם לֶחֶם. אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בַּא וְרֵאָה, מִי שָׁמְעָלִים עֵינָיו מֵעֵינִים בְּשִׁנֵי בַעֲזוֹרַת, הֵם יֵרְאוּ בְּנִחְמוֹת הָעוֹלָם וְלֹא יָמוּתוּ, עַד שִׁינְפָקְדוּ לְטוֹבָה, וְהוּא לֹא יִזְכֶּה לְרֵאוֹתָהּ. אֱלִימֶלֶךְ עָשִׂיר הָיָה, בִּיּוֹן שָׂרָאָה הָרַעֲב, הָעֵלִים עֵינָיו מִן הַצְּדָקָה, וּבְרַח לְשִׂדֵי מוֹאָב. אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, וְכִי לֹא דִרְכָן שֶׁל צַדִּיקִים לְבָרוּחַ מִפְּנֵי הָרַעֲב, וְהִרֵי גְדוּלִים מֵאֱלִימֶלֶךְ אֲבָרְהָם יִצְחָק עָשִׂירִים מִמֶּנּוּ, וְהִלֵּךְ זֶה לְמַצְרַיִם מִפְּנֵי הָרַעֲב, וְזֶה לְאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים. אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה אָמַר ר' יִצְחָק, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גָרַם לָהֶם לְצַדִּיקִים הִלְלוּ לְצֵאת מִתּוֹךְ הָרְשָׁעִים, וְלִהְיוֹדִיעַ טְבָעָם

בְּעוֹלָם, וּלְפִיכֶךָ הִבִּיא הָרָעֵב.

אָבֵל אֱלִימֶלֶךְ, בְּמָקוֹם צְדִיקִים הָיָה יְתִיב, בְּמָקוֹם תּוֹרָה
וּבְעוֹתָרָא סִגְיָי. וּכְשָׁבָא הָרָעֵב, עֲנִיִּים הָיוּ בָּאִים אֵלָיו,
וְהָעֲלִים עֵינָיו מֵהֶם, וּבָרַח. וְעוֹד, שְׂרָאָה הַדִּין חָל עַל הָעוֹלָם,
וּבָרַח וְהִלֵּךְ בֵּין הָאוֹמוֹת.

רַבִּי חֲסֵדָאִי פְתַח, (קהלת ט) עִיר קְטַנָּה וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט. עִיר
קְטַנָּה, כִּךְ אָמַר רַבִּי יוֹסִי מִשְׁמִיָּה דְרַבִּי יִצְחָק, עִיר
קְטַנָּה, דָּא גּוֹפּוֹ שֶׁל אָדָם. וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט, אֵלּוּ הָאֲבָרִים.
וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל, זֶה יֵצֵר הָרָע. שֶׁהוּא מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל
וּבְנֵי אָדָם גַּם כֵּן מְשׁוֹעֲבָדִים תַּחְתָּיו, וְהוּא מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם.
וּמַצָּא בָּהּ אִישׁ מְסַכֵּן חֲכָם, זֶה יֵצֵר טוֹב, שֶׁהוּא מְסַכֵּן, וְאִין
מְאֲזִין לוֹ. חֲכָם, שֶׁהוּא מַחְכִּים לְמֵאֲזִין לוֹ, לְהַנְצִיל מֵעוֹנֶשָׁה
שֶׁל גֵּיהֶנָם.

וּמִלֵּט הוּא אֵת הָעִיר בְּחֲכָמָתוֹ, זֹו נִשְׁמָתוֹ שֶׁל אָדָם, שְׁלֵא
תַּחֲטָא לְפָנָי בּוֹרְאָה. וְאָדָם לֹא זָכַר אֵת הָאִישׁ הַמְסַכֵּן
הַהוּא. אִין זוֹכֵר אוֹתוֹ, וַיֵּשׁוּב הָאָדָם לַחֲטוּא, בְּהַהוּא יֵצֵר
הָרָע.

אָמַר רַבִּי בּוֹן, הַהוּא יְנוּקָא דִּיהוָה יְתִיב לְגַבְזָא, מֵאִי אָמַר
בְּהַאי קְרָא. אֵלָא הִכִּי פְתַח, עִיר קְטַנָּה, זֹו כְּנִסְת
יִשְׂרָאֵל, שְׁנִקְרָאת עִיר הַקִּדְּשׁ, קְרָתָא קְדִישָׁא לְגַבִּי הַקְדוּשׁ
כְּרוּךְ הוּא. קְטַנָּה, כְּדָבָר אַחֵר, (שה"ש ח) אַחוֹת לָנוּ קְטַנָּה.
שְׁנַאֲמַר (בראשית כט) וְשֵׁם הַקְטַנָּה רַחֵל. וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט, אֵלּוּ

הָאָבוֹת.

בָּא אָדָם הָרֵאשׁוֹן, יִרְדֶּה עִמּוֹ שְׂכִינָה, וְשָׂרְתָה בְּתוֹכוֹ. הָטָא
 אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְנִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ. בָּא נַח, וְהוֹרִידָה לְאָרֶץ.
 חָטְאוּ דוֹר הַמַּבּוּל, וְנִסְתַּלְקָה מִן הָעוֹלָם. בָּא אַבְרָהָם,
 וְהוֹרִידָה. בָּאוּ אַנְשֵׁי סְדוּם, וְנִסְתַּלְקָה. לְפִיכֵךְ וְאֲנָשִׁים בָּהּ
 מְעַט לְהִתְקַיֵּים עִמָּה בְּעוֹלָם. זְמַן מוֹעֵט הָיוּ, וְלֹא נִתְקַיְּמוּ בָּהּ
 הַרְבֵּה.

וּבֹא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסַבֵּב אֹתָהּ, דָּא פְּלוֹנִי. וּמַצָּא בָּהּ אִישׁ
 מִסַּכְּנֵי חָכָם, דָּא יַעֲקֹב, שְׂבַמְסַכְּנוֹת הָיָה בְּזְמַן שְׁחָטְאוּ
 בְּנָיו בְּיוֹסֵף, וְנִמְנַע הַשִּׁפְעַע מִמֶּנּוּ, וְנִתְפָּרְשָׁה מִטְרוֹנֵיתָא
 מִמֶּנּוּ. וּמַלְט הוּא אֶת הָעִיר בְּחֻכְמָתוֹ, דָּא מֹשֶׁה. מַהוּ וְסַבֵּב
 אוֹתָהּ. שְׂמַתְעַסֵּק פְּלוֹנִי שְׂיַחְטְאוּ יִשְׂרָאֵל בְּגָלוֹת, בְּשִׁבְלֵי
 לְהִתְעַכֵּב הַמִּטְרוֹנֵיתָא בְּגָלוֹת, דְּכָתִיב (תהלים צא) עִמּוֹ אֲנֹכִי
 וְגו'.

דְּבַר אַחֵר, (קהלת ט) עִיר קְטַנָּה, דָּא צִיּוֹן. וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט,
 אֵלוּ שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית. וּבֹא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסַבֵּב
 אוֹתָהּ, דָּא פְּלוֹנִי. וּמַצָּא בָּהּ אִישׁ מִסַּכְּנֵי, דָּא מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד.
 שְׁנַאמַר בּוֹ, (זכריה ט) עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר וְנֹאמַר (ישעיה נז)
 הַצַּדִּיק אָבֵד. כָּל זְמַן שְׁלֹא יָבֵא עָלָיו הַשִּׁפְעַע. וְעָלָיו נֹאמַר,
 (שם יט) וְנָהַר יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ.

חֲמוֹר, דָּא סַמְאֵל. חָכָם, דָּא מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. וְעָלָיו נֹאמַר,
 וּמַלְט הוּא אֶת הָעִיר בְּחֻכְמָתוֹ. שְׂיַהֲיָה גּוֹאֵל מְשִׁיחַ

בֶּן אֶפְרַיִם, וְדָא הוּא פְּרוּקָא מְלַעֲיָלָא.

דְּבַר אַחַר, (קהלת ט) עִיר קְטַנָּה, זוּ תִיבַת נַח. וְאֲנָשִׁים בָּהּ
מְעַט, אֵלּוּ נַח וְאִשְׁתּוֹ וּבָנָיו. וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל, דָּא
יַצַּר הָרַע, שְׁסִיבַב לָהּ. וּמַצָּא בָּהּ אִישׁ מְסַכֵּן חָכָם, דָּא נַח.
וּמְלִט הוּא אֶת הָעִיר בְּחֻכְמָתוֹ, דָּא אַבְרָהָם, שְׁפַעְבוּר
אַבְרָהָם שְׁעָתִיד לָבֵא, מִלִּט אֶת הַתִּיבָה בְּחֻכְמָתוֹ, וּמְלִטוֹ
נַח וּבָנָיו.

דְּבַר אַחַר, עִיר קְטַנָּה זוּ יְרוּשָׁלַם, שֶׁהִיא בְּזִמְן הַזֶּה קְטַנָּה
וְחַרִיבָה. וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט, מְעַטִּים הֵם הַיְהוּדִים שְׁיִישׁ
בָּהּ. וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסַבַּב אֶתָּה, דָּא הוּא מְלָכָא מִבְּנֵי
עָשׂו, דְּאֶתְמַר עָלֶיהָ בְּדִנְיָאֵל, (דניאל ב) שְׁקוּהִי דִי פְּרִזְל. (שם) דִּי
מְרַעַע כָּל אַלְיָן תַּדְק וְתִרַע. (שם) דִּי מְלַכְיָא וְגו'. תַּדְק וְתַסְפָּ
כָּל אַלְיָן מְלַכְוֹתָא. וּבְזִמְן שֶׁהוּא סִיבַב בְּיְרוּשָׁלַם, מַצָּא בָּהּ
אִישׁ מְסַכֵּן חָכָם, דָּא מְשִׁיחַ רֵאשׁוֹן, וּמְלִט הוּא אֶת הָעִיר
בְּחֻכְמָתוֹ, דָּא מְשִׁיחַ אַחֲרוֹן.

דְּבַר אַחַר, עִיר קְטַנָּה דָּא אוֹרֵייתָא. וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט. וְלָמָּה
הִיא קְטַנָּה, וְהַכְּתִיב (איוב יא) אֶרְכָּה מֵאֶרֶץ מִדְּבָר וְגו',
אֵלָּא מִשּׁוּם דְּאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט הֵם.

וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסַבַּב כּו', דָּא סַפָּא דְּמוֹתָא, דְּסַבַּב
לָהּ, וּמַצָּא בָּהּ אִישׁ מְסַכֵּן, דָּא דוֹד. חָכָם, דָּא שְׁלֹמֹה
הַמֶּלֶךְ עָלְיוֹ הַשְּׁלוֹם, דְּאֶתְקִין לָהּ שְׁרָגָא, וְאִנְהִיר לָהּ בְּנֵהִירוֹ,
בְּמִשְׁלֵיו וְסַפְרָיו. וּמְלִט הוּא אֶת הָעִיר בְּחֻכְמָתוֹ, מִיָּדָא

דְּאֶפִּיקוֹרְסִים וּמִינִים, דְּאִיהוּ אֲתֵקִין אֲזִנִּים לְתוֹרָה.
 דְּתַנִּינִן, עַד לָא אָתָא שְׁלֵמָה, הָוֵת אֲוִרִייתָא כְּקִלְחַת דְּלִית
 לָהּ אֲזִנִּים, וּמֵאן דְּקָרַב בְּהֵדָה אִיתּוּקְדַּ. כִּינִן דְּאָתָא
 שְׁלֵמָה, וְעַבְד לָהּ אֲזִנִּים, וְאִשְׁתִּיזְבוּן בְּגִי עֲלֵמָא בַּעֲצָתִיהָ.
 יְהֵב בְּהֵיֵא עִיר כְּבִיכּוּל שְׁזִיבוּתָא. וּבַמָּה, בְּחֻכְמָתוּ.
 וְכַל דָּא בְּגִין תִּיקוּנָא דְּאֲתֵקִין, וְאִשְׁתִּדְלוּתָא דְּאִשְׁתִּדֵּל
 אֲבַתְרָה הֵוֵא מְסַכֵּן, דְּאִיהוּ דְּוֹד. דְּלָאוּ אִית פֵּר נָשׁ
 דְּאִשְׁתִּדֵּל אֲבַתְרָה, כְּדוֹד מְלֵפָא.

וְתַנִּינִן, יָאוּת הָוֵה דְּוֹד מְלֵפָא, לְאֲתֵקִימָא בַּעֲלֵמָא מָאָה
 שְׁנִין. דְּאֵלְמָלָא אֲתֵקִימִים אִיהוּ מָאָה שְׁנִין, אִיהוּ הָוֵה
 מְתֵקֵן לְבוּצִינָא, תִּקוּנָא תִּקִּיף, דְּלָא אֲתֵעֲדִי לְעֵלְמִין, וְלָא
 אֲתֵחֲרִיב בִּי מְקֻדְשָׁא. אֲבָל כְּמָה גְרִימוּ אִינוּן שְׁנֵי דְּלָא
 אֲתֵקִימוּ.

וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת הָאִישׁ הַמְּסַכֵּן הַהוּא, זֶה אָדָם הָרֵאשׁוֹן,
 דִּיֵּהִיב לִיה מְשֻׁנּוּי רַק ע' שְׁנִין. וְאָדָם לֹא זָכַר לִיה
 בְּשַׁעָה שְׁפָא ס"מ וּרְכִיב עַל גַּמְלָה, וְסַבֵּב אוֹתוֹ שְׁחָטָא, לֹא
 זָכַר אֶת דְּוֹד, שְׁבַמְסַכְּנוּתָא לְהוּי עַל זֶה הָעוֹן, שְׁנַחֲשׁ סַבֵּב
 לְחוּהָ, וּסְמַאל לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן.

וּסְמַאל לָא הָוֵה לִיה כַּח דִּיֵּהֲפוּךְ לְאָדָם, עַד שְׁפָא נְחָשׁ וְהֲפִךְ
 לְבָה דְּחוּהָ, וְחוּהָ הֲפָכָה לְבוּ שֶׁל אָדָם, וְחָטָאוּ
 שְׁנֵיהֶם. וְעַל דָּא אָמַר, (בראשית א) הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי
 הוּא נְתַנָּה לִי מִן הָעֵץ וְאָכַל. וּסְמַאל לָא הָוֵה לִיה רְשׁוּת

דִּיהֶפֶךְ לְבִיָּה דְאָדָם, עַד שְׂפָאָה חֹוָה, וְגִרְמָה לִיָּה דְאָכִיל
מִיָּנִיָּה, וְעַל דָּא אֲתַתָּא הִיא אֲתַעֲנֶשֶׁת.

אָדָם הָרֵאשׁוֹן כֹּד יְהִיב לִיָּה מְשֻׁנּוּי אִינוּן שְׁבַעִין שָׁנִין, לָא
אִידְכֵר מִיָּנִיָּה בְּקַדְמִיתָא, דְּאֵלְמָלִי אִידְכֵר מִיָּנִיָּה,
מֵאַה שָׁנִין יִשְׁאִיר לִיָּה מְשֻׁנּוּי, בְּמָה דְאֲתַחֲזוּ לִיָּה, בְּגִין
לְאֲתַתְקַפָּא בְּעֵלְמָא, וִיתְקַן תְּקוּנָא דְבוּצִינָא. אֵלָא לָא
אִידְכֵר מִיָּנִיָּה, כִּר שְׁבַעִין שָׁנִין, וְלָא יִתִּיר.

תְּלָתִין שָׁנִין הִוּוּ, דְּהָוָה אֵזֵל מִנְהוּן בְּמַדְבְּרָא, וּמִנְהוּן בְּעֵנָא.
וּבְהֵיָּא זְמַנָּא, וְחֲכַמַת הַמְסַכֵּן בְּזוּיָּה. וְדַבְּרִיו אִינָם
נְשַׁמְעִים מִקְּמִי שְׁאוּל מְלָכָא. הָא דְלָא אֲשַׁתְּאֲרוּ בֵּיה אֵלָא
אַרְבַּעִין חֹסֵר אַחַת, דְּהָא שְׂתָא חֲדָא הָוָה עָרִיק מִקְּמִי בְּרִיָּה
אַבְשָׁלוֹם. וּבְגִין כֹּד נְחַתַת תְּקוּנָא דְשִׁרְגָא, עַד דְּהָוָה כְּפִשַׁע
בֵּינוּ וּבֵין הַמָּוֹת.

וְכַל דָּא, מִקְּמִי דְאָדָם לָא אִידְכֵר מִיָּנִיָּה בְּקַדְמִיתָא,
לְאוּסְפָא לִיָּה אִינוּן תְּלָתִין שָׁנִין לְתַתָּא, לְאֵשְׁלָמָא לִיָּה
לְמֵאַה. וְאֲתַפְּגִימוּ תְּלָתִין שָׁנִין לְתַתָּא, מֵאִינוּן שְׁבַעִין שָׁנִין,
דְּהָוָה חֲכַמַתוּ בְּזוּיָּה וְדַבְּרִיו אִינָם נְשַׁמְעִין.

וְאִי תִימָא, דְּשְׁלָמָה מְלָכָא כָּל כֹּד מְשַׁבַּח גְּרַמִּיָּה, וְקָרָא אִיהוּ
עַל גְּפִשִׁיָּה חָכָם. אֵלָא בְּגִין כֹּד אָמַר אִיהוּ בְּקַדְמִיתָא,
וּגְדוּלָּה הִיא אֵלִי. מְלָה דָּא רַבְרַבָּא דְאַנָּא אֲתִי לְשַׁבְחָא
גְּרַמִּיָּי. אֵלָא הוּאֵיל וְלָא אִיתָא אַחֲרָא דִיִּימָא לִיָּה. אֲתוּ
חֲבַרְיָא וּנְשַׁקוּהוּ, קְרוּ עֲלֵיָּה, (ישעיה נד) וְכַל בְּגִין לְמוֹדֵי ה'.

וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךְ.

אָמַר רַבִּי רְחוּמַאי, דָּוִד מַלְכָּא, תִּלְתַּת שָׁנִין הָוָה בְּפָנָא
 בְּיוֹמוֹהֵי. מַאי טַעְמָא, בְּגִין לְאוּדְעָא לִיהַ דְּעַל דִּינָא
 תִּלְיָא מִלְתָּא. הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (שמואל ב כא) וַיְהִי רָעַב בְּיַמֵּי
 דָּוִד שָׁלֹשׁ שָׁנִים וַיִּבְקֹשׁ וְגו'. עַד דְּאַשְׁתְּלִים דִּינָא, בִּיּוֹן
 דְּאַשְׁתְּלִים, מִיַּד (שם) וַיַּעֲתֵר אֱלֹהִים לְאַרְצָא וכו'.

דְּתַנִּי רַבִּי חֵיָא, כָּל עַלְמָא לָא שְׁתֵּיין, אֵלָא מִתְמַצִּית אַרְצָא
 יִשְׂרָאֵל. כִּד אַתְּפַקִּיד עַלְמָא, אִיהִי אַתְּפַקִּידת
 בְּקַדְמִיתָא. בְּגִין דְּלָא אֲשַׁתְּכַח מֵאֵן דִּישׁוּיב לָהּ וַיִּגִּין עֲלֵיהּ.
 אֱלִימֶלֶךְ זַכָּאָה הָוָה, וַיְכּוֹל לְאַגְנָא עַל דְּרֵי עַלְמָא, וְעָרִיק לִיהַ
 בֵּין שְׂאָר אוֹמִין. וּבְגִין כִּךְ אַתְּעַנְשׁ, מֵת אִיהוּ,
 וְאַתּוּי בְּנוּי, וְנִסְיְבוּ נְשִׁין נוֹכְרֵיין מֵאוֹמִין אַחֲרֵינִין. וְאַתְּעַנְשׁוּ.
 רַבִּי נְחֻמְיָה פְּתַח, (בראשית ו) וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת
 הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ.
 וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים, עו"א וְעו"א אָמַר לִיהַ, תִּרְיִן מִלְּאָכִין הָווּ,
 דְּקַטְרָגוּ לְמֵאֲרִיָּהוֹן, וְאַפִּיל לֹזֶן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מֵאַתֵּר
 קַדִּישָׁא דְלַעִילָא. וְכִד נְחַתוּ, אַתְּגְלִימוּ בְּאוּרָא, וְאַתְּעַבִּידוּ
 כְּבֵנֵי אֵינְשָׁא.

וְלִית לָךְ בְּכָל אֵינּוֹן מִלְּאָכִין, דְּאַשְׁלִימוּ לְאַתְּעַרְבָּא גוּ בְּנֵי
 נְשָׂא, בְּאֵינּוֹן דְּאַקְרוּן אִישִׁים. וּבְאֵינּוֹן דְּאַיְקָרוּן בְּנֵי
 אֱלֹהִים. בִּיּוֹן דְּאַפִּיל לֹזֶן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַתְּגְלִימוּ מִכָּל
 אֵינּוֹן יְסוּדֵי דְבְּנֵי נְשָׂא, וּמִתְלַבְּשִׁין בְּהוֹן.

שָׁאֵר מִלְּאֲכִיז, כִּד נְחָתוּ, וְאִינוּן זְמִינִין לְאַתְבָּא לְדוּכְתִייהוּ,
 אַתְגְּלִימוּ בְּאִוִּירָא דְעֶלְמָא, וְנָטְלִי קְטוֹרָא דְאֲנָשִׁי
 בְּהַדְרִייהוּ, וְלֹא יִתִיר. וּבְגִין כִּד אַתְחִזִּיאוּ לְפּוּם שַׁעְתָּא, וְלֹא
 יִתִיר, זִמְנָא בְּיוֹמָא, אוּ תִרִין זִמְנִין, אוּ בְּכֹל יוֹמָא זִמְנָא
 חָדָא אוּ תִרִין, וְלִבְתֵּר פְּרָחִי בְּאִוִּירָא וּמִתְפַּשְׁטִין מִיְנִיה,
 וְאַהֲדָרוּ לְדוּכְתִייהוּ.

רַבִּי קִיסְמָא בַּר רַבִּי יִנְאִי פְתַח, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מִלְּאֲכִיז
 רוּחוֹת מְשַׁרְתֵּי אֵשׁ לוֹהֵט. אֵית מִלְּאֲכִיז דְאִינוּן מְרוּחַ,
 וְאֵית מִלְּאֲכִיז דְאִינוּן מַאֲשָׂא, דָּא יְהִיב מְדִילִיה לְחַבְרִיה,
 בְּגִין דְאֵית שְׁלֶמָא בִּינֵיהוּ. וְעַל דָּא, אִינוּן דְנַחְתִּין, מְתִירִי
 יְסוּדֵי אִילִין נְחָתִין. כִּד נְחָתִי מִתְלַבְּשִׁין יִתִיר בְּאִוִּירָא דְהֵאֵי
 עֶלְמָא, וְאַתְגְּלִימוּ.

אִינוּן דְאַתְעֲרְבוּ בְּהֵאֵי עֶלְמָא, מִתְלַבְּשִׁין בִּיסוּדֵי דְהֵאֵי
 עֶלְמָא, וְלֹא יְכִילוּ לְפָרְחָא וְלְאַתְבָּא לְאַתְרֵיהוּ,
 וּמִתְעַפְּבוּ הָכָא. בִּינִין דְשִׁבְע יוֹמִין אַתְעַפְּבוּ הָכָא, דָּא פְתַר
 דָּא, לֹא אַתְהֲדָרוּ תַמָּן.

וְעַל דָּא וִירָאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם וְגו'. מַאי בִּי
 טַבַּת הִנֵּה. דְהוּה נְהִיר שְׁפִירוּ דְלְהוּן, בְּנִהִירוּ עֵילְאָה.
 בִּינִין דְאֹלִידוּ בְּגִין, נָטַל לְהוּן תְּקֵדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאַעַל לוּן
 בְּטוֹרָא דְחֲשׁוּכָא, דְאִיקְרוּן תְּרִי קְדָם. וְקָטִיר לוּן
 בְּשִׁלְשָׁאוֹת שָׁל בְּרוּל, וְאִינוּן שְׁלִשְׁלָאִין מְשׁוּקְעִין עַד גּו'
 תְּהוּמָא רַבָּא. וְתַמָּן אוּלְפִין חֲרָשִׁין לְבְנֵי נָשָׂא.

בְּלָעָם, מִתַּמָּן נָטִיל חֲרָשׁוּי, וְאוֹלִיף מִינְיָהוּ, בְּאִינוּן טוֹרִין.
 הָדָא הוּא דְכֻתִּיב, (במדבר כג) מִן אָרֶם יִנְחֲנִי בְּלֶק מֶלֶךְ
 מוֹאָב מְהַרְרֵי קָדָם. וּמִתַּמָּן אֲתַעֲטְרוּ כָּל יַדְעֵי חֲרָשִׁין
 דְּבַעֲלָמָא.

וּמִגּוּ דְהוּוּ קְטְרוּנֵי דְמַרְיָהוּן בְּקַדְמִיתָא, וְעַד הָאֵי יוֹמָא, אִינוּן
 מְקַטְרָנִין לְמַרְיָהוּן כָּל כַּפָּה, בְּאִינוּן חֲרָשִׁין, דְּמַכְחִישִׁין
 פְּמִלְיָא דְלַעִילָא. וְאֵלְמָלָא אִינוּן שְׁלִשְׁלָאִין דְּמִשׁוּקְעִין גּוּ
 תְּהוּמָא רַבָּא, וְאַחֲרֵיהּ בְּהוּ בְּתַפְסוּסוּ סִגֵּי מְטַשְׁטְשֵׁי עֲלָמָא
 הוּוּ, וְעֲלָמָא לָא יִכִּיל לְמִיסְבֵּל.

וְתַמָּן בְּאִינוּן טוֹרִין דְּחִשׁוּכָא, יִנְקִין מְסִיטְרָא דְעַפּוֹן, דְּהָא
 מֵהוּוּא סִיטְרָא, כָּל אִינוּן זַיִינֵי מִתְעַרִּין בְּעֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי נְחֻמֵּיהָ אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נַעֲמָה הִיְתָה בְּאוֹתוֹ זְמַן,
 וְכָל הָעוֹלָם טוֹעִים אַחֲרֵיהּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, אֵימָא
 שְׁל שְׂדִים הִיְתָה. בֵּינָן שָׂרְאוּ אוֹתָהּ בְּנֵי אֱלֹהִים, טָעוּ אַחֲרֵיהּ.
 לְאַחַר כֵּן רְאוּ בְּנוֹת הָאָדָם הוֹלְכוֹת עֲרוּמוֹת, וּבְאוּ לָהֶן,
 וַיִּלְדוּ מֵהֶם. הָדָא הוּא דְכֻתִּיב, (בראשית ו) וְגַם אַחֲרֵי כֵן

כַּאֲשֶׁר יָבִאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים וְגו'. אֲנָשֵׁי שָׁם, מֵאֵי אֲנָשֵׁי שָׁם
 וְגו'. אֵלִין נְפִילִין דְּאוֹלִיפּוּ בְּעֲלָמָא, שָׁם בְּכָל מְלָה וּמְלָה,
 לְאַשְׁלָמָא חֲרָשִׁיָּהוּ. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי אָמְרוּ, אֲנָשֵׁי שָׁם
 מְמַש. כְּמָא דְאֵת אָמַר, (שה"ש ג) שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ.
 אָמַר לִיה רַבִּי יַעֲחָק, מְגַבּוּרֵי יִשְׂרָאֵל כְּתִיב.

רַבִּי עֲזַרְיָה שָׂאֵל לְרַבִּי יוֹסִי אִישׁ כְּפַר אוֹנוּ, מֵאֵי טַעֲמָא

חֲרָשִׁין אֵינּוּן יְתִיר בְּנִשְׂיָא, וְלֹא בְּנִבְרִיָא. דְּכֵתִיב

(שמות כב) מִכְּשִׁפָּה לֹא תִחַיֶּה, וְלֹא כֵתִיב מִכְּשִׁפָּה.

אָמַר לִיה, כֵּתִיב (תהלים צא) לֹא תֵאָנֶה אֵלֶיךָ רָעָה. רָע לֹא

כֵּתִיב, אֲלֹא רָעָה. דָּא סְטָרָא דְנוֹקְבָא וְדַאי הוּא. וְנִנְע

לֹא יִקְרַב בְּאַהֲלָהּ, דָּא הוּא דְכוּרָא. וּמִן נוֹקְבָא כָּל זֵינִין

דְּחֲרָשִׁין, וְכָל עֵיסְקִין בִּישִׁין אֲתִיִּין לְעֵלְמָא. הֲדָא הוּא

דְּכֵתִיב, (קהלת ז) וּמוֹצֵא אֲנִי מֵר מִמּוֹת אֶת הָאִשָּׁה וְגו'.

וּמַאי אֲסוּרִים יְדִיהָ. ר' יַנְאִי וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעִיא. חַד אָמַר, כָּל

הַנוֹגֵעַ בְּאִשָּׁה, אוּ מִקְבֵּל מִמֶּנָּה מִיַּדָּה לְיָדוֹ, לֹא יִנְקָה

מִדִּינָה שְׁל גִּיהֶנָּם. שְׁנַאֲמַר יָד לְיָד לֹא יִנְקָה רָע. הֲדָא הוּא

דְּכֵתִיב, אֲסוּרִים יְדִיהָ. וְדַאי.

וְחַד אָמַר, מִן הַנְּקִיבוֹת בָּאוֹת כָּל מֵינֵי נַחֲשׁ וְכִישׁוֹת, וְכָל

הֲרֵהוּרִים רָעִים, וְאֵלְמָלֵא שְׂאֲסוּרִים יְדִיהָ, דִּלְא שְׁבָקִין

אוֹתָהּ מִן שְׂמֵיא, הָיוּ הוֹרְגִים וּמִמִּיתִין כָּל הָעוֹלָם בְּכָל עֵת

וְזִמָּן.

וְלֹא אֲתִתְקַפֵּת נוֹקְבָא, אֲלֹא בְּחִילָא דְדְכוּרָא. דִּהִיא שְׂאֲרַת

בְּעוֹמְקִין דִּילִיָּה, שְׂהִיא יוֹדַעַת לְאוֹמָאָה לְבַר נָשׁ,

לְאֵשְׁלָמָא רְעוּתָהּ. וּבְפֹה. בְּשֵׁם, וּבְמִילִין עֵמִיקִין, בְּשֵׁמָא

דְּמִסְאָבָא. וְעַל דָּא עוֹבְדֵי בָּהּ תְּלִיִין, וּמְלִין בְּדְכוּרָא.

וְתִרְוִיָּהּ מִנוֹקְבָא מִתְעָרִי. וּבְגִין כֵּן, זֵינֵי חֲרָשִׁין מִשְׁתַּכְּחִין

בְּנוֹקְבָא, וְלֹא בְּדְכוּרָא.

תַּנּוּן, הָעוֹבֵר בֵּין שְׁתֵּי נָשִׁים, אִם גְּדוֹת הֵן, נִכְפָּה. וְלֹא תִזוּזוּ

מגופו, אם לא יֵעָשׂוּ לוֹ מִיָּדִי. סִכַּנְתָּ דָם אוֹ הֲרִיגָה
 מְזוּמָּנָת לּוֹ. וְאִם אֵינָן נִדְוֹת, עֵינֵי הָרַע שׁוֹלֵט בּוֹ בְּגוּפוֹ, אוֹ
 בְּמִמוֹנּוֹ.

כִּי הָא דְר' נְחוּם בְּרַבִּי שְׁמֵלָאִי, זְמַנָּא חָדָא הוּא בְּכַרְךָ
 קְסָרִין, אֲעֵבֵר בֵּין שְׁתֵּי נָשִׁים. אֲסַתְּכָלוּ בִּיה, וְאִיסְתַּכַּן
 מִיָּד בְּגוּפִיה וּבְמִמוֹנֶיהָ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהָהוּא רוּחָא
 בִּישָׂא שְׂרָאָת עֲלוֹן, וְיָכִיל לְנִזְקָא.

מַאי תַּקְנִיתִיה. לִימָא הָכִי, זִיל זִיל, דּוּמֵי דּוּמֵי, אֲעֵדִי קְטוּר
 דְּקִטְרָא, לָא וְלָא לִי. וּלְבַתֵּר יִתְחִיל בְּאֵל, וְיִסְיִים בְּאֵל.
 יִתְחִיל בְּאֵל, דְּכִתִּיב, (במדבר כג) אֵל מוֹצִיאֻ מִמְּצָרִים. וְיִסְיִים
 בְּאֵל, (שם) כִּי לֹא נִחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְגו', עַד מָה פָּעַל אֵל. וְיִזִּיל
 לִיה, וְלֹא יִשְׁנַח אֲבִתְרִיהָ.

רַב הוּנָא הוּא סָלִיק מִבְּבֶל לְאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, וְהוּא סָלִיק
 לְהֶתֶם, אִיעָרַע בְּחַד כְּפַר, חָמָא הָהִיא אֲתָתָא דְּהוּא
 אֲתִיא אֲבִתְרִיהָ, אֲרַמְאָת מִיּוֹן אֲכַתְפוּי, וּנְטַלְתָּ עִפְרָא
 מִרְגְּלוֹי. אֲהַדְרֵי רִישִׁיה וְאָמַר לָהּ, עֲבִידִי וְטוּל בַּתְרָאִי, דְּהָא
 לָא כְּלוּם גַּבְאִי, אֲבָל גּוֹזְרֵי עֲלִיךָ בְּלַבּוּלָא בְּדַעְתָּךְ.

לְבַתֵּר אָמַר, לָא בְּגִינִי אֲלָא בְּגִין דְּלֹא תִיקְטְלִי בְּנִי אֵינְשָׂא
 אוֹחְרָנִין. וְכֵן הוּא, אִיתְּבַלְבַּל דַּעְתָּהּ, וְלֹא יָדְעָה מִיָּדִי,
 וּמָתָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים צא) לֹא תֵאָנֶה אֵלֶיךָ רָעָה וְנִגְעָה
 לֹא יִקְרַב בְּאֶהְלֶךְ.

תַּנִּי ר' תַּנִּיא, (קהלת ז) טוֹב לְפָנֵי הָאֱלֹהִים יִמְלֹט מִמְּנָה. מִמָּאן.

מֵהָהוּא אִשָּׁה דְכָתִיב בָּהּ, אֲשֶׁר הִיא מְצוּדִים וְחֶרְמִים
 כּו'. וְחוּטָא יִלְכֹד בָּהּ, הֵהוּא דְאִזְל בְּתֵר יִצֵר הָרַע.
 בַּא וְרֵאָה, בְּזִמְן שְׁהֲרַעֵב בְּעִיר, לֹא יֵרְאֶה אָדָם אֶת עַצְמוֹ,
 וְלֹא יִלְךְ יַחֲדֵי בְּעִיר, מִפְּנֵי שְׁמִלְאֵד הַמּוֹת נִמְצָא שָׁם,
 וַיֵּשׁ לוֹ רְשׁוֹת לְחַבְל. וְעַל דָּא בְּתִיב, (בראשית מב) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
 לְבָנָיו לָמָּה תִתְרָאוּ. פִּיּוּצָא בּוּ, בְּזִמְן שְׁהֲדַבֵּר בְּעִיר, יִסְגּוֹר
 אָדָם עַצְמוֹ, וְלֹא יִתְרָאֶה בְּשׁוּק. דְּכִיּוֹן שְׁנַתֵּן רְשׁוֹת לְמַחְבֵּל,
 מִי שְׁפוּגַע בּוּ, נִיזוּק. וְאִיהוּ מִתְחַיֵּיב בְּנִפְשׁוֹ.

בַּא וְרֵאָה, עֶשֶׂר שָׁנִים הָיְתָה נֶעְמִי בְּשִׂדְהַ מוֹאָב, לְסוּף, כִּי
 שָׁמְעָה בְּשִׂדֵי מוֹאָב כּו'. מִפְּנֵי מָה נֶעְנְשׂוּ מַחְלוֹן וְכַלְיוֹן.
 מִפְּנֵי שְׁנַשְׂאוּ נָשִׁים מוֹאָבִיּוֹת.

אִין לָךְ בְּעוֹלָם, נָשִׁים מִתְּעַסְקוֹת בְּנַחֲשׁ וּבְכִישׁוּף, כְּמוֹ
 מוֹאָבִיּוֹת. מִמָּאִי, דְּכָתִיב, (במדבר כה) וַיֹּאכַל הָעָם
 וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְאֱלֹהֵיהֶן. כִּיּוֹן דְּהוּוּ אֶכְלֵי מִיַּדִּי בְּחֶרְשִׁייהוּ, מִיָּד
 הוּוּ סָגְדִין לְמַעֲנוֹתֵיהוֹן, (שם) וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר. רַבִּי
 חֲזִיא אָמַר, כְּהֵנִי צְמִידִין תְּכַשִּׁיטִין, הָכִי הוּוּ מִתְחַבְּרִים
 בְּבַעַל פְּעוֹר.

בְּחֶרְשִׁייהוֹן דְּנִשְׂיָא. מִנְלָן, דְּכָתִיב, (שם לא) הֵן הִנָּה הָיוּ לְבָנֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּדַבַּר בְּלָעַם. בְּעַצַּת בְּלָעַם לֹא נֶאמַר,
 אֲלֵא בְּדַבַּר בְּלָעַם. אוֹלִיף לֹון מִילִין בְּפוּמָא. דְּהָא חֶרְשִׁין
 וְקוּסְמִין, לָא הוּוּ בְּעַלְמָא בּוֹתִייהוּ, אֲבַל מִילִין בְּפוּמָא (*
 לְאִשְׁלָמָא חֶרְשִׁייהוּ לָא הוּוּ יָדְעִי. וְעַל דָּא, בְּדַבַּר בְּלָעַם

עָבְדוּ, וְאֲשָׁלִים חֲרָשֵׁיהֶן, וַיְכִיל לָהֶן. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר,
בְּשִׁירָה הִיְתָה רוּת.

(רות א) וַתֹּאמֶר נַעֲמִי לְשֹׁתִי כַלְתִּיהָ לְכַנֶּה שְׂבָנָה אִשָּׁה לְבֵית
אִמָּה יַעֲשֶׂה ה', יַעֲשֶׂה כְּתִיב. אָמְרָה לְהוֹן, אִם תִּזְכּוּ
לִיכְנֹס תַּחַת כְּנָפֵי הַשְּׂכִינָה, יַעֲשֶׂה. וְאִם לֹא, יַעֲשֶׂה חֶסֶד ה'.
כִּי מֵר לִי מְאֹד מִכֶּם. עֲלִיכֶם מִפְּעֵי לִי, כְּמָה דָּאֵת אָמַר,
(שְׂמוּאֵל ב א) צַר לִי עָלֶיךָ, מֵאִי מִכֶּם. אָמַר רַבִּי קְרוּנִיָּא אָמַר
רַב כְּהֵנָּא, עָאקוּ בְּלַבָּאֵי מִכֶּם, דְּאִתּוֹן גְּרַמְתּוֹן לְבָנֵי
דִּימוֹתוֹ, כְּמֵאן דְּמִתְרַעֵם מֵאֲחֵרָא.

וַתִּשַׁק עֲרֻפָה לְחֻמוֹתָהּ. עֲרֻפָה, הָרַפָּה שְׂמָה. לָמָּה נִקְרָא
שְׂמָה עֲרֻפָה. עַל שֶׁחֲזִירָה עוֹרְפָה לְחֻמוֹתָהּ, וְחֲזִירָה
לְמִקוּמָה לְשִׁדָּה מוֹאֵב. זְנָתָה, וְלֹא קִבְלוּהָ, וְהִלְכָה לְאַרְצָן
פְּלִשְׁתִּים. וְהַכֹּל דְּשִׁים בָּהּ כְּהַרְיָפוֹת, שֶׁהַפְּקִירָה עֲצָמָה
לְזָנוֹת.

וַיִּלְדָּה מִזְנוֹת שִׁשָּׁה בָּנִים. וְכוֹלָם נִפְלוּ בְּיַד דָּוִד וְאַנְשָׁיו,
שֶׁהָיָה בֶן בְּנֵה שָׁל רוּת. שְׁנַאֲמַר, (שְׂמוּאֵל ב כא) וַיִּשְׁבִּי
בְּנוֹב אֲשֶׁר בִּילִידֵי הָרַפָּה. וְכִי מִי נָתַן אוֹתָם בְּנוֹב. וְהִלָּא נוֹב
סְמוּךְ לִירוּשָׁלַיִם הוּא, בְּאַרְצָן יִשְׂרָאֵל, וְהוּא בְּאַרְצָן פְּלִשְׁתִּים.
אֲלֹא הָכִי אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס, מְלַמֵּד, שֶׁבָּא עַל עֶסְקֵי נוֹב, מִפְּנֵי
שְׁגָרָם עֲנִיִין נוֹב עִיר הַכְּהֵנִים, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְדַקְדֵק עִם הַצְּדִיקִים אֲפִילוּ כְּחוֹט הַשְּׁעָרָה. אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, דָּוִד, גְּרַמְתָּ כָּל כֶּךָ בְּנוֹב עִיר הַכְּהֵנִים, תִּיִיד, אוֹ

הַדִּין יְחוּל עַל עֲצֻמָּךְ, אוּ עַל זְרַעֲךָ, וְלֹא יִשָּׂאֵר אֱלֹא אֶחָד.
 תַּנִּי ר' חֲזִיא, בְּתִיב, (שמואל א כב) וַיִּמְלֹט בֵּין אֶחָד לְאַחֵימֶלֶךְ
 וְגו'. שְׁלֹא נִשְׂאֵר לְאַחֵימֶלֶךְ מִכָּל בֵּית אָבִיו, זוּלָתִי
 אָבִיִּתֵר לְבִדּוֹ, וְעַל עֵזֶן זֶה מֵת שָׂאוּל וּבְנָיו, וּכְמָה אֲלָפִים
 וּרְבָבוֹת מִיִּשְׂרָאֵל, וּנְגִזֵר עַל דָּוִד לְמוֹת.

כִּינּוּן שֶׁהֵלֶךְ לְאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים, רָאֲתָה אוֹתוֹ הֶרְפָּה, אָמְרָה
 לְבָנָהּ, הֵאֵי דְקָטִיל אֶחָדְךָ. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, הִגִּיעַ זְמַן מַדַּת
 הַדִּין לְהַנָּקָם מִדָּוִד, עַל עֲסָקֵי נוֹב. וְזִימֵן לִישְׁבֵי לְהוֹרְגוֹ. מִיָּד,
 וַיִּשְׁבֵי בְנוֹב, שָׁבָא עַל עֲסָקֵי נוֹב. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, כִּךָּ אָמַר
 דָּוִד, רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זְרַעֵי יִהְיֶה נֶכּוֹן לְפָנֶיךָ, וְהַרְיֵנִי מִקַּבֵּל
 עָלַי אֶת הַדִּין.

מָה עָשָׂה. נִטְלוּ יִשְׁבֵי, וְהַגְרִים אֶת עֲצָמוֹ עָלָיו, וְעַל הַמַּטָּה,
 אָמַר לִיהֵא, לָאוּ יִקְרָא דִילִי. נִטְלוּ וְאֶרְמִי לִיהֵא לְאוֹרְא,
 וְשׂוּי סִיפָא דִיתְקַטֵּל בְּהַ דָּוִד. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמואל ב כא)
 וְהוּא חָגוּר חָרֵב חֲדָשָׁה וַיֹּאמֶר לְהַכּוֹת אֶת דָּוִד. מִיָּד הַזְכִּיר
 אָבִיִּשֵׁי שֵׁם הַמְּפֹרָשׁ, וְעַמֵּד בְּאוֹר, וְסוֹסוֹ מִיָּד נִשְׁמַט, וְהֵלֶךְ
 לִירוּשָׁלַיִם.

הֵלֶךְ אָבִיִּשֵׁי וּבָא לְסַנְהֶדְרִין וְאָמַר, מַהוּ לְרַכּוֹב עַל סוֹסוֹ שֶׁל
 מֶלֶךְ בְּשַׁעַת הַדְּחָק, וְהַתִּירוּהוּ. מְצָאוּ לְדָוִד עוֹמֵד
 בְּאוֹר, אָמַר לִיהֵא חֲזוֹר מִתְּפִלְתְּךָ.

אָמַר לִיהֵא, (תהלים קטז) מָה אָשִׁיב לְה' כָּל תַּגְּמוּלוֹהִי עָלַי. שָׁכַף
 מְקוּבְלָנִי מִבֵּית דִּינּוֹ שֶׁל שְׁמוּאֵל הֶרְמַתִּי, שְׁאִפִּילוֹ

תָּרַב תְּדָה מוֹנַחַת עַל צְוֹאָרוֹ שֶׁל אָדָם אֵל יִמְנַע עֲצָמוֹ מִן הַרְחָמִים. מִיַּד חֲזַר מִתְּפִלָּתוֹ, וְקִבַּל הַדִּין עַל זְרָעוֹ. דְּכַתִּיב, (שמואל ב כא) וַיַּעֲזֹר לוֹ אָבִישִׁי בֶן צְרוּיָה וַיִּךְ אֶת הַפְּלִשְׁתִּי וְגו'. מִה כְּתִיב. (מלכים ב יא) וַעֲתָלְיָה אִם אֲחֻזְיָהוּ רָאִתָּה בִּי מֵת בְּנָה וּתְקַם וּתֵאבֵד אֶת כָּל זְרַע הַמְּמַלְכָה. כְּתִיב וּתֵאבֵד, וְכַתִּיב (דברי הימים ב כב) וַתִּדְבַר אֶת כָּל זְרַע כּוֹ. מֵהוּ וַתִּדְבַר. אָמְרָה שְׁעֵתִידִין זְרָעוֹ שֶׁל דָּוִד לִיאֲבֵד מִן הָעוֹלָם.

וּתְקַח יְהוֹשִׁבֵעַ בֵּת הַמֶּלֶךְ יוֹרֵם כּוֹ, אֶת יוֹאָשׁ כּוֹ. מְלַמֵּד שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דֵּן מִדָּה בְּנֶגֶד מִדָּה. וְעַל כָּל זֶה, אַף עַל פִּי שֶׁנִּגְזְרָה גְזִירָה זוֹ, וְנִיתֵן רְשׁוֹת לְמִדַּת הַדִּין, עַל זֶה כְּתִיב, (ישעיה י) עוֹד הַיּוֹם בָּנָב לְעַמֵּד. עַדִּיִן מִדַּת הַדִּין בְּנוֹב עוֹמְדָת וְתוֹבַעַת דִּין מִלְּפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמֵה בְּצַדִּיקִים מְדַקְדֵּק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּהֵן, בְּרִשְׁעִים עַל אַחַת בְּמֵה וְכַמָּה.

(רות א) וַתֹּאמֶר הִנֵּה שָׁבָה יְבַמְתֶּךָ אֶל עַמָּה וְאֵל אֱלֹהֶיהָ. אָמַר ר' נָחוּם אָמַר ר' יְהוֹנָדָה, מְדַקְאֵמַר שָׁבָה, מְלַמֵּד שְׁנִיּוֹרַת הִיָּתָה בַּתְּחִלָּה. וְכַתִּיב וְאֵל אֱלֹהֶיהָ, דְּהָא אֱלֹהֵי אַחַד הָיָה לָהּ עִם נְעָמִי, וְעַכְשָׁיו חֲזָרָה לְסַרְחוּנָה הָרֵאשׁוֹן, וְטַעַמָּה אַחַר עֲבוּדָה זָרָה שָׁלָה.

(שם) וְרוֹת דְּבִקָּה בָּהּ, כְּמָה שֶׁקִּבְּלָה עָלֶיהָ בְּחַיֵּי בַעֲלָהּ, דְּבִקָּה בְּאַמוּנָתָה. בֵּא וּרְאֵה שְׁבָחָה שֶׁל רוֹת, שְׂאֵף עַל פִּי שְׂאֵימַת בַּעֲלָהּ לֹא הִיָּתָה עָלֶיהָ, דְּבִקָּה בְּאַמוּנָתָה. וְעַל כָּל

דא, נַעְמֵי חִידְשָׁה לָּהּ בְּמַתְחֵלָה, וְהַתְּרַתָּה בָּהּ הַתְּרַאוֹת,
וּכְלֹן קַבְּלַתָּן עָלֶיהָ.

רַבִּי בְּרוּקָא אָמַר, בְּתִיב (בראשית כא) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר
וַיִּקַּח לֶחֶם וְחֶמֶת מִיָּם וַיִּתֵּן אֶל הַגֵּר שָׁם עַל שְׂכָמָהּ וְאֵל
הַיְלָד. כִּיּוֹן דְּכַתִּיב אֶל הַגֵּר, מֵהוּ שָׁם עַל שְׂכָמָהּ. אֲלֵא
מִלְּמַד, שְׁהִזְהִירָה עַל עוֹל הָאֲמוּנָה, וְלַעֲמוּד בַּמָּה שְׁהִיְתָה
רְגִילָה בַּתְּחֵלָה עִמּוֹ. בְּתִיב הָכָא שָׁם עַל שְׂכָמָהּ, וּכְתִיב הָתָם
(שמות טו) שָׁם שָׁם לֹא חָק וּמִשְׁפָּט. מַה לְּהֲלֹן עוֹל שְׂכִינָהּ, אַף
כֵּאֵן עוֹל שְׂכִינָהּ.

מַה עֲשִׂתָּהּ, כִּיּוֹן שְׂרָאֲתָה עֲצָמָה יוֹצֵאת מִתַּחַת רְשׁוֹתוֹ שֶׁל
אַבְרָהָם, חֲזִירָה לְקַלְקוּלָּהּ. מַה בְּתִיב, וַתִּלְךְ וַתִּתְּ"ע.
אַחֲרֵי עֲבוּדַת גְּלוּלִים וְגְלוּלֵי בֵּית אָבִיהָ. וּכְתִיב הַבֵּל הַפָּה
מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִי"ם.

רַבִּי חִידְקָא וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹסִי, הוּוּ קְאָזְלֵי בְּאוֹרְחָא, אָמַר
ר' שְׁמַעוֹן לְרַבִּי חִידְקָא, הָא תְּנִינָן, נְכָרֵי וְעוֹסְקֵי בַּתּוֹרָה,
כְּבִהֵן גְּדוּל הַיּוֹי. מַאי טַעְמָא שְׁקִלוּ לְכַהֵן גְּדוּל. וְהַכְּתִיב,
(תהלים עח) וַיִּקָּם עֲדוֹת בְּיַעֲקֹב וַתּוֹרָה שָׁם בְּיִשְׂרָאֵל. הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא יְהִבָּה לְיִשְׂרָאֵל, לְקַבֵּל עָלֶיהָ אֲנָרָא לְעֵלְמָא
דְּאֲתִי, וּמִי שְׁלֵא קַבְּלוּהָ, לָא מְקַבְּלֵי עָלֶיהוּ אֲנָרָא בְּעֵלְמָא
דְּאֲתִי.

דְּהַכִּי אָמַר ר' עֲקִיבָא, יִשְׂרָאֵל שְׁעָמְדוּ עַל הַר סִינַי, מְקַבְּלִין
עָלֶיהָ שְׂכָרָה. נְכָרִים שְׁלֵא עָמְדוּ עַל הַר סִינַי, אִין

מִקְבֻלֵּינָא עֲלֵיהָ שְׁכָרָא. וְאֵת אֲמֵרָתָא, נְכָרֵי וְעוֹסְק בִּתְוֹרָה הָרֵי
הוּא כְּכֹהֵן גָּדוֹל.

אָמַר לֵיהּ, כְּכֹהֵן גָּדוֹל עִם הָאָרֶץ תְּנִינָא וְדָאֵי. דְאָמַר רַבִּי
יוֹסֵי בַר יוֹדָא אָמַר רַבִּי יוֹחֲנָן, מָאֵי דְכְּתִיב, (משלי א)
יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל חֲפָצֶיהָ לֹא יִשְׁוּוּ בָּהּ. אֲפִילוּ מִמּוֹר
תִּלְמִיד חֲכָם, עָדִיף מִכֹּהֵן גָּדוֹל עִם הָאָרֶץ הַמְּשַׁמֵּשׁ לְפָנָי
וְלְפָנִים. הוֹאִיל וְאִינוּ קוֹרָא בִּתְוֹרָה, אִין עֲבוּדְתוּ עֲבוּדָה,
וְאִינוּ מִקְבֵּל עֲלֵיהָ שְׁכָרָא, וְעָלִיו כְּתִיב, (שם יט) גַּם בְּלֹא דַעַת
נִפְשׁ לֹא טוֹב. כֹּהֵן גָּדוֹל שְׂאִינוּ יוֹדַע עֵיקַר שְׁל עֲבוּדָה, אִין
עֲבוּדְתוּ עֲבוּדָה.

וְאָמַר רַבִּי יוֹדָא, מַנְיִין שְׂכֵהֵן גָּדוֹל צָרִיף לְהִיּוֹת תִּלְמִיד
חֲכָם. דְּכְּתִיב, (מלאכי ב) כִּי שִׁפְתַי כֹּהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת
וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ. וְאִם הוּא עִם הָאָרֶץ, אִין מִקְבֵּל עֲלֵיהָ
שְׁכָרָא. כִּד גּוֹי הָעוֹסֵק בִּתְוֹרָה, הוֹאִיל וְהוּא גּוֹי, אִין עִסְקוּ
בִּתְוֹרָה עִסְקָא, וְאִינוּ מִקְבֵּל שְׁכָרָא.

פְּתַח וְאָמַר (ויקרא ו) עוֹ אֵת אֲהֵרֹן וְאֵת בְּנָיו לֹאמַר. אֲהֵרֹן וּבְנָיו
מַעֲוִוִים, וְשָׂאָר כֹּהֲנִים אֵינָם מַעֲוִוִים.

אֲלָא, כָּל כֹּהֵן שְׂאִינוּ יוֹדַע עֵיקַר הָעֲבוּדָה, כְּאֲהֵרֹן וּבְנָיו, אִינוּ
מַעֲוִוָה. וְאִם עוֹבֵד, אִין עֲבוּדְתוּ עֲבוּדָה. דְּהָא בְּמָאֵי
מְכוּוִין, בִּיּוֹן שְׂאִינוּ יוֹדַע עֵיקַר הָעֲבוּדָה כְּאֲהֵרֹן וּבְנָיו.

וְהָכִי אָמַר רַבִּי תַיִיא אָמַר ר' יִצְחָק, כֹּהֲנִים לְוִיִּם וַיִּשְׂרָאֵלִים
מִעֲבָבִין אֵת הַקָּרְבָּן. עֵיקְרָא דְקָרְבָּן כֹּהֵן, דְאֲעֲטְרִיף

לְכוּנָא שְׁמָא קְדִישָׁא, וְלִסְדָּרָא דְרַגִּין עֵילָאִין, וְלִיְחֻדָּא כְּלָא
בְּיַחְוּדָא שְׁלִים, וְלִמְחַדֵּי עֵילָאִין וְתַתְּאִין, בְּרַעוּתָא וְכוּנָה
דִּילִיָּה.

וְהָכִי אָמַר רַבִּי חֲזִיא אָמַר רַבִּי יֶזְחָק, מָאִי דְכַתִּיב, (שם א)
אִשָּׁה רִיחַ גִּיחוּחַ לָהּ. אֲלָא, לְקַבֵּל תְּלַתָּא דְרַגִּין אֲלֵיָּן,
אִשָּׁה, לְקַבֵּל דָּא לְוִיִּים, דְּמִמוּנִין עַל הַשִּׁיר, וְלֶאֱרַמָּא קָלָא,
וְהוּא מְסִיטְרָא דְאִשָּׁה, וּמְכוּנֵי בְּנַעִימוּתָא בְּנִיגוּנָא וְחֻדָּה
וְשִׁיר.

וּמְנוּ כְּדָּ, כָּל זְמַנָּא דְהָהּ סְלִיק עַל הַדּוּכָן, בְּעוּד דְאִיהוּ גָבַר,
וְשִׁלְהוּבָא דְאִשָּׁא תַקִּיף בֵּיהּ, לְאֶרְמָא קָלָא בְּנַעִימוּתָא
דְנִיגוּנָא, אִיהוּ כְּשֵׁר לְעַבּוּדָּהּ. פִּיּוּן דְאִיתְחַלֵּשׁ שִׁלְהוּבָא
דְבַחְרוּתָא דִּילִיָּה, וְגוּמְרִין דְנוּרָא מִתְדַעְכִּין בְּגִיּוּיָהּ, הָא
אִתְחַלֵּשׁ תּוֹקְפִיָּהּ, וְקָלָא שְׂאֵרֵי לְאִתְתַּבְּרָא. כְּדִין כְּתִיב,
(במדבר ח) וּמִבֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה יָשׁוּב מֵעֲבָדָה וְלֹא יַעֲבֹד
עוֹד. וּפְסוּל לְעַבּוּדָּהּ. מִכָּאֵן וְהִלָּאָהּ, (שם) וְיִשְׂרַת אֶת אֲחִיו
וְעַבְדָּהּ לֹא יַעֲבֹד עוֹד.

מִשְׁמְרוּת דְרַקִּיעָא, אוּף הָכִי גָמִי דְמִמוּנִין לְנִיגָא קָמִי
דְמַרְיָהוּן, אִיקְרוּן אִישִׁים. וְהָכִי שְׁמַעְנָא מִשְׁמִיָּה
דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, דְאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, דְרַגִּין אֲלֵיָּן,
אִית מְנָהוּן דְמִמְנָן עַל תְּרַעִין לְבַר, וּמִינִיָּהוּ עַל תְּרַעִין
פְּנִימָאִין לְגוּ.

אִינוּן פְּנִימָאִין אָמְרִין שִׁירְתָּא, וְסֻלְקִין וְעֵאלִין בְּהֵאִי

שִׁירְתָּא, חֲמִשָּׁה דְרָגִין, עַד חֲמִשִּׁין. לְקַבֵּל חֲמִשִּׁין
תְּרַעִין דִּיּוֹבְלָא. כִּיּוֹן דְּסִלְקִין תַּמָּן, נְטִיל לֹון רוּחָא דְאַשָּׁא
מְלַהֲטָא, וְתַבַּר תּוּקְפִייהוּ. כִּיּוֹן דְּאֵתְבַר תּוּקְפִייהוּ, דְּתִיּוֹן
לְהוֹן, וְנִחְתִּין מֵאִינוֹן דְרָגִין.

וְקִיּוֹמִין לְבַר, מְמוֹנִין עַל תְּרַעִין דְלִבְרָא, וְאֵלִין נְטִלִין
חוֹלְקִייהוֹן מֵתַנְנָא דְאַשָּׁא דְקוֹרְבָנָא, בַּר מֵאִינוֹן
דְנְטִלִי לְגוֹ. וּבְכָל יוֹם וְיוֹם מֵתַחֲדִישִׁין דְמִמָּנָן עַל שִׁירְתָּא. וְזִהוּ
אַשָּׁה.

רִית, לְקַבֵּל יִשְׂרָאֵל, דְקָא מְצִלוֹ עֲלוֹתָא, דְחֲשִׁיבָא קַמִּי
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּרִית בּוּסְמִין דְבַגְנָתָא דְעַדָּן.
נִיחוּת, דְאִיהוּ נַחַת רוּחַ לְגַבוּתָא. לְקַבֵּל דָּא כְּהֵן, דְאִיהוּ מְכוּיִן
כְּנוּנָא, כְּנוּנָא דְרַעוּתָא דְשָׁמָא קְדִישָׁא, וּמִיַּחַד יַחוּדָא
בְּאֵתְרוֹן רְשִׁימִין, וְכָל דְרָגִין נְהָרִין, וּמֵתַלְהֲטִין, וְנַעֲצִי
בְּנִיעוּצָא עִילָאָה, מִגּוֹ דְעוּמְקָא עִילָאָה טְמִירְתָּא.

וְעַל דָּא אֲעֲטְרִיד כְּהֵנָּא לְמַהוּי חַכְמָא בְּחַכְמָה, וְיָאָה
בְּסוּכְלָתָנּוּ, וְשִׁפִּיר בְּנִהִירוֹ דְאֹרִייתָא, וְזָרִין, וּפְקַח
יִתִיר מְכָל עֲלָמָא. וְאִם עִם הָאָרְץ הוּא, עֲבוּדְתוֹ לָאוּ עֲבוּדָה,
וְעִלְיָה כְּתִיב (תהלים ה) לֹא יִתְיַצְבוּ הוֹלְלִים לְנֶגְדַי עֵינֶיךָ.

תָּא חֲזִי, זוּהָמָא דְכוּתִי, אַף עַל גַּב דְאַנְיִיר, קָשָׁה לְפָרוּשׁ
מִיָּגִיהָ זוּהָמָא עַד תְּלָתָא דְרִין, כָּל שְׁכָן בְּעוֹד שְׁהוּא
כּוּתִי. כְּשֶׁרָה דְבַהוֹן, רוּת, וְלֹא אֲשַׁכְּחֵן בְּהָ שׁוּם דּוּפִי כְּלָל.
וְדָא הוּא נְפֶשׁ הַשְּׁכָלִית. עֲרָפָה, שְׁהִיא נְפֶשׁ הַבְּהֵמִית, מִיָּד

תִּזְרַה לְסִרְחוֹנָהּ וּלְקַלְקוּלָּהּ. אַתָּא רַבִּי חִידְקָא וּנְשָׁקִיָּה. אָמַר,
 וּדְאִי דְזַעֲרִין אֵינּוֹן דְּמַתְּעַבְרִין זוּהַמוֹתֵיהוּ מִינֵיהוּ.
 רַבִּי נְחֻמִּיָּה אָמַר, כְּתִיב (מלכים א ב) וַיִּשָּׂם כֶּסֶף לְאֵם הַמֶּלֶךְ,
 זוּ רוּת הַמּוֹאָבִיָּה, דְּזָכְתָּה וּרְאָתָה לְמַלְךְ שְׁלֹמֹה עַל
 כֶּסֶף אִו.

כֶּסֶם שְׁלֹבָה הָיָה שָׁלֵם, כֶּךָ הַשְּׁלִים יָמֶיהָ וּשְׁנוֹתֶיהָ. הֵדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (רות ב) וַתְּהִי מִשְׁבְּרֵתֶךָ שְׁלֹמֹה. שְׁלֹמֹה כְּתִיב,
 וְקָרִינוּ שְׁלִימָה. מְלִמְד, שְׁרָאָתָה לְמַלְךְ שְׁלֹמֹה עַל כֶּסֶף אִו,
 וּרְאָתָה שְׁכָרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.
 וַתַּעַצֵּא מִן הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה שָׁמָּה וּשְׁתִּי כַלְתִּיהָ עִמָּה כּו'.
 וַתֹּאמֶר נְעָמִי לְשְׁתִּי כַלְתִּיהָ לִכְנָה שְׁבָנָה כּו'.
 וַתֹּאמְרָנָה לָּהּ כִּי אַתָּךְ נָשׁוּב לְעַמְּךָ. וַתֹּאמֶר נְעָמִי שְׁבָנָה
 בְּנִתִּי כּו' וַתֹּאמֶר הִנֵּה שָׂבָה יְבַמְתֶּךָ אֶל עַמָּה כּו'. עֲרָפָה
 תָּבֵת אֶל עַמָּה וְאֶל אֱלֹהֶיהָ. וַתֹּאמֶר רוּת אֶל תַּפְּנְעִי בִּי
 לְעִזְבוֹךְ לָשׁוּב מֵאַחֲרַיִךְ. כֶּךָ בּוֹדְקִין לְגַר, בְּשָׁבִיל שִׁיתְקַיִּים
 תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׁכִינָה פְּרוּת, בְּלִבָּב שָׁלֵם.

(* רַבִּי אֶלְפִסְנָדְרִי פֶּתַח, (מלכים ב ד) וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׁי בְנֵי
 הַנְּבִיאִים צָעָקָה אֶל אֱלִישָׁע וְגו'. תַּמָּן תְּנִינוּן, דָּא אִשְׁת
 עוֹבְדֵיהוּ. וּמְמוֹנָה הָיָה עַל בֵּית אַחָאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. וּבְשַׁעָה
 שְׁהֶלְךְ עוֹבְדֵיהוּ אֶצֶל אֱלִיהוּ, הַבִּיר בּוּ אֱלִישָׁע.

וְאִי תִימָא, אֱלִישָׁע לֹא שָׁמַשׁ לְפָנָיו עַדִּין. כְּבָר הָיָה מְשַׁמֵּשׁ.
 וְאִין מוּקְדָם וּמְאוּחָר. וְעַל כֵּן כְּתִיב, וְאַתָּה יָדַעְתָּ כִּי

עֲבֹדְךָ הָיָה יָרָא אֶת ה', דְּוַדַּאי הַכִּיר בּוֹ אֱלֹהֵשׁע מֵאוֹתָהּ
שְׁעָה.

צִעֲקָה אֶל אֱלֹהֵשׁע. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁמַת עוֹבְדֵיהוּ, מֵת אַחָאָב.
וּמִלְךְ יְהוֹרָם בָּא לְקַחַת אֶת שְׁנֵי יְלָדָיו. מָה עֲשִׂתָּה.
הִלְכָה גּוֹעָה צוֹעֲקַת וּבּוֹכָה לְבֵית הַקְּבָרוֹת. עֲמֻדָה עַל קְבָרוֹ
וְצִעֲקָה, יָרָא אֱלֹהִים, כְּךָ וְכָךְ עוֹשִׂים לִיתּוּמִיָּד.

אָמְרוּ לִיָּה לְעוֹבְדֵיהוּ, הֲרִי אֶתְתָּךְ עוֹמְדַת וְצוֹעֲקַת וּבּוֹכָה עַל
קְבָרְךָ. מָה עֲשָׂה. הֲלֹךְ לּוֹ אֵצֶל חֲזַקְיָהוּ, אָמַר לִיָּה דְבִי
בְּעוֹלָם הַזֶּה. הֲלֹךְ לּוֹ אֵצֶל הָאֲבוֹת, אָמַר כְּךָ וְכָךְ יֵשׁ לִי.
אָמְרוּ לּוֹ, כִּבְר שְׁמַעְנוּ צִעֲקוֹתֶיךָ, לֹךְ אֵצֶל אֱלֹהֵשׁע הַנְּבִיא.
אֲדַהְכִּי, חֲזַרָה גּוֹעָה וְצוֹעֲקַת עַל קְבָרוֹ, אָמַר לָהּ אֵי עֲנִיָּה,
לְכִי אֵצֶל אֱלֹהֵשׁע, וְהוּא יִתֵּן לָךְ עֲצָה. מִיָּד הִלְכָה
אֵצֶל אֱלֹהֵשׁע.

אָמַר רַבִּי, בֵּא וּרְאֵה הֵיאֵךְ מְסַפְרִים הַמֵּתִים בְּקְבָרוֹתָם זֶה
עִם זֶה, וְהֵלֵא נַפְשׁוֹתָם בְּמָקוֹם אַחֵר עוֹמְדַת. (תהלים כה)
סוּד ה' לִירָאָיו וְכוּ'. גִּזְדַּמֵּן לִיָּה רַבִּי בּוֹן, אָמַר, קִשְׂיָא הָכִי
קִיּוּמָא, וְהַשְׁתָּא מְלָה בְּתַרְיִן, מִשְׁתַּוְקָא לָא כְּלוּם.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה כו) נַפְשֵׁי אֲוִיתָךְ בְּלִילָה אַף רוּחֵי בְּקִרְבֵי
אַשְׁחַרְךָ. נַפְשֵׁי אֲוִיתָךְ, תְּרִין קְטָרִין טְבִין יְהִיב הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּבַר נֶשׁ, לְשִׁמְשָׁא בְּהַאי עֲלָמָא, וְאִינּוֹן נַפְשָׁא
וְרוּחָא. נַפְשׁ, לְקִיּוּמָא דְגּוּפָא, בְּמַעֲוֹת דִּיתְעַר מִנִּיה. רוּחַ,
לְאִיתְעָרָא לִיָּה בְּאוֹרֵייתָא, וְלֹאֲנַהֲגָא לִיָּה בְּהַאי עֲלָמָא. וְאִי

זָכוּ נֶפֶשׁ בְּמַצּוֹת, וְרוּחַ לְאַתְעֶסְקָא בְּאוֹרֵי־תָא. כְּדִין נִחְתּוּ
עֲלֵיהּ רַבּוּ יִתִּיר מְלַעֲיָלָא, כְּפּוּם אוֹרְחֵי.

וּבִתְרִין אֲלִין, אֲזִיל בְּר נָשׁ בְּהַאי עֲלָמָא, לְשִׁמְשָׁא בְּהוּ.
דְּהוּא נֶפֶשׁ לָא אֲתַקְיִים בְּגּוּפָא, אֲלָא בְּאַתְעָרוּ
דְּרוּחַ דְּשִׁרְיָא עֲלֵיהּ.

כִּד עֲזִיל בְּר נָשׁ לְשִׁמְשָׁא וּלְמַפְלַח לְמַאֲרִיָּה בְּאֲלִין תְּרִין.
אִיתְעַר עֲלֵיהּ מְלַעֲיָלָא אֲתַעְרוּ קְדִישָׁא, וְשִׁרְיָא עֲלֵיהּ
דְּבַר נָשׁ, וְסַחְרָא לִיהּ מְכַל סְטָרִין. וְאִיתְעַר פִּיהּ בְּחַכְמָתָא
עִילָאָה, לְמִזְכֵּי וּלְמַהוּי בְּהִיכְלָא דְּמַלְכָּא.

וְהוּא אֲתַעְרוּ דְּשִׁרְיָא עֲלֵיהּ, מַאֲתַר עִילָאָה הוּא. וּמַאי
שְׁמִיָּה. נְשָׁמָה. וּמִינִיָּה יִתְעַר לְבַר נָשׁ תְּשׁוּבָה,
וְעוּבְדִין טָבִין. וְאִיהוּ חִילָא עִילָאָה, חִילָא דְּתְשׁוּבָה, אִימָא
לְרוּחַ, וְרוּחַ בֶּן לָהּ.

וְעַל נְשָׁמָתָא, אִית לָהּ מְרַחֲמָא עִילָאָה. וּמַאי שְׁמָה. נְשָׁמָתָא
לְנְשָׁמָתָא. וְאִיהוּ אִיקְרִי אַב לְרוּחַ. מִינִיָּה יִתְעַר לְבַר נָשׁ,
יִרְאָה, וְאַתְהָבָה, תּוֹרָה, וּמַצּוֹה. וְאִינּוֹן מַאֲב וְאִם בֶּן וּבַת. יו"ד
אַב. ה"א אִם. וְא"ו בֶּן. ה"א בַּת. וְדָא יְדוּ"ד מְלָא.

כְּדוּנְגָמָא דְּאִית רוּחָא וְנֶפֶשׁא דִּימִינָא, דִּינְעַר הַטּוֹב, כְּפָד אִית
רוּחָא וְנֶפֶשׁא דְּשִׁמְאָלָא, דִּינְעַר הָרַע. וְעַל דָּא אָמַר,
(דְּבָרִים ט) רְאֵה נְתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְאֶת
הַמָּוֶת וְאֶת הָרַע. אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב, דְּכְדוּנְשָׁה. וְאֶת
הַמָּוֶת וְאֶת הָרַע, דְּשִׁמְאָלָא, דִּינְעַר הָרַע. וְעַל דָּא רָמֵז, וּמַעֲזָן

הַדַּעַת טוֹב וְרָע, מִן הַטּוֹב אֲכֹל, וּמִן הָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ.
 וְעַל ה"א עִלְאָה שְׁהִיא נִשְׁמָתָא אַם. וְעַל ה"א תַּתְאָה שְׁהִיא
 בַּת. אִיתְקַרִי הַאי קָרָא, (משלי יד) חַכְמוֹת נָשִׁים בְּנִתְה
 בֵּיתָהּ. וְאוֹלֵת בִּידֵיהָ תִהְרַסְנוּ, דָּא נִפְשׁ הַבְּהֵמִית דִּי יִצַּר הָרָע.
 בִּידֵיהָ תִהְרַסְנוּ, הַגּוֹף דְּקוּדְשָׁא, דִּיהִיב לִיה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְשִׁמְשָׁא בְּהַאי עֲלָמָא, וְנִשְׁמָה לְאַתְעָרָא לְשִׁמְשָׁא
 דְּלַעִילָא.

כַּד בַּר נִשׁ בְּהַאי עֲלָמָא נְאִים בְּעַרְסִיהּ, רוּחִיהּ מְשַׁטָּא
 וְאַזְלָא וְרַעוּתִיהּ לְסִלְקָא בְּכַל לִילִיא. וְכַמָּה מִמִּנִּין
 תְּרִיסִין קַיִמִין בְּכַל רְקִיעַ וְרְקִיעַ.

דְּאָמַר רַבִּי נְחוּנְיָא, סַח לִי בֶן גַּאִים, כְּשֶׁעָלִיתִי לְרְקִיעַ,
 בְּרְקִיעַ הָעֲלִיּוֹן מְצֵאתִי מְלֹאכִים שְׂרָפִים, כּוֹלֵם
 בְּמֵרְאָה הַלְּפִידִים, וְנִגְלֵגִי אֵשׁ סוּבְבִים אוֹתָם, וְנִבּוֹתָם
 כְּנִחְלִי אֵשׁ, וְשִׁנְיָהֶם וְעֵינֵיהֶם שְׁבִיבִין דְּנֹר, כְּסוֹתָם אֵשׁ
 לוֹהֶטֶת, וְעֲלִיָּהֶם מְמוּנָה אַחַד, הַדּוּמִיעַם שָׁמוּ.

כְּשֶׁרָאוּ אוֹתִי שָׁם, אָמְרוּ מִי נָתַן יְלֹד אִשָּׁה בִּינֵינוּ בְּמָקוֹם
 הַזֶּה, פְּחַדְתִּי מִמֶּנּוּ, וְהִזְכַּרְתִּי אוֹתֵיךְ הַשָּׁם,
 כְּשֶׁרָאִיתִי שְׁמִבְּקָשִׁים לְשָׂרוּף אוֹתִי בְּהַבֵּל פִּיָּהֶם, וְעָמְדוּ
 כּוֹלֵם. אָמַר לִי אוֹתוֹ הַשָּׂר הַגָּדוֹל הַמְּמוּנָה עֲלֵיהֶם, מִי אַתָּה.
 אָמַרְתִּי לוֹ שָׁמִי.

אָמַר לִי, אִי יָדִיד. כָּל בְּאֵי עוֹלָם עוֹבְרִים עַל יָדִי בְּכַל לִילָה
 וְלִילָה, בְּשָׁעָה שְׁבָאִים לְשָׁכַב עַל מַטּוֹתֵיהֶם, וּמְפַקִּידִים

רוּחָם בְּיַד אֲדוֹן עוֹלָם. מִיַּד פּוֹרְחִים מֵהֶם, וְעוֹלִים לְפָנָיו.
 וְכָל הַרוּחֹת לְפָנָי, וְלֹא נָתַן לִי רִשּׁוֹת לְהִכְנִים, אֲלֵא אוֹתָם
 הַכְּתוּבִים לְפָנָי. חוּץ מֵאוֹתָם שָׁעֲשׂוּ מַצּוֹת לְפָנָיו בַּיּוֹם,
 עַד־יִזַּן אָנּוּ מִבְּקָשִׁים וּמִתְפָּשִׁים אַחֲרֵיהֶם.

נִשְׂאֵתִי עֵינַי, רְאִיתִי שֵׁם־הַיִּכְלוֹת, כְּמַנִּין יְמוֹת הַחֲמָה.
 וְכוֹלֵן לְצַד מְזַרְחָה, וְאַרְבַּע שְׁעָרִים בְּכָל הַיִּכָּל וְהַיִּכָּל,
 וְכַמָּה מְמוֹנִים וּמְשָׁרְתִים עֲלֵיהֶם, וְכוֹלֵם דְּמוֹת אַחַת לָהֶם,
 וְקוֹרְאִים לָהֶם מְשָׁרְתֵי מְזַרְחָה. וְכֵן לְצַד דְּרוֹם.

חוּץ מִמָּה שֶׁרְאִיתִי לְאוֹתוֹ צַד, שֶׁעַר גְּבוּהָ עַד מְאוֹד מְכָל
 הַשְּׁעָרִים. שָׁאַלְתִּי עַל הַשְּׁעַר הַהוּא. אָמַר לִי אִי יָדִיד.
 בַּשְּׁעַר הַזֶּה עוֹבְרִים כָּל בַּעֲלֵי צַעַר, וְכָל בַּעֲלֵי דַמְעָה, מַצְעַר
 אוֹמוֹת הָעוֹלָם. וְכָל אוֹתָם בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה, כּוֹלֵם נִכְנָסִים
 בַּשְּׁעַר זֶה.

לְמַעַלָּה מִזֶּה הַשְּׁעַר, נִגְלָה לְפָנָי שְׁעַר גָּדוֹל, וַיִּשְׁעָרִים
 סְבִיבָיו, שָׁאַלְתִּי עָלָיו. אָמַר לִי, הַשְּׁעַר הַזֶּה אֵין לִי
 רִשּׁוֹת עָלָיו, וְלֹא נִפְתַּח אֲלֵא בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְשַׁבָּתוֹת וַיּוֹם
 טוֹב. בְּאוֹתוֹ זְמַן כְּשֶׁנִּכְנַס שַׁבָּת, אוֹ רֹאשׁ חֹדֶשׁ, אוֹ מוֹעֵד,
 קוֹל מִתְּפוּצִין בְּכָל הַיָּבֵשׁ רְקִיעִים, וְאוֹמֵר, (ישעיה כו) פִּתְחוּ
 שְׁעָרִים וַיָּבֵא גּוֹי צַדִּיק שֶׁמֶר אַמְנִים.

מִפְּנֵי שֶׁכָּל הַרוּחֹת שֶׁבָּנָן עַד־ן שְׁבָאֲרִין כָּל יְמֵי הַשְּׁבֻעַ
 עוֹמְדוֹת שָׁם, וּמְטַיִלָת בְּתוֹכוֹ. וּבְאוֹתוֹ זְמַן וּבְאוֹתוֹ
 רְקִיעַ שָׁעַל גְּבִי גֵן עַד־ן שְׁבָאֲרִין, שְׁבָאוֹתֵן שְׁעָרִים נִפְתַּחוֹת ד'

חַלּוֹנוֹת, רְשׁוּמוֹת בְּדֹ' אוֹתִיּוֹת שֶׁל שָׁם הַמְּפֹרָשׁ, הוּא
הַמְּיֻחָד בְּגִנְזֵי מְרוּמִים, וְכָל אוֹתָם הָרוּחוֹת מְתַלְבְּשׁוֹת
בְּלְבוּשׁ יָקָר, בְּאוֹתוֹ גַּן עֵדֶן, כְּדַמוֹת אוֹתוֹ עוֹלָם שֶׁהָיוּ
עוֹמְדוֹת בְּמַלְבוּשׁ בְּשָׂר מְטַפָּה סְרוּחָה.

וּבְשָׂעָה שֶׁהַחַלּוֹנוֹת נִפְתָּחִים, כּוֹלֵם פּוֹשְׁטִין מְלַבּוּשֵׁיהֶם,
וּפּוֹרְחִים לְמַעַלָּה בְּאוֹתָן חַלּוֹנוֹת, וְעוֹלוֹת בְּמָקוֹם
הַזֶּה. וְשָׂעָה בְּעֵלֵי כְנָפַיִם, וְכַמָּה מְמוֹנִים עִמָּהֶם, פּוֹתְחִים
הַשָּׁעַר הַזֶּה. וְכָל אֱלוֹ הַעֲשָׂרָה שְׁעָרִים, הָרוּחוֹת נִכְנָסוֹת לְשָׁם
בְּחֻדוֹה וְעוֹלוֹת לְמַעַלָּה. וְכֵן כָּל רִקִיעַ וְרִקִיעַ בְּדֶרֶךְ זֶה, (*
בְּשָׁלוֹם וּבְשִׂמְחָה רַבָּה.

בְּשָׂעָה שֶׁאֱלוֹ הָרוּחוֹת עוֹלוֹת, רוּחוֹת אַחֲרוֹת יוֹרְדוֹת,
שְׁנֵיתוֹסְפוֹ בֵּין הַחַיִּים בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם. אֱלוֹ עוֹלוֹת,
וְאֱלוֹ יוֹרְדוֹת. בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁיִּרְדּוּ אֱלוֹ מַשָּׁם, שָׁם חוֹנוֹת
הָאַחֲרוֹת, וְאִין הַמָּקוֹם נִשְׁאָר פָּנוּי.

בְּמוֹעָזֵי שַׁבָּת, בְּשָׂעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל אוֹמְרִים וַיְהִי נוֹעַם ה'
אֱלֹהֵינוּ כּו', אוֹתָם הָרוּחוֹת שֶׁיִּרְדּוּ לָהֶם בְּשַׁבָּת,
עוֹלוֹת. אֱלוֹ עוֹלוֹת, וְאֱלוֹ יוֹרְדוֹת. אֱלוֹ עוֹלוֹת בְּמָקוֹמָן. וְאֱלוֹ
יוֹרְדוֹת לְמָקוֹמָן. וְכֵן תָּמִיד בְּעֵנִין זֶה.

אָמַר רַבִּי אֶלְכָּסֶנְדֵּרִי, בְּשָׂעָה שֶׁנִּפְטַר הָאָדָם מִן הָעוֹלָם,
הַנְּשָׂמָה וְהַנְּפֶשׁ אֲזֵלִין כַּחֲדָא. שְׁנַאֲמַר, (רות א) וַתִּלְכְּנָה
שְׁתֵּיהֶם עַד בּוֹאֲנָה בֵּית לָחֶם.

וַיְהִי כְּבוֹאֲנָה בֵּית לָחֶם וַתִּהְיֶה כָּל הָעִיר עֲלֵיהֶן וַתֹּאמְרָנָה

הַזֹּאת נַעֲמִי. וְאָזְלַת מֵאַתֶּר הַדִּין, מִלֵּיאַ מִכָּל טָבָא,
 מִלֵּיאַ מִן אֹרֵייתָא. עֲמוּדָא דְעֵנְנָא בְּרִישָׁא בִּימָמָא, וְעֲמוּדָא
 דְאַשְׁתָּא בְּלֵילֵיאַ. וְשָׂרְגָא נְהִיר קְדָמָה. וְיַחֲמוּן לָהּ גִּינְתָא
 דְעֵדֵן, אֶתֶר אֲגְרִיהוֹן טַב דְּצַדִּיקֵיאַ. וְיַחֲמוּן לָהּ גִּיהֶנְס, אֶתֶר
 פּוֹרְעֵנְתָהוֹן דְּרִשִׁיעֵיאַ. דְּגִידוּנִין בִּיהַּ עַל חוּבִיהוֹן, שְׁנַאֲמַר
 (איוב כט) בְּהִלּוּ גִירוּ עָלַי רֵאשִׁי.

בְּהִיּוֹא שְׁעֵתָא, אֲמַרְהַ הַנְּשָׁמָה, אַל תִּקְרָאנָה לִי נַעֲמִי קְרָאן
 לִי מָרָא וְגו', אֲנִי מְלָאָה הַלְכָתִי בְּמָה דְאַמְרֵתוֹן,
 וְרִיקָם הֵשִׁיבֵנִי ה'. כִּד הוּינָא בְּאַתְרָא הַדִּין, הוּינָא מִלֵּיאַ מִן
 אֹרֵייתָא, מִלֵּיאַ מִכָּל טָבָא. וְכַעַן רִיקָם הֵשִׁיבֵנִי ה', לְזַה
 הָעוֹלָם.

(רות א) לָמָּה תִקְרָאנָה לִי נַעֲמִי וְה' עָנָה בִּי וְשָׂדֵי הָרַע לִי.
 דְעָאֵל בִּי יֵצֵר הָרַע, רוּחַ הַבְּהֵמִיּוֹת וְנַפְשׁ הַבְּהֵמִיּוֹת,
 שְׁעָלְיָה נֶאֱמַר (משלי יד) חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה וְאוֹלֶת
 בְּיָדֶיהָ תִּהְרָסְנוּ. חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה, דָּא נְשָׁמָה וְנַפְשׁ
 דְקוּדְשָׁא. וְאוֹלֶת בְּיָדֶיהָ תִּהְרָסְנוּ, דָּא נַפְשׁ הַבְּהֵמִיּוֹת,
 שְׁתִּהְרוּם בְּנִין הַגּוֹף בְּאוֹלֶתָהּ. וְדָא הִיא שְׁנַשְׁאֲרַת בְּגוּף,
 שְׁנַאֲמַר, (איוב יד) אַךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכָּאֵב וְנַפְשׁוֹ עָלָיו תֵּאָבֵל,
 דְאַשְׁתַּתְּפוּ בִּיחַד.

מִשָּׁל לָמָּה הַדְּבַר דּוּמָה, לְמִלְכָּא דְמִינָהּ בְּגִינְתָּא דִּילִיהּ תִּרְיִן
 שׁוּמְרִין, הָאֶחָד פִּישַׁת, וְהָאֶחָד סוּמָא. אֲמַר לְהוֹן,
 אֶסְתַּמְרוּן דְלָא תִיכְלוּן מֵאִיבָא דְגִינְתָּא הָדָא, דְאַנָּא יְדַעְנָא

כָּל אֵיבָא דְאִית בֵּיהּ.

מָה עֲבָדוּ. הַפִּיסַח אָמַר לְסוּמָא, הָא רְעוּתָן דְנִיכְלוּן מֵאֵיבָא דְאֵילָנִין אֵלִין. אָמַר הַסוּמָא, אָנָּא לָא חֲזִי. וְהַפִּיסַח אָמַר, וְהָא לִית אָנָּא יָכִיל לְמִיזֵל. מָה עֲבָדוּ. רַכַּב הַפִּסַח עַל הַסוּמָא וְאָכְלוּ.

וְאִתָּא מְלָפָא, וְחֲזָא דְאָכְלוּ מֵאֵיבָא דְאֵילָנָא. אָמַר לְהוּן, מֵאֵן אָכַל מֵאֵיבָא דְאֵילָנָא. הַסוּמָא אָמַר, אָנָּא לָא חֲזִי. אָמַר הַפִּיסַח, הָא אָנָּא לָא יָכִיל לְמִיזֵל. מָה עָשָׂה הַמְלָךְ, אָמַר, כְּמָה דְעַבְדְתוּן וְאָכְלְתוּן מֵאֵיבָא דְאֵילָנָא, כֵּן יִתְעַבֵּיד לְכוּן. מָה עֲבַד מְלָפָא. אָמַר לְעַבְדֵּיו, אַרְפִּיבוּ הַפִּיסַח עַל הַסוּמָא, וַיִּהְיוּן לְהוּן שְׁתֵּין פּוּלְסִין בְּאַתְרָא הַדִּין.

כְּדֵּי נִפְשׁ הַבְּהֵמִית מִן יַעַר הָרַע, עִם הַגּוֹף. הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לָהֶם חִיבוּר אַחַד, הַנִּפְשׁ הַבְּהֵמִית עִם הַגּוֹף, וּמַעֲנִישָׁן יַחַד. וְכֵן אִם הָיָה צַדִּיק, מְחַפְּרָם הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא וּמְקַבְּלִים שְׂכָר טוֹב יַחַד.

רַבֵּי עֲזַרְיָה וְרַבֵּי חִזְקִיָּה, הוּי סָלְקוּ לְרַגְלֵי, הָוּה עֲמַהוּן הַהוּא טַיִיעָא, דְהָוָה טָעִין אֲבַתְרַיְיָהוּ. אָמַר ר' עֲזַרְיָה לְרַבֵּי חִזְקִיָּה, מִיָּדִי שְׁמַעַת בְּהַהוּא קָרָא דְכְּתִיב, (ש"ש ו) אֶל גִּנַּת אֲגוֹז יִרְדְּתִי לְרֵאוֹת בְּאֵבִי הַנְּחַל. דְּבַרֵּי הַתּוֹרָה נִמְשָׁלִים לְאֲגוֹז, הִיאֵד.

אָמַר לֵיהּ, מָה אֲגוֹז אִית לֵיהּ קְלִיפָה לְבַר, וּמוֹחָא לְגוּ. אַף דְּבַרֵּי תּוֹרָה, אִית בָּהּ מַעֲשָׂה, מְדַרְשׁ, וְהַגְדָּה, וְסוּד,

כָּלָא דָּא לָגוּ מִן דָּא.

אָמַר לֵיהּ, הָכִי שְׁמַעְנָא לְהָאִי. בְּהָהוּא זִימְנָא דְהַמְלִיךְ שְׁלֵמָה
גַּלֵּי שִׁיר הַשִּׁירִים, זוּהֶמָּא דְהָהוּא נָחַשׁ קַדְמָאָה דְאֵטִיל
בְּאָדָם וְחוּה, אַתְּפִסֵּק מַעְלָמָא, בְּגִין דְכַד נִפְקוּ תוּלְדִין (*
לְעֵלְמָא מְאָדָם וְחוּה, מֵהָהוּא זוּהֶמָּא נִפְקִי.

וְהָכִי שְׁמַעְתִּי מִרְבוּתִי, וְאִינוּן שְׁמַעוּ עַד פּוּמִיָּה דְאֵלֵיהּוּ.
דְאָמַר הָכִי, מְאִי דְכַתִּיב, (בראשית ד) וְהָאָדָם יָדַע אֶת
חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת ה'.
וְהָאָדָם, דָּא אָדָם קַדְמָאָה, כַּד אַתָּא נָחַשׁ עַל חוּה, אֵטִיל בָּהּ
זוּהֶמָּא, וְקַיִן מֵהֵימָּן סְטָרָא דְהָהוּא נָחַשׁ נִפְק, מַה נָחַשׁ דְרַפּוּ
לְהַרוּג וּלְהַמִּית, הָכִי גַמִּי קַיִן, מִיָּד נַעֲשֶׂה הוּרַג.

בְּדָבָר אַחֵר, (ישעיה יד) מִשְׁרַשׁ נָחַשׁ יֵצֵא צַפַּע וּפְרִיו שָׂרָף
מְעוּפָף. כִּי מִשְׁרַשׁ נָחַשׁ, דָּא נָחַשׁ הַקְּדָמוֹנִי. יֵצֵא
צַפַּע, דָּא קַיִן, שְׂיֵצֵא מִשְׁרַשׁוֹ וּמַעֲיָקְרוּ. וּפְרִיו שָׂרָף מְעוּפָף,
שְׁנַעֲשֶׂה הוּרַג כְּשָׂרָף הַזֶּה, שְׂאִין לְמַכְתּוֹ לַחֲשׁ. מְעוּפָף כְּפוּל,
שְׂכַבְר נַעֲשֶׂה הַנָּחַשׁ בְּמִינוֹ כְּפוּל.

וְאִי תִימָא מֵהָהוּא זוּהֶמָּא נִפְק, וּקְרָא אָמַר וְהָאָדָם יָדַע אֶת
חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן. וְדָאִי מְאָדָם הוּוּ, וְלֹא
מֵהָהוּא זוּהֶמָּא. אֲלֵא הָהוּא נָחַשׁ הֵטִיל בָּהּ זוּהֶמָּא בְּחַוָּה,
וְהָהוּא זוּהֶמָּא דְאִשְׁתָּאב בָּהּ, הָוּוּ מְכַשְׁפָּשָׂא בְּמַעְהָא, וְלֹא
הָוּוּ לֵיהּ גּוּפָא לְאַתְּבַלְלָא בֵּיהּ, וְלִנְפָקָא הָהוּא רוּחָא
לְעֵלְמָא.

בִּיּוֹן שָׁבָא אָדָם הָרָא שׁוֹן עָלֶיהָ, אֵיתְעָרַב הָהוּא זִוְהָמָא
 בְּהָהוּא זְרַע, וְעֵבֵד גּוֹפָא לְהָהוּא רוּחָא בִישָׂא, וְזִוְהָמָא
 דְּהוּה בְּמַעְהָא אֶתְכַלִּילָא בִּיהַ, וְנִפְק לְעֵלְמָא בְּדִיוֹקְנָא
 סוּמְקָא, סְנִי מְכַל שָׁאָר בְּנֵי אַנְשָׂא דְעֵלְמָא דְהוּוּ אֶבְתַּרִּיהַ.
 וְעוּד דְּהָהוּא זְרַעָא דְאֵטִיל בְּהָ אָדָם לְמִיעֵבֵד גּוֹפָא, מְהָהוּא
 סִטְרָא בִישָׂא הָוָה, וְאֶתְתַּקַּף הָהוּא רוּחָא בִישָׂא,
 וְאֶתְגַּלִּים בִּיהַ, וְנִפְיֵק לְעֵלְמָא. בִּיּוֹן דְּחָמַת לִיהַ תְּוָה, אָמְרָה
 קְנִיתִי אִישׁ אֶת ה', עִם ה'.

וְכַד אֵייתִי קְרַבְנִיָּה, מְהָהוּא סְטְרָא בִישָׂא אֵייתִי לִיהַ.
 דְּכְתִיב, (בראשית ד) וַיְהִי מִקֵּץ יָמֵי"ם, דְּהוּא סְטְרָא בִישָׂא,
 וְלֹא מִסְטְרָא דְקְדוּשָׁה, דְּהוּא מִקֵּץ יָמֵי"ן.

שֵׁת, בְּסִים עֵלְמָא בְּצַדִּיקִים וְחַסִּידִים דְּנִפְקוּ לְבַתֵּר מִנִּיהַ.
 שֵׁת דָּא הָוָה סִיּוּם דְּאֶלְפָּא בִיתָא, וּמִינִיָּה אֶתְדַרְרוּן
 אֶתְוּוֹן לְמִישַׁר, ש"ת.

בִּיּוֹן דְּאֶסְתֵּימוּ אֵינּוּן צַדִּיקִים וְחַסִּידִים עַד נַח, וְהוּוּ אֵינּוּן
 בְּנֵי טוֹפְנָא, דְּאֶתְמַחוּ פּוּלְהוֹן. בִּיּוֹן דְּאֶתְמַחוּ פּוּלְהוּ,
 וְנִפְק נַח וּבְנוּהִי מְתִיבוּתָא, בְּדִין כְּתִיב, (שם ט) וּמֵאֵלָה נִפְצָה
 כָּל הָאָרֶץ, בְּדִין שְׂרִיאוּ אֶתְוּוֹן בְּאֶלְפָּא בִיתָא לְמַפְרַע,
 תש"ר. וּכְדִין כְּתִיב, וּמֵאֵלָה נִפְצָה כָּל הָאָרֶץ, וְאֶזַּל כָּל
 עֵלְמָא, בְּהָהוּא זִוְהָמָא דְנַחְשׁ.

וְאִף עַל גַּב דְּאֶבְרָהָם תִּקַּן מַה דְּעֵבֵד אָדָם. וְכֵן יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב
 וְצַדִּיקֵיָּא. עִם כָּל דָּא, זִוְהָמָא דְנַחְשׁ לָא פְּסָקָא, עַד

דְּקִיּוּמוֹ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְּסִינַי. וְאֶהְדְּרוּ אֶתְוּוֹן בְּאַרְחַ
 מִיִּשְׂרָאֵל, וּמְנַהוֹן לְמַפְרָע, חַד מְכַאן, וְחַד מְכַאן. וְכַד סְרַחוּ,
 אֶהְדְּרוּ בְּגוּפָא אַחְרָא. אֶהְדְּרוּ אֶתְוּוֹן בְּגוּוּנָא אַחְרָא.

וְכַד אֶזַל עַלְמָא, בְּרֻזִין דְּאֶלְפָא בֵּיתָא, עַד דְּאֶתָא שְׁלֵמָה.
 בֵּינָן דְּאֶתָא שְׁלֵמָה, אֶשְׁתַּכְּחִין אֶתְוּוֹן קִימִין עַל
 קִיּוּמֵיהוּ. וּכְדִין כְּתִיב, (מלכים א ה) וַתֵּרֶב חֲכַמַת שְׁלֵמָה,
 וְקִימָא סִיְהָרָא בְּשָׁלִימוֹתָא, כְּדִין אֶתְגַּלִּי שִׁיר הַשִּׁירִים
 בְּעַלְמָא.

וּכְדִין אָמַר, (שה"ש ו) אֵל גִּבַּת אֲגוּז יִרְדֹּתִי. מַה אֲגוּז, מוֹחָא לָא
 אֶשְׁתַּכַּח אֶלָּא לְבַסוּף, כְּךָ עַלְמָא הָכִי הוּא, עַד
 דְּאֶתְקִימָא קְלִיפִין, וְקִימָא עַלְמָא בְּמוֹחָא, וְסִיְהָרָא
 בְּאֶשְׁלֵמוֹתָא.

אָמַר הַהוּא טִייעָא, בְּמַאי קְאָמְרִיתוּ וְתַתּוּקְמוּ הַאי קְרָא
 דְּכְתִיב, (רות א) וַתִּלְכְּנָה שְׁתֵּייהֶם עַד בּוֹאֲנָה בֵּית לָחֶם
 וַיְהִי כְּבוֹאֲנָה בֵּית לָחֶם וַתֵּהֶם כָּל הָעִיר עֲלֵיהֶן. עַד הָכָא
 תֵּרִין, וְתַאמְרָנָה הוּא"ת נְעַמִי חַד וְלֹא יִתִּיר. אָמַר רַבִּי
 עֲזַרְיָה, אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל, שְׂאֵפִילוּ הָרִיקָנִים שְׂבָכֶם, מְלֵאִים
 תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים.

נְחַתִּין תְּרוּוִיָּהוּ, אָמְרוּ לִיה, מִיִּדֵי שְׁמִיעַ לָךְ בְּהַאי קְרָא.
 אָמַר, הָכִי שְׁמַעְנָא. בְּזַמְנָא דְּבַעֵי הַקְּדוּשׁ כְּרוּף הוּא
 לְמִיָּהב תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הַלּוּחוֹת הָיוּ כְּתוּבִים פְּנִים וְאַחֲוֹר.
 שְׁנַאֲמַר, (שמות לב) מִזָּה וּמִזָּה הֵם כְּתוּבִים.

וְהַלֹּחַ אֶחָד פָּנִים וְאַחֹר. וְהַלֹּחַ אַחֶרֶת יָמִין וּשְׂמָאל.
 שְׁנַאֲמַר, (שמות לב) וְהַלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הִמָּה
 וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא חֲרוּת עַל הַלַּחַת, תִּרְיֹן, עַל מָה
 אָמַר תִּרְיֹן זִימְנִין וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב.

דְּקוּדָם שְׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל הָעֵגֹל, וּבְעֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִיָּהֵב
 תִּרְיֹן תּוֹרוֹת, שְׁבַכְתָּב וְשַׁבְּעַל פֶּה אֱלִיִן, עַל יָדָא
 דְּמַשָּׂה לְיִשְׂרָאֵל, וְהַלֹּחֹתוֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הִמָּה וְגו'. וְהַלֹּחֹתוֹת
 הָיוּ בְּדוּגְמָא ו"ה לֹחֹתוֹת. ו"ה מְכַתֵּב, מְכַתֵּב דְּכַתִּיב, דָּא הוּא
 ו"ה.

לֹחֹתוֹת י"ה. מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הִמָּה, דָּא בִּינָה עֵילְאָה. ו"ה,
 אִינּוּן תִּרְיֹן דְּרוּעִין. ו"ה מְכַתֵּב, אִינּוּן יַעֲקֹב וְרַחֵל,
 שְׁנַקְרָאוּ שְׁמֵשׁ וְיִרְחַת, וְנַקְרָאוּ שְׁנֵי שְׂדִים, וְנַקְרָאוּ חַד. וְעַל דָּא
 אָמַר, ו"ה מְכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא. חֲרוּת עַל הַלֹּחֹתוֹת, אֵל
 תִּקְרִי חֲרוּת, אֵלָא חִירוּת, חִירוּת מִמְּלֵאךְ הַמָּוֶת, וּמַשִּׁיעֵבּוּד
 מְלַכְיֹת, וְכָל מַרְעִין בִּישִׁין דְּעֵלְמָא.

וּבִיּוֹן דְּעַבְדוּ יַת עֵגְלָא, פְּרַחוּ אַתְּוּוֹן מִתִּרְיֹן סְטֵרִין פָּנִים
 וְיָמִין. וְאַנִּי אֶפְתַּח לָךְ הַדְּרֵךְ הַיָּשָׁר שְׁתַּבִּין. אֱלִימְלֵךְ
 וְנַעֲמִי, וּמַחְלוּן וְרוּת, בְּדוּגְמָא דָּא תִּרְיֹן לֹחֹתוֹת. אֱלִימְלֵךְ
 וְנַעֲמִי לֹחַ אֶחָד, יָמִין וּשְׂמָאל. וּמַחְלוּן וְרוּת, פָּנִים וְאַחֹר,
 לֹחַ אַחֵר. וּבִיּוֹן דְּעַבְדוּ יַת עֵגְלָא, אֶסְתַּלַּק אֱלִימְלֵךְ וּמַחְלוּן,
 נִשְׁאַרוּ רוּת וְנַעֲמִי, תִּרְיֹן נְקִיבוֹת.

וְאַזְלוּ תִּרְוִיָּהּ, עַד בִּי שְׁמַעוּ בִּי פִּקְדוֹ ה' אֶת עַמּוֹ לְתַת לָהֶם

לְחַ"ם. דִּיהֵב זִמְנָא אַחֲרָא אורֵייתָא, לוחות שְׁנִיּוֹת.
 וּתְלַכְנָה שְׁתִּיחֵן עַד בּוֹאֲנָה בֵּית לָחֶם וְתֵהֶם כָּל הָעִיר עֲלִיחֵן.
 כָּל, דָּא צְדִיק. הָעִיר, דָּא צִיּוֹן, עִיר דְּדוּד. וְתֵאמְרָנָה
 הַזֹּאת נְעָמִי, שְׁבַשְׁעָתָא דְּאֲתִיחֵיבַת אורֵייתָא עַל טוֹרָא
 דְּסִינֵי, בְּתִיב, (שמות כ) וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת וְאֶת
 הַלְפִידִים.

בְּדִין צְוֹחָא אורֵייתָא, וְאִמְרָה, אַל תִּקְרָאנָה לִי נְעָמִי, אֲנִי
 מִלֵּאָה הַלְכְּתִי, מִכָּל חִידוֹ, וּמִכָּל טָבְאָן, וְכָל חִירוֹ
 דְּעֵלְמָא, אֲפִילוּ מִשְׁעֲבוּד מַלְכֵיּוֹת. בְּדִין אִמְרָה, לָמָּה
 תִּקְרָאנָה לִי נְעָמִי.

וְדָא הוּא רְזָא, דְּאִמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי דְּמִשָּׁה, (שם
 א) וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲוֵי וּפְנֵי לֹא יֵרָאוּ. כְּשֶׁרְצִיתִי לְמִיחֵב
 אורֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל יָמִין וּשְׂמָאל פָּנִים וְאַחֹר, הֵם לֹא רְצוּ,
 וְעֲבָדוּ יַת עֲגֹלָא. וְכֹאן כְּשֶׁהֶם רוֹצִים, אֲנִי לֹא אֲרָצָה.
 אִמַר, הָכִי שְׂמַעְנָא, בְּזִמְנָא דְּבָעָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִיחֵב
 אורֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל, נָטַל תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל
 פֶּה, וְאֲזִיל הוּא לְגַבֵּי שְׂאֵר עַמִּין, וְלֹא בָּעוּ לְקַבְּלָא לּוֹן. עַד
 דְּנַחֲתִית לּוֹן לְיִשְׂרָאֵל עַל גַּבֵּי טוֹרָא דְּסִינֵי.

אִמְרוּ מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת, לְמֵאן בָּעִי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִיחֵב
 תְּרִין תּוֹרוֹת אֵלִין. אִמַר, לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן עַדְבֵי
 וְחוּלְקֵי. דְּבְתִיב, (דברים לב) כִּי חֶלֶק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב כָּבֵל נַחֲלָתוֹ,
 תְּרִי תְּרִין. וְאֲנָא יְהִיב לּוֹן שְׁתֵּי תּוֹרוֹת. וְעוּד, דְּסִלְקֵי

בְּעֶרְבוּנָא עוֹלָלִים וַיּוֹנְקִים. וּבְגִינִיהוּן יִתְעֲרוּן תְּרִין תּוֹרוֹת
אֵלִין. דְּכַתִּיב, ב'/(זלא מפורט) מִפִּי עוֹלָלִים וַיּוֹנְקִים יִסְדֶּתָּ עֵז.
וּמִהֲכֹא נִפְקֵא, מִהֲתָם נִפְקֵא, דְּכַתִּיב, (ישעיה כח) אֶת מִי יוֹרֵה
דְּעָה וְאֶת מִי יָבִין שְׁמוּעָה גְּמוּלִי מִחֲלָב עֵתִיקִי
מִשְׁדָּיִם. אֶת מִי יוֹרֵה דְּעָה, דָּא תּוֹרֵה שְׂבַכְתָּב. וְאֶת מִי יָבִין
שְׁמוּעָה, דָּא תּוֹרֵה שְׂבַעֲל פֶּה. גְּמוּלִי מִחֲלָב עֵתִיקִי מִשְׁדָּיִם,
דְּבְגִינִיהוּן נַחְתָּא אוֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְּסִינִי.
הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (רות א) וַתִּלְכְּנָה שְׁתֵּיהֶם עַד בּוֹאנָה בֵּית
לָחֶם. לְאֵן הִלְכוּ. לְשֹׂאֵר עַמִּין, עַד דְּקִימוּ יִשְׂרָאֵל עַל
טוֹרָא דְּסִינִי. בִּיּוֹן דְּנַחְתּוּ תּוֹרֵה שְׂבַכְתָּב וְתּוֹרֵה שְׂבַעֲל פֶּה,
מִיד וְתִהּוּם כָּל הָעִיר עֲלִיהֶן וְתֵאמְרָנָה הַזֹּאת נַעֲמִי, אֲזִדְעִזַּע
בוּלִי עֲלֵמָא, וְאָמְרוּ, דִּין הִיא אוֹרִייתָא חֲמִדָּה גְּנוּזָה. מִיד
וְכַל הָעַם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת וְאֶת הַלְּפִידִים. כְּדִין אָמְרַת
הַזֹּאת נַעֲמִי. דָּא הוּא נַעֲמִי דְּאוֹרִייתָא.
וְלֹא יָדְעִי יִשְׂרָאֵל עֲנָשָׂא דְּאוֹרִייתָא, עַד דְּאָתוּ לְמָרָה,
דְּכַתִּיב, (שמות טו) וַיִּבְאוּ מִרְתָּה. וְכַתִּיב, שָׁם שָׁם לֹא חֶק
וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסְהוּ. כְּדִין אָמְרָה אוֹרִייתָא, קָרְאֵן לִי מָרָה.
וְאֶרְפְּבִיהָ ג' פְּרִסִי, וְהוּא עָסִיק עִמָּהוּן בְּאֵלִין רְזִינִיא. קָרְאוּ
עֲלִיהָ, כְּפִלַּח הָרִמּוֹן רְקַתְדָּ. אֲפִילוּ הָרִיקְנִין
שְׂבִיִּשְׂרָאֵל מְלֵאִין תּוֹרָה וּמַעֲוֹת כְּרִימּוֹן.
אָמַר לוֹ, כְּדִין הוּוּ יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְרָן בְּאוֹרִייתָא, אֲתַעְטְרוּ
בְּשִׁמְהֶן גְּלִיפִין עִילָאִין. בִּיּוֹן דְּעַבְדוּ יֵת עֲנָלָא וְסָרְחוּ,

וְהוּהּ מֵיִתִּי מֹשֶׁה אֹרִיִּתָא, בְּתִיבָא עַל לִוְחִין דְּאַבְנִין
עֵלְאִין, מִלֵּיִן מְכָל טְבָאן, חִירוֹת מִמְּלֶאךְ הַמּוֹת, וּמִשְׁעֵבֹוד
מַלְכֵיּוֹת, וּמְכָל מַרְעִין בִּישִׁין דְּעֵלְמָא.

בִּיּוֹן דְּחֲמָא מֹשֶׁה יַת עֵגְלָא, פְּרָחוּ אַתְוּוֹן, וּכְלֵהוּ סְלָקוּ
לְעֵילָא, בְּדִין עֲוֹהָא אֹרִיִּתָא וְאַמְרָה, אֲנִי מְלֵאָה
הַלְבַּתִּי, מִכַּפָּה טְבִין לְיִשְׂרָאֵל, וְהַשְׁתָּא אַהֲדַרִּית רִיקָם
לְמַנְנָא, דְּלֵא מְהֵנִית לְהוּ. בְּדִין עֲוֹחוּ עֵילְאִין, וְאַמְרוּ, (הושע
ז) אֹי לָהֶם כִּי נִדְּדוּ מִפְּנֵי. וְוִי לְהוֹן, דְּלֵא אַתְקִימוּ
בְּמַהִימְנוּתָא דְּמֵאֲרִיהוֹן.

רַבִּי אֶלְכָסְנִדְרָאִי לְטַעְמִיהּ, דְּאָמַר ר' אֶלְכָסְנִדְרָאִי, הַנְּפֹשׁ
וְהַגּוֹף הֵם שׁוֹתְפִין יַחַד, וְהוֹלְכִים מְזַה הָעוֹלָם בְּיַחַד. עַד
בְּאֲנָה בֵּית לָחֶם. וְאַמְאִי אֶקְרִי הָכִי. אֶלָּא בִּי דִינָא וְקַטְרוּנָא
דְּדִינָא וְקַרְבָּא תַּמָּן. בְּדִין בְּתִיב, וְתַהֶם כָּל הָעִיר עֲלִיהוֹן. כָּל
שְׂאָר מִתְּיָא מַרְעִישִׁין עֲלִיָּהוּ, לְקַל קַרְבָּא דְּדִינָא.

דְּתַנּוּן, הַהוּא מְלֶאךְ הַמְּמוֹנָה עַל בֵּית הַקְּבֻרוֹת, נִכְנָס לְקַבֵּר
בְּשַׁעַה שְׁנַקְבֵּר, עוֹמֵד עָלָיו וּמַבִּיט וְאוֹמֵר, אֹי לוֹ
לְפָלוּנִי זֶה, אֹי לְעֵינַיִם שְׁנֵהֲנֵנוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה בְּעֵבִירָה, אֹי
לָהֶם לִידֵיִם וְלָרַגְלִים שְׁהֲלָכוּ בְּהַבְּלֵי הָעוֹלָם.

אָמַר הַגּוֹף, אֲנִי אֵינִי רוּאָה, הַנְּפֹשׁ הוּא הַמְּנַהִיג שְׁלִי.
אוֹמְרַת הַנְּפֹשׁ, אֲנִי אֵינִי יוֹדַעַת לִילָךְ. וְהֵם הַשְּׂנִינִים,
דוֹנְמַת הָעוֹר וְהַפֶּסֶת. מַה עֲשָׂה, מְכַנְּסִים הַנְּפֹשׁ לְתוֹךְ הַגּוֹף,
וְדָן אוֹתָם ג' יָמִים זֶה אַחַר זֶה. לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים, נִדְּוִן מִפְּוִי

וּמִיָּדָיו וּמִרְגְּלָיו.

לְאַחַר מִבְּאֵן, הַגּוֹף נִבְקַע, וְרִימָה וְתוֹלְעָה עוֹלָה עָלָיו, וְהַנֶּפֶשׁ
מִתְאַבְּלֶת עָלָיו. דְּכַתִּיב, (איוב יד) אַךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכָּאֵב
וְנִפְשׁוֹ עָלָיו תִּתְאַבֵּל. וְאוֹמֶרֶת, אֲנִי מִלֵּאָה הִלְכֹתִי לְאוֹתוֹ
הָעוֹלָם, וְרִיקָם הֵשִׁיבֵנִי ה' לְזֶה הָעוֹלָם, בְּלֹא מַעֲשִׂים וּבְלֹא
תוֹרָה.

וְאֲשָׁרִי מִי שֶׁתִּלְמוּדוֹ מִתְקַיֵּים בְּיָדוֹ בְּזִמְנֵי שְׁהוֹלֵךְ אָדָם לְבֵית
עוֹלָמוֹ. שְׁאֵפִילוֹ בַּקֶּבֶר שֶׁפְתוּתֵי"ו רוֹחַשֶׁת, וְהֵם
שׁוֹשְׁנֵי"ם, אֵל תִּקְרִי שׁוֹשְׁנִים, אֵלֶּךָ שֶׁשׁוֹנִים. מִפְּנֵי שֶׁתוֹרָתָם
מְגִינָה עֲלֵיהֶם. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (משלי ו) בְּשֹׁכְבְךָ תִשְׁמַר
עָלֶיךָ.

כִּי הָא דְרַבִּי חֲסֵדָא, בְּשֹׁנְפֵטֵר לְעוֹלָמוֹ, הֲלֹךְ רַבִּי יוֹסִי בְּרִיה
וּבֵת תַּמָּן עַל קְבָרֶיהָ בְּלִילֵיא. שָׁמַע מִגּוֹ קְבָרֶיהָ, חֲדוּה
דְּכַתוּת כַּתוּת, דְּמִתְכַּנְפִּי וְקֹאמְרִי, נִיזִיל לְחֲדוּתָא דְהַלּוּלָא
דְּאוּרִייתָא דְרַבִּי חֲסֵדָא. וְאֵפִילוֹ מִלֵּאכִי הַשָּׂרֵת מִתְכַּנְפִּי
לְמִיחְדֵי בְּהַדִּיהָ.

שָׁמַע דְּהוּוּ אֲמַרִין, מַה לְחַיִּי בְּחֲדוּה דִילָן הָבָא, יִלְעוֹן
בְּאוּרִייתָא בְּהַהוּא עֲלָמָא. אָמַר לִיה, בְּרִי, זִיל מְהַבָּא,
וְקַיִים תִּלְמוּדֶךָ, דְּזַכָּאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּאֵתִי הָבָא וְתִלְמוּדוֹ
בְּיָדוֹ. דְּהָא אֵפִילוֹ מִלֵּאכִי הַשָּׂרֵת לָא יִכְלִין לְקַרְבָּא לִיה. זִיל
וְאָמַר לִיה לְרַבִּי חַנִּי, דִּיגְמוֹר תִּלְמוּדִיהָ, דְּבִיוּם פְּלוּנֵי יִיתִי
הָבָא.

אֲדַהְבִּי, דְהוּה מִשְׁתַּעֵי בְּהִדְיָה, סְלִקוּהוּ לְרַבִּי חֲסֵדָא
 לְמַתִּיבְתָא עִילָאָה. וְקָם רַבִּי יוֹסִי בְּרִיה, וְאַזִּיל,
 וְחַוֵּי לְהוּז לְחִבְרֵיָא.

אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָאִי, אֲלֵמְלָא רַבִּי יוֹסִי אַתָּה, כְּדִי הָיִית
 לְאַתְעַנְשָׂא תַמָּן. אָמַר לִיה, בְּגִין צַעְרָא דְאַבָּא, אֲזִילִית
 וְשָׁמַעִית כָּל הָאִי. קָרָא ר' יוֹנָתָן עֲלֵיה דְרַבִּי חֲסֵדָא, (משלי א)
 וְשָׁכַבְתָּ וְעַרְבָה שְׁנַתְךָ. וְהָאִי קָרָא אַחֲרֵינָא, (קהלת ה) מְתוּקָה
 שְׁנַת הָעוֹבֵד אִם מְעַט וְאִם הַרְבֵּה יֹאכֵל.

דְּבַר אַחֲרֵי, הַנֶּפֶשׁ נִמְשָׁלָה לְשָׁכִינָה, וְהַגּוֹף לְיִשְׂרָאֵל. אִם
 יִשְׂרָאֵל חֲטָאוּ וְנָלוּ, לָמָּה הַגְּלָה הַשְׁכִּינָה לְשָׁם עִמָּהֶם,
 שְׁהִיא לֹא חֲטָאָה. אֲלָא עַל שְׁהִיְתָה מְבַקֶּשֶׁת עֲלֵיהֶם רַחֲמִים.
 וּמִשְׁפַּעַת לָהֶם עוֹשֵׁר וְכַבוֹד מְאֹד, וַיְהִיבָא לְהוּז כָּל מָה
 שְׁיִרְעוּ, וְהֵם חֲטָאוּ. וְעַל דָּא נְאָמַר, י' (זלא מפורט) וַיִּשְׁמַן יִשְׂרוּן
 וַיִּבְעַט שְׁמֵנָה עֲבִית פְּשִׁית וַיִּטַּשׁ אֱלוֹהֵי עֲשָׂהוּ וַיִּנְבֵּל צוּר
 יִשְׁעָתוֹ. וְעַל דָּא גָּלְתָה עִמָּהֶם.

מָה רִימָה וְתוּלְעָה עוֹלָה עַל הַגּוֹף, כֶּף בְּשַׁעָה שְׁיִשְׂרָאֵל הֵם
 רַעִים, אֹמְרוֹת הָעוֹלָם בְּנֵי עֲשׂוּ וַיִּשְׁמַעֲאֵל שְׁנַקְרָאִים רַמָּה
 וְתוּלְעָה, שׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם, וְהַגּוֹף נִבְקַע וַיְהִרְגוּ לְיִשְׂרָאֵל. וְעַל
 דָּא אַף בְּשָׂרוֹ עָלְיוּ יְכַאֵב וְנִפְשׁוֹ עָלְיוּ תַאֲבָל, מָהוּ בְּשָׂרוֹ
 עָלְיוּ יְכַאֵב וְנִפְשׁוֹ עָלְיוּ תַאֲבָל. בְּשָׂרוֹ יְכַאֵב עֲלֵיהֶם, וְנִפְשׁוֹ
 שֶׁל יִשְׂרָאֵל תַּאֲבָל. וּכְדִין אִיהִי תוֹאִיבַת לְנַשְׁמָה עֲלִיוֹנָה
 דְּאִיתְקַרְיָא נְעָמִי.

(רות ב) וּלְנַעֲמֵי מוֹדַע לְאִישָׁה אִישׁ גְּבוּר חֵיל מִמְשַׁפְּחַת
 אֱלִימֶלֶךְ וּשְׁמוֹ בַּעַז וְגו'. רַבִּי רְחוּמַאי פָּתַח, (תהלים קיב)
 גְּבוּר בְּאַרְצָן יִהְיֶה זֶרְעוֹ. וּפָאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּמַתְּבְּרָךְ בְּבְנֵין
 בְּהַאי עֲלָמָא, בְּנֵין דְּלֹא יִהְיֶה יַחֲדֵי לְהֵוּא עֲלָמָא.

תָּא הוּי, בְּדוּנְמָא דְאִית בְּאָדָם יְדוּ"ד מְלֵא, וּמַתְּפָרֵשׁ הָאוּר
 שְׁלוֹ לְמ"ה. הָבֵא אִית בְּגוּפָא הַשֵּׁם מְלֵא יְהו"ה,
 וּמַתְּפָרֵשׁ לְכ"ב אוֹתִיּוֹת, וְעַם מִנְצַפ"ךְ הֵם כ"ו.

וְאֵנִי אֶפְתַּח לְךָ דְּרַךְ יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ שֶׁהוּא דוֹנְמַת אָדָם, שֶׁהוּא
 מְד' אוֹתִיּוֹת, וְהוּא אוּר גְּדוּל. כְּךָ אִית בְּגוּפֵי ד' יְסוּדוֹת,
 אֵשׁ וְעֶפֶר רוּחַ וּמַיִם, וְהֵם ד' כּוֹחוֹת. וְדָא אֵינּוּן: רוּחַ
 הַבְּהֵמִית. וְנַפְשׁ הַבְּהֵמִית. וְנִשְׁמָתָא. וְנִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא.
 וְאֵינּוּן מִסְטָרָא דְשְׁמָאֲלָא.

וְאֵינּוּן פּוֹעֲלֵין בְּהַאי עֲלָמָא בְּנוּנָא דָא. הַשְּׁכָל מִנְשְׁמָתָא
 לְנִשְׁמָתָא. וְתַאֲוֹת הַשְּׁכָל נִמְשַׁךְ מִן נִשְׁמָתָא. וּמִן רוּחַ
 הַבְּהֵמִית יָבֵא הַמַּשָּׂא וּמִתֵּן עִם הַגּוֹיִם. וְנַפְשׁ הַבְּהֵמִית, (*
 לְהַנְהִיג הָאֲבָרִים, שְׁיִלְכוּ לְאֲכִילָה וּשְׁתִּיָּיה וְתַאֲוֹת הַמַּשְׁגָּל.
 וְחַמְשָׁה מְקוּמוֹת שְׁכ"ב אוֹתִיּוֹת נִזְכָּרִים בָּהֶם, וְהֵם אַחַה"ע
 מְנַרְוֵן, בּוּמ"ף מְשַׁפְּתִים. גִּיכ"ק מַחֲיָד. דְּטַלְנַת
 מְלָשׁוֹן. זֹסְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְשִׁינִים. וְאֵלוֹ חַמְשָׁה מְקוּמוֹת,
 נְכַלְלִים בְּאַרְבַּע כּוֹחוֹת, שֶׁהֵם מְנַהֲיָגִים הָאֲבָרִים, וּבְהֵם
 נִבְרָא כָּל הַגּוּפֵי. וְעֲלִיָּהֶם הַד' אוֹתִיּוֹת קְדוּשׁוֹת, שְׁנִקְרְאוּ
 אָדָם. וְעֲלִיָּהֶם אָמַר הַכְּתוּב, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת

הָאָדָם בְּצִלְמוֹ.

וּמִן הַיּוֹד אֵיתְעַר יִרְאָה לְאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים, שְׂיִהִיָּה הָאָדָם
 יָרָא מִמֶּנּוּ. וּמִן הַה', אֵיתְעַר תְּשׁוּבָה לְאִישׁ. וּמִן הוּ',
 אֵיתְעַר לְאָדָם תּוֹרָה. וּמִן הַה', אֵיתְעַר מַעֲשִׂים טוֹבִים
 וּמַצּוֹת, וְלֹא יִחַטָּא. זֶה הוּא הַשֵּׁם הַנִּסְתָּר בְּצִלְמוֹ. כְּמוֹ
 שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִסְתָּר בְּעוֹלָמוֹ, כִּף הוּא זֶה הַשֵּׁם נִסְתָּר
 בְּאָדָם.

וְדַע שֶׁהֵם ד' שְׁמוֹת, ע"ב. ס"ג. מ"ה. ב"ן. אֵית ד' אוֹתִיּוֹת
 שְׁנִקְרְאוּ גּוֹף. וּמִתְפַּשְׁטִין לְרַמ"ח אַבְרָיִם. וְעַל אֵלוֹ הַד',
 אֵית ד' אוֹתִיּוֹת הַנִּזְכָּרִים לְעִילָא, וְהֵם מִתְעַלִּין עַל אֵלוֹ ד'
 גּוֹפִים שֶׁהַזְכָּרִים, וְנִקְרְאִים נְקוּדוֹת. כִּי בַּהֲבֵרַת י' אִי.
 וּבַהֲבֵרַת ה' אֵה. וּבַהֲבֵרַת ו' אוֹ. וּבַהֲבֵרַת ה' אֵה.

וַיֵּשׁ עַל הַנְּקוּדוֹת טְעָמִים. שֶׁהֵם מְנַהֲיִים לְאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת.
 שֶׁהֵם כְּנֶגֶד רִגְלֵי הַמְּרַכְּבָה, שֶׁהֵם מוֹצֵא הִיסוּדוֹת
 הַשְּׂפִלִים, וְהֵם נִקְרְאִים נְקוּדוֹת. וְעֲלֵיהֶם שְׁלֹשָׁה טְעָמִים, וְהֵם
 זִרְקָא תְּלִשָּׂא שְׁלִשְׁתָּה. וְזֶהוּ שֵׁם הַנִּסְתָּר הַטְּהוֹר וְהַקְּדוֹשׁ,
 שֶׁהוּא שֵׁם הַיּוֹד.

וְכֵן בְּאָדָם, מִן הָא' לְבִדָּה הַתְּפַשְׁטוֹ ד' אוֹתִיּוֹת שֶׁל שֵׁם, אִי,
 אָה, אוֹ, אָה. וּמִן הָאֵלֶף הַתְּפַשְׁט ה"א הַנִּעְעָלָם, כִּי הוּא
 מוֹצֵיא מַה שְׁקִבֵּל. וְגַם שְׁתֵּי הַבְּרוּתֵיוֹ אָה אוֹ, הִרְאֵשׁוֹן מְקִבֵּל
 וְהַשְּׁנֵי מוֹלִיד. וְהַיּוֹד הַנִּעְעָלָם שֶׁל אִי מוֹרָה, כִּי מִמֶּנּוּ מִתְּפַשְׁט
 הַכֹּל. וְעַל כֵּן נִקְרָא הִרְאֵשׁוֹן מְקִבֵּל וְהַשְּׁנֵי מוֹלִיד. וְהַיּוֹד

הַנֶּעְלָם שְׁמוֹרָה בִּי מִמְנוּ מִתְּפִשֵּׁט הַכֹּל.

וְעַל כֵּן נִקְרָא הָרֵאשׁוֹן זִרְקָא, כְּשֵׁמוֹ כֵּן הוּא, כִּי הוּא מוֹרָה
שְׂאִין לוֹ סוּף. וְהַשְּׁנִי הַלְשָׂא, מְלָה מוֹרְכַבְת: תִּלְמוּד
לוֹמַר ש"א. כִּי הִיא נוֹשֵׂאת הַתִּלְמוּד לוֹמַר. וְהַשְּׁלִישִׁי
שְׁלֵשֶׁלֶת, כְּשֵׁמָה בֵּן הִיא, הַמְשַׁפֵּעַת לְתֵל שְׁהַכֹּל פּוֹנִים שָׁם.
וְדַע שֶׁהֵם ד' שְׁמוֹת. בְּדוּגְמָא דָא, יוֹסִי יוֹסִי יוֹסִי. אֵית
ד' אוֹתִיּוֹת שְׁנִקְרָאוּ גּוּף, וּמִתְּפִשֵּׁטִים לְרַמ"ח אֵיבָרִים.
וְאֵית ד' אוֹתִיּוֹת, שְׁנִקְרָאוּ נְקוּדוֹת, וְהֵם מִתְּעַלִּים עַל הַגּוּף.
וַיֵּשׁ עַל הַנְּקוּדוֹת טְעָמִים, שֶׁהֵם מְנַהֲיָגִים לָהֶם לְאוֹתִיּוֹת. וְעַל
שְׁלֵשָׁה שָׁם נִסְתָּר וְקָדוּשׁ, וְהַנְּקוּדוֹת גּוּף לְטְעָמִים, וְהָאוֹתִיּוֹת
גּוּף לְנְקוּדוֹת.

רַבִּי רְחוּמָאֵי פְתַח, (תהלים קיב) גְּבוּר בְּאֶרֶץ יִהְיֶה זִרְעוֹ. וּזְכָאָה
הוּא מֵאֵן דִּיזְכָּה דִּיתְבְּרַךְ בְּבִנְיָן בְּהֵאֵי עֲלָמָא. וְאֵי לָא,
אִיהוּ אֲזִיל מִיַּד לִיד. וּבְתִיב, (משלי יא) יָד לְיָד לֹא יִנְקָה רָע.
מֵאֵי יָד לִיד. סוּד ה' לִירְאִיו.

רַבִּי נַחֲמָן אוֹמַר, וּלְנַעֲמֵי מוֹדַע לְאִישָׁה אִישׁ גְּבוּר חֵיל
מִמְשַׁפַּחַת אֱלִימְלֹךְ וּשְׁמוֹ בַעַז. וּבְתִיב, (רות ב) קָרוֹב לָנוּ
הָאִישׁ מִגּוֹאֲלָנוּ הוּא. וְרַבִּי רְחוּמָאֵי אָמַר, אֵי הָכִי, מֵאֵי לֹא
יִנְקָה רָע.

אָמַר לִיה, לְסַנְטָרָא דְהוּא אֶלְקִי לְחַיִּיבָא, עַד דִּינִהְבִּי לִיה
עֲרָבָא. וְאֵי יְהִיב לָא שְׁבָקִין סַנְטִירָא לְאֶלְקָאָה. אָמַר
לִיה לָאוּ הָכִי, אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דִּייתִי וַיִּתְגַּלִּי מֵאֵן דְּאִתְּחִי לְבַר

נֶשׁ, תִּנְדַּע הָאִי.

רַבִּי זְמִירָא נָפֵק לְחַקְל אוֹנִי, חָמָא בְּאִינוּן בְּקִיעִין קְרִטוֹנִיא,
 קוּמְטְרִי שְׁלֵהוּבִי דְסֻלְקִין. אַרְכִּין אוּדְנוֹי, וְשָׁמַע קָלִין.
 אָמַר לִיהּ הֵהוּא עֲרַבְאָה, זִיל בְּהַדִּי, וְאַרְאֵה לָךְ פְּלִיאָן
 טְמִירִין מִבֵּי נֶשׂא. אֲזַל עֲמִיהּ אַחֲוֵי טִינְרָא, וְחָמִי בְּקִיעִין
 אַחְרָנִין, וְשְׁלֵהוּבִין סְלִיקוּ לְעִילָא. שָׁמְעוּ קָלִין אַחְרָנִין. אָמַר
 לִיהּ אַרְכִּין אוּדְנָךְ הָכָא. אַרְכִּין אוּדְנוֹי, וְשָׁמַע קָלִין דְאֶמְרִין
 ווי ווי.

אָמַר, וְדַאי הָא אַתְר חַד מְאִינוּן דּוּכְתִי דִּגְיֵהֲנָם הָכָא. וְעֵבֵר
 הֵהוּא עֲרַבְאָה, וְאַשְׁתָּאֵר הוּא. אַדְהֵכִי, גְּחִין גּוּ דּוּכְתָא
 אַחְרָא, וְחָמָא חַד בַּר נֶשׁ דְּהוּה רְמִי קָלִין, וְהוּוּ נְטָלִין לִיהּ,
 וְאַעְלִין לִיהּ לְעוּמְקָא דְמְדוּרָא אַחְרִינָא, וְאַתְכַּפְּסֵאִי, וְלֹא חָמִי
 יתיר.

אֲדַמִּיד, וְחָמָא בְּחֻלְמָא הֵהוּא גְּבָרָא. אָמַר לִיהּ מֵאן אַתָּ.
 אָמַר לִיהּ יוּדַאי חֲתִיבָא אֲנָא, דְלֹא שְׁבַקְנָא בִּישִׁין
 וְחֻטְאִין בְּעֻלְמָא דְלֹא עֲבַדְנָא. אָמַר לִיהּ בְּגוּ חֻלְמָא, מַה
 שָׁמְךָ. אָמַר לִיהּ, לֹא יִדְעָנָא, דְחֲתִיבִי גִיְהֲנָם לָא דְכָרִין
 שְׁמִיָּהוּ.

אָמַר לִיהּ, שָׁמָא דְדוּכְתָךְ מַהוּ. אָמַר לִיהּ, בְּגִלְיָא עִילָאָה
 קַצְבָּא הוּינָא. וּמְגוּ בִּישִׁין סְגִיאִין דְעֲבַדְנָא הָתָם,
 דִּינִין לְהֵהוּא בַר נֶשׁ תְּלָתָא זְמִינִין בִּימְכָא וְתִלְתָא זִמְנִין
 בְּלִילִיא. אָמַר לִיהּ, וּבָרָא שְׁבַקְתָּ. אָמַר לִיהּ, אִין.

קָם מִתַּמָּן, וְאָזַל לֵיהּ לְגַלְיָלָא עֵילָאָה, שְׁמַע קוּל יְנוּקָא דְהוּהּ
 אָמַר, (משלי ב) אִם תִּבְקֶשְׁנָה כִּכְסֵף וְכַמְטָמְנִים תַּחֲפֹשְׁנָה
 אִזּוּ תִבִּין יִרְאֵת ה'. אָזַל לְבֵי מְדַרְשָׁא אַחְרָא, שְׁמַע קוּל יְנוּקָא
 אַחְרָא דְהוּהּ אָמַר, (צפניה ב) בִּקְשׁוּ צֶדֶק בִּקְשׁוּ עֲנוּה אֹלֵי
 תִּפְסְתְּרוּ וְגו'.

אָזַל וְחַפֵּשׁ אֲבִתְרִיהּ דְהַהוּא גְבָרָא רָשָׁע. וְלַחַד יְנוּקָא קָא
 שְׂאִיל. אָמַר לֵיהּ, רַבִּי, תִּיתִי כְּד וְכֹד לְהַהוּא גְבָרָא,
 דְלֹא שָׁבַק בִּישׁוּן וְחֲטָאִין בְּעֵלְמָא דְלֹא עֲבַד. כְּד וְכֹד תִּהֵא
 לְהַהוּא גְבָרָא רָשָׁע, וְלַהַהוּא מְנִיקְתָּה דִּינִיקָא לֵיהּ.
 אָמַר לֵיהּ, בְּרָא שָׁבַק בְּעֵלְמָא. אָמַר לֵיהּ הֵן. חַד בְּרָא שְׂבִיק,
 וְהוּא רָשָׁע כְּאֲבוּהּ, וְאִיהוּ יְנוּקָא דְאָזַל בְּבֵי מְטַפְחָא.
 חַפֵּשׁ אֲבִתְרִיהּ, וְנָטִיל לֵיהּ וְלַעֵי לֵיהּ בְּאוּרִיָּתָא, עַד דְאֹלִיף
 לֵיהּ מְקָרָא וְעֲלוּתָא וְקָרִיאַת שְׁמַע. לְבַתֵּר אֹלִיף לֵיהּ מְשָׁנָה
 וְתַלְמוּד וְהִלְכוּת וְהַגְּדוּת, עַד דְאֲתַחֲפֵס יְתִיר, וְהֵינְנוּ רַבִּי
 נַחוּם הַפְּקוּלִי.

אֲמַאי קָרוּ לֵיהּ הַפְּקוּלִי. כְּמָה דְאֵת אָמַר, (ישעיה כח) פְּקוּ
 פְּלִילִיָּה. דְאֲפִיק לְאֲבוּהּ מִן דִּינָא דְהַהוּא עֲלָמָא.
 וְכְמָה חַכְמֵי דָרָא דְנַפְקוּ מִיְנֵיהּ, אֲקָרוּן פְּקוּלִי.
 חַהוּא גְבָרָא אֲתִי לֵיהּ בְּחֵלְמָא, וְאָמַר לֵיהּ, רַבִּי, כְּמָה דְאֵנְתָּ
 נַחֲמַתְּ לִי בִּן יְנַחֵם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוּתְךָ. דְהָא מִן
 יוּמָא דִידַע בְּנֵי פְּסוּק חַד, פְּקוּ לִי מִן דִּינָא. בִּינּוּ דְקָרָא
 קָרִיאַת שְׁמַע, סְלָקִין דִּינָאֵי בִּין בִּימָמָא בִּין בְּלִילִיא זִימָנָא

חד. כִּיּוֹן דְקָרִי בֵיה רַב, אֲעָבְרוּ דִינָאֵי מְכַל וְכַל.
 יוֹמָא דְאֵתְחַכְּמִים וְקָרוּ לֵיה רַבִּי, אֲתַקִּינוּ כּוֹרְסֵי בֵין צְדִיקָא
 בְּגִינְתָא דְעָרִין. וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא דְאֵתְחַדְּשָׁא אֹרִייתָא
 בְּשַׁמְיָה, מְעַטְרִין לִי בְּעִיטְרָא עֵילָאָה, דְּצְדִיקִים מְתַעַטְרִין.
 בְּגִינְדָא זְכִינָא בְּכָל הָאֵי יָקָר. זַפְּאָה אִיהוּ חוֹלְקִיה, מֵאֵן דְּשַׁבַּק
 בְּרָא דְלָעֵי בַתּוֹרָה בְּהָאֵי עֲלָמָא. אָמַר ר' חֲזִיא בַר
 אָבָא, בְּהָאֵי גּוֹנָא אִירַע לֵיה לְרַבִּי עֲקִיבָא.

רַבִּי נָתַן שְׂאֵל לֵיה לְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא יוֹמָא חַד, וְאָמַר
 לֵיה, אֵלְיָהוּ הָוָה לֵיה בְּרָא, אוּ לָאוּ. אָמַר לֵיה, מִילְתָּא
 אֲחֵרָא הָוָה בֵּיה, וּכְתִיב, (דְּבָרֵי הַיָּמִים א טז) אֵל תִּגְעוּ בְּמַשִּׁיחִי
 וּבְנָבִיאֵי אֵל תִּרְעוּ. מֵאֵי אֵל תִּרְעוּ אֵל תַּעֲשׂוּ עֲצָמֵיכֶם רַעִים
 וְחַבְרִים לְנָבִיאֵי. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּחַר בְּהֶם, וְהַבְּדִילֵם
 מִיִּשְׂרָאֵל לְעַבּוֹדָתוֹ, וְהַכְנִיסֵם בְּהִיכָלוֹ. קַל וְחוֹמֵר, מִי שְׁהוּא
 מִלְּאָדָּךְ בְּשָׁמַיִם, אֲתָה שׂוֹאֵל עָלָיו.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, מִשְׁבֹּט נֹד הָיָה. רַבִּי נְהוֹרָאִי אָמַר, אֵלְיָהוּ
 מָלָה אֲחֵרָא הָוָה בֵּיה, דְּכְתִיב, (מִשְׁלֵי ל) מִי עָלָה שָׁמַיִם
 וַיִּרַד. מִי עָלָה שָׁמַיִם, אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר מְשַׁמְיָה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן,
 דָּא אֵלְיָהוּ. וַיִּרַד מִקּוֹדֵם לְכֹן.

וְקָשְׁיָא דְרַבִּי אֲלֵעָזָר אֲדַרְבִּי אֲלֵעָזָר, דְּאָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר
 אֵלְיָהוּ דָּא פְּנַחֵס. אֵי בְּשִׁבִיל שְׁקִינָא לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, זֶה קִינָא וְזֶה קִינָא. לָאוּ הָכִי. דְּאָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר,
 בְּתִיב, (מַלְכִים א יט) קִנָּא קִנָּאֵתִי. קִנָּא בְּשִׁיטִים, וְקִנָּאֵתִי הָכָא.

אָמַר לִיהֵ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַד מָתִי אַתָּה מְקַנָּא לְשָׁמַי.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר שְׁלֹמֹה, (משלי ל) מִי עָלָה שָׁמַיִם, דָּא
 אֱלֹהֵי. דְּכַתִּיב, (*) (מלכים ב ב) וַיַּעַל אֱלֹהֵי בְּסַעֲרָה
 הַשָּׁמַיִמָּה. וַיִּרְדּוּ, זֶה יוֹנָה, דְּכַתִּיב, (יונה א) וַיּוֹנָה יָרַד אֶל יַרְבְּתֵי
 הַסְּפִינָה וְגו'. (שם ב) לְקַצְבֵי הָרִים יִרְדְּתִי. מִי אָסַף רוּחַ
 בְּחַפְזָיו, זֶה מִשָּׁה.

מִי צָרַר מַיִם, זֶה אֱלִישֶׁע, שְׁרִיפֵא הַמַּיִם בִּירִיחוֹ. בְּשִׁמְלָה,
 בְּכַח שְׁמֶלְתוֹ שֶׁל אֱלֹהֵי. מִי הָקִים כָּל אֲפִסֵי אֶרֶץ, דָּא
 אַבְרָהָם. דְּכַתִּיב (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
 בְּהַבְרָאָם, בְּאַבְרָהָם.

מַה שָּׁמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אֶרֶץ שֶׁהֵבִיא הַלָּלוֹ לְעוֹלָם. ה' עֲבָאוֹת
 שָׁמוֹ. וּמַה שָּׁם בְּנוֹ. יִשְׂרָאֵל. דְּכַתִּיב, (שמות ד) בְּנֵי בְכוּרֵי
 יִשְׂרָאֵל. ר' נַחֲמָן אוֹמֵר כָּל הָאִי בְּהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדַבֵּר.
 רַבִּי נְהוֹרָאִי וְרַבִּי יְהוּדָאִי, אֵיעָרְעוּ תְּחוֹת אֵילָנָא חֲדָא
 בְּחַקְלָא, וְהוּוּ יִתְבִּי. אֲדַהֲבִי, חָמוֹ חַד רַוּוּק, דְּאֵתִי וְטָעִי
 בְּחַקְלָא. אָמַר רַבִּי יוֹדָאִי, אוֹ טָעִי הֵהוּא בַּר נִשׁ בְּחַקְלָא, אוֹ
 לְסָטִים הוּא, אוֹ דְחִיל מִינָן.

אָמַר רַבִּי נְהוֹרָאִי, שְׂכִינְתָא גַבְזָן, קוּם. קָמוּ, רָמוּ לִיהֵ קָלָא,
 בִּיּוֹן דְּחָמִי לׁוֹן קָרִיב לְגַבְיָהּ, אָמַר רַבִּי נְהוֹרָאִי, מֵאֵן
 אֲנָת. אָמַר לִיהֵ, מִגּוֹ דְלָא שְׂאִילָנָא לְכוּן בְּשִׁלְמָא, לָא
 יַדְעִיתוֹן לִי. יוֹדָאִי אָנָא, וְטָעִינָא הַשְׁתָּא בְּהֵאִי חַקְלָא, וְלָא
 שְׂאִילָנָא עֲלִיכּוֹ, דְּאֲמִינָא שְׁמָא רְשָׁעִים הֵם. וְכַתִּיב, (ישעיה מח)

אִין שְׁלוֹם אָמַר ה' לְרֹשָׁעִים. וְכֵדִין דְּלֹא אֲשַׁתְּמוּדְעֵי בְּכוּן.
 עַד דְּחִמִּינָא בְּכוּן כְּנַפֵּי מַעֲוָה, וְחִדִּינָא. הַשְׁתָּא שְׁלָמָא
 עֲלֵיכוּן רַבְּנָן. יְתִבֵי תַחֲוֹת אֵילָנָא, אָמַר רַבִּי יוֹדָאי, גַּתְעַסְק
 בְּפוּלְחָנָא דְמָרְנָא, וְנִפְתַּח בְּאוּרֵייתָא.

פְּתַח רַבִּי יוֹדָאי וְאָמַר, (דברים ו) וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוֹזֹת בֵּיתְךָ
 וּבִשְׁעָרֶיךָ. מְזוֹזֹת פְּתִיב, מַאי טַעְמָא. אֲלָא אֲשֶׁרִיחֵם
 יִשְׂרָאֵל, שְׁהֵם מְעוּזֵינִים תָּמִיד בְּמַעֲוֹת. בְּשַׁבְּתָם, וּבְלַכְתֶּם,
 בְּשֹׁכְבֵם, וּבְקוּמָם. דְּכַתִּיב, בְּשַׁבְּתְךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלַכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ
 וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ.

וְשִׁיחִיו יִשְׂרָאֵל מְעוּטָרִים בְּתוֹרָה וּבְמַעֲוֹת, כְּדֵי שְׂיִדְבְּקוּ
 תָּמִיד בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. דְּכַתִּיב, וְאַתֶּם הִדְבַקְתֶּם
 בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם. וְכָל הִדְבַק בְּקוּנו, אֵינּוּ נִיזוּק
 לְעוֹלָם.

וְלֹא עוֹד, אֲלָא שְׁשָׁנֵי מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם, אַחַד
 בִּימִינוֹ, וְאַחַד בְּשִׂמְאָלוֹ. דְּכַתִּיב, (תהלים צא) כִּי מִלְּאֲכֵי
 יַעֲוֶה לֶךְ לְשׁוֹמְרֶךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ. וְלֹא עוֹד, אֲלָא שְׁאֵם תָּמִיד
 מְעוּזֵי בְּמַעֲוָה, כְּבִיכּוּל, שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נַעֲשֶׂה לוֹ שׁוֹמֵר.
 שְׁנַאֲמַר, (תהלים קכא) ה' שׁוֹמְרֶךָ.

מַה עוֹשֶׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. נוֹטֵל מִלְּאָךְ הַהוּלֵךְ בִּימִינוֹ,
 וּמַעֲמִידוֹ לְפָנָיו. וְהוּא עוֹמֵד בְּמְקוֹמוֹ. שְׁנַאֲמַר, ה' עֲלֶיךָ
 עַל יַד יְמִינֶךָ. וְאוֹתוֹ הַמִּלְּאָךְ שֶׁהוּא מְשִׂמְאָלוֹ, מַעֲמִידוֹ אַחֲרֵי
 הָאָדָם. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְיַמֵּן וּמְשִׂמְאָל. נִמְצָא הָאָדָם

נְשָׁמַר מִכָּל צְדָדָיו, מִי יוּכַל לְהַזִּיק אוֹתוֹ.

וְעַל כֵּן, צָרִיךְ שְׂלֵא יִהְיֶה הָאָדָם מְצוּי בְּלֹא תוֹרָה וּבְלֹא מִצְוֹת, אֲפִילוּ שְׁעָה אַחַת. בְּבֵיתוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמְרוֹ מִבְּחוּץ, וְהָאָדָם מִבְּפָנָיו.

וְתַנִּינֵן, אָמַר רַבִּי יוֹסִי בַר יְהוּדָה, פֶּתַח הַמְצוּיִין בְּמוֹזְזָה, אֵין מִזִּיק וְאֵין שָׁטָן וְאֵין פֶּגַע רָע מִתְקָרֵב אֵלָיו. מִפְּנֵי שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר הַפֶּתַח, אֲפִילוּ בְּשְׁעָה שְׁנֵיתָן רְשׁוּת לְמַלְאָךְ הַמְשַׁחִית לְחַבֵּל, זוֹקֵף עֵינָיו, וְרוֹאֵה שְׁשֵׁם שְׂדֵי עוֹמֵד עַל הַפֶּתַח, בְּדִכְתִּיב, (שְׁמוֹת יב) וְלֹא יִתֵּן הַמְשַׁחִית לָבֹא אֶל בְּתִיכֶם לְנִגְףָ. לְפִיכֵךְ צָרִיךְ הָאָדָם שִׂיֵּהָא תָמִיד מְצוּי בְּמִצְוֹת מוֹזְזָה.

פֶּתַח רַבִּי נְהוֹרָאִי בְּפֻרְשַׁת צִיצִית וְדָרָשׁ, (בְּמַדְבַּר טו) וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כַּנְּפֵי בְּגָדֵיהֶם לְדוֹרוֹתָם. מֵאִי שָׂנֵא דְהָכָא וּבְשִׁבְתָ לְדוֹרְתָם חֶסֶר, דְּכִתִּיב, (שְׁמוֹת לא) לַעֲשׂוֹת אֶת הַשִּׁבְתָ לְדוֹרְתָם, חֶסֶר.

דְּתַנִּינֵן. תִּקְנֵנוּ פְּרֻשַׁת צִיצִית בְּקִרְיַת שְׁמַע. וּבְדִירְתוֹ שֶׁל אָדָם, נִמְצָא פְּרֻשַׁת קִרְיַת שְׁמַע, חוּץ מִפְּרֻשַׁת צִיצִית, שֶׁחֶסֶר מִשָּׁם. בְּמָה נִשְׁלָם. אֵלֶּא כְּשֶׁאָדָם מִתְעַטֵּף בְּבֵיתוֹ בְּצִיצִית, וְיוֹצֵא בּוֹ לְפִתְחוֹ, הֵרִי נִשְׁלָם.

וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂמַח בּוֹ, וּמַלְאָךְ הַפְּוֹת זֶז מִשָּׁם וְהֵינּוּ לְדוֹרְתָם, שִׂיֵּהִיָה שְׁלָם. וְיֵצֵא מִפֶּתַח בֵּיתוֹ בְּמִצְוָה זוֹ, וּמַלְאָךְ הַמְשַׁחִית זֶז מִשָּׁם וְנִיצוֹל הָאָדָם מִכָּל נֹזֵק. מְנַלָן.

ממאי דכתיב מזוזת, מאותיותיו משמע, וזו מו"ת. שלא
ניתן לו רשות להיכל, וזו מפתחו.

בשבת דכתיב לדרתם, מאי טעמא. מפני שבין שקידש
היום, דירתם של ישראל צריכה להיות בגר דלוק,
ושלחן ערוך, ומטה ממוצעת ודירתן מתוקנת כדירת התן
לקבל בו הפלה. ומאי ניהו. שבת היא פלה. ולעולם אין
מכניסין אותה אלא בדירה מתוקנת לכבודה, כפי הראוי
לה. ועל דא כתיב, לעשות את השבת. וכתיב, לדרתם,
להכניס בה פלה קדושה לדירתה ולהיות בתוכה.

בשעה שקידש היום, וכלה זו באה, ואינה מוצאה דירה
מתוקנת, ושולחן ערוך, וגר דלוק. פלה זו אומרת,
אין דירה זו מישראל. ביני ובין בני ישראל כתיב, אין זה
מישראל, אין דירתו לקדושה. על כן צריך היפר קדושה
בבית. ועל דא כתיב לדרתם, בשבת ובציצית.

אמר רבי נהוראי, אסהדנא, על מאן דנפק מתרע ביתיה
בעיטופא דמצוה, ותפילין בראשו, בשעה דנפיק בין
תרין תרעין, אודמנא שכינה עליה. ותריין מלאכין דקיימין
עליה, חד מימינא, וחד משמאלא, וכולהון מלוין ליה עד
פי כנישתא, ומברכין ליה. וחד מקטרנא דאיהו קיימא קמי
פתחי דבר נש אזיל מבתריהו, ועל כרחיה אתיב ואמר
אמן.

וזכור ושמור, כללא דכל אורייתא. זכור, איהו פְּרֻשַׁת

מְזוּזָה. וְאִיתִימָא מְזוּזָה בְּנִקְבָּה מְדַבֵּר. הֵכִי הוּא וְדַאי,
 אֲבָל פְּרִשְׁתָּא דָא, זְכוּר כְּלוּל בְּנִקְבָּה. שְׁמֹר אִיהוּ צִיצִית.
 וְכֵד נִפְק בַּר גֵּשׁ מִתְרַע בֵּיתִיהּ, נִפִּיק בְּתַפְּלִין, דְּאִינוּן כְּלָל
 זְכוּר, וְצִיצִית בְּהַדְרִייהוּ, דְּאִיהוּ שְׁמֹר, וְאִיעֲרַע בְּמְזוּזָה
 בְּתַרְע בֵּיתִיהּ, דְּאִיהוּ כְּלָל זְכוּר, צִיצִית אֲשָׁלִים לִיהּ לְכָלֵל
 שְׁמֹר.

וְאִם תֵּאמַר הָא צִיצִית לָא קִיִּמָא בְּפִתְחָא, הָאִיךְ קִיִּמָא
 זְכוּר בְּלַחְדוּי, וְהָא תַנְן זְכוּר וְשְׁמֹר בְּחֲדָא אִינוּן.
 אֲלָא, מְזוּזָה אִיהִי כְּלוּל זְכוּר וְשְׁמֹר. תַנְן, זְכוּר וְשְׁמֹר
 בְּדַבּוּר אֶחָד גְּאָמְרוּ, וְכֲחֲדָא אִינוּן, וּמְזוּזָה כְּלָל דְּתַרְוַיְהוּ,
 כְּלָל דְּכַר וְנִקְבָּא בְּחֲדָא.

תַּפְּלִין לְעֵילָא, כְּלָל זְכוּר. תַּפְּלִין דִּידָא, שְׁמֹר, כְּלוּל דָּא
 בְּדָא. עֲשִׂייהָ לָא כְּתִיב אֲלָא בְּצִיצִית, דְּאִיהִי שְׁמֹר.
 וְכוּלָא אֲזָלָא בְּחֲדָא. אֲתָא הֵהוּא רְוּוּקָא וְאָמַר, בְּאֲתֵרָא דָּא
 רִישֵׁין אֲשַׁתְּבַחוּ, מֵאֵן יְכִיל לְמַלְלָא.

פְּתַח וְאָמַר, (רות ב) וּלְנַעֲמִי מוֹדַע לְאִישָׁה אִישׁ גִּבּוֹר חַיִּל
 מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ וְשָׁמוּ בּוֹעִזוּ. מְגִילָה זוֹ לֹא הָיָה לָהּ
 לְהִתְחִיל אֲלָא מִפְּסוּק זֶה.

תַּנְיִנָן, בְּשִׁתְּקָרוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְבְרוּא הָעוֹלָם, הָיָה
 מִחֲרִיט הָעוֹלָם לְפָנָיו, וְלֹא הָיָה עוֹמֵד. עַד שֶׁבָּרָא
 הַתְּשׁוּבָה, בֵּינוּן שֶׁבָּרָא הַתְּשׁוּבָה, בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, וְהַעֲמִידוּ
 עַל עַמְדוֹ. עַל עַמְדוֹ א'. מֵאֵי גִיהוּ. הוּא צְדִיק יְסוּד עוֹלָם.

כִּיּוֹן שֶׁבָּרָא אֶת הַתְּשׁוּבָה, הַתְּנוּצִץ אֹר מִמֶּנָּה, וְהָאֹר הֵהוּא
הַבְּהִיק וְהָאִיר מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ, וְבוּ נִבְרָא
הָעוֹלָם. רָאָהוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְנִסְתַּכַּל בְּרִשְׁעִים
הָעֲתִידִים לָבֵא בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְנִגְזְזוּ לְעוֹלָם הַבָּא לְעַדִּיקִים.

וְאִם תֹּאמַר, הוּאֵיל וְהוּא עֲתִיד לְגוֹנְזוֹ, לָמָּה בְּרָאוּ. אֲלֵא
כְּשֶׁבָּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֹר זֶה, לֹא בְּרָאוּ אֲלֵא
לְבָרָא בּוֹ אֶת הָעוֹלָם. וְנִסְתַּכַּל וְרָאָה שְׁעֲתִידִים רִשְׁעִים לָבֵא,
וְנִגְזְזוּ לְעַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא, וְעוֹד הַיּוֹם, אֵף עַל פִּי שֶׁהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא גְּנָזוּ, בּוֹ הָעוֹלָם מִתְּקִיִּים.

בּוֹ סִלְקָא דְעֵתָךְ. אֲלֵא אֵימָא, בְּאֹר אַחַר הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ. וְהוּא
כְּמוֹ חוּט הַיּוֹצֵא מֵאֹר גָּדוֹל, וְהָעוֹלָם בּוֹ מִתְּקִיִּים. וְהוּא
עֲמוּדוֹ שֶׁל עוֹלָם, שְׁנַאֲמַר (משלי י) וְצַדִּיק יְסוּד עוֹלָם.

וּמִמֶּנּוּ הַשְּׁתִּיל וַיֵּצֵא זֶרַע דְּדוֹד עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שְׁנַאֲמַר (תהלים כב)
זֶרַע יַעֲבֹדֶנּוּ יִסְפֵּר לְה' לְדוֹר, הוּא שְׁנַאֲמַר (שם פט)
וּכְסָאוֹ כִּשְׁמֵשׁ נִגְדִי. וְכָל זֶרְעוֹ שֶׁל דְּוֹד, מִצַּדִּיק זֶה יֵצֵא. כְּעִנְיָן
זֶה (משלי טז) כָּל פֶּעַל ה' לִמְעַנְהוּ.

כְּתִיב וּלְנַעֲמֵי מוֹדַע לְאִישָׁה, מִכָּאן הָיָה רָאוּי לְהִתְחִיל
מְגִילָה זוֹ. אָמַר לִיה רַבִּי נְהוֹרָאִי, פְּתַח פִּיךָ, דְּהָא
מְלִין אֲלִין, חֲדַתִּין עֲתִיקִין אֵינּוֹן מִן יוֹמָא דְאַבְרִי עֲלָמָא.
אָמַר לִיה מַה שְּׂמַךְ. אָמַר לִיה, אֵימָא מְלִין אֲלִין, וְלִבְתַּר
אֵימָא מַה שְּׂמִי. אָמַר רַבִּי יוֹדָאִי, שְׂכִינָה גְּבַן,
וּמְדַחֲמִינָא בְּדִי מִלְּךָ שְׂתִיקִין, וְאַתְּעֲרִנָּא לָךְ, אֵימָא, בְּרִיךְ

תהא.

אָמַר לוֹן, רוֹת וְנַעֲמִי וּבֹעֵז, תְּלַתִּיהוֹן, בְּדִיוֹקְנָא דְקוֹמְרִין
 דְּרַגִּין עֲלָאִין קְיִימִין, וְזַרְע דְּוֹד מְגוֹ דִּיוֹקְנָא דְאִילָן
 אִישְׁתִּיל בְּעֲלָמָא.

נַעֲמִי, בְּדָבָר אַחַר וִיהִי נַעֲם ה' אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ. וְעַל שְׂמָא דָּא,
 אִישְׁתִּיל הֵהוּא שְׂמָא בְּעֲלָמָא. מֵאן נֹעֵם ה'. דָּא
 תְּשׁוּבָה. בְּדָבָר אַחַר, (תהלים כז) לְחִזּוֹת בְּנַעֲם ה', זֹו תְּשׁוּבָה,
 וְעֲלָמָא דְאִתִּי. וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ, דָּא עֲלָמָא אַחְרָא לְתַתָּא.
 רוֹת בְּדִיוֹקְנָא דְעֲלָמָא תַתָּא, דְקָא מְרוּוה לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא תְדִיר בְּשִׁירִין וּבְתוֹשְׁבְחָן. רוֹת, עַל שְׁם תוֹר,
 דְּמִשְׁנֵיָא בְּקָלָא מְכָל שְׁאָר קְלִין, אִף כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, מִשְׁנֵיָא
 בְּקָלָא בְּתוֹשְׁבְחָתָא מְכָל שְׁאָר קְלִין. תוֹר דָּא יְהֵבָא תְרִין
 קְלִין בְּחָדָא, חַד עֵילָאָה וְחַד תַתָּאָה, וְכוּלָא בְּחָדָא. אִף
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אַתְעָרַת לְעֵילָא וְאַתְעָרַת לְתַתָּא, וְכוּלָא
 בְּזַמְנָא חָדָא, וּבְקוֹל חָדָא.

וְחֵינּוּ דְכְּתִיב, (שם פג) אֱלֹהִים אֵל דְּמִי לָךְ אֵל תַּחֲרֵשׁ וְאֵל
 תַּשְׁקֹּט אֵל. אֵל תַּחֲרֵשׁ, מְלַאֲתְעָרָא לְעֵילָא. וְאֵל
 תַּשְׁקֹּט, מְלַאֲתְעָרָא לְתַתָּא, כְּלָא בְּחָדָא.

בֹּעֵז"ו בְּדִיוֹקְנָא עֵילָאָה, צְדִיק, גְּבוּר, גֵּטֵר בְּרִית. וְאַתְתַּקַּף
 עַל יְצִרְיָה. וְאַתְקְרִי גְבוּר חֵיל, וְנֵדְאִי צְדִיק הָוָה.

וְאִי תִימָא, וְכִי מֵאן קְרוּב לְגַבִּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דָּא צְדִיק,
 וְהָא כְּתִיב, יֵשׁ גְּבוּרָל קְרוּב מִמְּנִי, וּמֵאן אִיהוּ. אָלָא וְנֵדְאִי

גֹּאֵל קְרוֹב מִמֶּנִּי, דָּא אֹר קַדְמָאָה, דְּאִקְרִי טוֹב. דְּכְתִיב,
(בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב.

א"ת האו"ר, בְּגִי תוֹר"ה. דְּאִתְקְרִי לְקַח טוֹב. וְאִף צְדִיק,
אִיקְרִי טוֹב בְּנִתְיָה. דְּכְתִיב, (ישעיה ג) אָמְרוּ צְדִיק כִּי
טוֹב. וְדָא הוּא קְרוֹב וְאִקְדִּים לְהֵהוּא טוֹב דְּצְדִיק. וְעַל דָּא
כְּתִיב קְרוֹב מִמֶּנִּי, דְּאֲנָא וְאִיהוּ טוֹב. וְעַל דָּא, אִם יִגְאָלְךָ
טוֹב יִגְאָל, דְּהוּא קְרוֹב מִמֶּנִּי, הוּא דְשָׁאֲרִי וְאִקְדִּים וְאִתְעַר
לְאִתְחַבְּקָא בְּקַדְמִיתָא וְהָא אִיהוּ קְרוֹב, דְּכְתִיב (בראשית כט)
וַיִּשָּׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל.

וְלִנְעָמִי מוֹדַע לְאִישָׁה, מוֹדַע לָהּ מִכְּפַעֵי לִיָּהּ, דְּהָא מְלָךְ
שְׁהַשְּׁלוּם שְׁלוֹ תַנְיָנָן, מֵאֵן מְלָךְ שְׁהַשְּׁלוּם שְׁלוֹ.
צְדִיק.

אָלָא כְּגוֹנוֹנָא דְעֵלְמָא דְאִתִּי, לָא אָתָא וְלָא אִתְגַּלִּי אָלָא
מֵהֵהִיא מַחְשָׁבָה עִלְאָה, דְּקִיָּמָא עֲלֵיהּ. אוּף הָכָא
צְדִיק, בְּהֵהוּא גְּוֹנָא מִפְּשֵׁ דְהֵהִיא מַחְשָׁבָה עִלְאָה. וְמָה
שְׁמִיָּה אֱלִימְלָךְ. כְּגוֹנוֹנָא דְמְלָךְ עִלְאָה, חֲדִי לְגַבֵּי עֵלְמָא
דְאִתִּי, וְשְׁלִיט עֲלֵיהּ. אִף הָכָא צְדִיק, מוֹדַע וְאִשְׁתְּמוֹדַע
לְגַבֵּיָהּ, לְמִיִּחְדִּי, וְלְמַהוּי לְהֵהוּא מְלָךְ תַּתְאָה, בְּהֵהוּא גְּוֹנָא
מִפְּשֵׁ.

וְעַל דָּא אִתְקְרִי בּוֹע"ז, בִּיה תְּקִיף לְנִטְלָא כָּל עֵינוּנִי גּוֹפָא,
וְכָל שְׁפָר גּוֹפָא, וְעֵייל תַּמָּן. וְמָהוּ אֲעִיל תַּמָּן. כָּל זְרַעָא
דְדוֹד, וְכָל תִּיקוּנֵי מְלָכִין, וּפְקוּדֵי אוּרִיָּתָא, וְעַל דָּא בִּיה

תקִיף, וְלֹא חָלִישׁ. חֵי לְעֶלְמִינָן, לְמִיּוּחֵי בּוֹעִיז לְנִטְלָא כָּל
 תִּיאֻבְתִּינָן, וְכָל עֵינּוּגִין, וְכָל שְׁפָר גּוּפָא, וִיהִיב לָהּ.
 וְהַשְׁתָּא שְׁרִיאַת רוּת לְאַתְבְּנָאָה בְּעֶלְמָא זְעִיר זְעִיר, עַד
 דְּאַתְחַבְּרַת בֵּיהּ בְּבוֹעִז. וְכֵן קִיּוּמָא דְמַגִּילָה זֶה,
 נַעֲמִי וּבּוֹעִז וְרוּת אֵינּוּן.

כְּתִיב, (בראשית ה) וַיִּתְּהֶלֶךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים וַאֲיַנְנוּ כִּי לָקַח
 אֶתֹּ אֱלֹהִים, מִגּוֹ עֶלְמָא דָּא דְבְנֵי נָשָׂא. וְאַתְמַשְׁךְ
 חֲנוּךְ זְעִיר זְעִיר, עַד דְּאַתְעַבְדַּ מַּה דְּאַתְעַבְדַּ, וְשְׂאֵרֵי
 בְּדוּכְתִּיהּ כְּדָקָא יָאוּת. מַטְטְרוּן רַבְרָבָא וְתַקִּיפָא, מְמַנָּא
 דְּאַנְפִּין, דְּמִינִיהּ אֲזִדְעִזְעִן עֵילְאִין וְתַתְּאִין, וְשְׁלִיטִין וְשְׁמַשִּׁין
 עֵילְאִין דְּקָרִיבִין לִיהּ, לְשִׁלְטָאָה, וְלֹאֲפָקָא מִינִיהּ חֵילָא
 וְעַטְרִין קְדִישִׁין.

אוּף הָכָא נָמִי כְּנֻנְנָא דָּא, מְשִׁיךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּת
 אַבְתְּרִיהּ, וְנִטְלָ לָהּ מְשָׁאָר עַמִּין, וְקָרַב לָהּ לְגַבִּיהּ,
 לְאַפְקָא מִינָהּ חֵילִין וּמְשָׁרִיין קְדִישִׁין.

חֲנוּךְ עָבִיד לִיהּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּזִימְנָא דְנִטְלִיל לִיהּ
 מַאֲתְרִיהּ, תְּפַקִּידוּ בְּדְבִיקוּ כְּדָקָא חֲזִי, בְּעַטְוִרָא דְרוּחַ
 עֵילְאָה. וְקָרָא לִיהּ נַעֲר. וּבְגִינִיהּ, כָּל נַעֲרָה כְּתִיב נַעֲר.
 וְקִיּוּמָא לְגַבִּיהּ עֵילְאָה וְתַתְּאָה. לְגַבִּיהּ עֵילְאָה בְּהֵיא רוּחַ
 עֵילְאָה. תַּתְּאָה בְּהֵיא כְּלִילוּ, דְּאַתְכְּלִיל מְסַטְרָא דְאַתְנִטְל
 מִתַּתָּא.

וְעַל דָּא, שׁוּלְטָנּוּ דִּילִיהּ בְּתֵרִין סְטְרִין, אַחִידָא לְתַתָּא

וְאַחֲרָא לְעִילָא. בְּתִיב, (משלי כב) חֲנוּךְ לַנְּעָר עַל פִּי דְרַבּוֹ
 גַּם כִּי יִזְקִין לֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה. חֲנוּךְ לַנְּעָר, דָּא הוּא מִטְטְרוּ"ן,
 דְּמַשִּׁיךְ לִיה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְתָא, וְאַנְהִיג בֵּיה עַל פִּי
 דְרַבּוֹ, לְפּוּם אוֹרְחִיה דְלִתְתָא. אִי נָמִי עַל פִּי דְרַבּוֹ, בְּדַרְךְ
 שְׂאָדָם רוּצָה לִילְךְ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ. גַּם כִּי יִזְקִין, דְּכְתִיב (תהלים
 12) נֶעַר הָיִיתִי גַם זְקֵנָתִי. וְתַנִּינָן, הָאִי קָרָא שֶׁר הָעוֹלָם אָמְרוּ.
 וְעַל דָּא, גַּם כִּי יִזְקִין לֹא יִסּוּר, לָא יַעֲדִי מַהֲהוּא אוֹרְחָא, בְּגִין
 לְאַתְמִשְׁכָּא לְתַתָּא.

וְאַנָּא שְׂמַעְנָא מְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׂמַעוֹן, דְּקָא מְפַרֵּשׁ לָהּ
 בְּגוּוֹנָא דָּא. וּמַהֲכָא אֲשַׁתְּמַע פּוֹלָא. בְּכוֹ רַבִּי נְהוֹרָאִי
 וְרַבִּי יוֹדָאִי, וְאַמְרוּ, מֵאֵן דְּחָמִי זַנְבִּיה דְאַרְיָה וְדַחִיל, כָּל
 שְׂבִין מֵאֵן דְּחָמִי אַרְיָה מְפָשׁ.

קָמוּ וּנְשַׁקוּהוּ, אָמַר לָהֶם, שְׂמִי יִיסָא זְעִירָא. אָמְרוּ, וְדָאִי דָּא
 רַבִּי יִיסָא זְעִירָא, דְּמִתְאַבְּקָא תְדִיר מַעֲפָרָא דְבוּסְמִין
 דְרַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי.

פְּתַח רַבִּי נְהוֹרָאִי וְדַרְשׁ, (שה"ש ז) וְחַבְדָּ בְיַיִן הַטּוֹב הוֹלֵךְ
 לְדוּדֵי לְמִישְׁרִים. וְחַבְדָּ, אֵלּוּ תַלְמִידֵי חֲכָמִים, שְׂהֵם
 בְּיַיִן הַטּוֹב. מַה יַיִן הַטּוֹב, עוֹמֵד בְּכָאֵן וְרִיחוֹ הוֹלֵךְ לְמַרְחוּק.
 אַף תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, הֵם בְּמָקוֹם אֶחָד, וְתוֹרָתָם הוֹלְכַת
 לְמַרְחוּק בְּכָל מָקוֹם.

וְאַף בְּשֵׁהֶם בְּקָבָר, שְׂפָתוֹתֵיהֶם רוּחַשׁוֹת תּוֹרָתָן. הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (שם) דוֹבֵב שְׂפָתַי יִשְׁנִים. כָּל שְׂבִין בְּמָקוֹם

שְׁעוֹמְדִים עֲמוּדֵי עוֹלָם, עַל אַחַת בְּמָה וּבְמָה. דְּהָא אֶפְיֵלוּ
מִלְּאַבִּי הַשָּׂרֵת, אִין לָהֶם כַּח לְעֲמוּד לְפָנֵיהֶם.

דְּהָא זִימְנָא חָדָא הָוֵה דְּבַר בְּלוּד, אַתָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי
לְמַתָּא. אָמְרוּ לִיה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, מַאי נַעֲבִיד.
קָם וְעָבַר בְּמַתָּא, וְחָמָא בְּנֵי נַשְׂאָ שְׁכִיבָן. אָמַר, כָּל הָאִי
בְּמַתָּא, וְאַנָּא חָכָא, גְּזַרְנָא דְּלִיבְטַל.

שְׁמַעוּ בְּרַת קָלָא דְּהוֹת אָמְרָה, פּוֹקוּ מִחָכָא, דְּהָא רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי חָכָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא גְּזַר וְהוּא
מְבַטֵּל. הָוֵה תַּפְּזָן ר' חֲנִינְיָא, אַתָּא וְאָמַר לִיה לְרַבִּי מַאִיר,
אָמַר לִיה רַבִּי מַאִיר, שְׁבַחָא דִּילִיה מִן יְכוּל לְמִיקָם בֵּיה, אִי
לָאו כְּמִשָּׁה.

פְּתַח וְאָמַר, (במדבר יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה
וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׁים (עֲלֶיהָ) קַטְרֶת. וּכְתִיב,
(ש) וַיִּקַּח אֶהֱרֹן וְגו'. וּכְתִיב, וְהִנֵּה הַחַל הַנֶּגֶף בָּעָם. וּכְתִיב,
(ש) וַיַּעֲמֵד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתַּעֲצֹר הַמִּגֶּפֶה. כּוּלֵי הָאִי
אֶצְטְרִיד לִיה לְמִשָּׁה לְמַטְרַת. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי
בְּמִימְרֵיהּ, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גְּזַר, וְהוּא מְבַטֵּל מוֹתָנָא.

אָמַר לוֹן ר' יִיסָא, הוּאִיל וְאִיתְעָרִית בְּהַנִּי מִילִין עִילָאִין
דְּחֻכְמַתָּא. אַמִּינָא, דְּהָא רוּת כְּשִׁירָה הִיְתָה. אָמַר לִיה
רַבִּי יוֹדָאי, אַף עַל גַּב דְּכְשִׁירָה הִיְתָה, לֹא נִיבַר כְּשִׁירוּתָהּ,
עַד דְּדַבְּקָה בְּאוֹתוֹ צְדִיק.

בּוּא וּרְאֵה, כְּשִׁירָה מְכַל אוֹמוֹת רוּת. מָה אָמַר לָהּ בּוּעִז. (רות

ב) אל תלכי ללקט בשדה אחר גוי, וכה תדבקין עם נְעֻרְתִּי. מה אמרה היא. גם אמר לי עם הנְעָרִים אֲשֶׁר לִי תדבקין. כיון שראתה חמותה כָּדָּ, אמרה לה, לאו הכי. טוב בתי כי תצאי עם נְעֻרְתִּי ולא עם הנְעָרִים.

אמר רבי ייסא, חס ושלום לעדקת זו מדברי גנאי, פשירה היתה. דהכי אמר רבי שמעון, כתיב, ויאמר לה בועז הלא שמעת בתי אל תלכי ללקט בשדה אחר. מאי כתיב לעיל. (שם) אלכה נא השדה ואלקטה בשפלים. מלמד ששננצה בה רוח הקודש. אלכה נא השדה, מאן שדה. דקדקה במהימנותא סגיא. ומאן ניהו. הוא שדה אשר ברכו ה'. והוא שדה של תפוחים קדישין.

מאי כתיב, ויקר מקרה. ובבלעם כתיב, (במדבר כג) ויקר אלהים אל בלעם. ויקר, בלשון קרי וטומאה. והכא שינה ואמר ויקר מקרה, הכא בלשון כבוד. כמא דאת אמר, (תהלים לו) מה יקר חסדך אלהים.

ומה יקר נפגע בה. חלקת השדה וגו', חולקא דהאי שדה דצדיקיא, ותמן אזלת, ואעלת בחולקא חדא, ואוליפת אורחיה, וידעת ביה מאינון קוצרים. ומאן נינהו. תלמידי חכמים, מחצדי חקלא איקרון.

אדהכי והנה בעו בא. הצדיק בא, אתא טעין ברכאן, וכמה קדושין. ויאמר לקוצרים. מאי קוצרים. לעילא אינון בי דינא, סנהדרי גדולה דתמן. ה' עמכם, השתא יהיב להו

בְּרַכָּאן וְקְדוּשִׁים. וְאֵינוֹן אֲמַרִּין יְבָרְכֵךָ ה', יְהִיבִין לִיה
 תּוֹקְפָא לְשִׁאבָא מִמְּקוֹרָא דְחַיִּי, מִגּוֹ עֲלָמָא דְאֲתִי.
 (רות ב) לְמִי הִנְעֵרָה הַזֹּאת. תִּיאוּבְתִיה לְשִׁאֲלָה עֲלָה, דְרַחֲמוּ
 דִּילִיה בְּה. וְהִכִּי אָמַר בּוֹעִינָא קְדִישָׁא רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 מְגִילָה דָא, רִמּוֹז לְתוֹרָה שְׂבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה וְלַעֲלָמָא
 דְאֲתִי. דְהָא אֲתַעֲרַת לְעַדִּיקָיָא, רָזָא דְתוֹרָה שְׂבַכְתָּב,
 לְאֲתַחֲבְרָא בְּתוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה. וּבְגִין כֶּךָ תְּקִינּוּ רַבָּנָן לְמְגִילָה
 זוּ בְּשָׁבוּעוֹת, בְּזִמְנ מִתַּן תּוֹרָה.

(שם) הֲלֹא שָׁמַעַתְּ בְּתִי אֵל תִּלְכִּי לְלֶקֶט בְּשָׂדֶה אַחֵר. אֵלִין
 אֵינוֹן רְתִיכִין קְדִישִׁין, דְּבְרִיר לִיה יַעֲקֹב קְדִישָׁא,
 עֲדָרִין קְדִישִׁין, דְּלֹא מִתְעַרְבֵן בְּאַחֲרֵנִין. כְּדָבָר אַחֵר, (בראשית
 5) וַיִּשֶׁת לוֹ עֲדָרִים לְבִדּוֹ וְלֹא שָׂתָם עַל עֵאֵן לָבֵן. וְעַל דָּא, לֹא
 תִלְכִּי לְלֶקֶט בְּשָׂדֶה אַחֵר, לָא תִתְרַעֵי בְּמַלְכוֹ אוֹחְרִי
 וּבְרִתִּיכִין אוֹחְרֵנִין. וְגַם לֹא תַעֲבֹרִי מְזֵה, מִן אֵילִין בְּתַרִּין
 דִּילָךְ, לָא תְזוּזִי לְעֵלְמִין. מְזֵה לֹא תְזוּזִי מִבְּעַלְיָךְ. לָא תְזוּז
 מִנִּיה לְעֵלְמִין.

(רות ב) וְכֹה תִדְבָּקִין עִם נְעֻרוֹתִי, סְגִיִּין שְׁמָהֵן אֵינוֹן לָהּ, וְחַד
 מְנַהוֹן כ"ה. כְּדָבָר אַחֵר, (תהלים קמח) וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּ"כָה.
 וְכֹה תִדְבָּקִין, עִם אֵלִין רְתִיכִין עוֹלִימְתָאן דְאֲתַבְרִירוּ לָךְ
 לְאֲתַדְבָּקָא בְּהוּ.

מִיד, וַיִּמְד שֵׁשׁ שְׁעוּרִים וַיִּשֶׁת עָלֶיהָ. נָטַל חַד קוֹ הַמְּדָה,
 וְעָבִיד מִשְׁחָתָא, וּמְדַד שִׁית סְטָרִין, דְאֵיתְחַזוֹן לָהּ

לְאֵתְאֲחָדָא בִּיחֻדָא דִּילָהּוּ, וַיְהִי לָהּ נְבִזְבָּזִין וּמַתְנָן. דְּהָא
בְּלֹא אֱלִין, לָא יְכִילַת לְאַעְלָא לְגַבֵּי עֲלָמָא דְאַתִּי.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, (רות ג) שֵׁשׁ הַשְּׁעוּרִים הָאֵלֶּה נָתַן לִי כִּי
אָמַר אֵל תְּבוּאֵי רִיקָם אֵל הַמּוֹתֵךְ. שֵׁשׁ שְׁעוּרִים, אֱלִין
שִׁית סְטָרִין עֲלֵאִין דְקִיִּמָּא עֲלֵייהוּ עֲלָמָא דְאַתִּי, שְׁעוּרִים,
כְּדָבָר אַחֵר, (תהלים כד) שְׁאוּ שְׁעָרִים רָא שִׁיכֶם. וַיִּשֶׁת עָלֶיךָ,
שְׁוֵי עֲלָה לְאַנְהָגָא לָהּ, וּלְבָרְכָא לָהּ. וְעַל דָּא, הִיא כְּלָה
כְּלוּלָה מְכָל שִׁית סְטָרִין.

(ש'רות ב) יְהִי מִכִּירָךְ בְּרוּךְ, מֵאֵן בְּרוּךְ. דָּא שְׁלֵמָה. מְלֻךְ
שְׁהַשְּׁלוּם שְׁלוֹ. וְעַל דָּא, (מלכים א ב) וְהַמְּלֻךְ שְׁלֵמָה בְּרוּךְ.
בְּשָׂמָא דָּא, תְּהֵא מִתְּבָרְכָא מְכָל אֱלִין שִׁית סִטְרִין. כְּדִין
אִיהִי עֲלָמָא דְאַתִּי, יְהֵבַת לָהּ תּוֹסַפְת בְּרָכָאן, עַל אֵינוּן
דְאַיִת לָהּ. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (רות ב) וַתּוֹצֵא וַתִּתֵּן לָהּ אֶת
אֲשֶׁר הוֹתֵרָה מִשְׁבָּעָה. דָּא תּוֹסַפְת קְדוּשָׁן וּבְרָכָאן.

(ש'ס) גַּם כִּי אָמַר אֵלֵי עַם הַנְּעָרִים אֲשֶׁר לִי תִדְבָּקִין. דְּהָא
תִּיאֻבְתָּא דִּילָהּ לְאַתְדַּבְּקָא תְּמִיד עִם הַנְּעָרִים,
אֱלִין כְּרוּבִין קְדִישִׁין, דְכָל תִּיאֻבְתָּא דִּילָהּ בְּהוּ. מְלָה דָּא
בְּרָזָא קְדִישָׁא אִיהוּ.

וְאִי תִימָא, מְלָה כְּדִיבָא אַמְרָת, וְהָא אִיהוּ אָמַר וְכַה
תִּדְבָּקִין עִם נְעוּרוֹתֵי, וְלֹא אָמַר עִם הַנְּעָרִים. אֲלֹא שְׂמָא
דְאַיְקְרֵי כַה, לָא אִיהוּ אֲלֹא כַד אַתְקַנַּת עַל תְּרִין כְּרוּבִים,
לְקַבְּלָא בְּרָכָאן בְּרָזָא דְכ"ה אַתְוֹן דִּיחֻדָּא, דְאַיְנוּן (דברים ו)

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. הָא חֲמִשׁ וְעֶשְׂרִים אֲתוּוֹן
 דִּיחֻדָּא, בְּתַקּוּנָא דְכְּרוּבִים, דְּכִיּוֹן דְּאֲתַקְנַת בְּהוּ, כְּדִין
 אֲתַקְרִי כ"ה, וּכְדִין אָמַר וּכ"ה תְּדַבְּקִין. וְעַם כָּל דָּא, עַם
 נְעֻרוּתִי. דְּכוּלָּא אֲעֻטְרִיד, דְּלֹא לְשַׁבְּקָא לֹון דְּוּכְרִין וְנוֹקְבִין.
 וְגַם לֹא תַעֲבוּרִי מְזֻה. רַב יִבָּא סָבָא אָמַר הָכִי. מְלַמֵּד
 שְׁהִרְאָה לָהּ כְּרוּבִים. וְאִית בְּסַפְרָא דְאָדָם, דְּאִף עַל גַּב
 דְּאֲתַתְּרַב בִּי מְקַדְּשָׁא, דְּלֹא תְזוּזוּ מִחַד כְּרוּב לְעֵלְמִין. כְּנֻוּנָא
 דָּא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (רות ב) וְגַם לֹא תַעֲבוּרִי מְזֻה, לֹא תְזוּזִי
 מִחַד מְנַהוֹן לְעֵלְמִין.

וְעַל דָּא אִיהִי אָמַרְת עַם הַנְּעָרִים, אִינוּן ב' כְּרוּבִים, תְּדַבְּקִין
 וּדְאִי. וְכֵן בְּאִינוּן רְתִיכִין נוֹקְבִי. כְּדָבָר אַחַר, (שם) עֵינִיד
 בְּשָׂדֵה אֲשֶׁר יִקְצְרוּן וְהִלַּכְתְּ אַחֲרֵיהֶן. הַאי קָרָא לְדְרֻשָּׁא הוּא
 דְּאָתָּא. אֲבָל עֵינִיד, (זכריה ד) הֵם עֵינֵי ה' מְשׁוּטְטוֹת בְּכָל
 הָאָרֶץ. בְּשָׂדֵה אֲשֶׁר יִקְצְרוּן, דְּהוּאִיל דְּמְשֻׁטְטִי בְּכָל עֲלָמָא,
 וְהִלַּכְתְּ אַחֲרֵיהֶן לְמַנְדַּע.

הַלּוּא צוּיְתִי אֶת הַנְּעָרִים לְבִלְתִּי נִגְעָד, דְּהָא כְּרוּבִים לָא
 מְשַׁתְּכְּבִי לְעֵלְמִין, בְּגִין לִיְנָקָא מִיְנָה. כְּדָבָר אַחַר,
 (ישעיה סו) לְמַעַן תִּמְצֹו וְהִתְעַנְּגַתֶּם מִזִּז כְּבוֹדָהּ. וּבַהּ הוּא זִימְנָא
 דְּאִיהִי אֲזֻלַּת בְּתַר עֵינִין, לְמַחְמִי כָּל עוּבְדִין דְּעֵלְמָא, אִינוּן
 כְּרוּבִין לָא קְרָבִין בְּהָדָה, וְלֹא מִתְעָרִין לִיְנָקָא מִיְנָה.
 וְצַמִּית וְהִלַּכְתְּ אֶל הַפְּלִים. וְצַמִּית, כִּד תִּיאוּבְתַד לִיְנָקָא
 מְרָזָא דְּעֵלְמָא עִילָאָה, בְּאֲתַעְרוּ דְּאִינוּן כְּרוּבִין,

וּבְגִינָהוֹן אִיהִי מִשְׁתַּקְיָא מִשְׁקִיו עֵילָאָה, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
 וְשָׂתִית מֵאֶשֶׁר יִשְׁאַבּוֹן הַנְּעָרִים, אֵינּוֹן כְּרוּבִים. אֶל הַכְּלִים,
 אֵינּוֹן מְקוּרִין עֵילָאִין דְּאִיקְרוּן אַנְפִּי רַבְרְבִי.

עַד כָּאֵן הוּא דְעֵתִין דְּמִילִין סְתִימִין, וְקְדוּשָׁה עֵילָאָה, בְּמִלִּין
 דְּהֵאִי מְגִילָה, וְכוּלָּא בְּדִיוקְנָא עֵלָאָה, וְרוּזִין סְתִימִין. קָמוּ
 וּנְשָׁקוּהוּ. אָמְרוּ, זַכָּאָה דְרָא דְזָכִי לְכָל הָאִי לְמַנְדַּע מְגוּ
 בוּצִינָא קְדִישָׁא, מְלִין קְדִישִׁין, מְלִין דְּחֻכְמָתָא. עַל דָּא
 כְּתִיב, (משלי א) אֲשֶׁרִי אָדָם מָצָא חֻכְמָה וְאָדָם יָפִיק תְּבוּנָה.
 אָמְרוּ לִיהִ, הָאִי קָרָא אַחְרָא, שְׁמַעַת בֵּיה עֵיקְרָא דְחֻכְמָתָא,
 דְּהֵא אֵינּוּן יַדְעִינּוּן לְמַדְרַשׁ בֵּיה דְרִשָׁא. אָמַר לוֹן, מֵאִי
 הִיא. אָמְרוּ, כְּתִיב, (רות ב) וַיֹּאמֶר לָהּ בַּעַז לָעֵת הָאֵכֶל גִּשְׁי
 הַלֶּם וְאֵכֶלְתְּ מִן הַלֶּחֶם וְטַבְלַת פִּתְתֵי בַחֲמִין. אָמַר לוֹן,
 שְׁמַעְנָא.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה סו) שְׁמַעוּ דְבַר ה' הַחֲרָדִים אֶל דְּבָרוֹ אָמְרוּ
 אַחֲיָכֶם שְׁנֵאִיכֶם מְנַדִּיכֶם לְמַעַן שְׁמִי יִכְפַּד ה' וְנִרְאָה
 בְּשִׁמְחַתְכֶם וְהֵם יִבְשׁוּ. הָאִי קָרָא אוּקִים לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר,
 כִּיּוֹן דְּכְּתִיב שְׁמַעוּ דְבַר ה', מַהוּ הַחֲרָדִים אֶל דְּבָרוֹ.
 אֶלָּא דְבַר ה' בְּכָל אַתְר, דְּרָגָא דְמַהִימְנוּתָא אִיהוּ. בַּר בְּכָל
 אַתְר דְּכְּתִיב שְׁמַעוּ דְבַר ה', אִיהוּ מְלָה דְנִפְיָא מְגוּ
 דְרָגָא הַהוּא, דְּאִקְרִי לִיה דְבַר ה', וְהוּא דְרָגָא דְשָׁרְיָא
 עֲלֵיה. שְׁמַעוּ דְבַר ה', מְלָה דְנִפְיָא מִנִּיה, בְּגוֹן (ירמיה לא) שְׁמַעוּ
 דְבַר ה' גּוֹיִם, מְלָה דְנִפְיָא מִהֵיא דְרָגָא.

הַתְּרַדִּים אֶל דְּבָרוֹ, הֵהוּא דִּרְגָא מְשֵׁשׁ. מֵאן תְּרַדִּים. אֵלּוּ
 יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוּן תְּרַדִּים תְּדִיר עַל אוֹתוֹ דְּבָרָא.
 תְּרַדִּים בְּכַמְּה תְּרַדוֹת בֵּין הָעַמִּים, תְּרַדִּים בְּכַמְּה תְּרַדוֹת,
 לְתַקְנָא לִיה לְהֵהוּא דְּבָרָא.

אָמְרוּ אַחֵיכֶם שְׁנֵאֵיכֶם, אֵלּוּ בְּנֵי עֵשׂוֹ וּבְנֵי יִשְׁמַעֵאל.
 מְנַדִּיכֶם, מֵאן מְנַדִּי לְמֵאן. אֶלָּא אֵינּוּן בְּנֵי דְּוֵי מְנַיִכוֹ,
 דְּלֹא תִּכְלוּן בְּהַדִּיָּהוּ, וְלֹא תִישְׁתּוּן בְּהַדִּיָּהוּ, וְלֹא תִקְרְבוּן
 בְּהַדִּיָּהוּ. וְעַל דָּא אֵינּוּן מְנַיִכוֹ בְּנֵי דְּוֵי.

דְּבָר אַחַר מְנַדִּיכֶם, בְּגִלּוֹתְכוֹן. בְּדְבָר אַחַר, (אֵיכָּה ד) סוּרוֹ
 טַמְא קָרְאוֹ לְמוֹ. וּמֵאֵי קָא אֲמַרִּי. לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד ה',
 בְּגִינָן וּבְגִין נַפְשָׁאן, יִכְבַּד ה', וְכָל יִקְרָא דִּילִיָּה בְּגִינָן הוּא.
 וְכַד יִשְׂרָאֵל מִתְעָרִי, וּמִתְכַּן בְּכָל יוֹמָא חֲדוּה דְּפוּרְקָנָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵינּוּן לָא מְהֵימְנֵי כָּלָל, וְאָמַר נִרְאָה
 בְּשִׁמְחַתְכוֹם, בְּזַמְנָא דְנַחֲתִית הֵהוּא חֲדוּה דִּילְכוֹן. וְהֵם יְבוּשׁוּ,
 כְּמֵאן דְּתַלִּי סוּרְחַנְיָה בְּאוּחְרָן.

בְּדִיּוּרָא דְּבִי אַדְרָא, הָוִי חַד עֲתִירָא וְאִיהוּ חַד, וְאֵינּוּן תְּרִין,
 וְכַחְדָּא הוּוּ. וְכָל עֲטוּרָן וְשִׁמְחָן דְּמְהֵימְנוּתָא
 קַדִּישָׁא, אוּף הָכִי לוֹן בְּלֹא הִיפּוּכָא דְּבִישׁ, דְּקִימִין תְּדִיר
 קַמִּי פִתְחָא דְּבִי מְלַכָּא, לְבַר מְרֻזָּא דְּמְהֵימְנוּתָא. הֵהוּא דְּבַר
 ה', אֵי קְרִי שְׁם טוֹב. כְּמֵא דְּאֵת אָמַר, (קַהֲלַת ז) טוֹב שְׁם. ה'
 אִיהוּ טוֹב.

הֵהוּא סְטָרָא בִישָׁא, אֵינּוּן תְּרִין, דְּכוּרָא וְנוּקְבָא, וְאֵינּוּן

מְחוּבְרִין, וּשְׁמָהֶן דִּילְהוֹן בְּהַפּוּכָא דְבִישׁ, אֱלֹהִים
 אַחֲרִים, אֵל אַחַר, שֵׁם רַע. הֵהִיא נּוּקְבָא, הָכִי אַתְקַרִּיא,
 בְּחַבּוּרָא דְדְכוּרָא, דְאַתְחַבֵּר בְּהֵדָה דִּלָּא מִתְפָּרְשֵׁן.
 וּמִמְנִין עַל שְׂאָר עַמִּין, וְלֹאן בְּגִין שֵׁם דִּילְהוֹן, אַף עַל גַּב
 דְּאִיהִי מְנַדְדָּא וּמְרַחֲקָא מִיְנִיה, אִיהִי עֲמַהוֹן
 בְּגִלוּתְהוֹן. וְלֹא יָדְעִי דְהָא בְּשֵׁם קְדִישָׁא דִּילָן אִינוּן
 מִתְתַּקְפִּין, דְּאִיהִי אַתְּנִנת וְאַתְקִיפַת לְהַהוּא שֵׁם רַע
 בְּחוּבִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל. בְּדַבְרַ אַחַר, (ש"ה"א א) שְׁמוּנֵי נוּטְרָה אַת
 הַכְּרָמִים. וְאַפִּילוּ בְּזִמְנָא דְשְׁלִיטִין, הַהוּא דְקְדוּשָׁא
 דְמַהִימְנוּתָא נְטִיל וְיַהִיב חוּלְק גְרָמָא לְכַלְבָּא, וּמִיְנִיה אַתְּנִנו
 רְשָׁעִים.

מַה בְּתִיב, (רות ב) וַיֹּאמֶר לָהּ בְּעֵז לְעַת הָאֹכֶל. בְּזִמְנָא דְאִיהִי
 אַתְתַּקְנָא מְגוּ תַתָּאי וְעִילָאי. מִתַּתָּאי, בְּקוּרְבָנִין, וְעִלְוִין,
 וְצִלוּתִין, וְרַעוּ דְרַעוּוּא, דְסִלְקָא מִתַּתָּאי. מִעִילָאי, בְּתִיקוּנִין
 רְתִיכִין וּכְרוּבִין, בְּמַאֲכָלָהּ, בְּחֻדְוָה וְרַעוּ. דְדִין אִיהוּ לְעַת
 הָאֹכֶל.

וְרַעוּ דְצַדִּיק חַי לְגַבְהָ, וְאַתְתַּקְנַת עַל רְתִיבָהָ. וּמַה אָמַר
 לָהּ. גְּשִׁי הַל"ם בְּקִישׁוּטֵי דְמִלְכָּא עִילָאָה. וְאַכְלַת מִן
 הַלְחָם, תְּקַבְּלִי מְזוּנָא, וְרַעוּ, וּמִיכְלָא קְדִישָׁא, לְפִלְגָא
 לְאוּכְלוּסִיָּד קְדִישִׁין לְעִילָא וּלְתַתָּא.

וְעַם כָּל דָּא, וְטַבְלַת פִּתֵּךְ בְּחַמֵּין, אִית לָךְ לְנִטְלָא אֹרַח
 טָבוֹל מַהֲהוּא חוּמֵין דְסִטְר שְׂמַאלָא, לְיַנְקָא לְהַהוּא

סְטָרָא בִישָׂא, לְמִיתָזֵן שְׂאָר עֲמִין, וְלֵאחֲזָנָא מִינֵיהּ.
וַיַּעֲבֹט לָהּ קָלִי, מִיכָלָא דְנִפְקָא מֵאִשָּׁא דְסִטְרָא שְׂמַאלָא, בְּגִין
לְמִיחָב מְזוּנָא וְטִרְפָּא לְכוּלָּא, וְאִפִּילוּ לְכַלְבִּים, וְכָל
אִינוּן דְנִפְקִי וּמִתְפַּשְׁטִי מֵהוּא סְטָרָא אַחֲרָא דְמִסְאָבוּ.
וּבְדִין, וְתֹאכֵל וְתִשְׁבַּע וְתִתֵּר. וְתֹאכֵל וְתִשְׁבַּע, מֵהוּא
מִיכָלָא קִדִּישָׁא. וְתוֹתֵר, מֵהוּא מִיכָלָא אַחֲרָא,
דְּאִיהוּ אֲתִיָּא שִׁיּוּרִין שִׁיּוּרִין, מִיכָלָא דְאֲתִי עַל שׁוֹבַע. וְתִתֵּר,
עֲבַד שִׁיּוּרִין לְהוּא מִיכָלָא לְסִטְרָא אוֹחֲרָא.
חֲדוּ ר' נְהוֹרָאִי וְר' יוּדָאִי, וְאָמְרִי, אֲלִמְלִי לָא אֲתִינָא לְעֵלְמָא
אַלָּא לְמִשְׁמַע מִיְלִין אֲלִין, דִּיִּין. (רות א) וַיֹּאכֵל בַּעַז וַיִּשְׁתֶּה
וַיִּיטֵב לָבוֹ. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, מְלַמֵּד שְׂפִירָךְ עַל מְזוּנֹו. מַהוּ
וַיִּיטֵב לָבוֹ. דְּבִרְיָךְ לְהֵאֵי אַתֵּר דְּאֲקָרִי לָב.
רַבִּי נְחֵמְיָה פְּתַח, (דְּבָרִים ח) וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבִרְכַתְּ אֵת ה'
אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. וְאָכַלְתָּ
וְשָׂבַעְתָּ, כָּל הָאוֹכֵל וְאִינוּ מְבָרֵךְ בְּרַכַּת הַמְּזוּן, נִקְרָא
מִשְׁחִית וְגִזְלָן. שְׁנַאֲמַר (מְשָׁלִי כח) גֹּזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְאֹמֵר אִין
פִּשְׁעֵי חֵבֵר הוּא לְאִישׁ מִשְׁחִית.
וְאָמַר ר' יוּדָאִי, גְּדוּל כַּח בְּרַכַּת הַמְּזוּן, שְׂמוּסִיף כַּח בְּרַכָּה
בְּפִמְלִיָּא שֶׁל מַעְלָה. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, גְּדוּל כַּח בְּרַכַּת
הַמְּזוּן, שְׂמוּסִיף בְּרַכָּה עַל מַעֲשֵׂה יָדָיו שֶׁל אָדָם.
רַבִּי בּוֹן וְר' יוֹסִי בְר' חֲנִינָא, הוּוּ אֲזִלִּין בְּאוֹרְחָא לְפִדְיוֹן
שְׁבוּיִם. אֲעָרְעוּ בְּהֵאֵי כְּפַר, דְּמָכּוּ תַּמָּן בְּהַדִּי הוּוּ

אוֹשְׁפִיזָא. בְּפִלְגוֹת לִילְיָא קָמוּ לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא. קָמַת
הָהִיא אֶתְתָּא דְבֵיתָא, וְאֲדַלְקַת לֹון שְׂרָגָא, עַד דִּהּוּ וַיְתַבֵּי,
יְתִיבַת הִיא אֲבַתְרֵייהוּ לְמִשְׁמַע מִילִין דְּאוֹרֵייתָא. אֲשַׁנְחוּ
בָּהּ.

פְּתַח חַד וְאָמַר, (מְשַׁלֵּי ב) גֵּר ה' נִשְׁמַת אָדָם הוֹפֵשׁ כָּל חַדְרֵי
בְּטָן. גֵּר ה' נִשְׁמַת אָדָם, וְדָאֵי. מַה הֵנֵר מְאִירָה
בְּאֶפִּילָה, אִף נִשְׁמַתוֹ שֶׁל אָדָם מְאִירָה לְגוּף.
חַדֵּר וְאָמַר, בְּגֵ' דְבָרִים הָאֵשָׁה זוֹכָה, בְּחֻלָּה, וּבְנֻדָּה,
וּבְהַדְלָקַת הֵנֵר. וּבְלָהוּ תְנִינָן. אֲדַהְכֵי אֶהְדֵּר רִישִׁיהּ,
וְחָמָא לְהָהִיא אֶתְתָּא דְקָא בְכֵיא, קָם אֲבוּהָ וַיְתִיב בֵּינֵיהוּ.
אָמַר לִיה רַבִּי בּוֹן, אֲמַאי קָא בְכֵיא בְרַתִּיךָ. אָמַר, דָּלָא
זְכָתָה לְבַעֲלָא דִילְעֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְאִיהוּ רַבִּינָא בֶן
תְּרִיסַר שָׁנִין, וְאֶפִּילוּ בְרַבַּת הַמְּזוּן לָא יָדַע. וְלָא יָכִילָנָא
עֲמִיה דִּיזְלִיף לִיה. אָמַר לִיה, אֵי הָכֵי, אֵי עֲבַר לִיה בְּאַחְרָא,
וְאֲמַאי יַהֲבַת לִיה בְּרַתִּיךָ.

אָמַר אִיהוּ, לָא יָדַעְנָא בִּיה, אָלָא עַל דְּחַמִּינָא יוֹמָא חַד,
דְּהָא לְמִשְׁמַע חַד קַדִּישׁ, דְּלִינ מְאִינְרָא לְתַתָּא, נְדַרְנָא
עָלֵי לְנִסְבָּא לִיה בְּרַתִּי. נְפַקְנָא מִפִּי בְּנִישְׁתָּא, וַיְהִיבְנָא לִיה
בְּרַתִּי, וְלָא חִיִּישִׁנָּא לְמִילֵי אַחְרֵיתָא, וְלָא אֲשַׁנְחָנָא יְתִיר.
וְהַשְׁתָּא אֲשַׁתְּכַח, דְּאֶפִּילוּ מְלָה אַחַת בְּאוֹרֵייתָא לָא יָדַע,
וְלָא בָּעֵי לְמִילָף מִיָּדִי.

אָמַר לִיה ר' בּוֹן, דִּילְמָא יִזְכָּה לְבַר דִּילִיף לִיה אוֹרֵייתָא (*

סַגִּי. אֲדַהְכִּי, קָם הַהוּא רַבִּיָּא מְעַרְסִיהּ, וְדָלִיג עַלְיָהּוּ,
וַיִּתִּיב בִּינְיָיְהוּ. אֶסְתַּכַּל בֵּיהּ ר' בּוֹן, אָמַר, אֲנָא חֲמִינָא
בְּאַנְפוּי, דְּנִהֲרִירוּ סַגִּי דְּאוּרִייתָא יַפּוּק מֵהַאי עוֹלִימָא.

פְּתַח הַהוּא רוּוק, וְאָמַר, (איוב לב) צָעִיר אֲנִי לְיָמִים וְאַתָּם
יְשִׁישִׁים עַל פֶּן זַחְלָתִי וְאִירָא מַחֲוֹת דְּעֵי אֶתְכֶם. עַד
דְּפְתַח וְאָמַר בְּמִילִין דְּבִרְכַת הַמְּזוּזִין.

וְאָמַר, הַשְׁתָּא דְּאִמְרַת דְּאַפִּילוּ בְּרַכַת הַמְּזוּזִין לָא יִדְעָנָא,
בְּבִרְכַת הַמְּזוּזִין אִית מִלִּין יְדִיעִין, וְהֵם י'. חַד, לְתַקּוּנֵי
פְּתוּרָא כְּפּוּם הַהוּא מְזוּנָא. וּמֵאן דְּלָא הָוָה לִיהּ מְזוּנָא כָּל
כָּד, וַיִּסְדֵּר פְּתוּרָא, אִיהוּ מְשׁוּבָּח, בְּגִין דִּיתִיב לְמִיכַל קַמִּי
מְלָכָא, דְּכַתִּיב, וְאַכְלֶתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ.

תַּנְיִנָּא, נְטִילַת יָדַיִם, קוּדָם אֲכִילָהּ. מֵאן דְּאָכִיל בְּלֹא
נְטִילַת יָדַיִם, בְּאִילוּ אָכִיל טַמָּא. תְּלִיתָא"ה,
נְטִילַת יָדַיִם, דִּיטוּל יְמִינָא בְּשַׁמְאָלָא, וַיִּשְׁמַשׁ בְּשַׁמְאָלָא
לְיְמִינָא. וַיִּטוּל עַד שִׁיעוּרָא דְּפִרְקָא דִּגְזָרוּ רַבָּנִין.

רַבִּיעָא"ה, דְּעָרִיף לְהַגְבִּיהּ יָדָיו לְאַחַר נְטִילָה בְּשַׁעָה
דְּמַבְרַךְ. וַיַּזְווג שְׁנֵי זְרוּעוֹתָיו כְּאַחַת בְּשַׁעַת

הַגְּבִהַת יָדָיו. חֲמִישָׁא"ה, דְּעָרִיף לְמַסְמַךְ בְּרַכָּה לְנְטִילָה זו.
שְׁשִׁי"ת, לְמִיָּהב מְפִיתָא לְעַנְיִים. שְׁבִיעִי"ת, לְבִרְךְ בְּרַכַת
הַמוּעִיא, וְלְדַקְדֵּק בֵּהּ וְאָסוּר לְאַכּוּל בְּלֹא בְּרַכָּה.

שְׁמִינִי"ת, הָאוּכַל עַל שְׁלַחְנוּ, עָרִיף שְׁלֹא יְהֵא גְרַגְרָן וּבְלָעוּ,
אֲלֹא כְּאוּכַל לִפְנֵי הַמְּלָךְ.

תְּשִׁיעִי"ת, צָרִיךְ לומר על שוֹלְחָנוּ דְבָרֵי תוֹרָה. וְיַחֲיד שְׂאִין
 לוֹ עִם מִי לַעֲסוֹק בַּתוֹרָה, הֵי לוֹ בְּבִרְכוֹתָיו.
 עֲשִׂירִי"ת, מִיָּם אַחֲרוֹנִים חוֹבָה, וְלֹא הֶעֱרִיכוּ בּוֹ בְּרָכָה, אַף
 עַל גַּב הַיָּדָיו מְזוּקָמוֹת מְגוֹ מְאֹכֵל. וְאִינוּ מְבָרְךְ עַל רְחִיצַת
 יָדַיִם.

כָּל הַיּוֹם עֲשָׂרָה, אֵינְצִטְרִיכוּ קוֹדֵם בְּרֶפֶת הַמְּזוֹן, וְכֹל חֵד וְחֵד
 אֵת בֵּיה טַעֲמָא מְגוֹ מְתִיבְתָא עִילָאָה. וְאֵנָּה אֶהְדָּר
 עֲלֵיהוּ.

חֵד, לְתִיקוּנָא פְּתוּרָא עַל הַהוּא מְזוּנָא שֶׁל אָדָם, בְּגִין יִקְרָא
 דְּמִלְכָּא, דִּיהִיב לֵיה מְזוּנָא לְגוּפִיה. דְּתַנְיָנָן, קִשְׁיִן
 מְזוּנוֹתָיו שֶׁל אָדָם קָמֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּקָרִיעַת יָם סוּף.
 אֲמַאי קִשְׁיִן. אֵלָּא בְּגִין דְּמְזוּנֵי דְּעֵלְמָא לָּא אֲתִיָּין אֵלָּא מְגוֹ
 דִּינָא. וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶעֱבֵר עַל דִּינָא, וְזָן
 לְרִשְׁעִים, לְהַגְנוּבִים וְלְשִׂאִינָן מְהוּנְגִים. וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא זָן
 לְכוּלָּם, מְקַרְנֵי רְאִים עַל בִּיעֵי כְּנִים.

וְשִׁכְנָה קְאִימַת וְרוּזָה עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. כְּמָה
 דְּכַתִּיב, (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלֶחֶן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'. וְדַאי.
 וְכַתִּיב, וְאֶכְלֶתָ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ. לְפִיכֶךָ צָרִיךְ שִׁהֵיָה
 שוֹלְחָנוּ בַּחֹל עָרוּךְ וְלֹא עָרוּךְ, וּבִיּוֹם שַׁבָּת, צָרִיךְ תּוֹסַפֶּת
 שִׁינוּי אַחַר לְמַעֲלִיוֹתָא.

תַּנְיָנָא, נְטִילַת יָדַיִם קוֹדֵם אֲכִילָה. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין
 דְּאֲכִילָה אֲצִטְרִיךְ נְקִיוֹת, כְּגוּוֹנָא דְּמִלְאֲכֵי הַשָּׂרֵת

לְעִילָא. דְּהָכִי אָמַר רַב הַמְנוּנָא סָבָא, מֵאֵי דְכִתִּיב, (תהלים עח)
 לֶחֶם אַפִּירִים אָכַל אִישׁ. לֶחֶם דְּמִלְאָכֵי הַשָּׁרֵת אוֹכְלִים.
 לְמֵאֵי נִפְקָא מִנִּיה. אֵלָא מַה מִּלְאָכֵי הַשָּׁרֵת אוֹכְלִים
 בְּקְדוּשָׁה וּבִטְהָרָה וּבִנְקִיּוֹת, אַף יִשְׂרָאֵל בֶּן עָרִיכִין
 לְאֹכֹל בְּקְדוּשָׁה וּבִטְהָרָה. דְּכִתִּיב, (ויקרא יא) וְהִתְקַדְּשִׁתֶּם,
 אֵלֹהֵי מִיָּם רֵאשׁוּנִים. וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים, אֵלֹהֵי מִיָּם אַחֲרוֹנִים. כִּי
 קְדוֹשׁ, זֶה שְׁמֵן טוֹב. אֲנִי ה', זו בְּרַפְתְּ הַמְזוּן.

וְהָכִי אָמַרִי. וְהִתְקַדְּשִׁתֶּם, דְּכָל הָאוֹכֵל בְּקְדוּשָׁה וּבִטְהָרָה
 וּבִנְקִיּוֹת, נִדְּמָה לְמִלְאָכֵי הַשָּׁרֵת שֶׁהֵם קְדוֹשִׁים.
 וְדְכִתִּיב כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה', מִלְּמַד, שֶׁעָרִיךְ כּוֹנֵה בְּבְרַפְתְּ
 הַמְזוּן.

וְכָל הָאוֹכֵל בְּלֹא נְטִילַת יָדַיִם, אֲכִילְתוּ טָמֵא. וְשִׁכְנִיתָא מַה
 הִיא אוֹמְרָת. (משלי כג) אַל תִּלְחֶם אֶת לֶחֶם רַע עֵינַי וְאַל
 תִּתְּאוּ לְמִטְעַמּוֹתָיו. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּיֵשׁ מִדַּת פּוֹרְעָנוֹת
 בְּעוֹלָם, וְשִׁמוֹ עֵינַי הָרַע. וְכָל הָאוֹכֵל בְּלֹא נְטִילַת יָדַיִם, אוֹתָהּ
 הַמְדָּה שֶׁל פּוֹרְעָנוֹת שׁוֹרָה עָלָיו. וְכָל אוֹתוֹ הַמֵּאֲכֵל שְׁלָהּ,
 הוּא נִקְרָאת לֶחֶם רַע עֵינַי.

דְּהָכִי אָמַר רַב הַמְנוּנָא סָבָא, שְׁתֵּי מִדּוֹת עוֹמְדוֹת עַל
 שׁוּלְחָנוֹ שֶׁל אָדָם, אַחַת מִדַּת טוֹב, וְאַחַת מִדַּת רַע.
 בְּשִׁהָאָדָם מְקַדֵּשׁ יָדָיו וּמְבָרַךְ, מִדַּת טוֹב אוֹמְרָת, זֶהוּ
 שׁוּלְחָנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִנְהָא יָדִיָּה עַל רֵאשׁוֹ,
 וְאוֹמְרָת לוֹ, עֲבָדִי אַתָּה. עֲבָדוּ שֶׁל מְקוֹם אַתָּה. כְּמָה דְאַתָּה

אָמַר, (ישעיה מ"ט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדֵי אֲתָה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ
אֶתְפַּאֵר.

וּכְשֵׁאִין אָדָם מְקַדֵּשׁ אֶת יָדָיו וְאוֹכֵל. מֵדַת רַע אוֹמְרָת, זֶה
שְׁלִי הוּא. מִיַּד שׁוֹרָה עָלָיו וּמְטַמְּאָה אוֹתוֹ, וּמֵאֲכָלוֹ
נִקְרָא לָחֶם רַע עֵינַי.

עוֹבְדָא הָוָה בְּבָבֶל, בְּחַד בַּר נָשׁ דְּזַמִּין הֵהוּא מִסְפִּינָא
לְמִיכַל, חָמָא לִיהַ דְּלֵא נָטַל יְדוּי וְאָכִיל. הֵהוּא
מִסְפִּינָא קָם מִפְּתוּרָא וְאֵזִיל לִיהַ, קְרִייהַ, וְאָמַר לִיהַ תִּיב
בְּקִיּוּמָךְ וְאָכִיל.

אָמַר לִיהַ, חֶסֶם וְשָׁלוֹם דְּאָכִיל אָנָא עִמָךְ, דְּעֵלְיָךְ כְּתִיב, (משלי
כג) אַל תִּלְחַם אֶת לָחֶם רַע עֵינַי וְכוּ', וְלֵא עוֹד אֵלֵא
שְׂמַמְאָכְךָ טָמֵא. וְכְתִיב, (ויקרא יא) וְלֵא תִטְמְאוּ בָהֶם וְנִטְמְתֶם
בָּם. דְּכָל מֵאֵן דְּשִׁרְיָא עֲלֵיהַ רוּחַ רַע עֵינַי, מְקַבֵּל טוּמְאָה
סְתוּמָה, דְּלִית לָהּ פְּתִיחוּ פְּלָל. אֲתָא עוֹבְדָא קַמִּי רַבָּנָן,
וַיְהִיבוּ לִיהַ לְהֵהוּא מִסְפִּינָא מָאָה זַוְיָ.

בְּכַה רַבֵּי חַגִּי, וְאָמַר, אֲשִׁרְיָכֶם יִשְׂרָאֵל, אֲשִׁרְיָכֶם עוֹסְקִים
בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת. וּמַה מִסְפִּינָא, דְּהוּהוּ כְּפִין, וְעֲצִיר מַעוּי,
וְנִטְר גְּרַמְיָה, וְלֵא תִישׁ אֵלֵא לִיקְרָא דְמָרְיָה. כְּמַה אֲנִר טַב
זַמִּין לְמֵאֵן דְּלַעַן בְּאוּרִיָתָא.

תְּלִיתָאָה, לְנִטְלָא יְמִינָא בְּשַׁמְאָלָא. בְּגִין דְּיְמִינָא אֵית לִיהַ
שְׁבָחָא עַל שְׂמַאָלָא בְּכָלָא, וְאֲעֲטְרִיךְ לְנִטְלָא
לְיְמִינָא בְּשַׁמְאָלָא, וְלִשְׂמָשָׂא לִיהַ. דְּהֵא יְמִינָא דְבַר נָשׁ,

בְּגוֹנָא עִילָאָה, לְמַהוּי לִיה שְׁבָהָא עַל שְׁמָאֵלָא.

דְּאוֹרֵייתָא בְּיַמִּינָא אַתִּייהָבִית. דְּכְתִיב, (דברים לג) מִיַּמִּינוּ אִשׁ
 דָּת לָמוּ. וְכְתִיב, (תהלים קיח) יָמִין ה' רוּמָמָה יָמִין
 ה' עוֹשֶׂה חַיִּל. וְעַל דָּא, כְּאֲשֶׁר יָרִים מִשָּׁה יְדוּ וְגַבְר יִשְׂרָאֵל.
 לְקַדְשָׁא יְדִיו, אֲעֲטְרִיד שְׁמָאֵלָא לְקַדְשָׁא לְיַמִּינָא. כְּהֵן
 שְׁעוּלָה לְדוּכְנָן, מִמִּי נוּטֵל יְדִיו, הָוִי אוֹמֵר מְלוּי,
 דְּאִיהוּ מְסֵטֵר שְׁמָאֵלָא, דְּאִיהוּ מְשַׁמֵּשׁ לְכַהֵן הָעוּלָה לְדוּכְנָן,
 לְמִיּהוּי יַמִּינָא בְּדָקָא יְאוּת, וְלֵאֲתַקְדְּשָׁא מְגוּ שְׁמָאֵלָא. אוּף
 הָכִי נָמִי הָבֵא, יַמִּינָא לֹא בְּעִי לֵאֲתַקְדְּשָׁא אֵלָא מְגוּ שְׁמָאֵלָא.
 תוּ, אֲעֲטְרִיד לְנִטְלָא כָּל פְּרָקִין דִּיד. אַרְבַּעָה סְרִי פְּרָקִין
 אֵינּוּן, דְּאִיקְרוּן י"ד, וְדָא אִיהוּ כִּי יָד עַל פֶּס י"ה, כְּמָא
 דְּאוּקְמִיה רַב הַמְּנוּנָא סְבָא, בְּאַתְרוּן דְּאֵלְפָא בִּיתָא, רִישָׁא
 וְסִיפָא, דְּאִקְרִי א"ת ב"ש. וְכָל אֵינּוּן י"ד פְּרָקִין, בְּרִזָּא
 דְּאֵלְפָ"א בִּיתָ"א, מְגוּ ה' וְלֵעִילָא, וְאִיקְרִי י"ד פְּרָקִין. וְי"ד
 פְּלַחִין לִי"ד, לְמִיּהוּי כָּלְלָא דִּימִינָא בְּשְׁמָאֵלָא, וְשְׁמָאֵלָא
 בְּיַמִּינָא. וְעַל דָּא נְטִילַת יָדִים, לֵאכְלָלָא דָּא בְּדָא.

רְבִיעִיאָה, דְּעָרִיד לְהַגְבִּיהַ יְדִיו בְּשַׁעָה דְּמְבָרַךְ, לְאַחַר
 נְטִילָה, וְיַקְדֵּשׁ יְדִיו. דְּכְתִיב, (תהלים קלד) שָׂאוּ

יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת ה', מֵאִי טַעְמָא.

בְּגִין דְּאַעֲבָעֵן אֵינּוּן דִּיוּקְנָא עִילָאָה. אֲעֲבָעֵן אֵינּוּן חֲמֵשׁ, ד'
 אֲעֲבָעֵן דְּאֵינּוּן מְחוּפְרִים כְּחָדָא, אִית בְּהוּ תְּלַת פְּרָקִין
 בְּכָל חָדָא, דְּאֵינּוּן רְזָא דְּדִיוּקְנָא דְּרִתִּיבָא עִילָאָה. דְּהָא

רְתִיבָא קְדִישָׁא אִיהִי אַרְבַּע, וְאִינוּן תְּרִיסַר פְּרָקִין. וְעַל דָּא
שֵׁם הַמְּפֹרָשׁ דְּאַרְבַּע אַתּוּן, תְּרִיסַר אַתּוּן אִיהוּ. וְדָא הוּא
שֵׁם הַמְּפֹרָשׁ בְּאוֹתִיּוֹתָיו, אִינוּן תְּרִיסַר פְּרָקִין, כָּל פֶּרֶק
וּפְרָק אוֹת אֶקְרִי.

אַעֲבַע יְתִירָה דְּאַתְקְרִי גּוֹדֵל, דְּאִיהוּ חוּץ מִיְנֵיהוּ, וְאִית בֵּיה
תְּרִין פְּרָקִין, אִינוּן תְּרִין פְּרָקִין, תְּרִין אַתּוּן טְמִירִין,
בְּתֵרִין דְּרִגִין עֵילְאִין טְמִירִין, שְׂבַחָא דְּכוּלָּהוּ אִינוּן.
וּמִפְתָּחָא דְּכוּלָּהוּ לְעֵילָא, לְגַבֵּי הַהוּא דְּטְמִיר דְּלָא
אַתְגַּלְיָא, וְאַלִין פְּרָקִין, כּוּלָּהוּ זְקִיפִין לְגַבֵּי
הַהוּא טְמִירָא, לְבַתַּר דְּאַתְקַדְשִׁי. בְּגִין דְּכוּלָּהוּ אַתְבְּרָכְאן
מִיְנֵיהּ.

וְהַשְׁתָּא בִּין דְּאַתְקַדְשִׁי, אַעֲבָען אַעֲטְרִיד לְזַקְפָּא לֹון
לְעֵילָא, לְאַתְעָרָא אִינוּן פְּרָקִין עֵילְאִין קְדִישִׁין. וְעַל
דָּא, ה' אַעֲבָען וי"ד פְּרָקִין דְּאִית בְּהוּן, הָרִי י"ט. וּב' פְּרָקִין
עֵילְאִין, הָרִי כ"א בְּזֹרֵעַ יָמִין, כְּנַגְדָּא אֶהֱיָה שְׂחָשְׁבוֹנוּ כ"א.
וּבֵן בֵּיד שְׂמַאל כ"א, כְּנַגְדָּא אֶהֱיָה שְׂחָשְׁבוֹנוּ כ"א. וְעַל דָּא
אֶהֱיָה אֲשֶׁר אֶהֱיָה.

וְרָזָא, אֶהֱיָה רָא"ש אֶהֱיָה. אֲשֶׁר הֶפְכוּ רָא"ש. וְעַל דָּא אָמַר,
(דְּבָרִים כט) רָאשֵׁיכֶם שְׂבַטֵיכֶם. רָאשֵׁיכֶם, זְרוּעַ יָמִין.
שְׂבַטֵיכֶם, זְרוּעַ שְׂמַאל.

חֲמִישָׁאָה, דְּעָרִיד לְבָרְכָא בְּכּוּנָה, כְּמָה דְּאַמְרִין. בְּגִין
לְאַתְעָרָא בְּרָכְאן לְעֵילָא, בְּדִיוֹקְנָא דְּאַעֲבָען.

שְׁתִּיתָאָה, לְמִיָּהֵב מֵהָהוּא מִיכָלָא לְמַסְפְּנָא, דְּדָא אִיהוּ
 בְּדָקָא יָאוּת. וּמַצְוָה מִן הַמּוֹבְחָר, לְמִיָּהֵב מֵהָהוּא מִיכָלָא
 דְּאִיהוּ אָכִיל, מְכַל שׁוֹפְרֵי דְאִיהוּ תְּאִיב. דְּהָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אֶתְהֵיב מֵהָהוּא מְזוּנָא דְאִיהוּ יְהִיב לְמַסְפְּנָא, בְּגִין
 דְּהָהוּא מִיכָלָא דְאִיהוּ יְהִיב, עֲבָדָא נְיִיחָא לְנַפְשָׁא דְהָאִי
 מַסְפְּנָא, וְחָדִי לִיָּה.

שְׁבִישָׁאָה, לְבָרְכָא בְּרַפְת הַמוֹצֵיא עַל נְהֻמָּא. דְּהָכִי אָמַר רַב
 הַמְּנוּנָא סָבָא, ז' אֲרַעוֹת נִינְהוּ, וְכוּלְהוּ מְדוּרִין
 לְתַתָּא. וּמְכַלְהוּ לָא אֶתְרַעֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֶלָּא בְּתַבֵּל
 דָּא. וּבְכוּלְהוּ לָא הָוָה מְאִינוּן שְׁבַעָה מִינִין, אֶלָּא בְּתַבֵּל דָּא.
 וּבְכַלְהוּ יְהִיב הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּל עֲשָׂבִין, וְכָל יְבוּלֵי
 אֲרַעָא, בְּיַד מְמַנָּן, בַּר מְאִלִּין שְׁבַעַת הַמִּינִין, נְהֻמָּא
 דְּמִיכָלָא דְבְּגִי נָשָׂא. וּבְגִינֵי כֶּד אַעֲטְרִיךְ לְדַקְדַּק בְּהִי
 דְּהַמוֹצֵיא, דְּהָא נְהֻמָּא בִּידִיה אֶתְמַסָּר, וְלָא בִּידָא דְּמַמְנָן.
 וְאִיהוּ דְּאֶפִּיק לִיָּה, וְלָא אַחֲרָא. וְעַל דָּא הַמוֹצֵיא, וְלָא
 מוֹצֵיא.

תְּמִינָאָה, דְּלָא יְהִיא גְּרַגְרָן וּבִלְעָן, אֶלָּא כְּמֵאן דְּאָכִיל קַמִּי
 מְלָכָא. דְּבְרַפְתָּא לָא שְׂרִיָּא בְּמַעוֹי דְּהָהוּא
 דְּאֶשְׁתַּכַּח בִּלְעָן, אֶלָּא בְּהָהוּא דְּלָא אֶשְׁתַּכַּח בִּלְעָן. וּבִלְעָן
 אִיהוּ כְּעֵשׂוֹן, דְּכַתִּיב, (בראשית כה) הִלְעִיטְנִי נָא מִן הָאָדָם הָאָדָם
 הַזֶּה, אֹרַח הִלְעָטָה. מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּחֻיָּיא בִּישָׂא שְׂרִיָּא
 בְּמַעוֹי, וְלָא יִשְׁבַּע. וְלָא עוּד, אֶלָּא דְּאִיקְרֵי רָשָׁע. דְּכַתִּיב,

(משלי יג) וּבִטָּן רְשָׁעִים תִּחְסָר. בְּגִין דָּא בְּעֵי לְמִיכַל בְּנַחַת עַל
פְּתוּרִיהּ, כְּמֵאן דִּיתִיב קָמִי מְלָכָא.

תְּשִׁיעָהּ, לְמִיּהוּי עַל פְּתוּרִיהּ דְּבְרֵי תוֹרָה. דְּהָא תְּנִינָן,
שׁוֹלְחָן דְּלִית בֵּיהּ דְּבְרֵי תוֹרָה, הָרִי הוּא כְּמֵאן
דְּאֵכַל מִזְבְּחֵי מִתִּים, דָּא עֲבוּדָה זָרָה. דְּכִתְיִב, (ישעיה כח) כִּי
כָּל שְׁלַחְנוֹת מְלָאוּ קִיָּא עָאָה בְּלִי מְקוּם. עֲבוּדָה זָרָה אִיקְרִי
קִיָּא עוֹאָה.

בְּגִין דְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא פְּלִיג חוֹלְקִין בְּכָל יוֹמָא וּבְכָל
לֵילִיָּא, מְזוּנִין לְעֵלְמָא, לְעֵילָאִי וּלְתַתָּאִי. בְּלֵילִיָּא,
לְאִינוּן מְלָאכִין דְּמִמְנָן עַל דּוּכְתִיּהוּ, וְשְׁלִיטֵי בְּלֵילִיָּא, אֲכָלִי
בְּלֵילִיָּא, כְּדָבָר אַחֲרָ, (משלי לא) וּתְקַם בְּעוֹד לֵילָה וּתְתֵן טָרְף
לְבֵיתָהּ וְחֵק לְנַעֲרוֹתֶיהָ.

בִּימְמָא, לְאִינוּן מְלָאכִין דְּמִמְנָן עַל דּוּכְתִיּהוּ, וְשְׁלִיטֵי
בִּימְמָא, פְּלִיג לֹון תְּקִדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזוּנָא
בִּימְמָא. כִּיּוֹן דְּפְלִיג לֹון, לְבִתְרִיּהוּ, פְּלִיג לְכָל בְּנֵי עֵלְמָא
דָּא.

כָּל אִינוּן מְלָאכִין דְּלְעֵילָא, בְּעוֹד דְּאֲכָלִי מְזוּנִיּהוּ, כּוּלְהוּ
מְשַׁבְּחֵן וּמוֹדֵן וּמְנַשְׁאָן לְמֵאֲרִיהוֹן, וּלְבִתְרָא אוּף הָבִי.
כְּגוּנָא דָּא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, אַעֲטְרִיךְ לְהוֹן כְּהֵאִי גּוּנָא מְפִשׁ,
לְמַהוּי תְּבֵרִים בְּהַדְרִיּהוּ.

עֲשִׂירָאָה, מִים אַחֲרוֹנִים, דְּאִינוּן חוּבָה, לְאֵעֲבָרָא זוּהָמָא
בִּישָׂא מִינִיהּ, וּלְמִיּהַב חוֹלְקָא לְסִטְרָא בִּישָׂא

מההוא זוהמא דעל ידוי. בגין דלא ישתכח מקטרנא לגביה.
 דתנינן, מדה טובה נטלה ההוא רעותא וכונה הנטילת
 ידי, והמוציא, וברכת הגהנין, וברכת מונא.
 מדה רעה, נטלה ההוא זוהמא דידיים במים אחרונים, ובדא
 יתפרש מיניה, ובדא נטיל חולקיה.

ועל דא פתיב, (רות) ויאכל בעז וישת וייטב לבו, דבריד על
 מזונייה, וחדוי לההוא אתר דאקרי לב, ההוא לב דבעי
 לבא ורעותא דאיניש.

ומים אחרונים חובה, וקביל לון ההוא דאקרי חובה,
 ובאינון מים גיחא דעתיה. בגין דתריין דרגין אלין,
 חד איקרי זכות, וחד איקרי חובה. וכל מלין דדא פתחין
 לזכות, וכל מלין דדא פתחין לחובה, ואתדנו לחובה. ועל
 דא, מים אחרונים אינון חולקין דחובה, דאתהני מהאי.
 ורזא שפיר.

כוס של ברכה צריך י דברים, כמה דאתערו בהו רבנן.
 ברכת המזון בג', צריך כוס. שלא בג', אין צריך כוס.
 מאי טעמא, דכוס של ברכה, אינו מתברך אלא בג', ומג'
 ולמעלה. הא פחות מג', לא.

בג', אמרו רבנן, דהוא אומר נברך שאכלנו משלו. הכא לא
 אמרי למאן מברך, אף על גב דג' אינון, לא אמר נברך
 למי שאכלנו משלו, או לשם, ולא אמרי אלא נברך
 שאכלנו, ולא אמרי למאן.

וְהָבֵא אֵיתְעָרוּ רַבָּנָן, דְּהָאֵי כּוּס שֶׁל בְּרָכָה קִיַּמָּא קַמֵּיהּ,
 וְעֵינָיו מְסַתְּכְלִין בֵּיהּ. וְרָזָא (דברים יא) תְּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ. וְהָהוּא כּוּס שֶׁל בְּרָכָה, נִטְל בְּרֶכֶן וּמְזוּנֵי מְגוּ ג' אָבְהֵן. וּמֵהָהוּא מְזוּנָא דְאִיהוּ נִטְל אֲנֵן אָכְלֵי.

וְעַל דָּא מְסַתְּכְלִין בֵּיהּ, וְאָמְרֵי נְבִר"ד שְׂאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ,
 נִסְכֵּי"ם דְּעַתְנֵנו לְבָרְכָא, בְּגִין דְּאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ, מֵהָהוּא מְזוּנָא דְאִיהוּ נִטְל לְמִיזֵן עַלְמָא.

וְאֵינֵן עֲנִין וְאָמְרִין לְגַבֵּי עַלְמָא עֵילְאָה, בְּרוּךְ שְׂאֲכַלְנוּ
 מִשְׁלוֹ וּבְטוּבוֹ חֵינֵנו. וְהַשְׁתָּא רְשִׁימוּ וְאָמְרֵי דְרָגָא
 יְדִיעַ, דְּכָל מְזוּנָא מֵינִיה נִפְקָא, וְאָמְרֵי בְרוּךְ. מֵאֵן בְּרוּךְ,
 הָהוּא מְלָךְ שְׁהַשְׁלוּם שְׁלוֹ, מְלָךְ עֵילְאָה, דְּכָל בְּרַכָּאן מֵינִיה
 נִפְקוּ. וְהָא בְרוּךְ מְנָא לָן. דְּכַתִּיב, (מלכים א ב) וְהַמְּלָךְ שְׁלָמָה
 בְּרוּךְ, מְלָךְ שְׁהַשְׁלוּם שְׁלוֹ.

וְעַל דָּא, אֵינֵן אָמְרֵי רְשִׁימָא דְדוּכְתָא, מַה דְאִיהוּ לָא אָמַר.
 מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְּהָאֵי עַלְמָא עֵילְאָה שְׁהִיא בִּינָה,
 אָרִיךְ בְּרַכָּאן בְּקַדְמִיתָא לְתֵרִין כְּרוּבִין דְתַחֲתָהּ, וְאֵינֵן
 יְמִינָא וְשְׂמָאלָא, חֶסֶד וּגְבוּרָה. וְעַל דָּא אֲתֵרְשִׁימוּ אֵינֵן
 תֵּרִין, לְמִיעֵבַד רְשִׁימָא דְהָהוּא דְרָגָא עֵילְאָה. הָהוּא דְמְבָרַךְ
 דְאִיהוּ בְּאֲמַצְעֵיתָא, נִטְל כּוּלָא מִבֵּין תֵּרִין סְטֵרִין, וְאִיהוּ
 מְבָרַךְ מִכָּאן וּלְהֵלְאָה, וְאֲרִשִׁים דּוּכְתָא וְדְרָגָא, וּכְדִין
 מְתַבְּסָמִין כְּחָדָא בְּשִׁלְמָא רַבָּה, י"ב שְׁבַטִין דְלַעֵילָא.

וּבְטוּבוֹ חֵינֵנו, וְלָא מְטוּבוֹ. דִּין בְּטוּב הָהוּא עַלְמָא תַּתְּאָה,

דְּנִפְק מִמֵּדַת הַטּוֹב עֲצָמָה, דְּאִתְקַרִיאת טוֹבוּ. כְּדָבָר
 אַחֲרָ, (הושע א) וּפְתָחוּ אֶל ה' וְאֶל טוֹבוּ, אֶל ה' דָּא עֲלָמָא
 תַּתְּאָה. וְאֶל טוֹבוּ, דָּא אֵילָנָא דְחַיִּי. (ירמיה לא) וְנִהְרוּ אֶל טוֹב
 ה', דְּעַל יְדוּ אֵיתְזִנוּ וְאִתְנַהֲרוּ כָּל עֲלָמִין.
 בְּעֲשָׂרָה, דְּהָא כֹּלָא בְּהַסְכְּמָה חֲדָא, מִרִישָׁא עֵילָאָה וְעַד
 סוּפָא דְכָל דְרָגִין, הֵהוּא דְמַבְרַךְ, אָמַר וְאֲרִישִׁים,
 נְבָרַךְ לֵאלֹהֵינוּ.

וְכֵן מִתְמַן וּלְהֵלְאָה, פִּינּוּן דְּמַבְרַךְ בְּרַפְת הֲזִן עַל מְזוּנָא דְנִפְק
 מִגּוּ עֲלָמָא עֵילָאָה, דְּאֵיהוּ מְקוֹר דְּכֹלָא, אֲהַדְר לְבַתֵּר,
 וְאָמַר עַל אֶרֶץ חַמְדָּה, רְזָא דְעֲלָמָא תַּתְּאָה. מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין
 דְּכָל בְּרַכָּאן אֲעֻטְרִיךְ בְּקַדְמִיתָא לְגַבֵּי עֲלָמָא עֵילָאָה, דְּאֵיהוּ
 מְקוֹר דְּכּוּלָּא, וּלְבַתֵּר לְגַבֵּי עֲלָמָא תַּתְּאָה קְדִישָׁא.

בְּגִינוּנָא דָּא קְדִישׁ, יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיה רַבָּא, הֵהוּא שֵׁם
 רַבָּא עֵילָאָה עַל כּוּלָּא, מְקוֹרָא דְחַיִּי, דְּמִינִיָּה נְפָקִין
 כָּל בְּרַכָּאן וְכָל קְדוּשָׁן, וְדָא עֲלָמָא דְאֵתִי. וּלְבַתֵּר מְשִׁיכוּ
 מִיָּה, בְּעֲלָמָא דִּי בְרָא בְרַעוּתִיָּה, עֲלָמָא תַּתְּאָה. בְּגִינוּנָא דָּא
 כָּל בְּרַכָּאן, חוּץ מִתְפַּלָּה בְּבְרָכוֹת שְׁאָדָם שׁוּחָה בְּהֵם, דְּקָא
 מִתְחִיל מִתְתָּא לְעֵילָא.

בְּרַפְת הָאֶרֶץ, דָּא עֲלָמָא תַּתְּאָה, דְּאִתְכַּלֵּל בְּרָזָא דְבְרִית
 וְתוֹרָה. בְּרִית, דָּא אֵילָנָא דְחַיִּי. וְתוֹרָה, עֲמוּדָא
 דְּאֲמַעְעִיתָא. חַיִּים וּמְזוּן, דְּנִפְקִי מִעֲלָמָא דְאֵתִי, לְמִיזֵן בְּהוּ
 עֲלָמָא תַּתְּאָה.

נָשִׁים וְעֶבְדִּים וְקַטְנִים חַיִּיבִין בְּבִרְכַת הַמְּזוּן. אֲבָל הֵם אֵינָן
מְבָרְכִין, דִּהּוּא תַּנְיִנָן, אוֹי לוֹ לְאָדָם שְׂאֵשְׁתּוֹ וּבְנֵיו
מְבָרְכִין לוֹ.

וְאָמַר רַבִּי אָבָא, נָשִׁים חַיִּיבוֹת בְּמִקְרָא מְגִלָּה, אֲבָל הֵם
אֵינָן קוֹרְאוֹת לְאַחֲרִים. אֲבָל חַיִּיבוֹת לְשִׁמוּעַ הַבְּרָכָה
מִפִּי הַמְּבָרֵךְ. כַּעֲיִן זֶה, חַיִּיבַת הָאִשָּׁה לְשִׁמוּעַ הַבְּרָכָה מִפִּי
בַּעֲלָהּ, וְחַיִּיב בַּעֲלָהּ לְהַמְתִּין לָהּ עַל הַשּׁוֹלְחָן, כִּדְרֵי לְשִׁמוּעַ
מִפִּי הַמְּבָרֵךְ.

אֵין שָׁם זָכָר, קוֹרְאִים לְמִי שֶׁמְבָרֵךְ לָהֶם. הָיוּ נָשִׁים הַרְבֵּה,
הַמְּבָרֵךְ עֲלֵיהֶן, אֵינּוּ מְבָרֵךְ בְּשֵׁם. דִּתְנִינָן, נָשִׁים אֵינָן
מַצְטַרְפוֹת לְזִימוּן. וְהוּאִיל וְאֵינָן מַצְטַרְפוֹת לְזִימוּן, אֵין
מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם בְּשֵׁם, דִּיעִיקַר בְּרַכַת הַמְּזוּן בְּזָכָר הוּא, וְלֹא
בַּנְּקֵבָה. אֲבָל מְחַוֵּיבוֹת לְשִׁמוּעַ בְּרַכַת הַמְּזוּן. וּמְחַוֵּיבוֹת
בְּמִקְרָא מְגִלָּה, לְשִׁמוּעַ מִפִּי הַקּוֹרֵא.

בְּרַכַת בְּנֵין יְרוּשָׁלַיִם בְּבִרְכַת הַמְּזוּן, דִּהּוּא אֲנִן מְבָרְכִי עַד
הַשְּׁתָּא לְמַעְלָה, וַיֵּשׁ לְבָרֵךְ לְמַטָּה, וּלְבָרֵךְ עַל בְּנֵין
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, דִּהּוּא מִשָּׁם מְזוּן יוֹצֵא לְכָל הָעוֹלָם. וּשְׂאָר בְּנֵי
הָעוֹלָם אֵינָן גִּיזוּנִים אֲלָא מִשָּׁם, מִן הַתְּמַעִית. וְהַכֹּל הוּא
בְּבִרְכָה רֵאשׁוּנָה, כְּלָל הַכֹּל. וְעַד הָכָא בְּרַכַת הַזִּימוּן.

וּמֵאֵן דְּמְבָרֵךְ בְּרַכַת הַמְּזוּן, חֲדֵי לְעִילָא, וְחֲדֵי לְתַתָּא.
וְאֶצְטְרִיד לְבָרֵךְ בְּחֻדָּא, וּבְרַעוּתָא דְלִבָּא, בְּנֵין
לְמַחְדֵי מֵדַת הַטּוֹב, דְּכִתִּיב וַיֹּאכֵל בְּעֵז וַיִּשֶׁתּוּ וַיִּיטֵב לָבוֹ. דִּהּוּא

היא מִדַּת הַטּוֹב. דְּכַתִּיב, (משלי טו) וְטוֹב לֵב מְשֻׁתָּה תִמְיֵד.
 אֲתוּ חֲבֵרִיָּא וְנִשְׁקוּ לֵיהּ, וְעָבְדוּ חֲדוּהָ וְהִלּוּלָא אַחֲרָא, וְנִמְיֵנוּ
 לְכָל בְּנֵי דּוּכְתָא, וְשׁוֹיּוּהוּ רִישָׁא לְכוּלָּהּ.

(רות א) וַיָּבֹא לְשָׁכֵב בְּקִצֵּה הָעֵרְמָה. רַבִּי נְהוֹרָאִי וְרַבִּי יְהוּדָאִי
 אֲתוּ לְטַבְרִיָּה, שָׁמְעוּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּאָמַר לְהֵאֵי קָרָא,
 וַיֹּאכֵל בְּעֵז וַיִּשְׁתֶּ כּוֹ'. וַיִּיטֵב לָבוֹ, אָכִילַת חַיִּים שָׁל מַעְלָה,
 וּמֵאִינּוֹן חַיִּין חָדִי לְלָבוֹ. וּכְיִזְן דְּחָדִי לֵיהּ, מִיָּד וַיָּבֹא לְשָׁכֵב
 בְּקִצֵּה הָעֵרְמָה, אֵלִין אַבְנִין טַבִּין, וּמְרַגְלִין טַבִּין עֵילָאִין,
 דְּסַחְרִין כּוּרְסִיָּא קְדִישָׁא. כְּמָא דְאֵת אָמַר, (שה"ש ז) בְּטַנְדָּ
 עֲרַמַת חֲטִים סוּגָה בְּשׁוֹשְׁנִים.

וּמֵאִי דְכַתִּיב, (רות א) וַתָּבֹא בְּלֵט וַתִּגַּל מְרַגְלוֹתֶיהָ וַתִּשְׁכָּב.
 שְׂכִיבַת רַגְלוֹי, וְלֹא שְׂכִיבַת לְקִיבְלֵיהּ, וְלֹא לְגַבֵּיהּ.
 וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה, מִכָּאֵן דְּעַד חֲצֵי לַיְלָה לֹא יָדַע. דְּאִין
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנַס לְגַן עֵדֵן עִם הַצְּדִיקִים, אֲלֵא עַד אַחַר
 חֲצֵי הַלַּיְלָה.

דְּהֵא בְּרֵאשִׁיתָא דְּלֵילֵיא, כָּל נִשְׁמַתִּין סְלָקִין, וְעֵרִימַת חֲטִין
 מִתְּתַקְנָא בְּהוֹן. כִּד אֲתַפְּלִיג לֵילֵיא, כְּדִין קָלָא אִיתְעַר
 וְקָרִי, וְהוּא קָלָא אִיתְעַר מִסְטָרָא דְּצַפּוֹן. וְהוּא שְׁלֵהוּבִי
 מְטִי עַד לְהוּא אַתְר דְּאִיקָרִי גְבַר, כְּדִין קָרִי בְּחֵילָא. וְאִיקָרִי
 קָרִיאת הַגְּבַר. וּמֵאֵן אִיהוּ. גְּבַרִיא"ל. כְּטַשׁ הוּא שְׁלֵהוּבָא
 בְּגַדְפוּי דְּתַרְנַגּוּלָא דְּלַתְתָּא, וְקָרָא.

כְּדִין עֵילָא וְתַתָּא בְּקִיּוּמָא דְּדִינָא דְּשְׁמָאֲלָא קִיּוּמָא. וְכְדִין

כְּתִיב, (רות ג) וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיַּחְרַד הָאִישׁ וַיִּלְפַּת
וַהֲנִה אִשָּׁה שׁוֹכֶבֶת מְרַגְלוֹתָיו.

וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה. תַּנּוּן, תֵּלֶת מְשָׁמְרוֹת הַיּוֹי הַלַּיְלָה, וְעַל כָּל
מְשָׁמֵר וּמְשָׁמֵר יוֹשֵׁב הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׂוֹאֵג כְּאָרִי.
וּבְכָל מְשָׁמְרָה וּמְשָׁמְרָה מְלֹאכִין יְדִיעִין, מִמֶּנּוּ בְּלִילִיָּא
בְּאֵילִין תֵּלֶת מְשָׁמְרוֹת.

בְּמְשָׁמְרָה הָרֵאשׁוֹנָה, אֵינּוֹן מְלֹאכִין דְּאִמְרִין שִׁירְתָּא בְּרִישׁ
לִילִיָּא. וּמֵאֵי קְאִמְרִי. (תהלים כד) לְדוֹד מְזֻמּוֹר לֵה'
הָאָרִץ וְגו', (שם) מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה'. (שם) נָקִי כַפַּיִם וְבַר יָלֶבֶב
וְגו'.

בְּגִין דְּכָל נְשָׁמְתִין דְּבְנֵי נְשָׂא, נִפְקוּ וּבְעָאן לְסֻלְקָא. כּד
סֻלְקִין לְדוּכְתָּא דְּאֵילִין מִמֶּנּוּ דְּמְשָׁמְרָה רֵאשׁוֹנָה
קִיָּמִין, אֵית תַּפְּן תֵּלֶת מְאָה וְשִׁיתִין וְחַמֶּשׁ הֵיכְלִין, כְּחוּשְׁבָן
יוֹמֵי שְׁתָּא, וּמִמֶּנּוּ תִּרְיָסִין עֲלִיָּהוּ.

אִי זְכָאִין אֵינּוֹן נְשָׁמְתִין, פְּתַחֲיִן לְהוֹן פְּתַחֲיִן עֵילָאִין. וְאִי
לָאוּ, דְּחִיָּין לֹון לְבַר, וְאִזְלִין וּמְשַׁטְטִין בְּכָל עֲלָמָא, וּפְנֵעִי
בְּאֵינּוֹן רוּחִין בִּישׁוּן, וְאוּדְעִין לְהוֹן מִילִין, מְנַהוֹן כְּדִיבִין,
וּמְנַהוֹן קְשׁוּט. אִי זְכָאִין לְאֵעֲלָא, פְּתַחֲיִן לְהוֹן פְּתַחָא, וְעֵאֲלִין
וְסֻלְקִין לְדוּכְתָּא דְּאֵינּוֹן אוּחְרַנְיָתָא.

מְשָׁמְרָה שְׁנַיָּה, תַּפְּן אֵינּוֹן מִמֶּנּוּ אֲחֻרְנִין, אִיקְרוּן אֲבֵלִי
עִיּוֹן, דְּקָא מְתָאֲבֵלִי עַל חוּרְבַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

וּבְתַהוּא שְׁעֵתָא דְּקָרִיאַת הַנְּבִיר, דְּאִיתְעַר תַּהוּא שְׁלַהּוּבָא

דְּסֵטֶר עָפוֹן, מֵהָהוּא אֶתְעָרוּ דְּהָהוּא שְׁלֵהוּבָא, כִּד
 נִחְתָּא לְהָאֵי עֲלָמָא, עַד גְּדִפֵי תִרְנַגּוּלָא דְּהָאֵי עֲלָמָא, קָרִי
 בְּחֵיל, וְאָמַר, אֶתְעָרוּ לְבִכְיָא דְּבִי מִקְדָּשָׁא, כָּל אֵינּוֹן
 מְאָרִיִּהוֹן דְּשָׁלוֹם דְּכִתִּיב, (ישעיה לג) מִלְּאֲבֵי שָׁלוֹם מֵר יִבְכְּיוּן.
 מֵאֵן דְּחָמָא בְּכִיָּא, וּמֵאֵן דְּלֵא חָמָא בְּכִיָּא, כּוּלְהוּ מִתְּכַנְשִׁין
 לְבִכְיָא דְּבִי מִקְדָּשָׁא. מֵאֵן חָמָא עֲרֵבוּבִיָּא דְּכָל חֵילֵי
 שְׂמִיָּא, וְכָל רְתִיכִין קְדִישִׁין גָּעוּ וּבְכוּ.

וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גָּעִי וּבְכִי, וּבְעֵיט בְּתִלְת מְאָה וְתִשְׁעִין
 רְקִיעִין. וּכְדִין, בְּהֵיִא שְׁעֵתָא בְּתִיב, (רות ב) וַיְהִי
 בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיַּחֲרֵד הָאִישׁ וַיִּלְפֹּת. הָאִישׁ, דָּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, דְּשָׂאג וַיְהִיב קָלָא עַל חוּרְבַן דְּבִי מִקְדָּשָׁא. הַדָּא הוּא
 דְּכִתִּיב, (ירמיה כה) ה' מִפְּרוּם יִשְׂאָג וּמִמְעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוּלוֹ.
 שְׂאֹג יִשְׂאָג עַל נְוָהוּ, דָּא שְׂכִינְתָּא. וַיִּלְפֹּת, כְּדָבָר אַחֵר (איוב
 ו) יִלְפָּתוּ אֲרָחוֹת דְּרָכָם.

כְּדִין אִיהוּ בְּעֵט בְּרְקִיעִין כּוּלְהוּ, וְכָל חֵיִלִין, וְכָל רְתִיכִין,
 בְּכָאֵן וּמִתְּאֲבָלָן בְּהָהוּא שְׁעֵתָא. מֵאֵי קְאָמְרִי, (תהלים עט)
 אֱלֹהִים בָּאוּ גּוֹיִם בְּנַחֲלֹתָךְ וְגו'. נִתְּנוּ אֶת נִבְלַת עֲבָדֶיךָ וְגו'.
 (שם קלז) עַל גְּהָרוֹת בְּכָל וְגו'.

וַיִּלְפֹּת, אִמְאֵי. בְּגִין, וְהֵנָּה אִשָּׁה שׁוֹכְבַת מְרַגְלוֹתֶיהָ, שְׂכִיבַת
 לְעַפְרָא, מְהַדְקָא בֵּין רַגְלֵיהָ, דָּא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל. כְּדִין
 בְּהֵיִא שְׁעֵתָא אִיהִי אִיתְעָרַת לְגַבִּיָּה, וְהוּא שְׂאִיל לָהּ, מִי
 אֶתְּ בִתִּי בְּנִלּוֹתָא. וּמִי אֶתְּ בְּשַׁעֲתָא דָּא.

וַתֹּאמֶר אֲנֹכִי רוּת אֲמַתְךָ. מְרוֹת בְּצַעְרֶיךָ, מְרוֹת מִכְאוּבֵיךָ
עַל בְּנֵי דְאִינוּן בְּגִלוּתָא. וְעַל פְּלִטְרִין קַדִּישִׁין
דְּאֵתְרִיכְנָא מְנִייהוּ, וְלֹא דִי דְאֵתְרִיכְנָא, אֲלֵא דְמַחְרְפִין
וּמְקַלְלִין בְּכָל יוֹמָא עֲלֵיהוּ, וְלִית לִי פּוּמָא בְּגִלוּתָא
לְאַהֲדָרָא לֹון.

(* (רות ג) וַיֹּאמֶר בְּרוּכָה אַתְּ לַה' בְּתֵי הַטְּבַתְּ חֲסִידְךָ הָאֲחֵרוֹן
מִן הָרֵאשׁוֹן לְבִלְתִּי לָכֶת אַחֲרֵי הַבְּחוּרִים אִם דֵּל אִם
עָשִׂיר. אָמַר לָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּרַתִּי, אֲדַכֵּר קְדָמִי, כַּד
דָּוַד מְשִׁיחִי אֵתְרַךְ מִירוּשָׁלַם, וְהוּא אָתָּא עַד בְּחוּרִים,
וּנְפִיק שְׁמַעֵי בֶן גֵּרָא מִן הַיְמִינִי לְגַבֵּי מְשִׁיחִי, וְגַדִּיף וְקִילֵל
לְגַבִּיהָ, וְשָׁתִיק. כְּהֵאֵי גִידוּפָא לָא הָוָה גִּידוּפָא. וְקִלִּיל לִיהָ
קְלָלָה נְמַרְצָת, וְלֹא חֵיִישׁ לְאַתְבָּא לִיהָ, וְשָׁתִיק.

וְהַשְׁתָּא בְּגִלוּתָא, אוּף הָכִי טִיבוּ וְקָשׁוּט סִגֵּי עֲבָדַת עַמִּי,
וְאוּטִיבַת דָּא טִיבוּ בְּתַרְאָה, מַהְהוּא קְדָמָה דְהוּה
מִבְּחוּרִים, וְלֹא אֵת חֵיִישָׁא לְמִיְהוּדָא בְּתַר חִירוּפִין וְגִידוּפִין
דְּשָׂאָר עַמִּין, דְּאִינוּן כְּהֵהוּא מִבְּחוּרִים. אִם דֵּל, דָּא
אַסְפְּסִינּוּם דְלֹא בַר מְלָכָא הוּה. וְאַם עָשִׂיר, דָּא נְבוּכַדְנֶצַּר
מְלָכָא בַר מְלָכָא רִישָׁא דְדַהֲבָא.

וְחַכְמַתָּא דְשְׁלֵמָה לְגַבֵּי שְׁמַעֵי, מֵאִי כְּתִיב בִּיהָ. (שְׁמוּאֵל ב טז)
צֵא צֵא אִישׁ הַדְּמִים וְאִישׁ הַבְּלִיעֵל. פּוּק פּוּק תְּרִי
זִמְנִי, פּוּק מִירוּשָׁלַם, פּוּק מִבֵּיתְךָ. אָמַר לִיהָ שְׁלֵמָה אָנָּא
לָאוּ הָכִי אֲלֵא בְּנֵה לְךָ בֵּית בִּירוּשָׁלַם וְגו', (מַלְכִים א ב) וְהָיָה

בְּיוֹם צֵאתְךָ וְגו'.

וְעַל דָּא אָמַר לִיהּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַטְבַּת תְּסַדֵּךְ הָאֲחֵרוֹן
מִן הָרֵאשׁוֹן, דְּאִתְקַיֵּמַת בְּקִיּוּמָא לְגַבְאִי, וְלֹא חֵיִישַׁת
לְחֵרוּפָא וְגִידוּפָא דְשָׂאָר עִמִּין. אָבֵל לִינִי הַלִּילָהּ, הָוִי הַשְׁתָּא
בְּגִלוּתָא, וְאִנְהִינִי לְבְנִיד תַּמָּן בְּאוּרִייתָא וּבְעוּבְדִין טְבִין.
וְאִם יִסְהַדֵּן עֲלֶיךָ עוּבְדִין טְבִין לְמַפְרוּק לָךְ, וּפְרוּק. וְאִם לֹא,ּ
וּגְאֵלְתִּיךָ אֲנָכִי. חִי ה' שְׂכָבִי עַד הַבֶּקֶר, עַד דֵּיִיתִי צְפָרָא
וְנִהִירוּ דְפּוֹרְקָנָא.

בְּשַׁעְתָּא דְאִתְפְּלִיג לִילָיָא, אִיהִי אִיתְעַרַת לְגַבְיָהּ, בְּדִין
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָעִיל בְּגִינְתָא דְעֵדָן, עִם
צְדִיקָיָא, לְאִשְׁתַּעֲשַׂעָא בְּאוּרִייתָא בְּגִינְתָא דְעֵדָן, עַד יוּמָא.
בְּדִין אֲתִי גּוֹאֵל. אִימַתִּי. בְּזַמְנָא דִּישְׂרָאֵל מַעְלָן צְלוּתָא,
וְסַמְכִין גְּאוּלָּה לְתַפְלָהּ. וְיִשְׂרָאֵל שְׂרִינָן עַל אֲרַעָא
קְדִישָׁא. וְכַד לֹא סָמִיד גְּאוּלָּה לְתַפְלָהּ, אִזּוּ לֹא סָמִיד דָּא
לָדָא, וְאִזְלַת בְּגִלוּתָא.

(רות ד) וְהִנֵּה הַגַּאֵל עִבֵּר אֲשֶׁר דְּבַר בְּעוּ, דָּא אִיהוּ גּוֹאֵל קְרוּב,
יְתִיר קְרוּב לְפּוֹרְקָן, סְגִי קְרוּב לְעֵלְמָא דְאֲתִי, וְיִמִּינָא
עִילָאָה.

וַיֹּאמֶר סוּרָה שְׂבָה פַּה פְּלוּנִי אֶלְמוּנִי. מֵאִי אֶלְמוּנִי. אֶלְמוּנִי
מִפְּשִׁי. דְּהָא כְּתִיב, הַשֵּׁיב אַחֲזֹר יְמִינוֹ. אֲמַאי אֶלְמָא,
בְּגִין דְּהָא עַד קִין הֵימִין שְׂכִיבַת לְאֲרַעָא, בְּדִין הוּא אֶלְמוּנִי.
פְּלוּנִי מְכוּסָה, גְּנוּז מִיּוּמָא דְאִתְבְּרִי עֵלְמָא.

(ש) לֹא אוֹכַל לְגַאֵל לִי פֶּן אֲשַׁחִית אֶת נַחֲלָתִי. מִכָּאן, דְּתַרִּין
 מְשִׁיחִין אֵינּוּן, גּוֹאֵל קָרוֹב וְגוֹאֵל רְחוֹק. גּוֹאֵל קָרוֹב,
 מִסְטָרָא דִּימִינָא. גּוֹאֵל רְחוֹק, דָּא מְשִׁיחָא בְּן יוֹסֵף. וּמֵאן
 אִיהוּ. יוֹסֵף דְּאֶקְרִי צְדִיק. וְדָא אִיהוּ מְשִׁיחָא דְאֶתִי רֵאשׁוֹן.
 לֹא אוֹכַל לְגַאֵל לִי, דְּהָא יְמִינָא דְאִיהוּ לְאַחוּרָא, דְּכַתִּיב
 (איכה ב) הַשִּׁיב אַחֲזֹר יְמִינִי, כְּתִיב בֵּיהּ, הוֹשִׁיעָה יְמִינֶךָ
 וְעַנְנִי. וְעַד דְּאֶתּוּשַׁע דָּא, לֹא אוֹכַל לְגַאֵל לִי.

גַּאֵל לְךָ אֶתְּהָ אֶת גְּאֻלָּתִי. דְּהָא מְשִׁיחָא בְּן יוֹסֵף אֶתִי וְיַפְרוֹק
 קַדְמָאָה, לְבַתֵּר אֶתְעָרָא יְמִינָא בְּגִיזָא, דְּאִיהוּ גְּבוּז
 לְתַרִּין צְדִיקִים הַלְלוּ, צְדִיק וְצַדִּיק. וְעַל דָּא תְּנִינֵן, דְּאִיהוּ גְּבוּז
 לְצְדִיקִים. וּבְזָה יְקוּמוּן וְיַתְחַבְּרוּן בְּתִיאֻבְתָּא בְּגִיזָא,
 לְמִיעֵבַד אֵיבִין וּפִירִין בְּעֻלְמָא, וּכְדִין יְמִין ה' רֹמְמָה.

(רות ד) וַיֹּאמֶר הַגַּאֵל לְבַעַז קְנֵה לְךָ וַיִּשְׁלַף נַעֲלוֹ. בְּדָבָר אַחֵר
 (איוב ב) שָׁלַף וַיֵּצֵא מִגּוּה. בְּאִיתְעָרוּ דְּבְרִית מְשַׁתְּעִי,
 וּבְלָשׁוֹן כָּבוֹד. דְּכִיּוֹן דְּאִיתְעָר יְמִינָא לְגַבִּי צְדִיק, מִיָּד
 וַיִּשְׁלֹף נַעֲלוֹ. אֶתְעָרוּ דִּילִיָּה לְגַבִּי עֲלָמָא תַתְּאָה. כְּדִין
 אִיתְעָר לְמַעֲבַד אֵיבִין בְּעֻלְמָא, בְּחִילָא דְּהָהוּא גּוֹאֵל קָרוֹב.
 וְאֶתְעָר לִיָּה לְגַבִּי עֲלָמָא, וַאֲמַר קְנֵה לְךָ.

עַד כָּאן רְזִין דְּמַגִּילָה זֹו. אֶתּוּ רַבִּי נְהוֹרָאִי וְרַבִּי יְהוּדָאִי,
 וּנְשַׁקּוּ רֵאשִׁיָּה וִידוּי. אָמְרוּ וְדָאִי גְּהִירוּ דְּסִינֵי הָכִי גְּמִי
 קַמִּיָּה, בּוֹצִינָא דְּנְהוֹרָאִי אִיהוּ.

(רות ד) וְזֹאת לְפָנַיִם בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאֻלָּה וְעַל הַתְּמוּנָה לְקַיָּים

כָּל דְּבַר שֶׁלֶף אִישׁ נַעֲלוּ וְנָתַן לְרַעְהוּ וְזֹאת הַתְּעוּדָה
 בְּיִשְׂרָאֵל. רַבְּנָן פְּתַרֵּי קָרָא, וְאָמְרוּ, דְּכַתִּיב, (תהלים קב) לְפָנַיִם
 הָאָרֶץ יִסְדֶּת וּמַעֲשֵׂה יְדִידָה שָׁמַיִם. כְּשֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 עוֹלָמוֹ, לֹא בָרָא אוֹתוֹ אֶלָּא עִם הַתּוֹרָה. וְהַתּוֹרָה הִיְתָה
 אֲלֵפִים שָׁנָה קוֹדֵם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם. דְּכַתִּיב, (משלי ח) וְאֶהְיָה
 שְׁעֵשׂוּעִים יוֹם יוֹם.

דְּתַנִּינָן, כְּשֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, הֵכִין אֶת
 הַתּוֹרָה. דְּכַתִּיב, (איוב כח) אֲזִי רָאִה וַיִּסְפְּרָהּ וַגּוֹ'. וּבָרָא
 בְּהַ הָעוֹלָם, וְאַחַר כֵּן גִּנְזָהּ. עַד שֶׁבָרָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן,
 וְלִימְדָהּ לוֹ. דְּכַתִּיב, (שם) וַיֹּאמֶר לְאָדָם וַגּוֹ'.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, עָמְדוּ כָּל הָאוֹתִיּוֹת לְפָנָיו, זֹאת אוֹמְרָת, בִּי
 יִבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, וְזֹאת אוֹמְרָת,
 בִּי יִבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹלָמוֹ. עָמְדוּ לְפָנָיו כָּל הָאוֹתִיּוֹת
 לְמַפְרַע, בְּתַש"ר.

בְּאֵה ת', וְאָמְרָה לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם,
 רְצוֹנָךְ לְבְרֹא בִּי אֶת עוֹלָמְךָ, שְׂאֵנִי חֲתִימָת כָּל
 הָאוֹתִיּוֹת, וְעוֹד שֶׁשְׂמֶךָ הוּא אֶמֶת בִּי נֶחֱתָם. אָמַר לֵיהּ, לֹא.
 אֵינְךָ כְּדָאֵי לְבְרֹא בְּךָ אֶת עוֹלָמִי, שְׂבָךְ עֲתִידִין כְּפָה
 צְדִיקִים מִבְּנֵי לָמוֹת. דְּכַתִּיב, (יחזקאל ט) וְהַתְּנִיתָ ת"ו עַל
 מַעֲחֹת הָאֲנָשִׁים וַגּוֹ'. וּמִיָּד יַעֲבֹה לְפָנָיו בְּפָחֵי נַפְשׁוֹ.

עָמְדָה שִׁי"ן לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאָמְרָה לְפָנָיו, רַבּוֹנוּ
 שֶׁל עוֹלָם, רְצוֹנָךְ לְבְרֹא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שֶׁשְׂמֶךָ

שְׁהוּא שְׂדֵי חֲתוּם בִּי. אָמַר לָהּ, לֹא אֵיבְרִי בְּךָ אֶת עוֹלָמִי.
 עַד שָׁבָאוּ ק"ר מְחוּבְּרִים יַחַד, אָמַר, לֹא אֵיבְרִי בָּהֶם אֶת
 עוֹלָמִי. וְכֵן בָּאוּ לְפָנָיו בּוֹלָם, עַד כ"ף.

בֵּינָן שִׁירְדָה כ"ף מֵעַל הַכֶּתֶר, נִזְדַּעְזַע הַכֶּתֶר, וְנִזְדַּעְזְעוּ
 שְׂמוֹנִים אֲלֶיךָ רַבּוֹא מִרְגְּלֵיּוֹת הַקְּבוּעִים בַּכֶּתֶר. אָמַר
 לָהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לָמָּה אַתֶּם מִזְדַּעְזְעִים. אָמְרוּ, רַבּוֹנוּ
 שֶׁל עוֹלָם, כָּל טוֹבֵינוּ, וְכָל כְּבוֹדֵינוּ, אֵינוֹ אֶלָּא בָּאוֹת כ"ף.
 וְעַכְשָׁיו יֵרְדָה מֵעֲלֵינוּ.

אָמְרָה לְפָנָיו, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְצוֹנְךָ לְבְרוּא בִּי אֶת עוֹלָמְךָ,
 שְׂאֵנִי אוֹת שֶׁל כְּבוֹדְךָ. גָּעַר בָּהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 אָמַר, כ"ף כ"ף, חֲזוֹר לְמִקּוּמְךָ, וְלֹא יִשְׁאַר הַכֶּתֶר שְׁלִי גְרוּעַ,
 וְלֹא אֵבְרָא בְּךָ אֶת עוֹלָמִי, שֶׁבְּךָ עֵתִידִין לִיכָשֵׁל בָּמָה אֲלֵפִים
 מִיִּשְׂרָאֵל. שְׁנַאֲמַר, (שְׁמוֹת ל"ב) וַיִּפֹּל מִן הָעַם בַּיּוֹם הַהוּא
 כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלֵפֵי אִישׁ. מִיַּד חֲזָרָה מִלְּפָנָיו בַּפְּחֵי נַפְשׁ, וְכֵן
 בּוֹלָם.

עַד שָׁבָאָה בִּי"ת, וְאָמְרָה לְפָנָיו, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְצוֹנְךָ
 לְבְרוּא בִּי אֶת עוֹלָמְךָ, שְׂאֵנִי אוֹת שֶׁל בְּרָכָה, וּבִי
 מְבָרְכִין אוֹתְךָ בְּנֵיךָ יִשְׂרָאֵל הַעֲתִידִים לָבֹא בְּעוֹלָם,
 וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ. אָמַר לָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּךָ
 וּבְדַאי אֵיבְרִי אֶת עוֹלָמִי, וְאַתְּ רְאוּיָה לְכָךְ.

עֲמָדָה אוֹת אֲלֶיךָ, וְלֹא נִכְנָסָה לְפָנָיו. אָמַר לִיהִ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, אֵל"ף אֵל"ף לָמָּה לֹא תִכְנָסִי בַּשָּׂאֵר כָּל

הַאֲוֹתִיּוֹת שֶׁנִּכְנְסוּ לְפָנַי. אֲמַרָה לְפָנָיו, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, מִפְּנֵי
 שָׂרְאִיתִי כָּל הַאֲוֹתִיּוֹת שֶׁנִּכְנְסוּ לְפָנָי, שִׁיָּצְאוּ בְּפִחֵי נֶפֶשׁ.
 וְכִבֵּר גִּתְתָּ לָאוֹת בִּי"ת רְשׁוֹת, שֶׁתִּבְרָא בָּהּ אֶת עוֹלָמְךָ, וְאִין
 רָאוּי לְמַלְךְ הַמַּלְכִּים, לְמִי שֶׁנִּתֵּן מִתְּנָה, לְהַעֲבִירָה מִמֶּנּוּ,
 וּלְפִיכֶךָ עֲמַדְתִּי בְּמִקְוָמִי. אֲמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוֹאִיל
 וְכֶךָ הוּא, אֶתֶּת תְּהִי רֵאשׁוֹנָה לְכָל הַאֲוֹתִיּוֹת. כֶּךָ אֲנִי מִתְּעַלָּה,
 לְהַקְרֵא כֶּךָ שְׁמִי אַחַד.

וּבִתְוֹרָה הִזְיָה מִשְׁגִּיחַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבִזְרָא אֶת הָעוֹלָם.
 וְהָא בָּאוֹת ב' בְּלִבְד בְּרָא אֶת הָעוֹלָם, וְאֶתֶת אֲמַרְתָּ
 בִּתְוֹרָה כּוּלָּהּ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם.

אֲלָא מְלַמֵּד, שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָאוֹת בִּי"ת, כְּמִין
 קוּמְטָרָא דְאַסְקוּפָא זוּ, וְכָל הַאֲוֹתִיּוֹת בָּאוֹת וּמְרָאוֹת
 בָּהּ אֶת כַּחֲזוֹ, וְכָל הַאֲוֹתִיּוֹת עֲמַדּוּ בָּהּ. לְפִיכֶךָ, בִּתְוֹרָה מִמָּשׁ
 הַשְּׁגִיחַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבְרָא אֶת עוֹלָמוֹ.

רַב הוֹנָא אָמַר, בַּא וּרְאֵה, שְׂאִין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַפֵּחַ
 שְׂכַר כָּל בְּרִיָּה, אִפִּי עַל פִּי שֶׁהַאֲוֹתִיּוֹת נִכְנְסוּ לְמִפְרָע,
 תַּש"ר, וְהִדִּיחָן מִלְּפָנָיו, וְנָתַן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַכְּבוֹד
 לָאוֹת ב'. כְּשֶׁבָא לְבְרָא אֶת עוֹלָמוֹ, בָּא וְעֲרַפֵּן לָאוֹת ב',
 דְּכִתִּיב בְּרֵאשִׁית. הִרִי לָךְ תַּש"ר, וְאוֹת א', וְאוֹת יו"ד,
 נַעֲטָרְפוּ עִמָּהּ.

וְאוֹת ב' נִטְלָה כָּל הַאֲוֹתִיּוֹת עִמָּהּ, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָא
 בָּהֶם אֶת עוֹלָמוֹ. וְהַאֲוֹתִיּוֹת כּוּלָּם נִקְרְאוּ לְפָנִים. מֵאִי

מַעֲמָא, מִפְּנֵי שְׁנִבְרָאוּ אֲלֵפִים שָׁנָה קוּדְם שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם.
 וּבִתּוֹרָה שְׁנִבְרָאָה לְפָנִים, בְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
 עוֹלָמוֹ. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (זְתַהֲלִים קַב מַה מִּקּוּם הָאוּת דִּ? = מְשַׁלִּי ח)
 לְפָנִים הָאָרֶץ יִסְדֶּת וּמַעֲשֵׂה יְדִידָא שְׁמַיִם.

רַבִּי חֲנִינָא אָמַר, מֵאוֹתָם דְּבָרִים שְׁעָלוּ בְּמַחְשָׁבָה, קוּדְם
 שְׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, יִשְׂרָאֵל עָלָה
 בְּמַחְשָׁבָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא רָאוּי לְקַבֵּל הַתּוֹרָה. וְכָל הָאוֹתִיּוֹת
 נִבְתְּרוּ בְּרֵאשׁוֹ. כִּיּוֹן שְׁעָלָה בְּמַחְשָׁבָה, כְּבִיכּוֹל, עֲמַד הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וְחָקַק בּוֹ אֶת הַתּוֹרָה, וְכָל הָאוֹתִיּוֹת נִבְתְּבוּ
 בְּרֵאשׁוֹ.

וְעָלְיוּ נִתְקַיְיְמָה הַתּוֹרָה. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (רוֹת ד) וְזֹאת
 לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל. וְאִין זֹאת אֱלָא הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא קוּדְם
 לְיִשְׂרָאֵל, לְפָנִים אֵלוּ הָאוֹתִיּוֹת. וְהַכֹּל הָיָה חָקוּק וְנִרְשָׁם
 בְּיִשְׂרָאֵל.

(?"חילופי גרסאות") וְזֹאת הַתְּעוּדָה, זוֹ תִלְמוּד יְרוּשְׁלָמִי. דְכְּתִיב,
 (ישעיה ח) צוּר תְּעוּדָה חֲתוּם תּוֹרָה בְּלִמְדֵי.
 בְּאָרְץ יִשְׂרָאֵל, שָׁם נִקְרָאוּ לְמוּדֵי ה', וְשָׁם הָיוּ, וְלֹא בְּחוּצָה
 לְאָרְץ. וְכְּתִיב, (שם) לְתוֹרָה, וְלַתְּעוּדָה. וְעַל הַתְּמוּרָה, זוֹ
 תִלְמוּד בְּבִלְי, שְׁפִלְפְּלוּ בְּלָשׁוֹן יְהִדְתָּ, וְהַכֹּל הָיָה לְפָנֵי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, קוּדְם שְׁבָרָא הָעוֹלָם.

לְקַיִים כָּל דְּבָר, זֶה בְּרִית מִלָּה, שֶׁהוּא קִיּוּם כָּל הַתּוֹרָה.
 שְׁלַף אִישׁ נַעֲלוֹ, זוֹ מַצּוֹת חֲלִיצָה. וְנָתַן לְרַעְהוֹ, זוֹ

מְצוֹת יְבוּם. מִכָּאן אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא מְצוֹת הַלִּיצָה קוֹדְמֵת
 לְמְצוֹת יְבוּם. וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, מִכָּאן אָמַר רַבִּי
 עֲקִיבָא, מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, נִגְדְּעוּ אֲלוֹפֵי עֵצָה,
 וְהִדְעוֹת מְשׁוּבָשׁוֹת, וְהֵלֵב אֵינּוּ קָיָים עַל בּוֹרִיו, וְהוֹלֵךְ הַכֹּל
 אַחֲרֵי מִרְאִית הָעֵינַן.

אָמַר רַבִּי יוֹדָאי, מְצוֹת יְבוּם מְשׁוּבַּחַת. וְהַמְקַיִם מְצוֹת
 יְבוּם לְשִׁמְהָ, נַעֲשֶׂה שׁוֹתֵף לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 וְהַמְקַיִם מְצוֹת יְבוּם לְשִׁמְהָ גְדוֹל הוּא מִיַּחְזָקָאֵל, דְּכִתְיִב,
 (יַחְזָקָאֵל לוֹ) וַיְהִי קוֹל כְּהַנְבְּאֵי וְהִנֵּה רַעֲשׁ, שֶׁנִּבְנְאוּתוֹ הִיָּתָה
 בְּרַעֲשׁ וְלֹא בְּנַחַת.

ר' חֲנִינָא אָמַר, גְּדוֹלָה מְצוֹת יְבוּם, שֶׁהַמְקַיִם מְצוֹת יְבוּם
 לְשִׁמְהָ, נַעֲשֶׂה שׁוֹתֵף לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. דְּכִתְיִב, (רוֹת ד)
 וְלֹא יִכְרַת שֵׁם הַמֵּת. וְכִתְיִב, (מַלְכִּים א ח) וְלֹא יִכְרַת לְךָ אִישׁ
 וְגו'.

רַבִּי חֲנִינָא לְטַעְמִיָּה, וְנָתַן לְרַעְהוּ, זֹו מְצוֹת יְבוּם. מֵאִי וְנָתַן
 לְרַעְהוּ. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, מָשָׁל לְאָדָם שֶׁהָיָה טוֹעֵה
 בַּמִּדְבָּר, בְּמָקוֹם לְסֻטִים וְחִיּוֹת. בִּיּוֹן שָׂרְאוּהוּ לְסֻטִים טוֹעֵה,
 עָמְדוּ עָלָיו, וְהִבּוּהוּ, וְקִפְחוּ כָּל שְׂכָרוֹ וְכָל עֲמָלוֹ.

שָׁמַע חֲבִירוֹ, זֵינן עֲצָמוֹ, וְהָלַךְ וְהוֹצִיאוֹ מִיָּדָם, עָרוֹם מְכַל. מָה
 עָשָׂה, בָּנָה לוֹ בַּיִת, וְנָתַן לוֹ מִתְּנּוֹת, וְעָשָׂה לוֹ
 מְלַבּוּשִׁים אַחֲרָיִם וְנָתַן לוֹ. בָּא וְלָבַשׁ אוֹתָם הַמְלַבּוּשִׁים,
 וַיֵּשֶׁב בְּאוֹתוֹ הַבַּיִת, וְהִתְחִיל לְהַרְוִיחַ כְּבַתְחֻלָּה. וְדָא וְנָתַן

לִרְעוּהוּ וְדַאי.

וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְלֹא בְּעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, שְׁלֹא נִתְּנָה
 לָהֶם מַצְוָה זוֹ. וְעַלֵּיהֶם כְּתִיב, (ירמיה ט) יֹאבְדוּ מֵאַרְעָא
 וּמִן תְּחֹת שָׁמַיָא אֱלֹהֵי. וְאִין לָהֶם תְּקוּמָה, לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה,
 וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא. דְּכְתִיב, (ישעיה כו) יִמְתִּים בְּלִי יַחֲיוּ רַפְּאִים בְּלִי
 יְקוּמוּ וְגו'.

(רות ד) וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּשָּׂעַר וְהַזְּקֵנִים עֵדִים יִתֵּן ה' אֶת
 הָאִשָּׁה הַבָּאָה אֶל בֵּיתְךָ כְּרַחֵל וְכַלְאָה וְגו'. מִכָּאן,
 דְּאִין מְבָרְכִין שְׁבַע בְּרָכוֹת, אֲלֵא לְבַתּוּלָה שְׁנִקְרָאת כְּלָה.
 דְּכְתִיב, (ישעיה סב) כִּי יִבְעַל בַּחֹר בַּתּוּלָה וְגו', וּמְשׁוֹשׁ חֲתָן
 וְגו'.

אֲבָל אֲלֵמָן וְאֲלֵמָנָה, מְבָרְכִין לָהּ כְּעִין שְׁבַע בְּרָכוֹת. כְּעִינָן
 בּוֹעֵז וְרוּת. דְּאָמַר ר' חֲנִינָא בּוֹעֵז וְרוּת אֲלֵמָן וְאֲלֵמָנָה
 הוּוּ, וּבְרָכוּ לָהּ כְּעִין שְׁבַע בְּרָכוֹת, דְּשִׁבַּח בַּתּוּלָה עַל
 בַּעוּלָה בְּבְרָכוֹת וּבְמַתָּנוֹת. זוֹ נִקְרָאת כְּלָה, וְזוֹ לֹא נִקְרָאת
 כְּלָה, דְּכְתִיב כִּי יִבְעַל כּוֹי וּמְשׁוֹשׁ חֲתָן עַל כְּלָה.

כְּעִין שְׁבַע בְּרָכוֹת שְׁבָרְכוּ לְבוֹעֵז. מֵאֵן אֵינּוֹן, הִדָּא הוּא
 דְּכְתִיב, וַיֹּאמֶר כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּשָּׂעַר וְכָל הַזְּקֵנִים
 עֵדִים. א', יִתֵּן ה' אֶת הָאִשָּׁה הַבָּאָה אֶל בֵּיתְךָ. ב', כְּרַחֵל. ג',
 וְכַלְאָה. ד', אֲשֶׁר בָּנוּ שְׁתִּיחֵן אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל. ה', וַעֲשֵׂה חֵיל
 בְּאַפְרָתָה. ו', וְקָרָא שֵׁם בְּבֵית לָחֶם. ז', וַיְהִי בֵּיתְךָ בְּבֵית

כָּרִין.

וּבְגִיזֵי יִקְרָא, מְבָרְכִין בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן לְאֵלְמָן וְלֵאלְמָנָה
בְּבִתּוּלָה. וְכוּלְלִין בְּרָכָה זוֹ בְּאַמְצָע. וְלְבִסּוּף חוֹתָם
הַמְּבָרֵךְ, אֲשֶׁר בָּרָא שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה חָתָן וְכֻלָּה וְגו', מִשּׁוּם
יִקְרָא דִּירְהוֹ, דְּאִית בֵּיה עֲשָׂרָה אַמּוּנִים, כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה
מֵאַמְרוֹת שְׂבָהֵן גְּבָרָא הָעוֹלָם.

רַבִּי יוֹדְאֵי אָמַר, שְׂבָעָה אֵינּוֹן, שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה חֵד. חָתָן תִּירֵי.
וְכֻלָּה תֵּלֵת. גִּילָה וְרִינָה ד'. דִּיצָה וְחִדּוּה תְּמִשׁ. אֲהֶבָה
וְאַחֲוָה שֵׁשׁ. שָׁלוֹם וְרִיעוּת שְׂבָע.

רַבִּי חֲנִינְיָא, פְּרִישׁ כָּל חֵד וְחֵד עַל קַיּוּמֵיהּ, שְׁשׁוֹן חֵד. שִׁמְחָה
ב'. חָתָן ג'. וְכֻלָּה ד'. וּמוּסִיף, גִּילָה ה'. דִּיצָה ו'. אֲהֶבָה
ז'. וְאַחֲוָה ח'. שָׁלוֹם ט'. וְרִיעוּת י'. דְּהָא אֵינּוֹן עֲשָׂרָה, כְּנֶגֶד
מֵאַמְרוֹת, שְׂבָהֵן גְּבָרָא הָעוֹלָם. וְאִית בְּבָרְכָה זוֹ ה' קוּלוֹת,
שְׂבָהֵן גְּתָנָה הַתּוֹרָה. וְכוּלְלִין יוֹרְשֵׁת כֻּלָּה בְּתוּלָה בְּבָרְכוֹת.
דְּהָא הִיא רְאוּיָה. וְאֵלְמָנָה אֵינָה רְאוּיָה.

כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּשַּׁעַר, זוֹ סְנֵהֲדָרֵי גְדוּלָה, שְׁהִיוּ שָׁם. כַּמְדָּבָר
אַחֵר, (שְׁמוּאֵל ב כג) מִי יִשְׁקֶנִי מִיָּם מִבּוֹר בֵּית לָחֶם אֲשֶׁר
בַּשַּׁעַר. וְהִזְקֵנִים עֲדִים, אֵלוֹ תִלְמִידֵי חֲכָמִים וְהַפְּרָנְסִים.
וְכוּלְלִין בִּרְכוּ בְּרָכָה זוֹ לָחֶם, דְּהָא פְּרָנְס הַדּוֹר הָיָה, וּמִנּוּ.
אַבְצָן מִבֵּית לָחֶם.

(רות ד) וְתִקְרָאנָה לוֹ הַשְּׂכֵנּוֹת שֵׁם לְאִמְרֵי יֶלֶד בֶּן לְנַעֲמִי. רַבְּנָן
פְּתָרִין קָרָא, בְּהֵאֵי. דְּכִתְיֵב, (שְׁמוֹת כב) אִם תָּחַל תַּחֲבֹל
שְׁלֵמַת רַעְדָּךְ עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תִּשְׁיָבְנוּ לוֹ. הֵאֵי קָרָא בְּנִשְׁמָה

שֶׁל אָדָם מְדַבֵּר, בְּזֶה הָעוֹלָם. מְלַמֵּד, שְׁנִשְׁמָתוֹ שֶׁל אָדָם יוֹצֵאת בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְמַשְׁכֵּן אוֹתָהּ, וְלִמְחִרָתָהּ מְשִׁיב אוֹתָהּ לְחִיקוֹ שֶׁל אָדָם.

לְפִיכֵךְ צָרִיךְ הָאָדָם לְהִפְקִיד נִשְׁמָתוֹ לְיוֹצְרוֹ, וְקוֹרָא חַד פְּסוּקָא דְרַחֲמֵי, בְּגוֹן (תהלים לא) בְּיָדְךָ אִפְקִיד רוּחִי פְּדִית אוֹתִי ה' אֵל אֱמֶת. וְהוֹאִיל וְהִיא בְּפִקְדוֹן, אֵף עַל פִּי שֶׁהִיא מְחַוֵּיבֶת בְּכַמָּה חוֹבוֹת, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשִׁיב אוֹתָהּ לְחִיקוֹ שֶׁל אָדָם.

בְּעֵינַי זֶה, צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג בְּמִידוּתָיו שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִלְכֹת בְּדַרְכָּיו. דְּבַתִּיב, (דברים כח) וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָּיו. שֶׁהָרִי נִשְׁמָתוֹ פִּקְדוֹן בְּיָדוֹ שֶׁהִיא מִתַּחַת כִּסֵּא הַכְּבוֹד וְהוּא נוֹצֵר מִטְּפָה סְרוּחָה הָרִי פִקְדוֹן נִשְׁמָתוֹ בְּיָדוֹ.

וּבַתִּיב אִם חָבַל תִּחְבַּל שְׁלֵמַת רַעַךְ, אִם חָבַלְתָּ מֵעַשְׂיָךְ, וְלִכְלֹכְתָּ נִשְׁמָתְךָ, שֶׁהוּא מֵאוֹר לְבוֹשׁוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא רַעַךְ וְרַע אֲבִיךָ. עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ, כְּשֵׁינִיעַ זְמַנְךָ לְהַפְטֵר מֵהָעוֹלָם, תְּשִׁיבֵנוּ לוֹ. דְּבַתִּיב, (קהלת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָתַנָּה. תָּנָה לוֹ, כִּמוֹ שְׁנִתְנָה לָךְ. אִם חָבַל תִּחְבַּל. אִם חָבַל אָדָם מֵעַשְׂיוֹ, לְאַחַר כֵּן כְּשֶׁהִגִּיעַ שְׁעָתוֹ, מֵרֹב חוֹבוֹתָיו לְקוֹנוֹ, חוֹבֵל אֶת שְׁלוֹ, וְנוֹטֵל נִשְׁמָתוֹ.

לְפִיכֵךְ בְּתִיב, לֹא תִחְבּוֹל בְּגַד אֱלֻמְנָה. מֵאֵי טַעַמָא, הוֹאִיל וּמִשְׁכּוֹנָתוֹ בְּיָדוֹ שֶׁל מְקוֹם, אֵינִי צָרִיךְ לְמַשְׁכֵּן אוֹתָהּ

פַּעַם אַחֲרֵת. דְּכַתִּיב, (נחום א) לֹא תִקּוּם פְּעַמִּים צָרָה. כָּל
הַנְּפֹשׁוֹת בְּיָדוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִם זָכוּ, נִכְנָסוֹת
בְּמַחִיצַתָן שֶׁל הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן. לֹא זָכוּ, נִכְנָסוּ בְּגֵיהֶנָם.
רַבִּי נְחוּנְיָא בַר יוֹסִי אָמַר, מְקוּם גִּתְּבִיצַר לָהֶם לְרִשְׁעִים
בְּגֵיהֶנָם, וּמִשָּׁם יוֹצְאוֹת וּמִשׁוֹטְטוֹת נִפְשׁוֹתָם בְּעוֹלָם,
וְאִין לָהֶם מְנוּחָה, וְחוֹזְרֵת לְגֵיהֶנָם, וּבָאוֹת לְאַחֲרֵי כֵן,
וְנִדְּחוֹת מִשְׁעָרֵי חַיִּים, וְחוֹזְרוֹת לְעוֹלָם. וּמֵאַן אֵינּוֹן. אוֹתָם
שֶׁהַפְּגִימוֹ אֶת בְּרִיתָם. וְלֹא גִתְּעִסְקוּ בַּפְּרִיָּה וּרְבִיָּה.

עַד שֶׁבָּא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבּוֹנֵה אוֹתָם, וְשׁוֹתֵל וְנוֹטֵעַ
אוֹתָם בְּעוֹלָם. מִשָּׁל, לְאָדָם שֶׁנִּטְעַע אֵילָן, רָאָה שֶׁלֹּא
הַצְּלִיחַ, עוֹקְרוּ וְשׁוֹתְלוּ בְּמְקוּם אַחֵר. וְכֵן פְּעַמִּים רַבּוֹת.
דְּכַתִּיב, (איוב לג) הֵן כָּל אֱלֹהִים יַפְעֵל אֵל פְּעַמִּים שְׁלוֹשׁ עִם נֶגֶר.
(עמוס ב) עַל שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבַּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ.
ד' פְּתָחִים בַּשָּׁמַיִם, וּבְכָל פֶּתַח וּפֶתַח מְמוֹנִים.
הֲרֵא שׁוֹנִים רַחֲמָנִים, וְעָקְרוּ וְשָׁתְלוּ בְּמְקוּם אַחֵר. אִם שָׁב
בְּתִשׁוּבָה, הֲרֵא שׁוֹנִים הֲרַחֲמָנִים אוֹמְרִים לוֹ, יֵצֵא מִן הַפֶּתַח
הַזֶּה, וְנִעְזוֹר לְךָ שֶׁתֵּצֵא מִן הַפֶּתַח הַזֶּה.

כְּדוֹנָמָא זֹו הַשְּׁנַיִים וְהַשְּׁלִישִׁים, אִם יָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה, וַיְרוּיחַ
כְּבִתְחִלָּה. הֲרֵי הֲרֵא שׁוֹנִים שְׁנַיִים וּשְׁלִישִׁים נִעְשׂוּ
כּוֹלָם רַחֲמָנִים, וַיּוֹצִיאוּהוּ. אֲבָל אִם יָבֵא לַפֶּתַח הֲרַבִּיעִי, לֹא
יֵצֵא לְעוֹלָם. שֶׁנֶּאֱמַר, עַל שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבַּעָה
לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ. וְאֵינּוֹן אוֹתָם שֶׁהַפְּגִימוֹ בְּרִית קוֹדֶשׁ.

מֵאֵי טַעְמָא, דְּתַנִּינָן, אָמַר רַבִּי יוֹסִי אָמַר רַבִּי יוֹדָא, מִפְּנֵי
 שְׂמֻמַּעַט אֶת הַדְּמוּת. וּמַנְדִּין אוֹתָם בְּעוֹלָם הַבָּא,
 וּמִתְמַעֲטִין מֵעֲשִׂיהֶם לְפָנֵי הַמָּקוֹם. וְעֲלֵיהֶם כְּתִיב, (ישעיה טו)
 וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפָנָיו הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי כִּי תוֹלְעֶתָם לֹא
 תָמוּת. שְׁכַל הַפּוֹגֵם בְּרִיתוֹ, כְּבִיכּוֹל, כְּאֵלוֹ פּוֹגֵם בְּמָקוֹם
 אַחֵר.

רַבִּי יוֹסִי פָתַח, (תהלים קכז) אֲשֶׁרִי הַגִּבֹּר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת
 אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם וְגו'. בְּמִתְעַסֵּק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה הַפְּתוּב
 מְדַבֵּר. מֵאֵי לֹא יִבּוֹשׁוּ כִּי יִדְבְּרוּ אֶת אוֹיְבֵים בְּשַׁעַר.
 אֲלֵא בְּזִמְן שְׁהָאָדָם יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, וְנִפְשׁוּ בָּאָה לִיכְנִס
 בְּמָקוֹם הָרְאוּי לָהּ, כַּמָּה מִלְּאֲכֵי חֲבֵלָה עוֹמְדִים מִצַּד
 זֶה וּמִצַּד זֶה, וְכַמָּה מִלְּאֲכֵי שְׁלוֹם עוֹמְדִים מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה,
 זָכָה, מְקַדְּימִים לוֹ מִלְּאֲכֵי שְׁלוֹם, וְאוֹמְרִים לוֹ שְׁלוֹם בּוֹאֲדָ.
 לֹא זָכָה, מִלְּאֲכֵי חֲבֵלָה מְקַדְּימִים לוֹ, וְאוֹמְרִים (ישעיה ג)
 אוֹי לְרַשָּׁע רַע כִּי גָמוּל יִדְּיוֹ יַעֲשֶׂה לוֹ.

וּמֵאֵן אִיהוּ. מִי שְׁלֵא גִתְעַסֵּק לְהַנִּיחַ בֵּין בְּעוֹלָם הַזֶּה. שְׁכַל
 הַפְּנִיחַ בֵּין בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמִלְּמַדּוֹ תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים,
 אִין מִלְּאֲכֵי חֲבֵלָה וְגִיהֶנֶם שׁוֹלְטִין בוֹ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (תהלים קכז) לֹא יִבּוֹשׁוּ כִּי יִדְבְּרוּ אֶת אוֹיְבֵים בְּשַׁעַר, אֵלוֹ מִלְּאֲכֵי
 חֲבֵלָה, שְׂאִינָם יְכוּלִים לְשַׁלוּט עָלָיו.

שְׁלֵא יֵאמַר אָדָם, הֲרִי תוֹרְתִי וּמַעֲשִׂים טוֹבִים מְגִינִים עָלַי,
 וְלֹא אֶתְעַסֵּק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה. אֲלֵא אֵף עַל פִּי שְׂיֵשׁ בְּיָדוֹ

תורה ומעשים טובים, אינו נכנס במהיצתו של הקדוש
ברוך הוא, ואין לו חלק לעולם הבא.

כגון חר מתברנא, דאפקוהו מתליסר תרעין דההוא עלמא,
דאלמלא קליה דרבי יודא חסידא, אתטריד מתרין
עלמין. שהרי אין לך אדם בעל תורה ומעשים טובים
בחזקיה מלך יהודה עליו השלום, ובתיב ביה, (ישעיה לח) כה
אמר ה' עו לביתך כי מת אתה ולא תחיה, כי מת אתה
בעולם הזה, ולא תחיה בעולם הבא.

(* רבי יוחנן הוה דרש, (קהלת יא) בבקר זרע את זרעך ולערב
אל תנח זרע וגו'. צריך להתעסק בעולם הזה בפריה
ורביה, בבחרותו ובזקנותו, דלא ישתיביק מיניה, אף על פי
דאיהו סבא, לא יסלק גרמיה. מאי טעמא. כי לא תדע איזה
יכשר הזה או זה וגו'.

רבי יוחנן קשישו יומוי, ותקיפו עינוי מלאסתכלא, וחולשא
תקיף עלוי. קם ואמר, מה אנא לעלמא דאתי, דקא הוי
לי בגין ומיתו. אמרו ליה, רבינו, מימד אנו שותים, כמה
בגין את שבקת דאתקיפו לך לעלמא דאתי, לא נח דעתיה.
עד שהאיר הקדוש ברוך הוא את עינוי דחר סבא, קם
ואמר, עליך רבי יוחנן, דאת סבא וחולשא תקיף עליך,
ועל רבי חזקיה דאיהו עקר, אמר קרא, (ישעיה נו) כה אמר ה'
לפריסים אשר ישמרו את שבתותי ובחרו באשר הפצתי
כו', (שם) ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים

וּמִבְּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֶּן לוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת. נָח דַּעֲתִיחַ דְּרַבִּי יוֹחָנָן, אָמַר לִיהוּ, תַּנּוּחַ דַּעֲתָךְ כְּמוֹ שְׁהִנְחַתְּ אֶת דַּעֲתִי.

רַבִּי בְּרוּקַא אָמַר, כְּתִיב, (ויקרא כב) וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִלִּפְנֵי. אִי הַנֶּפֶשׁ תִּכְרַת, הַגּוֹף הַהוּא מַה תִּהְיֶה מִמֶּנּוּ,

אִי הָכִי, כְּמַה קְבָרוֹת בְּרִיקְנֵיָא, כְּמַה צִּיּוּנֵין לְמַנְנָא. דְּהָא אִי לְבַתֵּר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּנֵי לְהַהוּא נֶפֶשׁ כְּמִלְקַדְמִין בְּהָאֵי עֲלָמָא, גּוֹפָא דְשָׁבִיק, אֶתְאַבִּיד, וְקִבְרָא בְּרִיקְנֵיָא, אִי הָכִי, כְּמַה גְּרָמִין אֶתְאַבִּידוּ, וְכְמַה קְבָרִין לְמַנְנָא.

אֲלֵא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לָא יִשְׁיַעֵי עוֹבְדֵי יְדוּי, אֲלֵא מֵאֲרַעָא וּמִתַּחֲוֹת שָׁמַיָא אֵלֶּה. וַיַּחֲתוּן לְתַתָּא, וַיִּתְבַּנוּן בְּקִיּוּמָא אַחֲרָא גּוֹ אֵינוּן תַּתָּאֵי, בְּדִיּוּרָא דְאֲקָרִי נְשִׂיָה, וְתַמָּן יִתְנַשּׁוּן לְדָרֵי דָרִין.

דְּהָא שֶׁבַע אַרְעִין לְתַתָּא. וְאֵלוּ הֵן: אַרְיָן. אַדְמָה. אַרְקָא. גֵּיא. נְשִׂיָה. צִיָּה. תַּבַּל. תַּבַּל, הוּא דִּיּוּרָא דִּילָן. בְּנְשִׂיָה אֲמַאי גּוֹפִין אֵלִין. אֲלֵא, אֵינְהוּ אַנְשֵׁי פְקוּדֵי דְמֵאֲרִיָּהוּ, וְלֹא אֶתְעַסְקוּ בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה, וְלֹא פְשִׁיטוּ בְּרִית קִיּוּמָא בְּעֲלָמָא. לְכַךְ אֵינוּן יִתְנַשּׁוּ בְּנְשִׂיָה לְדָרֵי דָרִין. וְלַעוֹלָם לִית קְבָרָא לְמַנְנָא, וְלִית צִיּוּנָא בְּרִיקְנֵיָא.

וּבְהַהוּא דִּיּוּרָא דְנְשִׂיָה, לָא הָוִי אֲלֵא אֵינוּן דְאֲקָרוּן גּוֹפֵי מַנְנָן, גּוֹפֵי דְלְמַנְנָן נְחֲתִין תַּמָּן, וְלֹא עֲבָדִין תּוֹלְדִין, דְּהָא

נְשִׂין לָאוּ בִּינֵיהוּ. וְזַרְעֵי וְאֲכִלֵי, וְאַנְשֵׁי כָּל מַה דְעֲבָדִין. נְפִשִׁין עַל דְּלֹא יִתְבַּנוּן בְּהָאֵי עֲלָמָא, אֶתְדַחֲיִין מִכְּמַה תְּרַעֵי,

וְאֶזְלִי וּמִשְׁטָטִי בְּהָאֵי עֲלָמָא, עַד דִּישְׁכַּחוּן פְּרוּקָא.
וְאֶלִין אֵיתְקֵרוּן שְׂכִינֹת. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וַתִּקְרָאנָהּ לוֹ
הַשְּׂכֵנֹת שֵׁם וְגו'. וְהָאֵי גּוּפָא אַתְּבְּנִי לְאַתְקֵימָא בְּתַבְל
אַרְצוּ.

רַבִּי יוּדָאִי הָוֵה קַמִּיהַ דְּרַבִּי עֲזַרְיָה בְּרִי סִימְאִי, אָמַר לִיהַ,
עֲדִיקִים דְּאֶזְדַּמְּן לֹון חוּבָה מְאִינוּן בְּרִיתוֹת דְּאוּרִיטָא,
וְחֻשְׁבִי תְּשׁוּבָה וּמִיתוּ, מִיְתָה מְכַפֶּרֶת עֲלֵיהוּ, אוּ לָאוּ. אָמַר
לִיהַ, אִין. וְלִזְמַנִּין דְּאַתְעַנְשׁוּ בְּהַהוּא עֲלָמָא, וְאַתְפַּפֵּר לְהוּן.
חָמָא אַנְפוּי יְרוּקִי. אָמַר לִיהַ, אִימָא מַה דְּתִימָא, אוּרִיטָא
הוּא דְלָא מְקַבְּלָה טוּמְאָה. שְׁנַאמַר, (ירמיה כג) הֲלוֹא כֹה
דִּבְרִי כָּאֵשׁ נֶאֱמַר ה'. הֲרַהוּרִים רְטִישָׁן בְּלִבְבָךְ. אָמַר, סוּד ה'
לִירְאִיו. עֲשָׂרָה סָבִי קְטוּלִי מְלִכּוֹת אַתְעַנְשׁוּ עַל מְכִירַת יוֹסֵף.
אָמַר לִיהַ, רַבִּי עֲקִיבָא לִית לִיהַ זְכוּת אָבוֹת. אָמַר, (דברי הימים
א יב) וּמִבְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר יוֹדְעֵי בִינָה לְעֵתִים.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית ל) וַיָּבֵא יַעֲקֹב מִן הַשָּׂדֶה בָּעֶרְבַּ וַתֵּצֵא
לָאָה לְקַרְאָתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא כִּי שָׁכַר שְׂכַרְתִּיךְ.
שָׁכַר הַשָּׂתָא, שְׂכַרְתִּיךְ לְבַתֵּר זִמְנָא. יִשְׁשַׁכָּר: יֵשׁ שְׂכַר.
וְלְבַתֵּר זִמְנָא, נְהוּוּ לְמַלְכוּת שָׁמַיִם. גּוּפִין דְּלַהוּן יִשְׁתַּאֲרוּן
בְּדוּכְתִייהוּ בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְכֹלָא אַתְהִדֵּר כְּמַלְקֵדְמִין. (שם מט)
אִישׁ אֲשֶׁר כְּבָרְכָתוֹ בְּרַךְ אֹתָם בְּתִיב.

נִפְלַע עַל אַנְפוּי רַבִּי יוּדָאִי, וְאַדְמוּךְ. אַחְזוּ לִיהַ בְּחַלְמִיהַ הָאֵי
קָרָא, (קהלת ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחֻטִּיא אֶת בְּשָׂרְךָ.

נִכְנָסְתָּ סְתוּם. מִהֵיוֹא יוֹמָא לָא אֲשַׁתְּעִי בְּהֵאֵי. אֵלֵא הָוָה
 אָמַר, (תהלים לו) מַה יִּקְרַח חֶסֶדְךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ
 יַחְסִיוּן. וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ מִמָּשׁ, וְלִית לְמִשְׁתַּעִי בְּבִנוּי דִּילִיָּה.
 דְּהָא חֶסֶד הִי בְּכוּלָּא אֲשַׁתְּבַח.

אָמַר רַבִּי עֲזַרְיָא, וְדַאי הָכֵי הוּא, דְּהָא כְּתִיב (דברי הימים א טז)
 אֵל תִּגְעוּ בַּמִּשְׁיָחִי וּבַנְּבִיאִי אֵל תִּרְעוּ. וּכְתִיב (איוב יב)
 אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר אִישׁ. בְּכַבְּשֵׁין
 סְתִימָאִין דִּילִיָּה, לִית לְמִשְׁתַּעִי כָּלֵל, דְּהָא מֵאן דְּבִידִיָּה
 רוּחִין וְנִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקָיָא. מִלִּין סְתִימָאִין דְּאִיְהוּ עָבִיד,
 לִית לְאַעְלָא בְּהוּן.

(רות ד) יֵלֵד בֶּן לְנַעֲמִי, בְּהֵאֵי אֲשַׁכַּחַת אֲבִידָה דְּאַבְדָּתִי. מִכָּאן,
 דְּהָהוּא נִפְשׁ דְּגֵד מְגוּפָא דְּקִיק, לִית לִיה רֵשׁוּ לְאַנְהָרָא
 וְלֵאתִּפְשָׁטָא, לְמִיחְזֵי לִית לִיה חִילָא, דְּכְתִיב (איוב לג) יָשׁוּב
 לִימֵי עֲלוּמָיו.

בְּהֵאֵי שַׁעְתָּא דְּגוּפָא דָּא אַתְּבְּנִי, מִדְּ וְתִקְרָאנָה לוֹ
 הַשְּׁכֵנּוֹת שֵׁם. וְאַמְאִי הָכָא שֵׁם. בְּכָל אַתְר דְּכְתִיב
 שֵׁם, דָּא אִיְהוּ נִפְשׁ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (רות ד) וְלֵא יִכְרֹת שֵׁם
 הַמֵּת, דָּא אִיְהוּ נִפְשׁ. וְהָכָא וְתִקְרָאנָה לוֹ הַשְּׁכֵנּוֹת שֵׁם, אִינּוּן
 שְׂכִינּוֹת קְרוּ לְהָהוּא גוּפָא דְּאַתְּבְּנִי הַשְּׁתָּא שֵׁם, קְרוּ לְהָהוּא
 נִפְשׁ, לְאַשְׁתַּכְּלָלָא בְּהָהוּא גוּפָא. דְּהָא לְזִימְנִין זְמִינָא תַּפְּן
 נִפְשָׁא, וְלְזִמְנִין לָא זְמִינָא, בְּנִין דְּאַזְלָא וּמִשְׁטָטָא בְּעֵלְמָא,
 וּכְדִין קְרוּן לָהּ לְגַבִּי הָהוּא גוּפָא.

וּבִשְׁעָתָא דְרַעוּתָא אַתְעַר, לְאֵן אֲזִילַת. לְגַבֵּי קַבְרֵי דְאַבְהֻן,
 לְגַבֵּי קַבְרֵי דְחַסִּידֵי, עַד דְאִיתְעַר בּוּעֵז הָכָא,
 וּשְׂאָר נִשְׁמַתִּין קְרוּן לָהּ, וְאַתְתּ וְאַשְׁתַּכַּחַת וְאַשְׁתַּכְלַלַת
 בְּאַתְרֵי דָא.

וְהָא כְּתִיב, (איוב לד) אִם יִשִּׁים אֱלֹהֵי לְבוֹ רֹחוֹ וְנִשְׁמַתוּ אֱלֹהֵי
 יַאֲסֹף. שְׂאֵנֵי הָכָא, דְהִנְהוּ גּוֹאֵל קְרוּב, דְהָא תּוֹעֵלְתָא
 יִתִּיר, הֵהוּא גּוֹאֵל דְאִיקְרֵי קְרוּב, דְאִיתְעַר לְמַהוּי זְמִינָא
 תַּמְזָן, מִיַּד דְאַתְעַר לְגַבֵּי. וְהָכָא דְהִנְהוּ רְחִיק, אֲעֲטְרִיכוּ
 לְמִיקְרֵי לָהּ, דְהָא מַחְשָׁבָה רְחִיקָא הִוָּה. בְּמַחְשָׁבָה קְרִיבָא
 לָא אֲעֲטְרִיךְ, אֲלָא הִיא אַתְתּ בְּהֵהוּא אַתְעַרוּתָא לְאַתְבְּנָאָה
 תַּמְזָן. עַל דָּא וְתַקְרָאנָה לְהֵהוּא גּוֹפָא שָׁם, הֵהוּא נִפְשׁ
 לְאַתְבְּנָאָה תַּמְזָן.

רַבֵּי סִימְאָה אָמַר, בְּכַמְפָּה דּוּכְתֵי עֲבִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 חֶסֶד בְּאִינוּן נִפְשָׁאן דְלָא אֲשַׁכְחִין נִיחָא. בְּגִין דְלָא
 עֲבִידוּ חֶסְדָּא, וְלָא עֲבִידוּ בֵּר.

וּמָה אֲעִבִיד מִינֵיהוּ, הֵהוּא נִשְׁמָה דְאַזְלַת בְּלָא וְלֹד לְהֵהוּא
 עֲלֵמָא, וְלָא עֲבִידַת בֵּר. רַבֵּי סִימְאֵי וְרַבֵּי יוֹסִי, חַד
 אָמַר, נְחִית לִיהּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַרְיָן הַתְּחִתּוּנָה. וְחַד
 אָמַר, בְּאַבְדוּן, מֵאן דְנְחִית תַּמְזָן, אַתְאַבִּיד מְכַל וְכַל.
 וְעֲלֵיהֶם כְּתִיב, (ויקרא כג) וְהִאֲבִדְתִּי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַהִיא.

רַבֵּי יוֹדָאי בֵּר סִימוּן אָמַר, זַבְּאָה מֵאן דְאַשְׁתַּדַּל לְמַנְדַּע
 בְּהֵהוּא עוֹלָם דְנִשְׁמַתִּין תַּמְזָן. מֵאן דִּידַע בֵּיהּ, וְאַשְׁתַּדַּל

לְמַנְדַּע בֵּיהּ, לִית לִיה שְׁעוֹרָא לְחֻכְמַתִּיהּ.

רַבִּי פְּרַחְיָא אָמַר, כָּל זְמַנָּא דְגוּפָא לָא נָח בְּדוּכַתִּיהּ, נַפְשָׁא דִּילֵיהּ אוּף הָבִי. וְאִיהוּ הָוֵה מְשַׁתְּדִיל תְּדִיר, לְמַנְדַּע בְּהֵיא עֲלָמָא דְנַשְׁמָתִין.

יֹזְמָא חַד הָוֵה אַזִּיל בְּחַקְלָא, וְאַשְׁתַּכַּח חַד גּוּפָא תַּחוּת אֵילָן חָרִיב מִית. אַשְׁנַח בֵּיהּ, וְאַשְׁכַּח דְּהוּא יְהוּדָאי, וְאַשְׁכַּח כְּרִיכִין דְּמַצּוּה, וְסַפְרָא דְאַנְדְּתָא בְּהִדִּיהּ.

אָמַר וּדְאִי תַלְמִיד חָכָם הוּא. אַשְׁתַּדַּל בְּקַבְרֵיהּ, וְאַזִּיל לְמָתָא, וְאַתְקִין לִיה תְּכַרְיִכִין, וְקַבְרָא, וְזַמִּין בְּגִי נָשָׂא, וּבְכַה עֲלִיהּ, וְאַשְׁתַּדַּל עֲלִיהּ, וְאַפִּיק כָּל מַאי דְהוּי בִּידוּי. פִּיזִין דְאַתְגִּנְזִין וְאַתְקַבֵּר הוּא גּוּפָא, נַפְשָׁא דִּלֵּיהּ אַעֲלַת לְגוּ מְתִיבְתָא עִילָאָה. אָמְרוּ לָהּ, לִית לָךְ הָבָא הַשְׁתָּא רְשוּת לְאַעֲלָא בְּדוּךְ דְּמַטְנָא עִילָאָה. זִילִי וְאַשְׁלִימִי טִיבוּ, לְמַאן דְּאַשְׁלִים לָךְ.

יֹזְמָא חַד, רַבִּי פְּרַחְיָא הָוֵה יְתִיב אַבְבָּא דְּפַתְחָא דְּלוּד, וְהוּה עָצִיב, דְּדַחִיקָא לִיה שְׁעַתָּא. אָתָּא חַד פֵּר נָש לְגַבִּיהּ, אָמַר לִיה, רַבִּי תִיבְעִי לְמִיהָךְ בְּדוּךְ פְּלוּגִי בְּהִדְאִי, וְאַתֵּן לָךְ מְאִנִּי כְּסָף, בְּגִין דְּנַשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵיטָא כְּחַדָּא בְּאוּרְחָא, אָמַר לִיה גִּיזִיל. אָזְלוּ. אָמַר לִיה, רַבִּי, מַאי דְכַתִּיב, (קהלת ט) כִּי חַתִּים יוֹדְעִים שְׂיֻמוֹתוֹ וְהַמְתִּים אֵינָם יוֹדְעִים מְאוּמָה. אָמַר לִיה חַתִּים אֵלוּ הַעֲדִיקִים, וְהַמְתִּים אֵלוּ הַרְשָׁעִים.

אָמַר לִיה חֲזִיף רַבִּי, אֲפִילוּ הַרְשָׁעִים בְּהֵוּא עֲלָמָא, יְדַעִין

בְּצַעֲרָא דִידְהוּ, וַיְדַעִין בִּיקְרָא דְצַדִּיקָיָא, וּבְדִינְהוּן
 דְרִשְׁיַעֲיָא. אָמַר לֵיהּ, אִי הָכִי מָאִי וְהַמְתִּים אֵינָן יוֹדְעִים
 מְאוּמָה.

אָמַר לֵיהּ, בְּהֵאִי עֲלָמָא כְּתִיב. דְּהָא צַדִּיקָיָא דְאֵיקְרוּן חַיִּים,
 מְסַתְּבְּלִין וַיְדַעִין דִּימוּתוֹן, וּזְמִינִין לְמִיהַב דִּינָא, דְּאֵית
 דִּין וְאֵית דִּינִין. כְּדָבָר אַחֵר, (שם ז) וְהָחִי יִתֵּן אֵל לְבוֹ. אָבֵל
 רִשְׁעִים דְּאֵיקְרִין מֵתִים, לָא יוֹדְעִין, וְלָא מְשַׁנְיָחִין, וְלָא
 מְסַתְּבְּלִין בְּעוֹבְדֵי דְהֵהוּא עֲלָמָא כְּלוּם. וּמָאֵן דְּלָא יוֹדַע
 בְּעוֹבְדָא דְהֵהוּא עֲלָמָא, אֵיקְרִי מֵיַת. בְּגִין דְּהֵאִי עֲלָמָא לָאו
 מְבַנֵּי חַיָּיא. דְּהֵהוּא עֲלָמָא דְנִשְׁמָתִין וְרוּחִין אֵיהוּ, וְהֵאִי
 עֲלָמָא דְנוּפָא הוּא.

הֵהוּא עֲלָמָא דְדִינֵי בֵיהּ רוּחִיהוּן דְּבַנֵּי נָשָׂא, וְדַמְיִין
 בְּדִיּוֹקְנִין, אֲשֶׁתְּמוּדְעֵן דָּא לְדָא, וַיְדַעִין בְּפֶה דְזַמִּין
 לְמִיּהוּי בְּעֲלָמָא. וּמְשַׁתְּדִלִין לְמַנְדַּע בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיהוּן תַּפְּוּן.
 בְּהֵהוּא מְלַבּוּשָׂא דְהֵהוּא עֲלָמָא.

כַּד מְטָא לְהֵהוּא חֲקַל, אָמַר לֵיהּ גַּתְעַכְבּ הַשְׁתָּא, אַתְנַח.
 אָמַר לֵיהּ, אַמְאִי קָא מְתַנַּחַת. אָמַר לֵיהּ אַבִּידָא קָא
 אַבִּיד לִי בְּהֵאִי דּוּכְתָא. אָמַר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְזַמְנִינָה
 לָךְ.

אֲשַׁכְּחוּ חַד מְעַרְתָּא. אָמַר הֵהוּא גְבָרָא, ר', גִּיעוּל הָכָא,
 דְּהָא יוֹדְעָא דְאֲשֶׁתְּמוּדְעָא הָכָא. אָעֵלוּ. נְחַתִּין
 בְּדַרְגִּין, עַד דְּמִטּוּ לְגַבֵּי חַד פְּרִדְס, וְחָמוּ תַפְּוּן אֵילְגִין מְשַׁנְיִין

דָּא מִן דָּא וּמִשְׁאָר אֵילָנֵי עֲלָמָא, וְחַד אֵילָן מִשְׁנַיָּיא מִשְׁאָר
אֵילָנֵין.

סְלִיקוּ תַמָּן, שְׁמַעוּ חַד קָלָא דְּמִשְׁרַיִין סְגִיִּיאִין, דִּהוּוּ אָמְרִין,
(תהלים צה) בּוֹאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרַעַה נִכְרַכַּה לְפָנֵי ה'
עוֹשֵׁנוּ. תָּוּוּה רַבִּי פְּרַחְיָא, אָמַר מַאי הָאֵי. אָמַר לִיה שְׁתּוּק.
אָמַר רַבִּי פְּרַחְיָא, הָאֵלֹהִים, כִּד מְטִינָא עַמִּיה לְאַמְצַע דִּהָאֵי
פְּרִדִּיסָא, וְחַמִּינָא תְרִין אֲרַחִין, וּמִשְׁרַיִין מִסְטָרָא דָּא
וּמִסְטָרָא דָּא, וְאָמְרִי לִיה מַאי הָאֵי, וְאָמַר לִי, הֲכָא
מִתְפְּרָשִׁין אֲוֲרַחִין דְּנִפְשִׁין, מֵאֵן דְּאֲזֻלִין לְגִן עֲדֹן, וּמֵאֵן
דְּאֲזֻלִין לְגִיחֵנָם. מֵאֵן דְּאֲזֻל לְגִן עֲדֹן, אֵלִין אֲזֻלִי בִּהְדִּיָּה,
וְאֲשְׁלִימוּ לִיה שְׁלָמָא. וּמֵאֵן דְּאֲזֻל לְגִיחֵנָם, אֵלִין נְטֻלִין לִיה
לְמִידָן לִיה בְּגִיחֵנָם.

אֲעֵבְרָנָא הֵהוּא פְּרִדִּיס, וּמְטִינָא לְשׁוּרִין וּמִגְדָּלִין וְתִרְעִין. כִּד
מְטִינָא לְתִרְעָא חַד, דְּאֵיקְרִי שְׁעַר הַמְּזֻרָת. קָרָא
הֵהוּא גִבְרָא, פִּתְחוּ לִי שְׁעָרֵי צְדָק. אָמַר לִיה אֲמַאי. אָמַר
לוֹן, בְּשְׁלִיחוּתָא דְּמֵאֲרִיָּה דְּעֲלָמָא קָא אֲתִינָא. פִּתְחוּ וְאָמְרוּ
כּוֹלְהוּ, מֵאֵן יְהֵב לִילּוּד אִשָּׁה בְּאֲתָרָא דָּא. אָמַר לָהּ דָּא
אִיהוּ רַבִּי פְּרַחְיָא. אָמְרוּ דָּא הוּא דְּאֲשְׁלִים לָךְ חֶסֶד בְּהֵהוּא
עֲלָמָא. אָמַר אֵין.

פִּתְחוּ לִיה. וְאָמְרוּ, אֲפֻשִׁטּוּ לִיה, דְּלִית רִשׁוּ לְמִיעַל הֲכָא
בְּגוּפָא דִּהֵהוּא עֲלָמָא. מִיָּד אֲפֻשִׁטּוּ לִיה, וְאֲתִלְבַּשׁ
בְּאֲוִירִין דְּגִנְתָּא דְּלָגוּ.

וְעָאֵל וְחָמֵי הָהוּא רְקִיעָא דְעַל גְּבִי הָהוּא גְּנָתָא. דְּהָהוּא
 רְקִיעָא אַתְּפָרֵשׁ מֵהָהוּא רְקִיעַ דְּקָאִים עַל שְׂאָר בְּנֵי
 עֲלָמָא. רְקִיעַ דָּא אַתְּתַחֵם בְּתַחוּמָא מְכַל גְּוֹנִין דְּעֲלָמָא.
 אַרְבַּע חֲלוּנֵי מִשְׁקוּפִין פְּתִיחִין בֵּיהּ בְּאַרְבַּע סִטְרֵי עֲלָמָא,
 וְחַד בְּאַמְצָעֵיתָא.

חֲלוּן חַד דְּבִסְטֵר מְזָרְחָא, בֵּיהּ קְיַיְמִין אַרְבַּע מִשְׁקוּפִין מְרַקְמִין,
 בְּרֹזָא דְאַרְבַּע אַתְּוֹן יְהוּ"ה, סְלָקִין לְתַרְיִסָּר, תְּלַת
 אַתְּוֹן לְכָל חַד וְחַד.

תְּלַת זְמַנֵּי בְיוֹמָא, מִתְחַבְּרִין אֵינֹון מִשְׁקוּפִין, וְאַתְּוֹן כּוּלְהוּ
 מִתְחַבְּרִין לְשָׂמָא קְדִישָׁא. חַד מִמְּנָא קְיַיְמָא לְהָהוּא
 סְטָרָא, יַעֲזִירָאֵל שְׁמִיהּ. וְאַרְבַּע מִפְּתִיחִין בִּידֵיהּ, דְּאִיהוּ פְּתַח
 בְּהוּ אַרְבַּעָה תְּרַעִין, דְּאֵינֹון עַל גְּבִיהּ דְּהָהוּא רְקִיעָא. וְלִית
 מֵאן דִּי־דַע בְּהוּ.

בַּר בְּרִישׁ יְרַחֵי וְשַׁבְּתֵי, דְּאַתְּיִין אֵינֹון נְפִשָׁן דְּמִשְׁתַּתְּפִין עִם
 גּוּפָא בְּקַבְרֵי, לְמַכְרַע וְלְמַסְגָּד קַמֵּי אֵינֹון תְּרַעִין לְמַאֲרֵי
 כּוּלְא. כְּדָבָר אַחֲרָא, (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֻדְשׁוֹ וּמִדֵּי
 שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ יָבֹוא כָּל בָּשָׂר לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנָי. כָּל, לְאַסְגָּאָה
 אֵינֹון נְפִשָׁאן דְּדִי־רֵי עִם גּוּפָא, וְאִיתְקָרוּן כָּל בָּשָׂר.

חֲלוּן אַחְרָא דְּבִסְטֵר דְּרוּם, בֵּיהּ קְיַיְמִין שִׁית מִשְׁקוּפִין, * לָא
 עָאֵלִין לְהָאֵי אַתְרָא, אֵלָא אֵינֹון דְּלַעֲזִין קְרִיאַת שְׁמַע
 בְּרַעוּתָא, וּבְכַוְנָה בְּכָל יוֹמָא.

אָמַר רַבִּי פְּרַחְיָא, הָאֵלֵהִים, כִּד אֲסַתְּפִלְגָא בְּהָהוּא חֲלוּנָא,

קָרִיב הָהוּא מִמֵּנָא, וְעֵנְאֵל שְׁמִיָּהּ, דִּי מְמוּנָה עַל תְּרַעָא
 דְּסֵטֶר דְּרוּם, אָמַר לִי, קוּם בְּקִיּוּמְךָ, וְחָמִי הָאִי חֲלוּן, דְּלִית
 רִשׁוּ לְאַעְלָא תַּמָּן, וְלֹא לְמַחְמֵי בֵּיהּ, בַּר אֵינּוּן דְּלָעֵן בְּקִרְיַאת
 שְׁמַע בְּדָקָא יָאוּת.

וְכַל אֵינּוּן דְּלָעֵאן בְּקִרְיַאת שְׁמַע בְּדָקָא יָאוּת, שְׁתִּין מִמֵּנָן
 עֵאלִין קַמִּיָּהּ, וּמְכַתִּירִין לִיהּ בְּכַתְרִין קַדִּישִׁין, וְאָמְרִין
 לִיהּ, דָּא הוּא כְּתָרָא דְּפִלוּנֵי דְּלָעָא בְּקִרְיַאת שְׁמַע בְּדָקָא
 יָאוּת.

שְׁאִילָנָא לִיהּ, וְאָמְרֵי לִיהּ, מָאֲרִי, הָאִי קִרְיַאת שְׁמַע בְּדָקָא
 יָאוּת מָה הוּא. אָמַר לִי, אִי חֲסִידָא, רָזָא עִילָאָה
 אִיהוּ הַכָּא. בְּקִרְיַאת שְׁמַע אִית בָּהּ אַרְבַּע פְּרֻשָׁיִן.

פְּרֻשָׁה קְדָמָא דִּיחֻדָּא, דְּאִיהוּ תֵּרִין יְחֻדִּין, בְּתַרִּיסַר
 תֵּיבִין. שְׁתֵּי תֵּיבִין בְּיַחְוּדָא עִילָאָה. וְשְׁתֵּי תֵּיבִין
 בְּיַחְוּדָא אַחְרָא. פְּרֻשָׁה תְּנַיִנָא וְאֶהְבֵּתָ, בְּמ"ב תֵּיבִין, בְּרָזָא
 דְּשֵׁם דַּמ"ב אַתְּוּן.

פְּרֻשָׁה תְּלִיתָאָה, וְהָיָה אִם שְׁמוּעָ, דְּאֶתְכֻלִּיל יְמִינָא
 בְּשִׂמְאָלָא, וּשְׂמָאָלָא בִּימִינָא. וְאִיהוּ בְּרָזָא וּסְתָרָא
 דְּרִתִּיכָא קַדִּישָׁא, עַד וְשִׁמְתָם. דְּאִיהוּ פְּרֻשָׁתָא דְּשִׁלְטָא עַל
 כּוּלָא. אִיהִי בְּרָזָא דַּע"ב תֵּיבִין, גּוּ רָזָא דַּע"ב שְׁמָהֵן דְּרִתִּיכָא
 קַדִּישָׁא.

פְּרֻשָׁה רְבִיעָאָה, וְשִׁמְתָם, דְּאִיהִי חֲמִשִּׁין תֵּיבִין, דְּאִיהוּ
 לְקַבִּיל חֲמִשִּׁין תְּרַעִין דְּבִינָה. פְּרֻשָׁה דְּעִיצִית כְּלִילָא

מבולָהוּ. וּסְלָקִין פְּרֻשֵׁיין לְמַנְיֵנָא דְאָדָם.

וְכָל שְׂאָר דְּוֹכְתִין, בֵּין בְּפִקּוּדֵי דְאֹרִייתָא, בֵּין כָּל שְׂאָר
דְּוֹכְתֵי דְאֹרִייתָא, דְּכוּרָא לְחוּד, וְנוֹקְבָא לְחוּד. וְהָכָא
דְאִיהוּ יִחוּדָא, דְאֵתְיִיחַד בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְכַר
וְנוֹקְבָא אֵתְכַנְיֵשוּ כַחְדָּא, וּסְלָקִין בְּשַׁעֲרָא חְדָּא.

דְּכוּרָא אֲשַׁתְלִים בָּהּ, מַה דְלָאוּ הָכִי בְּכָל שְׂאָר דְּוֹכְתֵי
דְאֹרִייתָא. וְדָא שְׂבַחָא דְמַהִימְנוּתָא עִילָאָה,
לְמַנְדַּע דְהָא ה' הוּא הָאֱלֹהִים. דְּכוּרָא אֲשַׁתְלִים בְּנוֹקְבָא,
וְאֵתְכַלִּל חַד בְּחוּד, דְּכוּרָא אֵתְכַנְיֵי בְּנוֹקְבָא. וְדָא אִיהוּ
יִחוּדָא שְׁלִים, וְלֹא אִית שְׁלִימוּ אֱלָא דְכוּרָא וְנוֹקְבָא כַחְדָּא.
וְתָא חֲזִי, כָּל מַאן דְאֲשַׁלִּים יִחוּדָא כְּדָקָא יְאוּת, וּמְכוּיִן
בְּפְרֻשֵׁיּוֹת אֱלִין בְּכָל יוּמָא. וְכִי לְאֱלִין מְשַׁקּוּפִין
וְחַלּוּנִין, לְמַהוּי שְׁלִים הָכָא. וְלִית מַאן דִּיעֲכַב עַל יְדוּי,
וּבְלָבַד דִּיקְרֵי כְּדָקָא יְאוּת, וּיְכוּיִן בְּהַנִּי רְזִין עִילָאִין.

וְאַחִיד בִּימֵינָא דִּילִי וְאֶמַר לִיהּ, אִי חֲסִידָא, תָּא חָמִי יְקָר
דְאֵינּוֹן דְּמִיְחַדִּי שְׂמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת, וְלָעָאן
בְּקָרִיאת שְׂמַע בְּגוּוּנָא דָא.

אֲעִילָנָא בְּחוּד הִיכְלָא, וּבְהַהוּא הִיכְלָא הוּוּ שְׁס"ה הִיכְלָים,
כְּחוּשְׁבַן יוּמֵי שְׁתָּא. אַבְרָהָם יַעֲזֶק וַיַּעֲקֹב שְׁלִיטִין
בְּהַהוּא הִיכְלָא, וְאָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּגוּוּיָהוּ.

וְחָמֵינָא כְּמַה חֲבִילֵי נְשַׁמְתִין, מִתְלַבְּשִין בְּרְקִימוּ דְאֵילָנָא
דְחֵי, וּכְמַה גּוּוּיִן דִּיקְרָא עִילָאָה. וְעֵיילִין גּוּ

הִיכָלָא, וְיוֹפִיאַל רַב מְמַנָּא עַל כּוּלָּא, רַב מְמַנָּא דְאֹרִייתָא
בְּהַדְרִייהוּ.

פְּתַח וְאָמַר, אֲתַעְרוּ קַדִּישֵׁי עֲלְמָא, הָא בְּנִיכוּז קַדִּישֵׁין, דְקָא
מִיַּחְדֵּי שְׂמָא קַדִּישָׁא, וּמְכוּוְנֵי בְרַעוּתָא דְפְרִשְׁיִין
דְקַרִיאת שְׁמַע.

וְאָדָם הָרֵאשׁוֹן חֲמִינָא דְמִשְׁתַּדַּל בְּהוּ. וּבִשְׁעָתָא דְעָאֲלַת
קַרִיאת שְׁמַע דְקַרִי בַר נָשׁ, סְלִיקָא בְּקַדְמִיתָא לְהֵאֵי
הִיכָלָא, וְאָרַח בְּהַ אָדָם הָרֵאשׁוֹן, אֵי חֶסֶר אֹת אַחַת מְקַרִית
שְׁמַע, לָא מְקַבֵּל לָהּ. דְהָא חֶסֶר בְּנִינָא דְאָדָם, דְאִיהוּ
רמ"ח, בְּאִינוּן תִּיבִין דְחֹזֵר שְׁלִיחַ צְבוּר.

וְאֵי אֲשַׁכַּח יְתָה כְּדָקָא יְאוּת, מְקַבֵּל לָהּ, וְנִטְלִין אַבְרָהָם
יַעֲזֹק וַיַּעֲקֹב מִנִּיהּ, וְנִשְׁקִין לָהּ. מֵאֵן חָמֵי חֲדוּהּ, מֵאֵן
חָמֵי עַרְבוּבֵיָא, בְּכָל אִינוּן צְדִיקֵיָא דְבְּגִינְתָא דְעַדָּן, דְקָא
אַתִּינִין בְּהַהוּא חֲדוּהּ.

וּבִשְׁעָתָא דִּיִּתִּי לְהַהוּא עֲלְמָא, מֵאֵן יַחֲמֵי חֲדוּהּ דִּילִיָּהּ,
דְּאוּתְבִין לִיָּה אַבְהָן לְגַבִּיָּהּ תְּרֵי זִמְנֵי בְיוֹמָא,
וּבְכָל יוֹמָא נְחִית עֲלֵיהּ טְלָא מִרִישָׁא דְמַלְכָּא.

וּבְהַהוּא טְלָא, יְדַעֵי וְאֲכַלֵּי מִיכָלָא, דִּי מַלְאֲכֵי עִילָאִין
אֲכַלִּין. וַיְדַעִין מַה דְחֲדוּהּ, וּמַה דִּיהוּי, וּמַה דְזַמִּין
לְמַהוּי, עַד זְמַנָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יוֹקִים לְגוֹפֵי דְסַרְיָחַן
בְּהֵאֵי עֲלְמָא, וַיּוֹקִים לֹון הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּבְגִינָא
מִתְתַּקְנָא כְּדָקָא יְאוּת.

בְּחֵלוֹן דְּבִסְטָר דְרוּם, הוּוּ רְשׁוּמִין שׁ', דְּבִסְטָר דָּא ו', וּבִסְטָר
אֲחָרָא ו', וּבִסְטָר אֲחָרָא ו'. שְׂאִילָנָא לְהֵוּא גִבְרָא,

וְאִמְיָנָא, מֵאֵי הֵי אֲתוּוֹן, אָמַר לָא יְדַעְנָא.

עַד דְּאֲתָא הֵוּא מְמַנָּא, וְאָמַר לִי, אֵי חֲסִידָא, אֵינִין אֲתוּוֹן,
סִימְנִין דְּפִרְשִׁיתָא דְקָרִית שְׁמַע. וּפְאָה חוּלְקִיה דְמֵאן
דְּאָמַר לֹון בְּכַל יוֹמָא בְרַעוּתָא דְלָבָא.

חֵלוֹן אֲחָרָא דְבִסְטָר אָפּוֹן, בֵּיה קָיִמִין תְּרִין מְשִׁקּוּפִין, וְחַמְשָׁ
אֲתוּוֹן מְלַהֲטִין וּמִתְנַעְצִין בְּגוּיָיהוּ. תְּרִין אֲתוּוֹן בְּסִטְרָא
דָּא, וְתְרִין אֲתוּוֹן בְּסִטְרָא דָּא, וְחַד לְעִילָא מְנִיָּיהוּ תְלִיא
עֲלֵיָיהוּ. וְאֵינִין בְּרָזָא דְשְׁמָא קַדִּישָׁא אֵיקְרִי אֱלֵהִים.

בְּחֵלוֹן דָּא וּבְאֵינִין מְשִׁקּוּפִין, שְׂרִיזִין תְּרִין מְמַנָּן בְּהֵוּא
רְקִיעָא, וְאֵינִין עוֹרְטַק וְגוֹרִיאַל, דִּי מְמַנָּן תַּמָּן בְּהֵוּא
סִטְרָא דְלָא אֲתַפְתַּחַת.

וְתַמָּן אֵית חַד הֵיכְלָא, מְרַקְמָא בְּכַפָּה גְוּוּנִין, וּכְפָה צִיּוּרִין.
וּבֵיה קָיִמִין כָּל אֵינִין דְּמְקַדְשֵׁי שְׁמָא דְמֵאֲרִיָּהוֹן
בְּאֲמִירָה בְּכַל יוֹמָא, לְבַתֵּר דְּמְבָרְכִין לֵיה, וְאוּמְרִין בְּרוּךְ הוּ
הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעַד, וּמְקַדְשִׁים לֵיה לְבַתֵּר בְּקַדוּשָׁה
מְשׁוּלְשָׁת.

וְהֵוּא הֵיכְלָא אֵיקְרִי מְשׁוּלְשָׁ, כְּדָבָר אֲחַר, (ירמיה ז) הֵיכַל הוּ
הֵיכַל הוּ הֵיכַל הוּ הַפָּה. וְהֵוּא הֵיכְלָא אֵיהוּ מְשׁוּלְשָׁ.

וְשְׂאִילָנָא מֵאֵי הֵאֵי. אָמַר הֵוּא גִבְרָא, אֵלִין אֵינִין דְלָא
אֲכִילִי כָּל יוֹמֵיהוֹן עַל דְּמֵהוֹן.

בְּגִין דְּנִשְׁמַתָּא דְּבַר נָשׁ בְּהַאי עֲלָמָא, נְפַקַת מִיְנִיהּ בְּכָל
 לִילְיָא וְלִילְיָא. בְּעַפְרָא אַתְהֵדְרָא לִיהּ, וְשָׂרִיִּיא
 בְּחוּטְמָא דְּבַר נָשׁ, וְלֹא עָאלַת וְלֹא אַתִּישְׁבָּא בְּמַעוּי, עַד
 דְּמַבְרַךְ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמַצְלִי עַל דְּמִיהּ, בְּדִין
 מִתִּישְׁבָּא בְּדוּכְתָהּ.

וְעַל דָּא בְּתִיב, (ישעיה ב) חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה
 בָּאָפוּ. מֵאִי אֲשֶׁר נִשְׁמָה בָּאָפוּ. בְּגִין דְּנִחְתָּא בְּעַפְרָא,
 וְאוּמַר לָהּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, זִילִי, וְשָׂרִי לִיהּ בְּחוּטְמוּי, עַל
 מְנַת דִּיִּצְלִי עֲלוֹתִיהּ. אִי מַבְרַךְ הוּא כְּדָקָא יְאוּת, תִּשְׂרִי
 בְּגִינִיהּ, וְאִי לָא, פְּרַחָא וּסְלִיקַת, וְאַשְׁתַּבַּח בַּר נָשׁ דְּחִסְרָא
 מִיְנִיהּ הֵהוּא קְדוּשָׁתָא דְּנִשְׁמַתָּא.

וּכְיִזְן דְּנִשְׁמַתִּיהּ חִסְרָא מִיְנִיהּ, בְּפִהּ נְחֻשֵׁב הוּא, לָא
 אַתְחֻשֵׁב לְכֻלּוּם, בְּאֵלוּ לָא הָוָה בְּעֲלָמָא. וְעַל דָּא,
 אָסִיר לִיהּ לְאִינִישׁ לְבָרְכָא לְחַבְרִיהּ, עַד דְּמַבְרַךְ לְמַאֲרִיהּ
 בְּשִׁירוֹתָא דְּעֲלוֹתָא.

(* וְהַחֲזִן אוֹמַר בְּרַכּוּ אֶת ה', וְהוּא אוֹמַר בְּרוּךְ ה' הַמְּבֹרָךְ
 לְעוֹלָם וָעֶד. וּכְיִזְן דְּמַבְרַךְ לְמַאֲרִיהּ, מִתַּמָּן שְׂרוּתָא
 דְּעֲלוֹתָא לְעֲלָאָה. וְעַל דָּא שְׂרִיִּיאַן קְדוּשָׁאֵן. וּכְפִאִין אִינְוִן
 דְּמַבְרַכִּי וּמַקְדִּישֵׁי לְמַאֲרִיהוֹן בְּכָל יוֹמָא, בְּרַעוּתָא דְּלִבָּא.
 בְּהַהִיא שַׁעְתָּא אוֹלִיפְנָא, דְּלִית רִשׁוּ לְעֲלָאָה עֲלוֹתָא
 בְּעֶשְׂרָה, עַד דְּמַבְרַכִּין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּשִׁירוֹתָא דְּכוּלָּא. וּכְיִזְן דְּמַבְרַכִּין לִיהּ, עֲלוּ עֲלוֹתְהוֹן.

אָמַר הַהוּא גִבְרָא, רַבִּי, הֵהִיא בְּרָכָה, לָאו אִיהוּ אֱלָא
 לְאַתְקַנָּא שְׂבָחָא לְמַאֲרִיהוּן. דְּאַהֲדַר לֹון נְשַׁמְתְּהוּן,
 דְּאִיתְקַרְיָא בְּה' שְׁמֵהּ. וּבְרָכְתָא בְּה' תִּיבִין, בְּרוּךְ ה' ה'
 הַמְּבֹרָךְ כּו'. וְעַל בְּרָכָה דָּא שְׂרַיָא צְלוּתָא. וּקְדוּשָׁה לָא
 שְׂרַיָא אֱלָא עַל בְּרָכָה, לְאַתְקַנָּא לְמַאֲרִיהוּן בְּכוּלָּא, וּבְרָכָה
 דָּא, וּקְדוּשָׁה דָּא, לָאו אִיהוּ אֱלָא בְּעֶשְׂרָה.

שְׂאִילָנָא לִיה, אַמַּאי הִיכְלָא לְסֵטֶר צְפוּן. אָמַר לִי, בְּהַאי
 הִיכְלָא אַתְּפַפִּיין כָּל סֵטְרִין בִּישִׁין, דְּלָא יִשְׁלֹטוּן
 בְּעֶלְמָא.

חֲלוּן דָּא, אִיקְרִי חֲלוּן דְּנוּגָה. וְלִית רְשׁוּ לְאַסְתְּכְּלָא בֵּיה, בַּר
 אֵינוּן דְּדִיוֹרִיהוּן תַּמָּן, וּכְלָא אֵינוּן חָמָאן, וּמְסַתְּכְּלִין,
 וְיִכְלִין לְאַסְתְּכְּלָא. כָּל אֵינוּן דְּתַמָּן, אֲזִילִי בְּמַלְבוּשֵׁין
 בְּדִיוֹקְנִין דְּהַאי עֶלְמָא.

וְתַמָּן חָמִינָא סְגִיִּאִין מִן חֲבַרְיָא, וְלָא אַתְיָהִיב לִי רְשׁוּ
 לְאַתְקַרְבָּא לְגַבֵּיהוּ, וּכּוּלְהוּ אֲשַׁתְּמוּדְעֵן דָּא לְדָא,
 וְאַכְלִי מִיכְלָא דְתַקִּיפִי עֲלִיוָנִים.

רְקִיעָא דָּא, נְטִיל בְּכָל יוּמָא לְאַרְבַּע סֵטְרֵי עֶלְמָא. וּכְד נְטִיל,
 אַרְעִיף טְלָא דְתַי לְגוּ גְנָתָא. וְאַתְיִין כּוּלְהוּ צְדִיקָיָא
 דְתַמָּן, וְאַסְתְּחִיין בְּהַהוּא טְלָא, וְאַזְהֲרֵן כּוּזְהַר הָרְקִיעַ,
 וְאַעֲלִין קַמִּי מְשִׁיחָא, וְלִקְמִי אַבְהָן, וְאַדָּם הָרַאשׁוֹן, וְלָא
 אַתְיָהִיב לִי רְשׁוּ לְמַנְדַּע בְּהוּ.

חֲלוּן דְּבַסְטֶר מְעָרַב, מְשַׁנְיָא מְכָל שְׂאָר חֲלוּנִין, בְּגִנוּנִין

וּבְנֵהוֹרִין. מִתְתַּחֲמָא בְּאַרְבַּע אַתְוּוֹן דְּשִׁמְא קְדִישָׁא,
 דְּזִהְרִין וְנֶעְצִין עַל גְּבִי הַהוּא חֲלוּנָא. זִימְנִין אַתְגַּלְיִין, זִימְנִין
 אַתְטַמְרִין. וְאַחֲזִי לִי בְּאַתְרַּ חַד, כַּתּוּת שְׁלַ צְדִיקִים, בְּדִרְגִין
 יִתִּיר עַל כּוּלְהוּ.

מְדַרְשׁ הַנְּעֵלָם עַל אֵיכָה

שְׁלַחוּ לְהוּ בְּנֵי בָּבֶל לְבְנֵי אַרְעָא קְדִישָׁא, לָן יְאוּת לְמַבְבִּי,
 לָן יְאוּת לְמַעְבַּד הַסְּפִדָא עַל חוּרְבַן בֵּית אֱלֹהֵנָא, עַל
 דְּאַתְבְּדַרְנָא בִּינֵי עַמְמָא, וְאִית לָן לְמִיפְתַּח הַסְּפִדָא,
 וּלְפָרְשָׁא אֱלִפְ"א בֵּיתָא, דְּשָׁלַח מְאָרֵי עֲלָמָא לְהַסְּפִדָא
 דְּחוּרְבַן בֵּיתֵיהּ.

שְׁלַחוּ לְהוּ בְּנֵי אַרְעָא קְדִישָׁא, יְאוּת דְּאַתּוּן אַתְבְּדַרְתּוּן בִּינֵי
 עַמְמָא, וְאַתּוּן לְבַר מְאַרְעָא קְדִישָׁא, וְיְאוּת לְכוּ
 לְמַבְבִּי עֲלֵיכוּ וְעַל גְּרַמְיִכוּ, דְּנִפְקַתּוּן מִנְהוּרָא לְחִשׁוּכָא,
 כְּעַבְדָּא דְּנִפְיִק מִבֵּי מְאָרִיָּה. אֲבָל אֲנִן אִית לָן לְמַבְבִּי
 וּלְמַעְבַּד הַסְּפִדָא, וְלָן שְׁדַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְפִדָא
 דְּהַסְּפִדָא, דְּאֲנִן בְּנֵהָא דְּמַטְרוּנִיתָא, וְאַנִן מַבְבִּי בֵּיתָהּ,
 וְיִדְעִין יְקָרָא דְּמְאָרֵי עֲלָמָא. וְלָן יְאוּת לְמַבְבִּי, וּלְפָרְשָׁא אֵינּוּן
 אֱלִפְ"א בֵּיתֵי"ן.

וְאַנִן יִתְמִין בְּלֹא אָבָא וְאִמָּא, וּמְסַתְּפְלִין עֵינֵין לְכוּתְלֵי
 בֵּיתָא דְּאֵימְנָא, וְהָא אַתְחַרְב, וְלֹא אֲשַׁכְחָנָא לָהּ.
 דְּהוּת יִנְקָא לָן בְּכַל יוּמָא, בְּיוּמִין קְדִמָּאִין, מְשַׁפִּירוּ דִּילָהּ.
 וְהוּת גְּחִימַת לָן, וּמְמַלְלַת עַל לְבָנָא, כְּאִמָּא לְבָרָהּ. כְּדָבַר